

౧.౫

పగ్గెమ్మణేనము.

శ్రీమహాపద్మసంబంధము.

యాజుష స్మార్తమంత్రపాఠము.

13
1913

ద్వితీయభాగము.

ఇది

పాఠశాల మునిసిపల్టీని నివాసులును సుప్రసిద్ధులునైన

చల్లా నాగలింగ శాస్త్రిలవారిపుత్రుడుగు

లక్ష్మీనృసింహ శాస్త్రి చే

స్వగ్రంథముగా జేపబడి

బ్రహ్మశ్రీ వేమూరి చిరంజీవాచార్యులవారిచేత

జరిపబడి

చుదరాసు

SL no. 1846

SL no. 10841

జ్యోతిషతీ ముద్రాక్షరశాలయందును

బందరు శ్రీకృష్ణస్వామిదేవీముద్రాక్షరశాలయందును

ముద్రింపబడి ప్రకటింపబడియు.

ప్రభుముద్రణము. ౧౦౦౦

1913

రిజిస్టరు కాపీరైట్.

దీనివెల రు. 1-8-0]

[పోస్టుఖర్చు అ. 0-4-0

ఈ “యజుషస్సార్థ మస్త్రీపాఠము ద్వితీయభాగము”

అనుగ్రంథము వైదికాభిమానవేదవిద్యాభిలాషుల యువ యోగార్థము ప్రకటించితి, దీనికింగారణమేమన; నాచేఱ్ఱికటి కృత ములైన యజుషస్సార్థాను క్రమణిక, యజుషాపరప్రయోగాను క్రమణిక, యజుషస్సార్థ మస్త్రీపాఠము, మొదలగుసార్థగ్రంథ ములొగొంచినవారిలోఁ గొందఱు స్వాధ్యాయబ్రాహ్మణము, మస్త్రీ బ్రాహ్మణము, పెద్దబ్రాహ్మణము, సగజ్ఞానము, లోకోసి, తుభ్యము, నున్నాలవన్నము, పంచానువాకములు, బృహస్పతిసూక్తము, ఉద కశాంతి, ఆశీర్వాచనమునకుఁ బ్రాముఖ్యములైన ఘనపనసలకు స్వర మును, పదమును, క్రమమును జటయును ఘనయును ఇత్యాది ముఖ్య విషయములను సులభముగాబఱచుటకుఁ దగినట్లే దేనియొకయు తమ గ్రంథమును బ్రకటింపుఁడని పలువురు తెలియఁబఱచిరి. ఇప్పుడట్టి వారి కోర్కెకొనసాగుటకును, శీర్ణించుచున్న తాళపత్రములయందుండు ప్రాచీనవిషయములఁ బ్రకటన పఱచుటకును, సమయము సంఘ టించినందున సీగ్రంథము నెలువడి బృహస్పతి సూక్తము. సరస్వతీ సూక్తము. సరస్వతీ స్తోత్రము మొదలగు కొన్ని విషయములు. చిత్తూరుపట్టణ నివాసులగు బ్రహ్మశ్రీ పరాశరము సుబ్రహ్మణ్యయ్య గారు నాయందలి వాత్సల్యంబున నాకొసంగిరి. కనుక వారి యభీష్టప్రకారము తద్విషయములును. మఱికొన్ని సార్థవిషయములను బరిశోధించుటవలనఁ గలిగిన యాలస్యమునుగూర్చి వ్రాయనలవిగాదు, వేదశాస్త్ర ప్రవీణులగు బ్రహ్మశ్రీ వేముని చిరంజీవాపధానుల వారిచే స్వరములను బరిశోధింపఁజేసి భగవదనుగ్రహమువలనను, పెద్దలకృపవలనను. ప్రమాదీచసంవత్సర శ్రావణ కృష్ణపక్షంబున

ముద్రణముఁ బూర్తి కావించితిని ఇత సజ్జనులు సహాయులై నాశ్రయ
మసార్థకము చేయుదురేని నిట్టియుద్గ్రంథము లనేకములు వెలువరింప
నుత్సాహింపగుదును. విద్యాదక్షులు సమయోచితమును సద్గ్రంథ
ప్రకటన ప్రయోజనమును, నెఱుంగుదురుగాన విశేషము విన్నవింపఁ
బనిలేదు. ఈగ్రంథమందు స్వరాదిస్థాలిత్యములున్నచో వానింగతు
గొన్న మహనీయులు సన్నుమన్నించి వానిని నాకుఁ దెలిపిలేని
రెండవకూర్పునందు సనరణచేయుదును. కాబట్టి బుధోత్తములను
త్రార్థించెదను.

మదిలీపట్టణము.

ఇటు

1913 సం॥

చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి

మృత్యులాంగులన్యాసము నందుడు మన్తము రత్న పుట
యందు ఘుడింపఁబడనందున నిచ్చట వ్రాయుచున్నాఁడను.

మన్తః॥ అథాతోయోగి జిహ్వమేమధువాదిని । అహమేవ
కాలో నాహంకాలస్య । ములేగ్ం సత్యంపరంబ్రహ్మపురుషం కృష్ణ
పింగళమ్ । ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపాయనమోనమః ।
అథవరవృషభ ఘనకపాలాయపశుపతయై నమోనమః॥ యథాశక్తి
జపంకృత్వా!.....మృత్యుగ్రహపరిహారోఽస్తు॥

(ఏమిట దిగ్విమోచనము చెప్పుకొన వలయును)
శ్లో॥ తాయన, నానా మనసేంద్రియైర్వాబుద్ధ్యాత్మ సావాప్రకృ
తేస్వభావాత్ । కరోమియద్యత్ కలంపరస్మై నారా
యణాయేతి సమర్పయామి॥

1

సం.	విషయా:	పుట సం.	విషయా:	పుట
౧.	ఆదాస్వాధ్యాయబ్రాహ్మణమ్.	౧	౨౯. అనేకవాసా	౪౯
౨.	మచ్చిబ్రాహ్మణమ్.	౧౭	౩౦. ఆశాసానా	౫౦
౩.	తెద్రబ్రాహ్మణమ్.	౪౨	౩౧. బృహస్పతే సవిత్తోధయ	౫౧
	ద్రావిడా స్త్రీమం అప్తమం		౩౨. పునస్త్యాదిత్యాః	౫౨
	ప్రపాఠ కమాహుః.		౩౩. సంత్యాసించామి	౫౩
౪.	సంజ్ఞానమ్.	౭౩	౩౪. ఓజనే జాహ్లామి	౫౪
౫.	లాకోసి.	౮౯	౩౫. ప్రజాకామాఅవిన్వత	౫౯
౬.	తుభ్యమ్.	౧౦౭	౩౬. ఓషధయస్సం వదంతే	౬౦
౭.	సున్నాలపన్నమ్.	౧౨౬	౩౭. ఏతాఅనదన్	౬౪
౮.	పంచానువాకాః	౧౩౦	౩౮. కదాచన సరీరసి	౬౫
౯.	బృహస్పతిసూక్తమ్.	౧౩౬	౩౯. బృహస్పతి సుతస్య	౬౬
౧౦.	సరస్వతీసూక్తమ్.	౧౩౭	౪౦. వాచామేంద్రియేణ	౭౭
౧౧.	ఘృశుతిః.	౧౪౨	౪౧. బ్రహ్మన్వగ్ం రాజన్	౮౧
౧౨.	సరస్వతీస్తోత్ర(పారంభః)	౧౪౪	౪౨. సృజతుజీవాతవే	౮౯
౧౩.	ఉదకకాంతి ప్రియాగః	౧౪౭	౪౩. మారుతమసి	౧౦౬
౧౪.	తత్త్వవృత్తాః	౧౫౦	౪౪. ననోవోధవతి	౧౦౯
౧౫.	విచ్చిన్నాపానన మాత్రమ్.	(౧)	౪౫. మరుతే తస్మాత్	౧౧౨
౧౬.	(విచ్చిన్నాపానన ప్రియాగః స్వక్రియాసమేతః)	౩	౪౬. యదాజ్యేన	౧౧౬
౧౭.	సంధ్యావందనమ్-స్వరక్రియా సమేతః.	౧౭	౪౭. నేష్టసత్త్వముదాన	౧౨౩
౧౮.	బ్రహ్మయజ్ఞః	౩౬	౪౮. అగ్నేగృహపతే	౧౨౪
౧౯.	దేశపిఠ ఫిత్తుతర్పణమ్.	౩౮	౪౯. సృజతుజీవాతవే	౧౨౫
౨౦.	నిత్యతర్పణమ్.	౪౦	౫౦. ఆశాస్తేయం	౧౨౬
౨౧.	మృత్యులాంగులన్యాసమ్.	౪౨	౫౧. అగ్నే తేజస్విన్	౧౨౭
౨౨.	వారుణజపాను కృమణికా	౪౩	౫౨. ఇద్ధోక్తేహసి	"
౨౩.	వారుణఅధ్యాః	౪౪	౫౩. ఆయుర్దాదవ	౧౨౮
౨౪.	ఆశీర్వచనమస్త్రాః	"	౫౪. ఓషధయస్సగ్ం	౧౨౯
౨౫.	యోవై శ్రోమి	౪౭	౫౫. ఉచ్చాతేగాత	౧౩౦
౨౬.	శత్రుజీవ	"	౫౬. ఇమంస్తోఓమాం	౧౩౧
౨౭.	అయమగ్నిః	"	౫౭. కయాసక్ష్మిత్రఅభువ	"
౨౮.	ఆయుర్దాఅగ్నే	౪౮	౫౮. తపోభిరో	"
			౫౯. పునావస్సోమి	౧౩౨
			౬౦. అభిత్వాసూరసాన	౧౩౩

యాజుష స్మార్త మంత్రపాఠము -

ప్రథమభాగము—సస్యోము.

దీనివెల రు1-8-0 పోస్తుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఇది 350 పేజీలకలది. వెలనులభ్యము. ఫలమధికము. ఈప్రకటన తమ మీ తులకుఁ జూపుఁడు.

అశ్వముచేసిన ప్రయోజనముకలుగదు. ప్రతులుచాలాభాగము వ్యయపడి నవి. ఇదిస్మార్తగృహస్థులకును, స్మార్తవిద్యార్థులకును, పురోహితులకును, రాజాశ్రీతులకును, యాజ్ఞికులకును, స్వస్తివాచకులకును, శివాలయ-విష్ణులమూర్చకులకును, కొంతభాగము బుద్ధులకును, బ్రాహ్మణ మాత్రులకందఱికిని, అత్యావశ్యకముగ నుండఁదగినది. స్మార్తవిషయము లన్నియును, గురుసాహాయ్యము లేకయేనులభ్యముగ గ్రహింపఁదగును.

రుద్రాభిషేకము మొదలగు వాని కావశ్యక మయిన నమకము-చమకము-పురుష సూక్తము- మహాన్యాసము దశశాస్త్రము మొదలయినవియు

స్మార్యనమస్కారములు మొదలగు వానికావశ్యకమయిన-అరుణము-సౌరము త్రిచవిధానము మొదలయినవియు

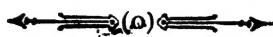
నిత్యపారాయణయోగ్యమయిన శ్రీసూక్తముధూసూక్తము- ఉపనిషత్తులు అనఁగా చిత్తి. శిక్ష. ఆనందవల్లి-భృగువల్లి. వారాయణము మొదలయినవియు.

(గ్రహశాస్త్రులకును, నవగ్రహోదిజపములకును అత్యావశ్యకమయిన నక్షత్రేష్టి-స్వాహా కారములతో) ఇదిగాక నవగ్రహోదిమంత్రములు మొదలయినవియు. గ్రహ పీఠ, పితాచపీఠ మొదలగు నుపద్రవనివారణకు పరింపఁ దగిన గర్ప- దేవీ- రాత్రి-హిరణ్య- నీలాసూక్తములు మొదలగునవియు.

వివాహోపనయనాదికర్మల కావశ్యకమయిన మంత్రోపన్నములు రెండును, అబ్ధికాదులయందు పరింపఁదగిన అన్నసూక్తము. ఇదిగాక నాచికేతాంతము నలు కధికవణమును, అంఘికకర్మమనఁగా వైత్యమేధికము-ఇలదుకుపయోగించు పితృమేధపన్నమును ఇందుకలవు.

(15 / 1913)

యాజుషస్తోత్రమస్త్రపాఠః

అథ ద్వితీయభాగః

ఆదోస్వాధ్యాయబ్రాహ్మణమ్

హరిః ఓమ్ || నమో బ్రహ్మజే నమో అస్త్యగ్నయై నమః
 పృథ్వివ్యై నమః ఓషధీభ్యః | నమో నాచే నమో నాచస్పతయై
 నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి || ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః.

హరిః ఓమ్ || సహ వై దేవానాం చాసురాణాం చ యజ్ఞే
 ప్రతతావాస్తాం సయగ్ం స్వర్గం లోకమేష్యామో సయమేష్యామ
 ఇతి తేఽసురాస్తా సహ్య సహస్తి వాచరస్పిష్టాచర్యేణ తప్తసైవ దే-
 వాస్తేఽసురా అముహ్యగ్ంస్తేన ప్రాజాస్తగ్ంస్తే పరాభస్తనేన స్వర్గం
 లోకమాయస్పిస్మతేన వై యజ్ఞేన దేవాస్తస్వర్గం లోకమాయన్న-
 ప్రస్మతేనాసురాస్తాభావయస్పిస్మతో హ వై యజ్ఞాపనీతినో
 యజ్ఞోఽప్రస్మతోఽనుపనీతినో యజ్ఞిశ్చ బ్రాహ్మణో యజ్ఞాప-
 నీత్యధీతై యజత ఏన తత్తస్మాద్యజ్ఞోపనీత్యేవాధీయాత యాజయై-
 ద్యజేత వా యజ్ఞప్య ప్రస్మత్యా అజన్తం వాసా వా దక్షిణత ఉపనీయ
 దక్షిణం శాశుముద్ధరతేఽవ ధన్తై సవ్యమితి యజ్ఞోపనీతమేతదేన
 విపరీతం ప్రాచీనానీతగ్ం స్రంవీతం మానుషమ్ || ౧ ||

రక్షాగంసి హ వాపురోనునాకే తపోగ్రమతిష్ఠస్త తా -
 నప్రిజాపతిర్వరేణోపామ స్త్రయత తాని వరమవృణోతాదిత్యో నో
 యోద్ధా ఇతి తాన్ప్రిజాపతిరబ్రవీద్యోధయధ్వమితి తస్మాదు త్తిష్ఠ -
 స్తగ్ం హ వా తాని రక్షాగంస్యాదిత్యం యోధయన్తి యావదస్త్ర -
 మస్వగాతాని హ వా ఏతాని రక్షాగంసి గాయత్రియాభిమ -
 నిన్రితేనామృసా శామ్యన్తి తదు హవా ఏతే బ్రహ్మవాదిసః పూ -
 ర్వాభిముఖాస్తస్థాయాం గాయత్రియాభిమన్రితా ఆప క్షోధ్యం
 విక్షిపన్తి తా ఏతా ఆపా నత్ర భూత్వాతాని రక్షాగంసి ముద్దై -
 హరుణేద్వీపే ప్రక్షిపన్తి యత్ప్రదక్షిణం ప్రక్రమన్తిశేన పాష్టామవ
 భూస్వన్యద్యస్తమస్తం యస్తమాదిత్యమభి ధ్రావయన్కుర్వన్బ్రా -
 హ్మణో విద్వాన్ధ్యుకలం భద్రమశ్నుతైసావాదిత్యో బ్రహ్మేతి బ్ర -
 హ్మైవ సస్ప్రిహోవ్యేతి య ఏవం వేద ॥ ౨ ॥

యదేవా దేవహేళనం దేవాసశ్చక్రమా నయమ్ । ఆది -
 త్యా స్తస్మాన్దాముఞ్చతతఃస్త్వరైన మామిత । దేవా జీవనకామ్యా
 యద్వాచానృతమూదిమ । తస్మాన్న ఇహ ముఞ్చతవిశ్వే దేవాస్త -
 జోషసః । ఋతేన ద్యావాపృథివీ ఋతేన త్వగ్ం సరస్వతి । కృతాన్నః
 పాహ్యోనస్తో యతిభృచ్చనృతమూదిమ । ఇన్ద్రాగ్నీ మిత్రావరుణౌ
 సామో ధాతా బృహస్పతిః । తే నో ముఞ్చన్వైసస్తోయదన్యకృత -
 మాదిమ । సజాతశ్శగ్ంసాదుత జామి శ్శగ్ం సాజ్జాయస్తశ్శగ్ంసాదుత
 నాకనియసః । అనాధృష్టం దేవకృతం యదేవస్తస్మాత్స్వమస్తాజ్జాత -

వేదో ముముగ్ధి॥ 3॥ యద్వాచా యన్తసా బాహుభ్యమూరుభ్యమ -
 స్త్రివద్యాగ్ం శ్చిశ్చే ర్యదస్మతం చక్రమూ వయమ్ । * అగ్నిమా
 తస్తా దేనసగ ప్ర ముఞ్చతు చక్రమ యాని దుష్కృతా । యేన
 త్రిణో అగ్నేవాన్నిర్భభోవ యేన సూర్యం తమసా నిముమోచ ।
 యేనేన్ద్రో విశ్వా అజహదరాత్రీసైనాహం జ్యోతిషా జ్యోతిరానశాన
 ఆత్మ । యత్కుస్మదమప్రతీత్తం మయేహ యేన యమస్య నిధినా
 చరామి । ఏతత్తదగ్నే అన్త్రణో భవామి జీవన్మేవ ప్రతి తత్తే
 దధామి । యన్మయీ మాతా యదాపిపేషు యదన్తరిక్షం యదాశ-
 నాఽతీ క్రామామి త్రితే దేవా దివి జాతా యదాప ఇమం మే
 వరుణ తత్త్వాయామి త్వం నోఅగ్నే సత్వం నో అగ్నే త్వమగ్నే
 ఆయాసి ॥ 3 ॥ ౪ ॥ ముముగ్ధి న్తప చ ॥ 3 ॥

యదదీవ్యస్తస్మాదామహం బభూవాదిత్యన్వాసం జగరజనేభ్యః ।
 అగ్నిమాతస్తాదిన్ద్రోశ్చ సంవిదానా ప్రముఞ్చ తామ్ । యద్ధస్తాభ్యం
 చక్ర కిల్బిషాణ్యతాణాం వగ్నుమువ జఘ్నుమానః । ఉగ్రంప్రశ్వా చ
 రాప్త్రీభృచ్చ తాన్యపురస్తావనుదత్తా పృణాని । ఉగ్రంపశ్యై రా-
 ప్త్రీభృత్కిల్బిషాణి యదక్షవృత్తమనుదత్తమేతత్ । నేఽన్న ఋణా-
 స్సృణవ ఇత్యమానో యమస్య లోకే అధిరజ్జరాయ । అవ తే
 హేళ ఉదు త్తమమిమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వం నో అగ్నే

* అగ్నిమాతస్తా దేనసాగో హపత్త్య ప్రముఞ్చతుచక్రమ
 యాని దుష్కృతా । ఇతి ద్రావిడపాఠః .

స త్వంసో అగ్నే । సంకుసుకో వికుసుకో నిర్ఋతో యశ్చ నిస్వనః ।
 తేఽస్తద్వత్తమనాగసాదూరాద్దూరమచీచతమ్ । నిర్యత్తు మచీచతే
 కృత్యాం నిర్ఋతిం చ । తేన యో ఽస్తత్సమృచ్ఛాతైతమ-
 స్తైప్రసువామసి । దుశ్శక్ం పానుశక్ం పాభ్యాం ఘణేనానుఘణేన చ
 తేనాన్యోఽస్తత్సమృచ్ఛాతైతమస్తైప్రసువామసి । సం వశ్శనా
 పయసా సం తనూభిరగస్తహేమనసా సగంశివేన । త్వష్టా వో ఆత్రి
 విదధాతు గాయోఽను మాప్యే తన్వోఽయద్విల్లిప్తమ్ ॥ ౪ ॥ ౫ ॥

కృత్యాం నిర్ఋతిం చ పశ్య చ ॥ ౪ ॥

ఆయుష్టే చిత్వతో దధదయనుగ్ని ర్వరేణ్యః । పునస్తప్రాణ
 ఆ యాతి పరా యత్క్యం సువామి తే । ఆయుదా అగ్నే హవిహ
 జమాణో ఘృతప్రతీకో ఘృతయోసిదేధి । ఘృతం పీత్వా మమ
 చారు గవ్యం పితేవ పుత్రమభిరక్షతాద్దిమమ్ । ఇమనుగ్న ఆ-
 యుష్టే వర్చసే కృధి తిగ్మమోజో వరుణ సగంశిశాధి । మాతేవాస్తా
 అదితే శర్తయచ్చ విశ్వే దేనా జరదస్త్రిర్యథాఽసతో । అగ్న ఆ-
 యూగంషి పవన ఆ సువోజ్జమిషం చ నః । ఆరే బాధస్వ సుచ్ఛ-
 నామ్ । అగ్నే పవస్వ స్వపా అస్తే నర్చమసేర్యమ్ । దధద్రయం
 మయిపోషమ్ ॥ ౬ ॥ అగ్నిర్ఋషిః పవమానః పాశ్చజన్యః పురోహితః ।
 తమీమహే మహాగయమ్ । అగ్నే జాతాన్యృదానస్తపత్యా స్ప్రి-
 త్యజాతాజ్జాతవేదో నదస్వ । అస్తే దీదిహి సుమనా అహేశ్చ-
 ర్శ్వే స్యామ త్రీవహాశ్చ ఉచ్ఛా । సహసా జాతాన్యృదాశస్తన-

పత్నాస్పృత్యజాతాజ్ఞాతభేదో నుదస్య । అథి నో బ్రూహి సుమ-
 నస్యమానో వేయగ్ం స్యామ ప్రణదానస్సపత్నాన్ । అగ్నేయో
 నోఽభిహో జనో వృక్షో వాహో జిఘాగ్ంసతి । తాగ్ంస్త్యం వృత్ర-
 హజ్ఞహి పస్వస్సభ్యమా భర । అగ్నే యో నోఽభి దాసతి
 సమానో యశ్చ నిష్ఠ్యః । తం వేయగ్ం సమిధం క్షత్వా
 భ్యమగ్నేఽపి దధ్ధసి॥ ౭॥ యో నశ్యపాదశపహో యశ్చ నశ్యపతశ్యపాత్
 ఉమాశ్చ తస్మై నిముక్తచ్చ సర్వం పాపగ్ం సమూహతామ్ । యో
 నస్సపత్నో యోరహో మర్తోఽభి దాసతి దేవాః । ఇధ్యస్యేవ ప్ర-
 తాయహో మా తస్యోచ్చేషి కించన । యో మాం ద్వేషి జాతవేహో
 యం చాహం ద్వేష్మియశ్చ మామ్ । సర్వాగ్ంస్తానగ్నే సం దహ
 యాగ్ంశ్చాహం ద్వేష్మి యే చ మామ్ । యో అస్త్తభ్యమరాశ్మియా-
 ద్యశ్చ నో ద్వేషజేజనః । నిద్దాద్యో అస్తాద్విస్సాచ్య సర్వాగ్ంస్తా-
 న్నిష్ఠ్మహాకురు । సగ్ంశితం మే బ్రహ్మ సగ్ంశితం వీర్యాంబలమ్ ।
 సగ్ంశితం క్షత్రం మే జిష్ణు యస్యాహమస్మి పురోహితః । ఉదేమాం
 బాహూ ఆతిరముద్వచ్ఛి అథో బలమ్ । క్షిణోమి బ్రహ్మణాఽమి-
 త్యా నున్న యామి స్వాం అహమ్ । * పునర్తప్తః పునరాయుమృ-
 తాగ్రాత్పునశ్చక్షుః పునశ్శ్రోత్రం మ ఆగ్రాత్పునఃప్రాణః పునరాకూతం

* పునర్తప్తః పునరాయుమృతాగ్రాత్పునశ్చక్షుః పునశ్శ్రోత్రం మ
 ఆగ్రాత్పునః ప్రాణః పునరాధితం మఆగ్రాత్ । ఇత్యద్రావిడపాఠః.

మ అగ్రాత్పనశ్చిత్తం పునరాధీతం మ అగ్రాత్ । నైశ్వానరో మే-
దభస్తనూ పా అవబాధతాం దురితాని విశ్వా ॥ ౧ ॥ ౮ ॥

పాపం దధసి పురోహితశ్చత్వారి చ ॥ ౧ ॥

నైశ్వానరాయ ప్రతివేదయా మో యదీస్మణగ్ం సజ్గో
దేవతాసు । స ఏతాన్పాశాన్ప్రముచప్పివేద స నో ముఞ్చతు
మతా దస్తద్యాత్ । నైశ్వానరః పవయాన్నః సవిత్త్రేయః -
త్సజరమభి ధావామ్యాశామ్ । అనాజాన్తస్ససా యాచమాన్తో
యదత్తేన్దో అన తత్సువామి । అమీ యే సుభిగే దివి విచృతౌ
నామతారకే । ప్రేహామృతస్య యచ్ఛతామైతద్భద్రకమోచనమ్ ।
విజహీష్వః లోకాన్కృధ బన్ధాన్ముఞ్చసి బద్ధకమ్ । యోనేన
ప్రచ్యుతో గర్భస్సర్వాప్రభో అనుష్వ । స ప్రజానన్పృతి గృభీత
• విద్వాన్ప్రజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య । అస్థాభిదక్షతం జరసః పర-
స్తాదచ్ఛిన్నం తన్తుమచు సం చరేమ ॥ ౯ ॥ తతం తన్తుమన్వేకై అను
సం చరన్తి యేషాం దత్తం పితృనూయనవత్ । అబధ్యైకై దదతః
ప్రియచ్ఛాద్దాతుం చేచ్ఛక్ష్మాగ్ం స స్సన్వర్గ ఏషామ్ । ఆరభేథా-
మను సగ్ం రభేథాగ్ం సమానం పథామవథో మృతేన । యద్వాం
పూర్తం పరివిప్తం యదక్షా తస్మై గోత్రాయేహ జాయాపతీ సగ్ం
రభేథామ్ । యదస్తరిక్షం పృథివీముత ద్యాం యన్తాతరం పితరం
వాజహిగ్ంసిమ । అగ్నిమాః తస్మాదేనస్తో గార్హపత్య ఉన్న -
నేషద్దంతా యాని చక్రమ । భూమిమూతాఽదితిర్నో జనిత్రిం

భాగ్యైః సైతమభిశస్తా ఏనః । న్యాయైః పితా పితృయాచ్యం
 భవాసి జామి మిత్యా మా వివిత్సి లోకాత్ । యత్ర సుహృద్దస్తు-
 కృతౌ మదంతే విహయ రోగం తన్వా త్తన్ స్వాయామ్ । అశ్లో-
 కాజైరహుతాన్స్వగై తత్ర పశ్యేమ పితరంచ పుత్రమ్ । యద-
 న్నేమద్యసృతేనదేవా దాస్యన్న దాస్యస్తు త వా కరిష్యన్ ।
 యదేవానాం చక్షుష్యాగ్లో అస్తి యదేవ కించ ప్రతిజగ్రాహమ-
 గ్నిమా తస్మాదన్మణం కృణోతు । యదన్న మద్ధి బహుధా
 విరూపం వాస్తో హిరణ్యముత గామజామవిమ్ । యదేవానాం
 చక్షుష్యాగ్లో అస్తి యదేవ కించ ప్రతిజగ్రాహమగ్నిమా తస్మా-
 దన్మణం కృణోతు । యన యా మనసా * నాచా కృతమేన
 కదాచన । సర్వస్తా తస్మాన్మృత్యో మోగ్ధి త్వగ్ంహి వేత్థ యథా-
 తథమ్ ॥ ౬ ॥ ౧౦ ॥ చరేమ పుత్రగ్ం పట్న ॥ ౬ ॥

వాతరశనా హా నా ఋషయశ్శ్రీమణా ఊర్ధ్వమన్తినో బభూ-
 పుస్తా నృపయోర్ధమాయగ్ంస్థై నిలాయమచగ్ంస్థైను ప్రవిశుః
 కూశ్తాజ్ఞాన్తి తాగ్ంస్థైష్వన్వవిన్దజ్ఞాన్తిధయా చ తపసా చ తాన్మప-
 యోబ్రువన్మథా నిలాయం చరథేతి త . ఋషీనబ్రువన్మమో-
 హోస్తు భగవన్తోఽస్థిన్ధాన్తు కేనవస్సపత్యామేతి తాన్మపయో-
 బ్రువన్వవిత్రం నో బ్రూత యేనారేషసస్త్వామేతి త ఏతాని

* యన్తే మనసా నాచా కృతమేన కదాచన । సర్వస్తాన్మృ-
 త్యోమోగ్ధి త్వగ్ంహి వేత్థ యథా తథమ్ । ఇతి ద్రావిడపాఠః.

బ్రూయాద్యది మన్యోతో ప్రదప్యామిన్యోదనం ధానాస్సక్తాస్తుత-
మిత్యనువ్రతయేదాత్మనోఽనుపదాసాయ || ౮ || ౧౨ ||

అజ్ఞా. హ వై పృశ్నీగ్ం సప్తస్యమానా నృప్సి స్వయ-
మభ్యభ్యాసన్ సత్త ఋషయోఽభవన్తదృష్ణామృషిత్యం తాం దై-
వతా ముపాతిష్ఠన్త యజ్ఞకామాన్త ఏతం బ్రహ్మయజ్ఞమపశ్యన్త-
మాఽహన్తనైనాయజన్త యత్ప్రచోఽధ్యగీషత తాం పయతిహు-
తయోదేవానా మభవన్త యద్యజ్ఞాగ్ంసి ఘృతాహుతయో య-
త్సామాని సోమాహుతయో యదధర్వాగ్గిరసో మధ్వహుతయో
యద్బృహ్తానీతిహసాన్సరాణాని కల్పాన్గాథా నారాక్షగ్ంసీరై-
దాహుతయో దేవానామభవన్తాభిః క్షుధం సాహస్రమపాఘ్ను న్నప-
హతసాహ్మనో దేవాస్సన్వగ్ం లోకమాయనృప్సిహస్సాన్సాయజ్యమృ-
షయోఽగచ్ఛన్ || ౯ || ౧౩ ||

పశ్చి వా ఏతే మహాయజ్ఞాస్సతతి ప్రతాయన్తై సతతి
సంతిష్ఠన్తై దేవయజ్ఞాః పితృయజ్ఞో భూతయజ్ఞో మనుష్యయజ్ఞో
బ్రహ్మయజ్ఞ ఇతి యదగ్ం జాహ్నాత్యపి సుధం తద్దేవయజ్ఞ-
సంతిష్ఠతే యత్పితృభ్యస్సన్వధాకగో త్యప్యప పృథితృయజ్ఞ సంతి-
ష్ఠతే యద్భూతేభ్యో బలిగ్ం హరతి తద్భూతయజ్ఞ సంతిష్ఠతే
యద్బృహ్తాణేభ్యోఽన్నం దదాతి తన్ననప్య యజ్ఞసంతిష్ఠతే య-
త్స్వాధ్యాయమధీయైకామప్యచం యజ్ఞసామ నా తద్భి-
హ్మయజ్ఞసంతిష్ఠతే యత్ప్రచోఽధీతే సాయసః కూల్యా అస్యపితౄ-

త్వహాఽభి వహన్తి యద్యజ్ఞాగ్ంషి ఘృతస్య కూల్యా యథాస-
మాని సోమ ఏభ్యః పవతే యదధర్వాజ్జీరహా మధ్యాః కూల్యా
యద్భిహ్వాణాసీతిహసాన్పురాణాని కల్పాన్గాథా నారాశగ్ంసీమే-
దసఃకూల్యా ఆస్య పితృష్టాన్వహాఽభి వహన్తి యద్యచో ధీతే
పయతహుతిభిరైవ తద్దేవాగ్ంస్తర్పయతి యద్యజ్ఞాగ్ంషి ఘృతా-
హుతిభిర్యత్సామాని సోమాహుతిభిర్యదధర్వాజ్జీరహా మధ్యాహుతి-
భిర్యద్భిహ్వాణాసీతిహసాన్పురాణాని కల్పాన్గాథా నారాశగ్ంసీమే-
దాహుతిభిరైవ తద్దేవాగ్ంస్తర్పయతి త ఏనం తృప్తాయమా జేజహా
వర్చసా శ్రియా యశసా బ్రహ్మవర్చసేవాన్నా ద్యేన చ తర్పయన్తి॥

౧౦॥ ౧౪॥

బ్రహ్మయజ్ఞేన యత్యమాణః ప్రాచ్యో దిశి గ్రామావధ-
దిర్జంశ ఉదీచ్యా ప్రాగుదీచ్యా హోదిత ఆతిత్యే దక్షిణత ఉచి-
వీయాపవిశ్యే హస్తావననిజ్య త్రిరాచామెద్విః పరిమృజ్య సశృదు-
ప్తస్పృశ్య శిరశ్చక్షుషీ నాసితే శ్రోత్యై హృదయమూలభ్య యత్రి-
రాచామతి తేన ఋచః ప్రీణాతి యద్విః పరిమృజతి తేన యజ్ఞా-
గ్ంషి యత్సకృదుప్తస్పృశతి * తేన సామానియత్సవ్యం ప్రాశం
ప్రాదా ప్రోక్షతి యచ్ఛిరశ్చక్షుషీ నాసితే శ్రోత్యై హృదయమూల-
భిజే తేనాధర్వాజ్జీరహా బ్రాహ్మణాసీతిహసాన్పురాణాని కల్పాన్గాథా
నారాశగ్ంసీప్రీణాతి ద్ధర్వాణాం మహా దుష్టస్తి గోవృషస్థం కృత్వా

* తేన సామాని యచ్ఛిరశ్చక్షుషీ, ఇతి ద్రావిడపాఠః

ప్రాజాసీనస్వాధ్యాయ మధీయా తాపాం వా ఏష ఓషధీనాగ్ం
 రసాయద్ధర్మాస్సరసమైవ బ్రహ్మకురుతే దక్షిణోత్తరా పాణీ*ప్రాదా*
 కృత్వా సప్తవిత్తాహోమితి ప్రతిపద్యత ఏతద్వై యజస్త్రియాం
 విద్యాం ప్రత్యైషా వాగైతత్పరమమక్షరం తదైతన్మౌచాభ్యుక్త-
 మౌహో ఐక్షుకో సగమే హ్యోమః_ యస్మిన్దేవా ఆధి విశ్వే నిమైదు-
 ర్యస్తన్న వేద కస్మృచా కరిష్యతి య ఇత్తద్విదుస్త ఇమే సమాసత
 ఇతి త్రీనైవ ప్రాయజ్ఞ భూర్భువస్స్వరిత్యాహేతద్వైనాచస్సత్యం
 యదైవ వాచస్సత్యం తత్ప్రాయజ్ఞాథ సావిత్రిం గాయత్రిం త్రిర-
 న్వాహపచోఽర్ధర్చశోఽనవానగ్ం సవితాశ్రియః ప్రసవితా శ్రి-
 యమైవాప్నోత్యథో సృజ్ఞాతయైవ ప్రతిపదాచన్దాగ్ంసి ప్రతిపద్యతే॥

౧౧ || ౧౫ ||

గ్రామే మనసా స్వాధ్యాయమధీయాత దివా నక్తిం వైతిహ
 స్తాహ శౌచ ఆహ్నేయ ఉతారణ్యే బల ఉత వాచోత తిష్ఠిన్నత
 ప్రజన్న తాసీన ఉత శయానోఽధీయాతైవ స్వాధ్యాయం తపస్వీ
 పుణ్యో భవతి య ఏనం విద్వాన్స్వాధ్యాయమధీయే నమో బ్రహ్మజే
 నమో అ స్త్విగ్నయై నమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః । నమోవాచే
 నమో వాచస్పతయై నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి ॥౧౨॥ ౧౬॥

మధ్యద్ధినే పుబలమధీయాతాసా ఖలు వానైష ఆదిత్యో
 యద్బాహ్మణస్తస్మాత్కహే తేజ్ఞ్యం తస్మై తదేషాభ్యుక్తా చిత్రం

* దక్షిణోత్తరా పాణీ కృత్వా ఇతి ద్రావిడపాఠః.

దైవానాముదగ్రాదసీకం చక్షుమితస్య వరుణస్యాగ్నేః । ఆఽప్రా
 ద్యావాపృథివీ అంతరిక్షం సూర్య ఆతా జగతస్తస్థుషశ్చేతి స వా
 ఏష యజ్ఞస్సద్యః ప్రతాయతే సద్యస్సంతిషతే తస్య ప్రాకాసయ -
 మవభృథో నమో బ్రహ్మణ ఇతి పరిధానీయాం త్రిరన్వాహవ ఉస్త -
 స్పృశ్య గృహానేతి తహో యత్కించ దదాతి సా దక్షిణా ॥ ౧౩ ॥ ౧౨ ॥

తస్య వా ఏతస్య యజ్ఞస్య మేఘా హవిధానం విద్యుద్ -
 గ్నిర్వైష్ణవగ్ం హవిస్తస్మిన్నయత్సర్వపట్కారో యదనన్ముర్జతిసాఽ -
 నువసత్కారో నాయురారాత్కాఽమానాస్యా స్విష్టకృద్య ఏనం వి -
 ద్వాన్మైఘే నక్ష్త్రపతి విద్యోతిమానే స్తనయత్యనన్ముర్జతి ఏవమానే
 వాయావమానాస్యాయాగ్ం స్వాధ్యాయమధీతే తప ఏవ తత్తప్యజే
 తపో హి స్వాధ్యాయ ఇత్యుత్తమం నాకగ్ం రోహత్యుత్తమస్సమా -
 నానాం భవతి యావంతగ్ం సా వా ఇమాం విత్తస్య పూర్ణాణం
 దదత్స్వర్గిం లోకం జయతి తావంతం లోకం జయతి భూయాగ్ంసం
 చాక్షయ్యం చాప పునమృత్యుం జయతి బ్రహ్మణస్సాయుజ్యం
 గచ్ఛతి ॥ ౧౪ ॥ ౧౩ ॥

తస్య వా ఏతస్య యజ్ఞస్య ద్వావనధ్యాయా యద్రాత్కాఽ -
 శుచి ర్యదేశే సమృద్ధి దైవతాని య ఏవం విద్వాన్తహారాత్ర
 ఉపన్యదితే వ్రజగ్ం స్తిషన్నా సేనశ్చయానోఽరణ్యే గ్రామే వా
 యావత్తరస్గ్ం స్వాధ్యాయమధీతే సర్వాన్లోకాజ్జయతి సర్వాన్లో -
 కానస్తృణోఽను సంచరతి తదేవాఽభ్యుక్తా । అన్మణా అస్మిన్న -

స్త్రాణాః పరస్మిన్ స్త్రోత్రీయే లోకే అస్త్రాణాస్సౌమ్యమ్ । యే దేవ-
యానా ఉత పితృయానాస్సర్వాస్తవో అస్త్రాణా ఆక్షీయేమేత్యగ్నిం
వై జాతం పాప్తా జగ్రాహ తం దేవా ఆహూతీభిః పాప్తానమపా-
ఘన్నాహూతీనాం యజ్ఞేన యజ్ఞస్య దక్షిణాభిర్దక్షిణానాం బ్రాహ్మ-
ణేన బ్రాహ్మణస్య ఛందోభిశ్చందసాగ్ం స్వాధ్యాయేనాపహతపాప్తా
స్వాధ్యాయో దేవఃపిత్రం వా ఏతత్తం యోఽనూఘ్నృజత్యభాగో
వాచి భవత్యభాగో నాకేతదేమాఽభ్యుక్తా । యస్మిత్వాజ సఖవిదగ్ం
సఖాయం న తన్యవాచ్యపిభాగో అస్మి । యదీగ్ం శృణోత్యలకగ్ం
శృణోతి న హి ప్రవేద సుకృతస్య పథామితి తస్మాథ్వాధ్యాయోఽ-
ధ్యేతవ్యో యంయం కృతుమధీతై తేనతేనాప్యప్తం భవత్యగ్ని-
ర్వాయోరాదిత్యస్య సాయుజ్యం గచ్ఛతి తదేమాఽభ్యుక్తా । యే
అర్వాజుత వా పురాణే వేదం విద్వాగ్ం సమభితో వదన్త్యాదిత్య-
మైవ తే పరివదన్తి సర్వే అగ్నిం ద్వితీయం త్రోతీయం • చహాగ్ం-
సమితి యావత్తీర్వై దేవతాస్తాస్సర్వా వేదవిది బ్రాహ్మణే వసన్తి
తస్మాద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిదోభ్యో దివేదితై నమస్కుర్యాన్నాశ్లేలం
కీతయేదైతా ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి ॥ ౧౫ ॥ ౧౯ ॥

రిచ్యత ఇన వా ఏవ ప్రేవ రిచ్యతై యో యాజయతి ప్రతి
వా ఽప్రస్థాతి యాజయత్వా ప్రతిగృహ్య వాఽనశ్చన్తిసాన్వి-
ధ్యాయం శుదమధీయాత త్రిరాత్రం వా సావిత్రిం గాయత్రీమ-
న్యాతిరేచయతి వరౌ దక్షిణా వరేణైవ షరగ్ం పృణోత్యాత్తా హి
వరః ॥ ౧౬ ॥ ౨౦ ॥

దుహే నా వా ప్రష ఛన్దాగ్ంసి యో యాజయతి స యేన
యజ్ఞక్రతునా యాజయేత్సంరణ్యం ప్రతేత్య శుచాదేశేస్వధ్యా
యమైవై ప్రమథీయన్నాస్తీత తస్మానశనం దీక్షా ఘ్నానముసనర్త ఆననగ్ం
సుత్యా వాగ్నుహూం న ఉప్తభృద్ధృతిక్రూవా ప్రాణో హవిస్సా-
మాధ్వయస్స వా ప్రష యజ్ఞః ప్రాణదక్షిణోఽనన్తదక్షిణస్సప్త-
ద్ధతరః || ౧౧ || ౨౦

కైతిథాఽపకీణోఽప్రవిశతి చతుర్థేత్యాహుర్బ్రహ్మ వాదిన్
మరుతః ప్రాజ్ఞైర్విస్రిం బలేప్త బృహస్పతిం బ్రహ్మవర్చసేనాగ్ని మైవే-
తరేణ సప్తేణ తస్మైతాం ప్రాయశ్చిత్తిం విదాఞ్చకార సుదేవః
కాశ్యపా యో బ్రహ్మచార్యనకిరే దమావాన్యాయాగ్ం రాత్ర్యా-
మగ్నిం ప్రణోయోపసమాధాయ ద్విరాజ్యస్యాప్రఘాతం జాహ్నవాతి
కామావకీర్ణోఽస్మైవకీర్ణోఽస్మై కామకామాయ స్వాహా కా-
మాభిద్రుగ్ధోఽస్మై భిద్రుగ్ధోఽస్మై కామ కామాయ స్వా హేత్య-
మృతం వా ఆజ్యమ మృతమే వాత నత్తే సూత్వా ప్రయత్యాజ్ఞలిః కవా-
తిర్యజ్గ్నిమభి మస్త్రయేత్ సా మా సిఞ్చన్తు మరుత స్సమిన్ద్రస్సా
బృహస్పతిః సా మూఽయమగ్నిస్సేజ్చ త్వాయమా చ బలేప్త చా-
యుష్మస్తం కరోత మేతి ప్రతి హస్తే మరుతః ప్రాణాద్ధతి ప్రస్తో
బల్లం ప్రతి బృహస్పతి ర్బ్రహ్మవర్చసం వ్రత్యగ్ని రితరథ నిర్వగ్ం
సర్వతనుర్భూత్వా సర్వమాయురేజి త్రిర • భిమ స్త్రయేత్ త్రిషత్వా
హి దైవా యోఽభూత ఇత మస్యేత్ స ఇత్థం జహూయా దిత్త మ-
భిమ స్త్రయేత్ పునత ఏ వాత్మాన మాయురేహత్త ధ్విత్త వరూ దక్షిణా

వరే॑నై॒వ వర॑గ్ం స్మృ॒తోత్తా॑త్తాహి వరః॑ ॥ ౧౮ ॥ ౨౨॥

భూః ప్రపద్యే భువః ప్రపద్యే స్వః ప్రపద్యే భూ ర్భువ స్స్వః
 ప్రపద్యే బ్రహ్మ ప్రపద్యే బ్రహ్మకోశం ప్రపద్యేఽమృతం ప్రప-
 ద్యేఽమృతకోశం ప్రపద్యే చతుర్జాలం బ్రహ్మకోశం .యం సృ-
 త్యుర్నానపశ్యతి తం ప్రపద్యే దైవా స్ప్రపద్యే దేవపురం ప్రపద్యే
 పరీవృతో॑ పరీవృతో॑ బ్రహ్మజా వర్తంతా॑హం తేజ॑సా కశ్యపస్య
 యస్మై నమః॑ సచ్చిదో ధన్వో॑ మూర్ధానం బ్రహ్మ॑తాతా మాను-
 ర్వ్యక్షో॑ఽధరా విష్ణుః॑ హృదయగ్ం సంవత్సరం ప్రజనన మశ్వినా
 పూర్వపా దాన॑తిర్ధ్యం మిత్రావయణా నవరపాదాన॑గ్ం పుచ్ఛస్య
 ప్రత॑మం కాణ్డం తత ఇద్ధి॑ స్తతః ప్రసా॑పతిర్భయం చతుర్థగ్ంన వా
 ప్రప దివ్యశ్శాక్త్యైర్ శ్శిశుమా॑న సగ్ం నాయ ప్రసం వేదాపపునర్ముక్త-
 త్యం జయతి॑ జయతి స్వర్గం లోకం నాధ్వని ప్రమీయతే * నాగ్ం
 ప్రమీయతే నాఘ ప్రమీయతే నాన॑పత్యం ప్రమీయతే లఘ్వా-
 న్గ్ం భవతి ధ్రు॑వ స్త్వమస ధ్రు॑వస్య తమసిత్వం భూతానామధిపతి-
 రసిత్వం భూతానాగ్ం శ్రేష్ఠా॑సి త్వాం భూతాన్యప సర్వావత॑నైన-
 మస్తేనమస్సర్వం జేనమో † నమ శ్శిశుకుమారాయ॑నమః ॥ ౧౯ ॥ ౨౩॥

††నమః ప్రాచ్యై దిశే యాశ్చ దైవతా సితప్యాం ప్రతివస-

*నాఘ ప్రమీయతే నాగ్ం ప్రమీయతే ఇతి ద్రావిడపాఠః.

† నమస్తే నమస్సర్వం జేనమః ఇత్యేతాదేవ ద్రావిడపాఠః.

†† నమఃప్రాచ్యై ఇత్యనువాకో ద్రావిడపాఠే నపతితః.

నైత్యాభ్యశ్చ నమో నమో దక్షిణాయై దిశే యాశ్చ దైవతా
 ఏతస్యాం ప్రతివస నైత్యాభ్యశ్చ నమో నమః ప్రతిచ్యే దిశే యాశ్చ
 దైవతా ఏతస్యాం ప్రతివస నైత్యాభ్యశ్చ నమో నమః ఉదీచ్యే దిశే
 యాశ్చ దైవతా ఏతస్యాం ప్రతివస నైత్యాభ్యశ్చ నమో నమః
 ఉద్ధావాయై దిశే యాశ్చ దైవతా ఏతస్యాం ప్రతివస నైత్యాభ్యశ్చ
 నమో నమోఽధరాయై దిశే యాశ్చ దైవతా ఏతస్యాం ప్రతివస నై-
 త్యాభ్యశ్చ నమో నమోఽవాస్తరాయై దిశే యాశ్చ దైవతా ఏత-
 స్యాం ప్రతివస నైత్యాభ్యశ్చ నమో నమో గజ్జాయమునయోర్మధ్యే
 యే వస్తంతి మే ప్రసన్నాత్మాన శ్చిరం జీవితం నర్థయంతి నమో
 గజ్జాయమునయో మునిభ్యశ్చ నమో నమో గజ్జాయమునయో-
 మునిభ్యశ్చ నమః ॥ ౨౦ ॥

సహారతుగ్ంసి యద్దేవాస్సపదశే యదదీప్యన్మృచ్చదశా-
 యుష్టే చతుస్త్రిగ్ంశన్వైవరాయ పద్విగ్ం శతీర్వాతరశనా హ
 కూశాశ్టైరజా నా పశు బ్రహ్మ యజ్ఞేన గ్రామే మధ్యనివే తస్య
 వై మేఘస్తస్య వై ద్వా రిచ్యతే నుహే హ కతిధాఽవకీర్షీ భూ-
 ర్మమః ప్రాచ్యే నిగ్ంశతిః ॥ ౨౧ ॥

సహ బ్రహ్మయజ్ఞేన విగ్ంశతిః ॥ ౨౦ ॥ నమోబ్రహ్మణే ఇత్యాది
 శాన్తిః ॥

ఇతి స్వాధ్యాయ బ్రాహ్మణ సంపూర్ణమ్.

మన్త బ్రాహ్మణమ్.

ఓం నమోఽనుమదస్తు || ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః.

నమో నాచే యాచోద్దితా యా చానుదితా తస్యై నాచే న -
 మో నమో నాచే నమోనాచస్పతయై నమఃకుషిభ్యో మన్తకృత్తోభ్య
 మన్తపతిభ్యో మామామృషయోమన్తకృతో మన్తపతయః ప -
 రానుర్వాహమృషీన్మన్తకృతో మన్తపతీన్పరాదాం వైశ్వదేవీంవా -
 చముద్యాసగ్ం శివామదస్తాం జష్టాం దేవేభ్యశ్శర్మమైద్యాశ్శమ -
 పృథివీ శమవిశ్వమిదం జగత్ | శర్మచన్ద్రశ్చ సూర్యశ్చ శర్మ
 బ్రహ్మప్రజాపతీ | భూతం వదిష్యే భువనం వదిష్యే తేజోవదిష్యే
 యశోవదిష్యే తపోవదిష్యే బ్రహ్మవదిష్యే సత్త్వం వదిష్యే తన్మా
 అహమిదముప్తస్థరణముప స్థరణ ఉప్తస్థరణ మెప్తజాయై పశూ -
 నాం భూయాదుప్తస్థరణమహం ప్రజాయై నశూనాం భూయాసం
 ప్రాణోపానౌ మృత్యోర్ధాపాతం ప్రాణోపానౌ మామాహసిష్టం
 మధుమనిష్యే మధుజనిష్యే మధు వక్ష్యామి మధువదిష్యామి
 మధుమతీం దైవేభ్యో వాచముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణాం మను -
 ష్యేభ్యస్తంమాదేనా అవన్తుశోభాయై పితరోఽనుమదస్తు || ఓం శాన్తి -
 శాన్తిశాన్తిః || ౧ || ౧ ||

* ద్రావిడా స్త్విమం పశ్చమం క్రపాశక మాహుః.

యజ్ఞశ్చై మన ఉతయజ్ఞశ్చైధియః । విప్రావిప్రస్యబృహతో
 విప్రశ్చితః । విహూతాదధే వయునావిదేక్షితః । మహీ దేవస్య
 సవితరుః పరిష్కృతిః । దేవస్యత్వా సవితరుః ప్రసవే । అగ్నిసోర్భాహు -
 భ్యమ్ । పూజ్ఞోహస్తాభ్యమాదదే । అభ్యిరసి నారసి । అధ్వర -
 కృద్దేవేభ్యః । ఉత్తిష్ఠబ్రహ్మణస్పతే ॥౧॥ ౨॥ దేవయన్తస్యై -
 మహే । ఉప్రప్రయన్తు మరుతస్సుదానవః । ఇన్ద్రస్యాశూర్యనాసహా ।
 ప్రైత్తుబ్రహ్మణస్పతిః । ప్రదేవ్యేతు సూనృతా । అచ్ఛాప్తీరం సర్యం
 ప్రక్తిరాధనమ్ దేవా యజ్ఞం నయన్తునః । దేవీద్యావా పృథివీ
 అనుమేమగ్ంసాథామ్ । ఋద్ధ్యాసమద్య । మఖస్యశిరః ॥ ౨॥ ౩ ॥
 మఖాయత్వా । మఖస్యత్వా శీఘ్రే । ఇయత్యగ్రతః ।
 ఋద్ధ్యాసమద్య । మఖస్యశిరః । మఖాయత్వా మఖస్యత్వాశీఘ్రే ।
 దేవీర్యమీగస్య భూతస్య ప్రథమజాఋతావరీః । ఋద్ధ్యాసమద్య ।
 మఖస్యశిరః ॥ ౩ ॥ ౪ ॥ మఖాయత్వా । మఖస్యత్వాశీఘ్రే ।
 ఇన్ద్రస్యాశౌతి । ఋద్ధ్యాసమద్య । మఖస్య శిరః । మఖాయత్వా ।
 మఖస్యత్వాశీఘ్రే । అగ్నిజాఅసిప్రజాపతే రతః । ఋద్ధ్యాసమద్య ।
 మఖస్యశిరః ॥ ౪ ॥ ౫ ॥ మఖాయత్వా । మఖస్యత్వాశీఘ్రే ।
 ఆయుర్ధహి ప్రాణం ధహి । అపానం ధహి వ్యానం ధహి । చక్షు -
 ర్ధహి శ్రోత్రం ధహి । మనోధేహి వాచం ధహి । ఆత్మానం ధహి
 ప్రతిష్ఠాం ధహి । మాంధేహి మయిధేహి । మధుత్వా మధులూక -
 రోతు । మఖస్య శిరోసి ॥ ౫ ॥ ౬ ॥ యజ్ఞస్యప్రదేఫః । గాయత్రే -

ణత్వా ఛస్తసా కరోమి । త్రైష్టుభేనత్వా ఛస్తసా కరోమి । జాగతేనత్వా
ఛస్తసా కరోమి । ముఖస్యరాస్నాఽసి । అదితిస్తైలంగృహ్ణాతు ।
చాత్తైస్తచస్తసా । సూర్యస్యహరసాశ్రాయ । మఖోసి ॥ ౬ ॥ ౭ ॥
సశ్శిరఃఖుతావరీక్ ఋగ్ధ్యాసమద్యమఖస్యశిరశ్శిరశ్శిరోసిచ ॥ ౧ ॥

• ఇయశ్చిదేవీస్త్రీస్యాశోస్యగ్ని జాఅస్యాయుధేహి ప్రాణంపశ్యు ॥
వృష్టో అశ్వస్య విషుదసి । వరుణస్తావధృతవ్రత ఆధూప-
యతు । మిత్రావరుణయోధుః వేణధర్మణా । అర్చిషేత్వా । శోచి-
షేత్వా । జ్యోతిషేత్వా । తపసేత్వా । అభీమం మహీనా దివమ్ ।
మిత్రాబధూవ ప్రవథాః । ఉతశ్రవసాపుథివీమ్ ॥ ౭ ॥ ౮ ॥ మిత్రస్య
చక్రపక్షిధృతిః । శ్రవౌదేవస్య సానసిమ్ । ద్యుమ్నం చిత్రశ్రవస్త-
మమ్ । సిద్ధ్యేత్వా । దేవస్త్వా సవిశోద్వపతు । సుప్రాణిస్వజ్జుః ।
సుభాహురుతశక్త్యా । అపద్యమానఃపుథివ్యామ్ । ఆశాదిశఆపృణ
ఉత్తిష్టబ్రహ్మసృవ ॥ ౮ ॥ ౯ ॥ ఊర్ధ్వస్తిష్ఠధ్రువస్తవమ్ । సూర్య-
స్యత్వాచక్షుమాఽస్వితే । ఋజవేత్వా । సాధవేత్వా । సుశ్చిత్రై-
త్వాభూత్యైత్వా । ఇదమహమముమామ్యాయాణం విశా వశు-
భిర్బ్రహ్మవర్చ సేవపర్యూహమి । గాయత్రేణత్వా ఛస్తసాఽఽచ్చృ-
ణద్ధి । త్రైష్టుభేనత్వా ఛస్తసాఽఽచ్చృణద్ధి । జాగతేనత్వా
ఛస్తసాఽఽచ్చృణద్ధి । ఛృణత్తుత్వావాక్ । ఛృణత్తుహ్నోక్ ।
ఛృణత్తుత్వాహవిః । ఛృన్ధివాచమ్ । ఛృన్ధ్యార్జమ్ । ఛృన్ధిహవిః ।
దేవపురశ్చురస్తమ్యాసం త్వా ॥ ౯ ॥ ౧౦ ॥ ప్రథివీ భవవాల్మీ ॥ ౩ ॥

బ్రహ్మన్విప్రగ్న్యైశ్చప్రచరిష్యామః । హేహతేఘ్నైర్మభిష్టహి ।
అగ్నిద్రాహిణౌ పురోడాతావధిశ్రయ । ప్రతిప్రస్థాత్వేహర । ప్రస్తా-
తస్మామానిగాయ । యజుర్యక్షం సామభిరాక్తఖంత్యా । విశ్వే-
దేవైరనుమతం మరుద్భిః । దక్షిణాభిప్రతతం పారయిష్ణమ్ ।
స్తుభోవహన్తి సుమనస్యమానమ్ । సవోరుచంధైర్యాహ్మణీయమానః ।
భూర్భువస్సువః । ఓమిద్వివత్తవ ప్రచరత ॥ ౧౦ ॥ ౧౧ ॥

అహ్మణీయమానో ద్వేచ ॥ ౧ ॥

బ్రహ్మన్విచరిష్యామః । హేహతేఘ్నైర్మభిష్టహి । య
మాయత్వా మఖాయత్వా । సూర్యప్య హరసేత్వా । ప్రాణాయ
స్వాహా వ్యానాయస్వాహాఽపానాయ స్వాహా । చక్షుషేస్వాహా
శ్రోత్రాయస్వాహా । మనసైస్వాహావాచేరస్వత్యై స్వాహా । దక్షి-
ణాయస్వాహా క్రతవైస్వాహా । ఓజసై స్వాహా బలాయ స్వాహా । దేవ-
స్త్వాపవిత్రామధ్యానక్తు ॥ ౧౧ ॥ ౧౨ ॥ పృథివీం తపసస్త్రాయస్వ ।
అగ్నిరసి శోచిరసి జ్యోతిరసి తపాసి । సగం సిదస్వ మహాగంఅసి ।
శోచస్వదేవవీతమః । విధూమమగ్నే అరుపంమయేధ్య । ప్రృజ
ప్రశస్తదర్శతమ్ । అజ్ఞన్తయం ప్రథయన్తో నవిహః । ప్రపావన్తం
నాగ్నినాతపన్తః । పితరుషుప్రతడపస్తిపెత్తః । ఆఘర్హోఅగ్నిమృత-
యన్నసాదీత్ ॥ ౧౨ ॥ ౧౩ ॥ అనాధృప్యపురస్తాత్ । అగ్నేరా-
ధిపత్యే । ఆయుమేదాః । పుత్రవతీదక్షిణతః । ఇన్ద్రస్యాధిపత్యే ।
ఽజామేదాః । సుషదాః పశచ్చత్ । దేవస్య సప్తితురాధిపత్యే ।

ప్రాణంమేదాః । ఆశ్రుతిరుత్తరతః ॥ ౧౩ ॥ ౧౪ ॥ మిత్రతాపరుణయోరా-
 ధిపత్యే । శ్రోత్రంమేదాః । విధృతిరుపరిష్టాత్ । బృహస్పత్యైరాధిపత్యే ।
 బ్రహ్మమేదాఃక్షత్త్రంమేదాః । తేజోమేధావర్షమేధాః । యశోమేధా-
 స్సహమేధాః । మనోమేధాః । మనోరశ్వాస్తి భూరిపుత్తా । విశ్వాభ్యౌ
 మానాప్రాభ్యుపాహి ॥ ౧౪ ॥ ౧౫ ॥ సూసనదామే భూయామామా
 హిగంసీః । తపోవ్యక్తే అస్తరాగం అమితార్థా । తపాశగంసమర్తకు-
 స్సగపరస్య । తపావసాచికితానో అచితార్థా । వితేతిష్ఠంతా ముజరా అ-
 యాసః । చితస్థస్పరిచితః । స్వాహామరుద్భిగ పరిశ్రయస్య । మా అసి ।
 ప్రమా అసి । ప్రత్తిమా అసి ॥ ౧౬ ॥ ౧౭ ॥ సమా అసి । విమా అసి । ఉన్మా
 అసి । అస్తరిక్షస్యా నర్ధిసి । దివంతపసస్తా యస్య । ఆభిగ్నీభిర్య-
 దతాన ఊనమ్ । ఆప్యాయయ హరివోవర్ధమానః । యదాస్తోతృభ్యౌ
 మహిగోత్రాదుజాసి । భూయిష్ఠభాజో అధతేస్యామ । శుక్రం తే
 అన్యద్యజతంతే అన్యత్ ॥ ౧౬ ॥ ౧౮ ॥ విషురూపై అహనిచ్ఛారి-
 వాసి । విశ్వాహిమాయా అవసిన్వధానః । శుద్రదాతే పూషన్నిహ
 రాతిరస్తు । అర్హాన్విభర్షిసాయకానిధన్వ । అర్హాన్నిష్కంయ-
 జతం విశ్వరూపమ్ । అర్హాన్నిదం దయసైవిశ్వమబ్భవమ్ । నవా
 ఓజీయో రుద్ర త్వదస్తి । గాయత్రమసి । త్రైష్టుభమపి । జాగత-
 మసి । మధుమధుమధు ॥ ౧౮ ॥ ౧౯ ॥ అనక్తృసాదీదుత్తరతః పా-
 హిప్రత్తిమా అసియజతంతే అన్యజ్జాగతమస్యేక్మ చ ॥ ౧౯ ॥

దశప్రాచీదశశభాసదక్షిణా । దశప్రతీచీదశశభాస్యదీచిః ।

దశోద్ధ్వా భాసి సుమనస్యమానః । సనోరుచంధేహ్య హృణీయ -
 మానః । అగ్ని స్త్వావసుభిః పురస్తాద్రోచయతు గాయత్రేణ ఛన్దసా ।
 సమా రుచితోరోచయ । ఇన్ద్ర స్త్వారుదైర్దక్షిణతోరోచయతు త్రై-
 ప్టుభేనఛన్దసః । సమారుచితోరోచయ । వరుణస్త్వాఽఽదిత్యైః ప-
 శ్చాద్రోచయతు జాగతేనఛన్దసా । సమారుచితో రోచయ ॥ ౧౮ ॥
 ౧౯ ॥ కృతానస్త్వామారుతో మరుద్భిరు త్రరతో రోచయ -
 త్వానుష్టుభేనఛన్దసా । సమారుచితో రోచయ । బృహస్పతిస్తావి-
 త్వైదేవైరుపదిష్టాద్రోచయతు పాశ్చేన ఛన్దసా । సమారుచి-
 తోరోచయ । రోచిత స్త్వం దేవఘర్ష దైవేష్వసి । గోచిక్షియాహం
 మనుష్యేషు । సమ్రాఙ్ఘర్ష రుచిత స్త్వం దేవేష్వాయుష్మాగ్ంస్తైజ-
 స్వీ బ్రహ్మవర్చస్యసి । రుచితోఽహం మనుష్యేష్వాయుష్మాగ్ంస్తై-
 జస్వీ బ్రహ్మవర్చసీభూయాసమ్ । రుగసి । రుచంమయిధేహి ॥ ౧౯ ॥
 ౨౦ ॥ మఝిరుక్ । దశపురస్తాద్రోచసే । దశదక్షిణా । దశప్రత్యజ్ ।
 దశోదజ్జే । దశోద్ధ్వాభాసి సుమనస్యమానః । సనస్సమ్రాడిప్రమూర్జం
 ధేహి । వాజీనాజినేపవస్య । రోచితోఽఘర్షోరుచీయ ॥ ౨౦ ॥ ౨౧ ॥
 రోచయ ధేహి నవ చ ॥ ౬ ॥

అవశ్యం గోపామనిపద్యమానమ్ । ఆచపరాచపథిభిశ్చరన్త-
 మ్ । సనద్ధీచీసనిషూచీర్వసానః । ఆవరీవత్రిభుననేష్వస్తః । అత్ర
 ప్రాహీ । మఘమాద్ధీభ్యాం మఘమాధూచీభ్యామ్ । అనువాందేవ-
 తయే । సమగ్నిర్గ్నినాగత । సం దైవేన సవిత్రా । సగంసూర్యేణరొ-

చ తే ॥ ౨౦ ॥ ౨౨ ॥ స్వాహాసమగ్ని స్తపసాగత । సందేవేనసవిత్రా ।
 సగంసూర్యేణారోచిష్ట । ధతాదివో విభాసితజనః । ప్రథివ్యాద-
 తా । ఉగార స్తరితస్యధర్తా । ధర్తాదేవోదేవానామ్ । అమర్త్య-
 స్తప్రోజాః । హృదేత్వా । మనసేత్వా । దివేత్వా సూర్యాయత్వా ॥ ౨౨
 ౨౩ ॥ ఉర్ధ్వమిమమధ్వరంకృధి । దివిదేవేషుహూత్రాయ-
 చ్చ । విశ్వాసాం భువాం పతే । విశ్వస్యభువనస్పతే । విశ్వస్య మన-
 సస్పతే । విశ్వస్య వచసస్పతే । విశ్వస్యతపసస్పతే । విశ్వస్య బ్రహ్మ-
 ణస్పతే । దేవశ్రూత్వం దేవఘర్త దేవాన్వాహి । తప్రోజాం వాచ-
 మస్తే నియచ్ఛదేవాయవమ్ ॥ ౨౩ ॥ ౨౪ ॥ గర్భోదేవానామ్ । పి-
 తామత్రీనామ్ । పతిఃప్రోజానామ్ । మతిఃకన్తీనామ్ । సందేవో దేవేన
 సవిత్రాయతిష్ఠ । సగంసూర్యేణారుక్త । ఆయుదా స్తవమసభ్యం
 ఘర్త వర్చోదా అసి । పితానోసి పితానోబాధ । ఆయుర్ధా స్తనూ-
 ధాఃపయోధాః । వర్చోదావర్చోదా ద్రవిణోదాః ॥ ౨౪ ॥ ౨౫ ॥
 అస్తరితప్రో ఉరోర్వరీయాః । అశీమహిత్యా మామాహిగంసీః ।
 త్వమగ్నే గృహపతిర్విశామసి । విశ్వాసాం మామషీణామ్ । శతం
 పూర్భిర్యవిష్టపాహ్యగంహసః । ప్రమైద్ధారగం శతగం హిమాః ।
 తంద్రావిణగం హర్దివ్రానమ్ । ఇహైవరాతయస్సన్తు । త్వష్టేమతీ
 తేనపేయ । సురతారేనోదధానా । వీరం విదేయతవసందృశి ।
 మాహగం రాయస్సోషేణ వియోషమ్ ॥ ౨౫ ॥ ౨౬ ॥ గోచ-
 శైస్సూర్యాయత్వా దేవాయువం ద్రవిణోదా దధానాద్వచ ॥ ౨ ॥

దేవస్యత్వా సవితరుః ప్రసవే । అశ్వినోర్బాహుభ్యమ్ । పూ -
 ణోహస్తాభ్యామాదదే । అదిత్యైరాన్నాసి । ఇక్ష వహి । అదిత
 వహి । సరస్వత్యేహి । అసావేహి । అసావేహి । అసావేహి ॥ ౨౬ ॥
 ౨౭ ॥ అదిత్యా ఉష్ణీషమసి । వాయురస్త్యేడః । పూహోహ్వాన -
 సృజతు । అశ్వీభ్యాం ప్రదాపయ । యస్యై ససశ్శశయోయోమయో -
 భూః । యేనవిత్వా పుష్యస్తివార్యాణి । యోరత్నధావసు విద్యమను -
 దత్రః । సరస్వతితమిహ ధాతవేకః । ఉస్సఘర్కం శిగంష । ఉస్స
 ఘర్కం పాహి ॥ ౨౮ ॥ ౨౯ ॥ ఘర్తాయశిగంష । బృహస్పతిస్త్యోప
 సీదతు । దానవస్సపేరవః । విష్వస్వయోలోహితేన । అశ్వీభ్యాం
 పిన్వస్వ । సరస్వత్యేపిన్వస్వ । పూష్ణేపిన్వస్వ । బృహస్పతయేపిన్వస్వ ।
 ఇన్ద్రాయపిన్వస్వ । ఇన్ద్రాయపిన్వస్వ ॥ ౩౦ ॥ ౩౧ ॥ గాయత్రోసి ।
 త్రైస్తుభోసి । జాగతమసి । జహూర్జాభాగేనోప్రమేహి । ఇన్ద్రా -
 శ్వినామధునస్తార్తమస్య । ఘర్కం పాతవనవో యజతావత్ । స్వాహా
 త్వా సూర్యస్య రత్నయే వృష్టివనయే జహూమి । మధుహావిరసి ।
 సూర్యస్య తపస్తప । ద్యావాపృథివీభ్యాం త్వాపరిగృహ్ణామి ॥ ౩౨ ॥
 ౩౩ ॥ అస్తరితైః క్షత్వోపయచ్ఛామి । దేవానాంతాపితృణామను -
 మత్రోభర్తుగ్ం శకేయమ్ । తేజాసి । తేజోఽనుప్రపేహి । దివిస్పృ -
 జ్జామాహిగ్ంసీః । అస్తరితైస్సృజ్జామాహిగ్ంసీః । ప్రృథివిస్పృజ్జా
 మాహిగ్ంసీః । సువరస్తి సువర్కైయచ్ఛ । దివంయచ్ఛ దివోమా
 పాహి ॥ ౩౪ ॥ ౩౫ ॥ ఏహిపాహిపిన్వస్వగృహ్ణామి నవ చ ॥ ౩౬ ॥

క సముద్రాయత్వా వాతాయస్వాహం । సలిలాయత్వా
 వాతాయస్వాహం । అనాధృప్యాయత్వా వాతాయస్వాహం । అస్తి-
 తిధృప్యాయత్వా వాతాయస్వాహం । అనస్యవేత్వా వాతాయస్వా-
 హం । దునస్యతేత్వా వాతాయస్వాహం । శిమిద్వతేత్వా వాతాయ
 స్వాహం । అగ్నయేత్వా నసుమతేస్వాహం । సోమాయత్వా రుద్ర-
 వతేస్వాహం । వరుణాయత్వాఽఽదిత్యవతేస్వాహం ॥ ౩౧ ॥ ౩౨ ॥
 బృహస్పతయేత్వా విశ్వదేవ్యావతేస్వాహం । సప్రితేత్వర్భుమతే వి-
 భుమశేప్రభుమతే వాజవతేస్వాహం । యమాయత్వాఽఽగ్నిరస్యతే పి-
 తృమతేస్వాహం । విశ్వా ఆశాదక్షిణసత్ । విశ్వా నైవానయాదిహ ।
 స్వాహోఽతస్య ఘర్మస్య । మధోఽపిబతమశ్వినా । స్వాహాఽగ్నయే
 యజ్ఞయాయ । శంయజ్ఞిః । అశ్వినా ఘర్మం పాతగ్ం హర్దివా-
 నమ్ ॥ ౩౨ ॥ ౩౩ ॥ అహర్దివాభిరూతిభిః । అను నాం ద్యావా-
 పృథివీమగ్ంసాతామ్ । స్వాహేంద్రాయ । స్వాహేంద్రావత్ । ఘర్మమ-
 పాతమశ్వినాహర్దివానమ్ । అహర్దివాభిరూతిభిః । అనునాం ద్యా-
 వాపృథివీ అమగ్ంసాతామ్ । తం ప్రావ్యం యథావత్ । న-
 మోదివే । నమఃపృథివ్యై ॥ ౩౪ ॥ దివిధా ఇమం యజ్ఞమ్ ।
 యజ్ఞమిమం దివిధాః । దివం గచ్ఛ । అస్తోఽతుంగచ్ఛ । పృథివీం
 గచ్ఛ । పృథ్విప్రదిశోగచ్ఛ । దైవాస్థుమపాన్గచ్ఛ । పితౄస్థుమ-
 పాన్గచ్ఛ ॥ ౩౩ ॥ ౩౫ ॥

ఆదిత్యవతేస్వాహం హర్దివానంపృథివ్యా అప్యేచ ॥ ౯

ఇ॒ప॒వీ॒షి॒హి । ఊ॒దై॒వీ॒షి॒హి । బ॒హ్మ॒ణా॒వీ॒షి॒హి । త్స॒త్తా॒-
 య॒వీ॒షి॒హి । అ॒ద్య॒వ్య॒వీ॒షి॒హి । ఓ॒షధీ॒భ్య॒వీ॒షి॒హి । వ॒స॒స్ప॒తి॒భ్య॒వీ॒షి॒-
 హి । ద్యా॒వా॒పృథ్వి॒భ్యాం వీ॒షి॒హి । సు॒భూ॒తా॒య॒వీ॒షి॒హి । బ్ర॒హ్మ॒వ॒-
 త్స॒సా॒య॒వీ॒షి॒హి ॥ ౩౪ ॥ ౩౬ ॥ య॒జ॒మా॒నా॒య॒వీ॒షి॒హి । మ॒హ్యం
 జ్యే॒ష్ఠా॒య॒వీ॒షి॒హి । త్వీ॒ష్టే॒త్యా । ద్య॒మా॒య॒త్యా । ఇ॒న్ద్రి॒-
 యా॒య॒త్యా భూ॒జ్యే॒త్యా । ధ॒ర్మా॒సి సు॒ధ॒మా॒మే॒వ్య॒స్సై ।
 బ్ర॒హ్మ॒ణి॒ధార॒య । త్స॒త్తా॒ణి॒ధార॒య । వి॒శం॒ధార॒య । సే॒త్వా వాత॒-
 స్స॒సృ॒ష్టయాత్ ॥ ౩౫ ॥ ౩౭ ॥ అ॒ము॒ష్య॒త్యాప్రా॒ణే॒సాద॒యామి ।
 అ॒ము॒నా॒న॒హ ని॒ర॒థం గ॒చ్ఛ । యో॒స్తాద్యే॒ష్టే । యం॒న॒న॒యం
 ద్వి॒ష్టః । పూ॒ణ్యే॒శం స॒వాహ॒ । గ్రా॒వ॒భ్య॒స్సా॒న్వహ॒ । ప్రి॒తే॒భ్య॒-
 స్సా॒న్వహ॒ । ద్యా॒వా॒పృథ్వి॒భ్యాం వా॒హ॒ । పిత॒ృభ్యో॒సుప॒పే॒-
 భ్య॒స్సా॒న్వహ॒ । రు॒ద్రా॒య రు॒ద్ర॒హూ॒జ్యే॒స్సా॒న్వహ॒ ॥ ౩౬ ॥ ౩౮ ॥
 అ॒హ॒వ్యోతి॒శక్తే॒తనా॒జు॒ప॒తామ్ । సు॒జ్యోతి॒శ్శో॒తి॒షాన్ సా॒న్వహ॒ । రా॒హ్ని
 జ్యోతి॒శక్తే॒తనా॒జు॒ప॒తామ్ । సు॒జ్యోతి॒శ్శో॒తి॒షాన్ సా॒న్వహ॒ । అ॒పీ॒ష-
 రో॒మా॒హ్నా రా॒త్రీయై॒ మా॒పా॒హి । ప॒షా॒తే॒లగ్నే॒మిత్ ॥
 త॒యా స॒మి॒ధ్య॒స్వ । అ॒యు॒మే॒దాః । వ॒ర్చ॒సా॒మాంజీ॒ । అ॒పీ॒షరో
 మా॒రా॒త్రీయా అ॒హ్నా॒ మా॒పా॒హి ॥ ౩౭ ॥ ౩౯ ॥ ప॒షా॒తే॒లగ్నే
 స॒మిత్ । త॒యా స॒మి॒ధ్య॒స్వ । అ॒యు॒మే॒దాః । వ॒ర్చ॒సా॒మాంజీ॒ ।
 అ॒గ్ని॒జ్యోతి॒జ్యోతి॒గ్ని॒స్సా॒న్వహ॒ । సూ॒ర్యో॒జ్యోతి॒జ్యోతి॒సూ॒ర్య-
 స్సా॒న్వహ॒ । భూ॒స్సా॒న్వహ॒ । పృ॒థ॒తగ్ం॒హవిః । మ॒ధు॒హవిః । ఇ॒న్ద్ర॒త-

మైఁగ్నా । పితానోసిమామాహిగ్ంసీః । అశ్యామతే దేవఘర్త ।
మధుమతో వాజవతఃసితమతః । అశ్విరస్వతస్వదావినః । అశీమ -
హిత్యా మామాహిగ్ంసీః । స్వాహిత్యాసూర్యస్య రశ్మిభ్యః ।
స్వాహిత్యా నక్షత్రైభ్యః ॥ ౩౮ ॥ ౪౦ ॥

బ్రహ్మవర్చసాయపీపిహిస్త్యస్తయాన్మద్రాయ ద్రుద్రహా -
శ్చై న్వాహాహ్నా మాపాహ్యగ్నా స్తప్తప ॥ ౪౦ ॥

ఘమయతేదివిశుక్ । యాగాయత్రై ఛన్దసి । యా బ్రా -
హ్మణే । యాహవిధానే । తాంతస్తేనావయజ్జేస్వాహా । ఘమయ -
యాజైస్త్యైశుక్ । యాత్రైష్టుభై ఛన్దసి । యారాజన్యే ।
యాఁగ్నీధ్యై । తాంతస్తేనావయజ్జేస్వాహా ॥ ౩౯ ॥ ౪౧ ॥ ఘ -
మయ యాజై పృథివ్యాగ్ం శుక్ । యాజాగ్జై ఛన్దసి । యానైశ్యే ।
యాసదసి । తాంతస్తేనావయజ్జేస్వాహా । అనునోఽద్యానుమతిః ।
అన్విదనుమజైత్వమ్ । చివస్త్యా పరస్పాయాః । అన్తక్షిస్వతనువః
పాహి । స్పృథివ్యాస్త్యాధర్మణా ॥ ౪౦ ॥ ౪౨ ॥ నయమనుక్రామా -
మసువితాయనవ్యసే । బ్రహ్మణస్త్యా పరస్పాయాః । క్షత్రిస్వతను -
వఃపాహి । చిశస్త్యా ధర్మణా । నయమనుక్రామామసువితాయన -
వ్యసే । ప్రాణస్యత్వా పరస్పాయై । చక్షుషస్తనువఃపాహి । శ్రోత్ర -
స్యత్వా ధర్మణా । నయమనుక్రామామసువితాయనవ్యసే । వల్గరసి
శంయుధాయాః ॥ ౪౧ ॥ ౪౩ ॥ శిశుజన్మధాయాః । శంచ వక్షి
పశ్వవయ । చతుస్సక్తిర్భక్తుతస్య । సదోష్టశ్వాయుశ్చిరస్వ -

ప్రథాః । అప్రద్యేజో అప్రహ్వరః । అన్యద్వ్యతస్య సశ్చిమ । ఘమై -
 తతైఽన్నమై తత్పురీషమ్ । తెన వర్ధస్త్వ చాచప్యాయస్వ । వర్ధి -
 ప్తీమహిచ వ్రయమ్ । ఆచ ప్యాసిప్తీ మహి ॥ ౪౨ ॥ ౪౪ ॥ రన్తి -
 ర్నామాసి ద్వివ్యోగస్తర్వః । తస్య తెప్రద్వద్ధవిధానమ్ । అగ్నిర -
 ధ్యతాః । రుద్రోఽధిపతిః । సమహమాయుషా । సంప్రాణేన ।
 సంవర్చసా । సంపయసా । సంశాంత్యేన । సగ్ం రాయస్పషేణ ॥
 ౪౩ ॥ ౪౫ ॥ వ్యసా । యోఽస్తాద్యేష్టి । యంచవ్రయం ద్విష్టః ।
 అచిక్రదద్వప్రాహణః । మహాన్నిత్రో నదౌశతః । సగ్ం నూర్యే -
 ణోచతే । చిదసి సముద్రయోనిః । ఇన్ద్రిక్ష శ్చైన్యేన ఋతావా ।
 హిరణ్యపక్షశ్చక్రునోభురణ్యః । మహాస్థస్థస్థస్థవలనిషత్తః ॥ ౪౪ ॥
 ౪౬ ॥ నమస్తై అస్తు మామాహిగ్ం సీః । విశ్వావసుగ్ం సోమగన్ధ -
 ర్వమ్ । అపాదస్త్రశుషీః । తద్వతేనావ్యాయ్న । తద్వన్వనైత్ ।
 ఇన్ద్రోరారక్షేణతామ్ । పరినూర్యస్య పరిధిగ్ంరపశ్యత్ । విశ్వా
 వసురభితన్నోగృణాతు । దివ్యా గన్ధర్వో రజసావిమానః । యద్వా
 ఘాతత్యముతయన్నవిద్ధ ॥ ౪౫ ॥ ౪౭ ॥ ధియోహిన్వానో ధియ
 ఇన్నోఅవ్యాత్ । సన్నిమవిన్దచ్చరణే నదీనామ్ । అపావృణోద్గురౌ
 అశ్శవ్రజానామ్ । ప్రాసాం గన్ధర్వో అమృతానివోచత్ । ఇన్ద్రో
 దక్షం పరిజానాదహీనమ్ । వ్రతత్త్వం దేవఘర్తదేవోదైవానుపాగాః ।
 ఇదమహంహన్తుష్యోమన్తప్యాః । సోమప్రిథాన్తమహి । సహస్రజయా
 సహ రాయస్పషేణ । సుమిత్రాన అపటపధయస్సన్తు ॥ ౪౮ ॥

దుష్కృతాస్తస్మి భూయాసుః । యోస్తాద్వీప్తి । యంచవయం
ద్విష్టుః । ఉద్వయం తమస్సరి । ఉద్వత్సం చిత్రమ్ । ఇమమ్నూ -
మత్యమస్తభ్యగ్ం సనిమ్ । గాయత్రం నవీయాగ్ంసమ్ । అగ్నే
దేవేషుప్రసౌచః ॥ ౪౬ ॥ ౪౯ ॥

• యాగ్నీద్ధే తాంతప్తతేనావయజేస్వాహా ధమ్కణా శం -
యుధాయాః ప్యాసిష్మీమహిహాషేణ నిషత్తొవిద్ధసస్వప్తేచ ॥ ౧౧ ॥

మహీనాం పయోసి విహితం దేవత్రా । జ్యోతిర్భాస్తివ -
సస్పతీనామోషధీనాగ్ంరసః । వాజినంత్యా వాజినోఽవనయామః ।
ఊర్ధ్వం మనసువర్గమ్ ॥ ౪౭ ॥ ౫౦ ॥ ౧౨ ॥

అస్కాన్ద్యోఃపృథివీమ్ । అస్కాన్యప్రభోయవాగాః । స్క -
న్నేమావిత్వాభువనా । స్కన్నోయజ్ఞః ప్రజనయతు । అస్కానజన్తి
ప్రాజని । ఆస్కాన్వాజ్ఞాయజేవృషా । స్కన్నాత్ప్రజనిషీమహి ॥ ౪౮ ॥
౫౧ ॥ ౧౩ ॥

యాపురస్తాద్విద్యుదాపతత్ । తాంతప్తతే నావయజేస్వాహా ।
యాదక్షిణతః । యాప్తశ్చాత్ । యోత్తరతః । యోషోష్టాద్విద్యు -
దాపతత్ । తాంతప్తతేనావయజేస్వాహా ॥ ౪౯ ॥ ౫౨ ॥ ౧౪ ॥

ప్రాణాయస్వాహా న్యానాయస్వాహాఽప్రానాయస్వాహా । చ -
క్షుషేస్వాహా శ్రోత్రాయస్వాహా । మనసైస్వాహా వాచేనరస్వత్యై
స్వాహా ॥ ౫౦ ॥ ౫౩ ॥ ౧౫ ॥

• పూష్ణస్వాహా పూష్ణేశరస్వాహా । పూష్ణప్రప్తభ్యాయ

స్వాహా పూజ్యేనరభిమాయస్వాహా । పూజ్యేఽఙ్ఘ్రిణయై స్వాహా
 పూజ్యేఽనరుణాయస్వాహా । పూజ్యేసాకేతాయస్వాహా ॥ ౧౦ ॥ ౧౧ ॥ ౧౨ ॥
 ఉదస్యశుష్కాద్భానుర్మాత్రాభిధర్మి । భారంపృథివీనభూమ ।
 ప్రశుక్రేతుదేవీమనీషా । అస్థుభుతస్థూరభోననాజీ । అర్చన్తవతే
 మహిసామమస్వత । తేనసూర్యమధారయన్ ॥ తేనసూర్యమగో-
 చయన్ ॥ సుర్శశ్చిన్తనయమగ్నిః । పురీషమసి సంప్రియం ప్రజ-
 యాప్తశుభిర్భవత్ । ప్రజాపతిస్త్యాసాదయతు । తయాదేవతయాఽ-
 శ్చిరస్వధ్ధ్రువాసీద ॥ ౧౩ ॥ ౧౪ ॥ ౧౫ ॥

యాస్తే అగ్న ఆర్ధ్రాయానయోయాఃకులాయినీః । యేషే
 అగ్న ఇంద్రో యాకేనాభయః । యాస్తే అగ్నే తనువణోజ్ఞానామ ।
 తాభిస్త్వముభయాభి సువిద్రాసః । ప్రజాభిరత్యై ద్రవిణైహసీద ।
 ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా దేవతయాఽశ్చిరస్వధ్ధ్రువా సీద ॥
 ౧౬ ॥ ౧౭ ॥ ౧౮ ॥

అగ్నిరసి వైశ్వానరోసి । సంవక్త్రరోసి పరివక్త్రరోసి । ఇ-
 దావక్త్రరోసి దువక్త్రరోసి । ఇద్వక్త్రరోసి వక్త్రరోసి । తస్యతేవప్ర-
 స్తశ్శిరః । గ్రీష్టాదక్షిణావక్షః । వరోమాపుచ్ఛమ్ । శరదుత్తరావక్షః ।
 హేమన్తోమధ్యమ్ । పూర్వప్రతాపశ్చితయః ॥ ౧౯ ॥ అవరప్రతాప-
 రీషమ్ । అహూరాత్రాణ్యేకాః । తస్యశేమాసాశ్చార్ధమానాశ్చ
 కల్పన్తామ్ । ఋతవస్తకల్పన్తామ్ । సంవక్త్రరోస్తకల్పతామ్ । అహూ-
 రాత్రాణితే కల్పన్తామ్ । ఏప్రిప్రేపిప్రసమితు్యదిలి । ప్రజాపతిస్త్యా

సాదయతు । తయా దేవతయాఽజ్జిరస్వస్థువస్సీద ॥ ౧౪ ॥ ౧౫ ॥ ౧౬ ॥

భూర్భువస్సువః । ఊర్ధ్వః ఊషణఊతయే । ఊర్ధ్వోన్మహా -
హ్యగ్ంహసః । విధుం దద్రాగ్ం సమనేబహూనామ్ । యువానగ్ం
సన్తగ పత్తితోజగార । దేవస్య పశ్యకావ్యం మహిత్యాత్యానుమార ।
సహ్యస్సమాన । యద్భుతేచిదభిశ్రిః । పురాజర్తభ్యుత్పదః ।
సన్ధాతా సన్ధిం ముఘవాపురౌవసుః ॥ ౧౭ ॥ ౧౮ ॥ నిష్కర్తావి -
హూతంపునః । పునరూర్జా సహరయ్యా । మానో ఘర్తవ్యధి -
తోవివ్యథోనః । మానవపరమధరం మారజోనైః । మోష్వస్త్సగ్ం -
స్సమస్యస్తరాధాః । మారుద్రియాసోఽభిగుర్వృధానః । మానవ
కతుభిః హిక్షితేభిర్స్తాః । ద్విషాసునీశే మాపరాదాః । మానో
రుగ్రో నిక్కుత్తిర్కానోలస్తా । మాద్యావాపుభిః హిషితామ్ ॥
౧౯ ॥ ౨౦ ॥ ఉపనోమిత్రావరుణావిహవతమ్ । అన్వాదీధ్యాభా -
మిహనస్సఖాయా । ఆదిత్యానాం ప్రసీతిక్ హేతిః । ఉగ్రాశతాపా -
స్థాఘవిషాపణివృణక్కు । ఇమం మేవరుణతత్త్వాయామి । త్వంనో
అగ్నే సత్వంనోలగ్నే త్వమగ్నేఅయాసి । ఉద్వయం తమసస్పరి ।
ఉదుత్యం చిత్రమ్ । వయస్సుస్తర్ణాః ॥ ౨౧ ॥ ౨౨ ॥

పునోవసుః హిషితాగ్ంసుప్తాః ॥ ౨౦ ॥

భూర్భువస్సువః । మమత్వద్విద్వియంనుహతే । మమదత్తో
మమక్రతుః । మయిధాయమవీగ్యమ్ । త్రిశ్చక్ష్మమోవిభాతుమే ।
అకూత్యామనసాస్తహ । విరాజాజ్యోతిషాస్తహ । యజ్ఞేనపయసాస్తహ ।

బ్రహ్మజా తేజసానహ । త్వత్త్యైణయశసానహ । సత్త్యైవతపసానహ ।
 తస్యదోహమశీమహి । తస్యసుమ్న మశీమహి । తస్యభక్షమశీమహి ।
 తస్యత ఇద్ద్యైణపీతస్యమధుమతః । ఉపహూతస్యాపహూతో భక్ష-
 యామి ॥ గీ॥ ౬౨ ॥ యశసానహపట్న ॥ ౨౧ ॥

యాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః । తుచ్చతృష్ణాచ । అస్తు-
 త్చనాహుతిశ్చ । అశనయాచ పిపాసాచ । నేదిశ్చమతిశ్చ । ఏతా-
 స్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః । తాభిరముగచ్ఛ । యోఽస్మాన్ద్వేష్టి ।
 యంచవయం ద్విష్టః ॥ గీ॥ ౬౩ ॥ ౨౨ ॥

స్మిక్చస్మిహితిశ్చ స్మిహితిశ్చ । ఉష్ణాచ శీతాచ । ఉగ్రాచ
 భీమాచ । సదామీనైదిరనిరా । ఏతాస్తే అగ్నే ఘోరాస్తనువః ।
 తాభిరముగచ్ఛ । యోఽస్మాన్ద్వేష్టి । యంచవయద్విష్టః ॥
 ౬౦ ॥ ౬౪ ॥ ౨౩ ॥

ఘనీశ్చ ధ్వాస్తశ్చ ధ్వనశ్చ ధ్వనయగ్ంతశ్చ । విలిమ్పశ్చ
 విలిమ్పశ్చ విక్షీపః ॥ ౬౧ ॥ ౬౫ ॥ ౨౪ ॥

ఉగ్రశ్చ ఘనీశ్చ ధ్వాస్తశ్చ ధ్వనశ్చ ధ్వనయగ్ంతశ్చ । సహ-
 స్వగ్ంతశ్చ సహమానశ్చ సహస్వాగ్ంతశ్చ సహీయాగ్ంతశ్చ ।
 ఎత్యత్రపెత్యవిక్షీపః ॥ ౬౨ ॥ ౬౬ ॥ ౨౫ ॥

అహూరాత్రైవోదీరయతామ్ । అథమాసాస్త్యోదీరజ -
 యన్తు । మాసాస్త్యశ్రవయన్తు । ఋతవస్త్యవచన్తు । సంవత్సర -
 స్త్యహస్త్యసా ॥ ౬౩ ॥ ౬౭ ॥ ౨౬ ॥

ఖట్టజ్ఞహి । * చిన్తీభిన్తీహస్తీకట్ । ఇతివాచక్రూరరాశి॥

౧౬౪ ॥ ౬౮ ॥ ౨౭ ॥

విగాఢస్థానిచరస్థానిశయస్వ । స్వప స్తమిన్ద్రపశుమ స్తమిచ్ఛ ।
వజ్రేణామం బాధయద్విద్రవత్రమ్ । స్వప్నతోఽస్య ప్రహరభాజ -
నేభ్యః । అగ్నే అగ్ని వాసంవదస్వ । మృత్యోః శుక్రుత్యనాసంవదస్వ ।
నమస్తే అస్తు భగవః । సకృత్తే అగ్నే నమః । ద్విస్తే నమః । త్రిస్తే నమః ।
చతుస్తే నమః । పంచకృత్వస్తే నమః । ధృతకృత్వస్తే నమః । శతకృ -
త్వస్తే నమః । ఆసహస్రకృత్వస్తే నమః । అపరిమితకృత్వస్తే నమః ।
నమస్తే అస్తు మామాహిగంసీః ॥ ౬౯ ॥ ౬౯ ॥

త్రిస్తే నమస్తే స్తచ ॥ ౨౮ ॥

అస్మయ్యుభోరుధిరేణావ్యక్తః । యమస్యదూతశ్చ వృషాద్విధా -
నసి । గృద్ధీస్తుప్తణామకుణఘం నిషేవసే । యమస్యదూతశ్చ ప్రహితో
భవస్యచోభయోః ॥ ౬౬ ॥ ౭౦ ॥ ౨౯ ॥

యదైతద్వృక్షసాభూత్వా । వాగ్దేవ్యభిరాయసి । ద్విషస్తం
మైభిరాయ । తంమృత్యోః శుక్రుత్యవేషయ । సఆర్యాఽఽతిమా -
గృతు ॥ ౬౭ ॥ ౭౧ ॥ ౩౦ ॥

యదీషితో యదివాన్వకామి । భయేడిక్తోవదతివాచమై -
తామ్ । తామిన్ద్రాగ్ని బ్రహ్మణాసంవిదానా । శివామస్తభ్యం కృణుతం
గృహేషు ॥ ౬౮ ॥ ౭౨ ॥ ౩౧ ॥

* చిన్తీభిన్తీహస్తీ । కడితివాచక్రూరరాశి । ఇతి ద్రావిడాః పఠన్తి.

దీర్ఘముఖమర్హణు । మాస్తదక్షిణతోవదః । యదిదక్షిణతో
వదాద్విషస్తం మేవబాధాసై ॥ ౬౯ ॥ ౨౩ ॥ ౩౨ ॥

ఇతాదులూక ఆపవత్ । హిరణ్యాక్షో అయోముఖః । ర -
క్షసాం దూతఆగతః । తమిగోనాశయాగ్నే ॥ ౭౦ ॥ ౨౪ ॥ ౩౩ ॥

యదేతద్భూతాన్యవ్యావిశ్య । దైన్తీంవాచం వదసి । ద్విష -
తోన్యపరావద । తాన్తృత్యో మృత్యువేనయ । త ఆర్త్యాఽఽర్తి -
మార్చస్తు । అగ్నినాఽగ్ని స్సంవదతామ్ ॥ ౭౧ ॥ ౨౫ ॥ ౩౪ ॥

ప్రసార్యప్రకృత్యతసి । ప్రవృమక్షిప్తేపిచ । మేహకన్య చ -
నామమత్ ॥ ౭౨ ॥ ౨౬ ॥ ౩౫ ॥

అత్రీణ త్వాక్రమేహన్తి । కశ్వేన జమదగ్నినా । విశ్వావ -
సార్భష్టాణాహతః । క్రిమీణాగ్ం రాజా । అప్యేమాగ్ం స్తప్తే -
హతః । అథోమూతాఽథో పితా । అథోష్టారా అథోక్షుదాః ।
అథోక్షప్తా అథోశ్వేతాః । అథో ఆశాతీకా హతాః । శ్వేతాభి -
స్సహసన్వేహతాః ॥ ౭౩ ॥ ౨౭ ॥ ౩౬ ॥

ఆహరావద్య । శ్రృతస్య హవిజోయథా । తక్ష్ణత్యమ్ । య -
దముం యమస్యజమ్భయోః । ఆదధామి తథాహి తత్ । ఖణ్ణణ్ణోసి ॥
౭౪ ॥ ౨౮ ॥ ౩౭ ॥

బ్రహ్మణాత్వాశపామి । బ్రహ్మణస్తాశ్శపథేన శపామి । ఘో -
రేణత్వా భృగూహం చక్షుషాప్రేక్షే । హోదేణత్వాఽగ్గిరహం మ -
నసాధ్యాయామి । ఆఘస్యత్వా ధారియావిధ్యామి । అథగ్ం మత్స్వ -

ద్యస్వాసా || 2౫ || 2౯ || 3౮ ||

ఉత్తుద శిమిజావరి । తత్పేజే తల్పఉత్తుద । గిరీగంఠను ప్ర-
వేశయ । మరీచీరుప్తసంనుద । యావద్దిత్యపురస్తాదుదయాజి సూర్యః ।
తావద్దితోఽముంనాశయ । యోఽస్తాన్వేషి । యంచవ్రయంద్విష్టః ॥
2౬ || ౮౦ || 3౯ ||

భూర్భువస్సువో భూర్భువస్సువై భూభువస్సువః । భువోద్ధా-
య భువోద్ధాయ భువోద్ధాయ । ప్రష్ఠాయప్రష్ఠం ప్రష్ఠాయప్ర-
ష్ఠం ప్రష్ఠాయప్రష్ఠమ్ । విధాయోవాయ విధాయోవాయ విధా-
యోవాయ । *ఏటస్టైస్త్రిభ్యః । సువర్నజ్యోతిః ॥ 22 || ౮౧ || ౪౦ ||

ప్రథినీసమిత్ । తానుగ్ని సమిధే । సాఽగ్నిం సమిధే ।
తానుహగ్ం సమిధే । సామూసమిధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసాశ్రి-
యా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నా ద్యేన సమిన్తాగ్ం స్వాహా । అ-
స్థిక్షగ్ం సమిత్ ॥ 2౮ || ౮౨ || తాం వాయుసమిధే । సావా-
యుగ్ం సమిధే ॥ తానుహగ్ం సమిధే । సామూ సమిధా । ఆయు-
షా తేజసా । వర్చసా శ్రియా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నా-
ద్యేన సమిన్తాగ్ం స్వాహా । ద్యాప్రమిత్ । తామాదిత్యసమిధే ॥
2౯ || ౮౩ || సాఽదిత్యగ్ం సమిధే । తానుహగ్ం సమిధే । సా-
మూసమిధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసాశ్రియా । యశసా బ్రహ్మవ-
ర్చసేన । అన్నా ద్యేన సమిన్తాగ్ం స్వాహా । ప్రాజాపత్యామే సమిదసి

* ఏటస్త్రిభ్యః । అస్త్రిసువర్నజ్యోతిః । ఇతి ద్వావిదపాఠః .

సపత్నీక్షయణి । భ్రాతృవ్యహమేసిస్వాహా । అగ్నే వ్రతపతే
 వ్రతం చరిష్యామి ॥ ౮౦ ॥ ౮౧ ॥ తచ్ఛక్తేయం తన్నైరాధ్యతామ్ ।
 వాయోవ్రతపత ఆదిత్యవ్రతపతే । వ్రతానాం వ్రతపతే వ్రతంచరి-
 ష్యామి । తచ్ఛక్తేయం తన్నై రాధ్యతామ్ । ద్యాస్సమిత్ । తా-
 మాదిత్యస్సమిధే । సాఽఽదిత్యగ్ం సమిధే । తామహగ్ంసమిధే ।
 సామూసమిధా । ఆయుషా తేజసా ॥ ౮౨ ॥ ౮౩ ॥ వర్చసాశ్రియా ।
 యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నాద్యేన సమిన్తాగ్ం స్వాహా । అన్తరక్షగ్ం
 సమిత్ । తాం వాయుస్సమిధే । సావాయుగ్ం సమిధే । తామహ-
 గ్ం సమిధే । సామూసమిధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసాశ్రియా ॥
 ౮౪ ॥ ౮౫ ॥ యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నాద్యేన సమిన్తా-
 గ్ం స్వాహా । ప్రృథివీసమిత్ । తామగ్నిస్సమిధే । సాఽగ్నిగ్ం సమిధే ।
 తామహగ్ం సమిధే । సామూసమిధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసాశ్రి-
 యా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన ॥ ౮౬ ॥ అన్నాద్యేన సమిన్తాగ్ం
 స్వాహా । ప్రాజ్ఞానత్యామే సమిదసి సపత్నీక్షయణి । భ్రాతృవ్యహా
 మేసిస్వాహా । ఆదిత్యవ్రతపతేవ్రతమచారిషమ్ । తదశక్తం తన్నైరా-
 ధి । వాయోవ్రతపతేఽగ్నే వ్రతపతే । వ్రతానాం వ్రతపతే వ్రతమ-
 చారిషమ్ । తదశక్తం తన్నైరాధి ॥ ౮౭ ॥ ౮౮ ॥

సమిధస్సమిధేవ్రతం చరిష్యామ్యామౌతేజసా వర్చసాశ్రియా
 యశసా బ్రహ్మవర్చసే నాష్టాచ ॥ ౮౯ ॥

శంఖో వాతపవతాం మాతరిశ్వా శంఖస్తపతు సూర్యః ।

అహోవిశం భవన్తునశ్శగం రాత్రిః ప్రతిధీయతామ్ । శముపానోవ్య -
 చ్చతు శమాదిత్య ఉదేతునః । శివానశ్చ స్తమాభవ సుమృతీకా
 సరస్వతి । మాజేప్యాయమందృశి । ఇద్యాయైవా స్త్వసి వాస్తుమద్వా -
 స్తు మనోభూయా స్తమావాస్తోశ్చిక్నోహ్యవాస్తుసభూయాద్యోఽ -
 స్తద్వైష్టి యంచనయం ద్విష్టుః । ప్రతిష్ఠాఽసి ప్రతిష్ఠావనోభూ -
 యాస్త మాప్రతిష్ఠాయా శ్చిక్నోహ్య ప్రతిష్ఠసభూయాద్యోఽస్తా -
 నైష్టి యంచనయం ద్విష్టుః । ఆవాతవాహిభేషజం వివాతవాహి
 యద్రవః । త్వగ్ంహి విశ్వభేషజో దేవానాం దూత ఈయసే । ద్వా -
 విమా వాతే వాత ఆసిన్ధోరాపరావతః ॥ ౮౮ ॥ ౮౯ ॥ దక్షంమే
 అన్య ఆవాతు పరానోవాతు యద్రవః । యదదోవా తతేగ్ర -
 హామృతస్యైధిహితః । తతోనోదేహిజీవసై తతోనోధేహి
 భేషజమ్ । తతోనో మహాఆవహ వాతఆవాతుభేషజమ్ । శంభూర్ -
 యోభూర్నృప్రదేప్రణాయూగ్ంషి తారిషత్ । ఇన్ద్రస్యగ్రహాసి
 తంత్రాప్రపద్యే సగుసాశ్వేః । సహయన్తే అస్తితేన । భూప్రప -
 ద్యే భుప్రపద్యే సుప్రపద్యే భూర్భుప్రసప్రపద్యే వాయుం
 ప్రపద్యేనార్తాం దేవతాం ప్రపద్యేశ్శనమాఖిణం ప్రపద్యే త్రి -
 జాపతేర్భృహ్మకోశం బ్రహ్మప్రపద్యటం ప్రపద్యే । అన్తరిక్షంమ ఉ -
 ర్వన్తరం బ్రహ్మదగ్నియపర్వతాశ్చ యయావతస్సప్తస్త్వాస్త్వస్తి -
 మాన్తయా స్వస్త్వాస్త్వస్తి మానసాని । ప్రాణాపానౌప్రళోక్యర్తా
 పాత్నిం ప్రాణాపానౌ మామాహసిష్టం మయిమైథాం మయిప్రజాం

మయ్యగ్నిస్తైజోదధాతు మయిమైధాం మయిప్రజాం మయినాన్ద్రో -
 న్ద్రియం దధాతు మయిమైధాం మయిప్రజాం మయినూర్యో భా -
 జోదధాతు || ౮౫ || ౯౦ || ద్యుభిక్తుభిః పరిపాతమస్తానః పైభిరశ్వ -
 నాసాభగేభిః | తన్నో మ్రిశోవరుణమామహంతామదిస్సిన్ధుః పృ -
 థివీ ఉతన్యాః | కయా నక్షత్రైః ఆభవదూతీ సదా వృధస్సఖా |
 కయాశచిత్తయాన్వతా | కస్తాస్వస్త్వోమదానాం మగ్ంహిష్ఠోమ -
 థస్సదస్థః | దృఢాచిదారుజైవను | అభీషుణస్సఖానామవితాజరిత్రా -
 ణామ్ | శత్రుభవాన్త్రాస్థిభిః | వయస్సుప్రణాః ఉపనేతున్ద్రింప్రి -
 యమైధా ఋషయో నాథమానాః | అపద్వాన్తమూఋషి పూ -
 ర్ణిచక్షుర్షు ముగ్ధస్త్వాన్నిధయేవబద్ధాః || ౮౬ || ౯౧ || శంసో
 దేవీరభిష్టయ ఆపాభవన్తు త్రయే | శంయోరభిసవన్తునః | ఈశా -
 నావార్యాణాం క్షయస్తీశ్చక్షణామ్ | ఆపాయాచామిభేషజమ్ |
 సుమితాన్త ఆప ఓషధయస్సన్తుదుర్మిత్రాన్తస్త్వై భూయాసుగ్యో -
 స్తద్వైష్టి యచప్రయంద్వష్టః | ఆపోహిష్ఠామయోభువన్తానక్షాః
 దధాతన | సుహేరణాయ చక్షుసే | యోవశ్చివతమోరన్తస్త్వస్యభా -
 జయజైహసః | ఉశేతీరివమాతరిః | తస్తాఅరంగమామహో యస్య
 క్షయాయ జన్వథ || ౮౭ || ౯౨ || ఆపాజనయథాచనః | ప్రృథివీ
 శాన్తా సాఽగ్నినా శాన్తాసామేశాన్తా శుచగ్ం శమయతు | అస్తరి -
 క్షగ్ం శాన్తం తద్వాయునా శాన్తం తస్మైశాన్తగ్ం శుచగ్ం శమ -
 యతు | ద్యౌభిస్తాసాఽఽస్త్వైశాన్తాసామేశాన్తా శుచగ్ం శమ -

యతు । పృథివీశా నిర న్రిత్యుగం శా ని ర్ద్యౌశ్శా ని ర్దిశ్శా ని ర -
 వా న్తర దిశాశ్శా ని ర్గిశ్శా ని ర్వాయశ్శా ని రాదిత్యశ్శా ని శ్చ -
 న్ద్రమా శ్శా ని ర్మక్షత్రాణి శా ని రానశ్శా ని రోషధయశ్శా ని -
 ర్వనస్పతయశ్శా ని గోశ్శా ని రజాశా ని రశ్వశ్శా ని పురుషశ్శా ని -
 ర్భ్రష్టశా ని రాబ్రష్టాణశ్శా ని శ్శా ని రైవశా ని శ్శా ని మే అస్తు
 శా నిః । తయాఽహగ్ం శాన్త్యా సర్వశాన్త్యా మహ్యం ద్విపదే
 చతుష్పదేచ శా నింకగోమి శా నిమే అస్తుశా నిః । ఏహ శ్రీశ్చ
 హీశ్చ ధృతిశ్చ తపో మెధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధా సత్యం ధర్మశ్చైతాని
 మో త్తిష్ఠన్తమనూ త్తిష్ఠన్త మామాగ్ం శ్రీశ్చ హీశ్చ ధృతిశ్చ
 తపో మెధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధా సత్యం ధర్మశ్చైతాని మామాహుసి -
 ఘః । ఉదాయమా స్వాయుషోఽపధీవాగ్ం ర సేనోత్పర్జన్యప్ర్య
 శుష్టేణోదస్థాను మృతాగ్ం అను । తచ్చతుర్దేశసహితం పురస్తా -
 చ్చుక్రిముచ్చరత్ । పశ్యేమశరదశ్శతం జీవేమశరదశ్శతం నన్దా -
 మ శరదశ్శతం మోదామ శరదశ్శతం భవామ శరదశ్శతగ్ంశ్చ -
 ణవామ శరదశ్శతం ప్రబ్రవామ శరదశ్శత మజీతాస్సామశరద -
 శ్శతం జ్యోక్ష్మనూర్యందృశే । యఉదగాన హోఽణవాద్వి -
 భాజమానస్సరిరస్య మధ్యాహ్నమావృషభా లోహితాక్ష సూర్యో
 విశ్చిన్న ససాపునాతు । బ్రహ్మణశ్చోతస్యసి బ్రహ్మణ ఆణీహోబ్రహ్మణ
 ఆవపనమసి ధారితేయం పృథివీ బ్రహ్మణా మహీధారితమేనేనమహ -
 ద్దన్తితుం దివం దాధారపృథివీగ్ం సదేనాం యదహం వేద తద్ద -

హంధారయాణి మామద్వేదోఽధివిస్రసత్ । మైథామనీషే మావి -
శతాగ్ం సమీచీ భూతస్య భవ్యస్యవరుద్ధ్యై సర్వమాయుర -
యాణి సర్వమాయురయాణి । ఆభిగీర్భిర్యదతోన ఊనమాప్య -
యయహరివోవర్ధమానః । యదాస్తోతృభ్యో మహిగోత్రా జాసి
భూయిష్టభాజో అధతేస్యామ । బ్రహ్మప్రావాదిష్ట తన్నోమాహ -
సీత్ । ఓంశాన్తి శాన్తి శాన్తిః ॥౮౮॥ ౯౩ ॥

ప్రరావతోదధాతు బ్రధాజ్ఞై స్వధత్తశేస్తస్తచ ॥ ౪౨ ॥

నమోయుజ్జైతై వృక్షై అశ్వస్య బ్రహ్మస్మిన్త్రైస్త్వై బ్రహ్మస్మిన్
చరిష్యామో దశప్రాచీ రపశ్యం గోపాం దేవస్య సముద్రాయెషే
పీపిహి ఘమయాతే మహీనాం చత్వార్యపాకా యాపురస్తాఘ్న -
స్తనస్తప్రాణాయ త్రిశి పూష్టే చత్వార్యుచస్యైకాదశ యాస్తేస్త -
ప్రాగ్నిఘ్నోవసీదైకాన్న విగ్ంశతిర్భూమార్ధ్వస్యిగ్ంశద్భూర్భ -
యైషోదశ యాస్తే ఘోరానవ స్మికాచప్తేధు నిశ్చద్యే ఉగ్రశ్చ
త్రీణ్యహూరాత్రే పశ్చు ఖట్వీణి విగాస్తపదశాస్మన్తుఖశ్చత్వాది
యదేతస్త్వక్తసహజ్చ యదీప్తితశ్చత్వాది దీఘముఖ త్రిశీఞ్చ -
త్వాది యదేతద్భూతాని పట్వీసార్వత్రీణ్యత్రీణా దశాహరావద్య
బ్రహ్మణా పట్థో పశుత్తుదాష్టే భూష్టోఽధివృష్టపష్టిశ్శంసస్తప్త -
పశ్చుశద్విచత్వాగ్ంశత్ ॥ ౪౨

యుజ్జైతై బ్రహ్మస్మిన్చరిష్యామోఽపశ్యం గోపాగ్ంసముద్రా -
య వయ మనుక్రామామ పూష్టే ధునిశ్చ యదేతద్భూతానితచ్ఛ -

కేయమస్తాశీతిః ॥ ౮౨ ॥

సమోవాచే బ్రహ్మస్మివర్గ్యేణ మయిరుగస్తరిక్షేణ ఘమక
యాతేదివిశుగహ్మన్యోః పృథివీముషనో మిత్రావరుణా యదేత -
ద్వ్యక్షసా భూర్భువస్సువర్త్యభిప్రీనవతిః ॥ ౮౩ ॥ ఇత్యపి పాతః.

ఓం సమోఽనుమదన్తు ॥ ఓం శాస్త్రీశ్శాస్త్రీశ్శాస్త్రీః.

ఇతి మ స్త్రోబాహ్మణమ్

సమాప్తమ్.

పెద్ద బ్రాహ్మణమ్.

దా)విడా స్త్విమం అస్తమం ప్రపాతక మాహుః.

ఓమ్॥ శం॒తస్త॒వోమాహా॑సీత్ । ఓ॒శాన్తి॒శాన్తి॒శాన్తిః॑ ॥
 హఃఓమ్ ॥ దే॒వానై స్త్ర॒మాస॑త । ఋ॒ద్ధిప॑రిమితం యశ॑స్కా -
 మాః । తే॒బృ॒న్షాన్ ॥ య॒న్నఃప్ర॑థమం యశ॑ఋచ్చాత్ । స॒ర్వే -
 మాన్తస్త॑థమాస్తదితి । తే॒మాంకు॑క్షేత్రం వేది॑రాసీత్ । తస్యై
 ఖా॒ణ్డప్రా॑దక్షి॒ణార్ధ॑ఆసీత్ । తూ॒ర్క్షము॑త్తగ్రా॒న్ధః । ప॒రీణ॑జ్జఘనా -
 ర్ధః । మ॒రవ॑ ఉత్క॒రః ॥ ౧ ॥ తే॒మాం మ॒ఖం వైష్ణ॑వం యశ॑ ఆర్చ॒త్ ।
 తన్య॑కామయత । తే॒నాపా॑క్రామత్ । త॒ందై॒వా అ॑న్వాయ్ ॥
 యశో॑ఽనరు॒ధమా॑నాః । తస్యా॑న్వాగతస్య । స॒వ్యాధ॑ధన్వ॒రజాయ॑ -
 త । దక్షి॑ణాదిప॒వః । తస్మా॑దిషు॒ధన్వం పు॑ణ్యజన్త॒మ్ । య॒జ్ఞజ॑న్తా
 హి ॥ ౨ ॥ తమే॒నగ్ం॑సస్తమ్ । బ॒హవో॑నాభ్యధృ॒ష్టువన్ ॥ తస్మా -
 దే॒కమి॑షు॒ధన్వ॑సమ్ । బ॒హవ్రా॑నిషు॒ధన్వానాభి॑ధృ॒ష్టువన్తి॑ । సో॒ఽస్మ -
 యత॑ । ఏ॒కంమా॑సస్తం బ॒హవో॑నాభ్యధర్షి॒షుతి॑ । తస్య॑ సి॒ష్టి -
 యాణ॑స్య తే॒జోఽపా॑క్రామత్ । తద్దై॒వా ఓ॒పధీ॑షు॒స్యమృ॑జః । తే
 త్వా॒మాకా॑లధవన్ ॥ స్త॒యాకా॒వై నామై॒తే ॥ ౩ ॥ తక్ష్మా॑నియా -
 కా॒నాగ్ం స్త॒యాక॑త్వమ్ । తస్మా॑ద్దీక్షి॒తేనా॑ప్తి॒గృహ్య॑స్తేత్రవ్యమ్ । తే -
 జస్తా॑ధృ॒త్యై । స॒ధను॑ప్రతిష్క॒భ్యాతి॑ష్ఠత్ । తా॒ఉ॒పదీ॑కా అబృ -
 వన్వ॑రం వృ॒ణామ॑హే । అ॒థవ॑క్షమగ్ం ర॒స్థయా॑మ । యత్రో॒క్తవ॑

ఖనామ । తదపాభిత్పదామేతి । తస్మాదుపదీకా యత్రోక్తచఖన-
 • న్ని । తదపాభిత్పదామేతి ॥ ౪ ॥ వారేవృత్తం హ్యసామ్ । తస్యజ్య-
 మహ్యదన్ ॥ తస్యధనుప్రపనమాణం శిరఉదవర్తయత్ । త-
 ద్ద్యావాపృథివీ అనుచావతత । యత్పావర్తత । తత్ప్రవర్త్యస్య
 ప్రవర్త్యత్వమ్ । యద్ధౌ ౪ ఇత్యపతత్ । తద్భుమన్యసుమ-
 త్వమ్ । మహతో వీర్యమప పదితి । తస్యహవీరస్య మహావీరత్వ-
 మ్ ॥ ౫ ॥ యదస్యాస్సమభరన్ ॥ తథుమాజ్ఞ సమూత్ప-
 మ్ । తగ్ంస్తృతం దేవతాస్తేధావ్యగృహ్లాత । అగ్నిఃపాతప-
 ననమ్ । ఇద్ధోమాధ్యద్ధిన్ ॥ సవనమ్ । విశ్వేదేవాస్తృతీయసప్త-
 నమ్ । తేనాపశీష్టాయజ్ఞేన యజమానాః । నాశిహోఽవారుధత ।
 నసువర్గం లోకమభ్యజయన్ ॥ తేదేవా అశ్వినావబురన్ ॥ ౬ ॥
 భిషజౌనైః । ఇదంయజ్ఞస్య శిరప్రతిధత్తమితి । తావబ్రూతాం
 వరం వృణోవహై । గ్రహవనవావత్రాసిగృహ్యతామితి । తాభ్య-
 మేతమాశ్విసమగృహ్లాన్ ॥ తానైతద్యజ్ఞస్య శిరప్రత్యధత్తామ్ ।
 యత్ప్రవర్త్యః । తేనాపశీష్టాయజ్ఞేన యజమానాః । అనాశిహోఽరు-
 ధత । అభిసువర్గం లోకమభ్యజయన్ ॥ యత్ప్రవర్త్యం ప్రవృణక్తి ।
 యజ్ఞస్యైవ తచ్చిరప్రతిదధాతి । తేనాపశీష్టాయజ్ఞేనయజమానాః ।
 అనాశిహోరుధై । అభిసువర్గం లోకంజయతి । తస్మాదేష అశ్వినప్ర-
 నయాఇవ । యత్ప్రవర్త్యః ॥ ౭ ॥ ఉత్తరోహ్యతేత్పదామేతి మహావి-
 ర్త్యమబ్రువన్నజయన్ధుప్తచ ॥ ౮ ॥

పావిత్రం జహ్నాతి ప్రసూత్యై । చతుర్గ్రహీతేనః
 హ్నాతి । చతుష్పదఃపశవః । ప్రశూనైవావరుణే । చతస్రద్రోశః ।
 ద్విత్వేవప్రతిష్ఠతి । చంద్రాగ్ంసి దేవేభ్యోపాక్రామన్ । నవోభా-
 గాని హవ్యం వత్సామ ఇతి । తేభ్య ఏతచ్ఛతుర్గ్రహీతమధార-
 యన్ । పురోనువాక్యాయై యాజ్ఞాయై ॥ ౮ ॥ దైవతాయైవష-
 ట్కరాయ । యచ్ఛతుర్గ్రహీతం జహ్నాతి । ఛంద్రాగ్ంస్తేవ
 తస్మిణాతి । తాన్యస్యస్త్రీతాని దేవేభ్యోహవ్యం వహన్తి । బ్రహ్మనా-
 దినోపదన్తి । హ్నాతవ్యం దీక్షితస్య గ్రహా ౩ ఇనహ్నాతవ్యా ౩-
 మితి । హవిరెదీక్షితః । యజ్ఞహుయాత్ । హవిష్కృతం యజ-
 మానమశ్న ప్రదధ్యాత్ । యన్నజహుయాత్ ॥ ౯ ॥ యజ్ఞప్రగు-
 ర్స్తరియాత్ । యజరైవదేత్ । నహవిష్కృతం యజమానమశ్న
 ప్రదధాతి । నయజ్ఞప్రగుర్స్తరితి । గాయత్రీఛంద్రాగ్ం స్వత్యమన్యత ।
 తస్యైవషట్కరోభ్యయ్య శిరోఽచ్ఛినత్ । తస్యైద్వైధారసఃప-
 రాఽపతత్ । ప్రృథివీమర్ధగ్రావిశత్ । ప్రశూన్తః । యఃపృథివీం పా-
 విశత్ ॥ ౧౦ ॥ సఖద్రోభనత్ । యఃప్రశూన్ । సోఽజామ్ ।
 యత్థాదిర్యభి ర్భవతి । ఛందసామైవరశేన యజ్ఞస్యశిరస్సమృరతి । య-
 దాదుమ్భరీ । ఊర్వా ఉదుమ్భరః । ఊజైఃవయజ్ఞస్యశిరస్సమృరతి ।
 యద్వైదవీ । శేషోవై వేణుః ॥ ౧౧ ॥ తేజస్సైవ యజ్ఞస్య శిరస్స-
 మృరతి । యద్వైకజ్జుతీ । భావవావరుణే । దైవస్యత్వా నవితుః
 ప్రసవశిర్యభిమాదతై ప్రసూత్యై । బ్రహ్మసోర్బాహుభ్యామిత్యా-

హ । అశ్వినాహిదైవానామధ్వర్యూ ఆస్తామ్ । పూజ్ఞాహస్తాభ్యమి-
త్యాహయత్యై । వజ్రఇవవాప్రహ । యదభ్యైః । అభ్యిరసి నారినీత్యా
హానైః ॥ ౧౨ ॥ అధ్వరకృద్దేవేభ్యః ఇత్యాహ । యజ్ఞోవాఅధ్వ-
రః । యజ్ఞకృద్దేవేభ్యః ఇతివానైతదాహ । ఉత్తిష్ఠ బహ్మణస్పతి ఇత్యా-
హ । బ్రహ్మణైవ యజ్ఞస్య శిరోచ్చేతి । ప్రేతుబ్రహ్మణస్పతి-
త్యాహ । ప్రేత్యైవ యజ్ఞస్య శిరోచ్చేతి । ప్రదేవ్యేతు సూనృతే-
త్యాహ । యజ్ఞోవైసూనృతా । అచ్చావీరం నర్యంపక్షిరాధనమి-
త్యాహ ॥ ౧౩ ॥ పాజ్ఞోహియజ్ఞః । దేవాయజ్ఞం నయన్తున ఇ-
త్యాహ । దేవానైవయజ్ఞనియంతురుతే । దేవీద్యావాపృథివీఅనుమే-
మగ్ంసాధామిత్యాహ । ఆభ్యామైవానుమతో యజ్ఞస్య శిరస్సమ్భ-
రతి । ఋద్ధ్యాసమద్య మఖస్యశిర ఇత్యాహ । యజ్ఞోవైమఖః । ఋ-
ద్ధ్యాసమద్య యజ్ఞస్య శిర ఇతివానైతదాహ । మఖాయత్వా మఖ-
స్యత్వా శీర్ణ ఇత్యాహ । నిర్దిత్యైవై నద్ధరతి ॥ ౧౪ ॥ త్రి-
హరతి । త్రయైవమేలోకాః । ఏభ్యఏవలోకేభ్యాయజ్ఞస్య శిరస్స-
మ్భరతి । తూష్ణీం చతుర్థగ్ం హరతి । అపరిమతాదేవ యజ్ఞస్య శిర-
స్సమ్భరతి । మృత్యునాదగ్రహరతి । తస్మాన్నమృత్యున కరుణ్యతమః ।
ఇయత్యగ్ర ఆసీరిత్యాహ । అస్యామైవాధమ్బట్కారం యజ్ఞస్యశిర-
స్సమ్భరతి । ఊర్జంవా ఏతగ్ం రసం పృథివ్యా ఉపదీకాఉద్దిహన్తి ॥
౧౫ ॥ యద్వల్లీకమ్ । యద్వల్లీకప్రవాసంభారోభసతి । ఊర్జమైవర-
సం పృథివ్యాఅవరుద్ధే । అథోశోత్రమేవ । శోత్రగ్ం హ్యేతత్పు-

ధివ్యాః । యద్వల్చీకః । అబధిరో భనతి । యవవంవేద । ఇన్ద్రోన్మ-
 త్తాయ వజ్రముదయచ్ఛత్ । సయత్రయత్రపరాక్రమత ॥ ౧౬ ॥ తన్నా-
 ద్ధియత । సపూతీక స్తమ్బే పరాక్రమత । సోఽద్ధియత । సోఽబ్ర-
 వీత్ । ఉతిగివై మేధా ఇతి । తదూతీకానామూతీకత్వమ్ । యదూ-
 తీకాభవన్తి । యజ్ఞయైవోతి దధతి । అగ్నిజాఅసిన్ద్రజాపతైరే-
 తత్తత్తాహ । యవనరసప్రశూన్నాస్పిశత్ ॥ ౧౭ ॥ తమైనావయన్తే
 పశ్యంతే సంభారాభవన్తి । పాశ్చ్యాయజ్ఞః । యావానైవయజ్ఞః ।
 తస్య శివస్సమ్భరతి । యద్ద్రామ్యాణాం పశూనాం చర్మణా నమ్భు-
 రేత్ । ద్రామ్యాప్రశూన్యచ్ఛుచాఽర్పయేత్ । కృష్ణాజనేనస్సమ్భరతిఆ-
 రణ్యవేవప్రశూన్యచ్ఛుచాఽర్పయతి । తస్మాద్దమావత్పశూనాం ప్రజా-
 యమానానామ్ ॥ ౧౮ ॥ ఆరణ్యప్రశవకసీయాగ్నః । శుచా
 వ్యూతాః । హిమతస్సమ్భరతి । అహోవ్యప్యమేధ్యమ్ । పరిగృ-
 హ్యయన్తి । రక్షసామపహత్యై । బహుహారన్తి । అపచితమైవా-
 స్తీన్దధతి । ఉద్ధతైసికతోపాప్తే పరిశితై నిదధతిశాన్త్యై । మదస్తీ-
 భిరుపస్పజతి ॥ ౧౯ ॥ తేజస్వవాస్తీన్దధతి । మధుత్వా మధు-
 లాకగోర్విత్యాహ । బ్రహ్మజైవాస్తీనేజోదధతి । యద్ద్రామ్యాణాం
 పాత్రాణాం కపాలైస్సగంప్రజేత్ । ద్రామ్యాపాత్రాణిశుచాఽ-
 ర్పయేత్ । అమృతకపాలైస్సగం సృజతి । ప్రతానివా అనుపజీవన్తి-
 యాని । తాన్యైవశుచాఽర్పయతి । శర్కరాభిస్సగం సృజతిధృత్వై
 అఘోశన్త్యాయ । అజహ్లామైస్సగం సృజతి । ప్రహవాఅగ్నేక్షియా

తనూః । యదజా । ప్రియయైవేనం తనువాసగ్ం సృజతి । అథో
 తేజసా । కృష్ణాజనస్య లోమభిసగ్ం సృజతి । యజ్ఞానై కృష్ణాజన -
 మ్ । యజ్ఞేనైవ యజ్గగ్ం సగ్ం సృజతి ॥ ౨౦ ॥ యాజ్ఞాయైవ -
 హుయాదవిశద్వేణుశ్చాన్త్యైవజ్జీ రాధసమిత్యాహ హరతి దిహన్తి
 పరాక్రమతావిశత్ప్రిజాయమానానాగ్ం సృజతి శన్త్యావ్యాప్తైః ॥ ౨౧ ॥

పరిశ్రితేకరోతి । బ్రహ్మవర్చసస్య పరిగృహీత్యై । నకుర్వ -
 త్సభిప్రాణ్యాత్ । యత్కుర్వన్నభిప్రాణ్యాత్ । ప్రాణాశ్చుచాఽర్ప -
 యేత్ । అప్రహయప్రాణీతి । ప్రాణానాం గోప్తృభాయ । నప్రవర్త్యం
 చాదిత్యంచాన్తరేయాత్ । యదన్తరేయాత్ । దుశ్చర్యాన్యాత్ ॥
 ౨౦ ॥ తస్మాన్నాన్తరాయమ్ । అత్తనోగోప్తృభాయ । వేణు -
 నాకరోతి । షోషోనై వేణుః । తెజస్సప్రవర్త్యః । తెజస్సైవ తెజస్సమ -
 ర్థయతి । మఖస్యశిరోసీత్యాహ । యజ్ఞోనై మఖః । తస్మైతిచ్చి -
 రః । యత్ప్రవర్త్యః ॥ ౨౧ ॥ తస్మాదేవమాహ । యజ్ఞస్య
 ప్రదేస్థ ఇత్యాహ । యజ్ఞస్య హ్యేతేషదే । అథోప్రతిష్ఠిత్యై । గా -
 యత్రోత్తాచస్థసాకరోమిత్యాహ । ఛన్దోభిరైవేనంకరోతి । త్ర్యు -
 ధిగకరోతి । త్రయైవమెలోకాః । ప్రహం లోకానామాప్త్యై । ఛన్దో -
 భిగకరోతి ॥ ౨౩ ॥ వీర్యంనై ఛన్దాగ్ంసి । వీర్యేణైవేనంకరోతి । యజ్ -
 మాబిలం కరోతివ్యావృత్యై । ఇయన్తం కరోతి । ప్రజాపతినా యజ్ఞ -
 ముఖేన సంమితమ్ । ఇయన్తం కరోతి । యజ్ఞపరుషాసంమితమ్ । ఇ -
 యన్తం కరోతి । ప్రతాపద్వైపురుషేవీర్యమ్ । వీర్యసంమితమ్ ॥ ౨౪ ॥

అపరిమితం కరోతి । అపరిమితస్యోపరుద్ధైః । పరిగ్రీవంకరో -
 త్తిభృత్యైః । సూర్యస్య హరసాశ్రాయేత్యాహ । యథాయజురైః -
 తత్ । అశ్వశక్తేనధూపయతి । ప్రాజాపత్యోవా అశ్వస్సయోనిత్వా -
 య । వృష్ణాఅశ్వస్య నిష్పదసీత్యాహ । అసావాతదిత్యోవృషాః -
 శ్వః । తస్యచంద్రాగంసే నిష్పత్ ॥ ౨౧ ॥ అ చంద్రోభిరైవైసం -
 ధూపయతి । అర్చి షేత్వాశోచిషేత్యేత్యాహ । తేజవస్సాన్తధాతి ।
 వారుణాభీధః । మైత్రియోపైతిశాన్త్యైః । సిద్ధ్యై త్యేత్యాహ । య -
 థాయజురైఃతత్ । దేవస్త్వా సవితౌద్వపత్విత్యాహ । సవిత్పప్ర -
 సూతసన్తైవం బ్రహ్మణాదేవతాభిరుద్వపతి । అపద్యమానఃపృథివ్యా -
 మాశాదితేఅప్రణేత్యాహ ॥ ౨౨ ॥ తస్మాదగ్ని స్సర్వాదిశోఽనువి -
 భాతి । ఉత్తిష్టబ్రహ్మస్సహోధ్వస్త్యధువస్త్య మిత్యాహప్రతిష్ఠిత్యైః ।
 ఈశ్వరోవా ఏవోఽహోభవితోః । యప్రవర్త్యమస్విక్షతే । సూర్య -
 స్వత్వాచక్షుషాఽస్విక్షిత్యాహ । చక్షుషో గోప్రీథాయ । ఋజ -
 వేత్వా సాధవేత్వా సుక్ష్మిత్యైత్వాభూత్యైః త్యైత్యాహ । ఇయం
 వాఋజః । అన్తర్ముగంసాధు । అసాసుక్ష్మితిః ॥ ౨౩ ॥ దిశోభూతిః ।
 ఇమానైవాస్త్వైకాన్మల్పయతి । అథోప్రతిష్ఠిత్యైః । ఇదమహమ -
 మునూముష్యాయణంవిశాఃశుభిర్భృహ్వవర్చసేన పర్యూహమిత్యా -
 హ । విశేనైవం శుభిర్భృహ్వవర్చసేన పర్యూహతి । విశేతి రాజ -
 న్యస్యబూయాత్ । విశేనైవం పర్యూహతి । శుభిరిన్దివైశ్యస్య ।
 శుభిరైవైవం పర్యూహతి । అమర్యం పాత్రమనాచ్ఛ్రవణమ్ ॥ ౨౪ ॥

ఆచ్ఛృణోతి । దేవతాకః । అజక్షీరేణాచ్ఛృణోతి । పరమంవా ఏ -
తత్పయః । యదజక్షీరమ్ । పరమేజైవైనం పయసాఽఽచ్ఛృణోతి ।
యజమావ్యావృత్తైః । ఛన్దోభిరాచ్ఛృణోతి । ఛన్దోభిర్వా ఏష
క్రియతే । ఛన్దోభిరైవ ఛన్దాగ్ంస్యాచ్ఛృణోతి । ఛృణ్ధి వాచమి -
త్యాహ । వాచమైవావరుణే । ఛృణ్ధ్యజ్జమిత్యాహ । ఊర్జమైవా -
వరుణే । ఛృణ్ధి హవిరిత్యాహ । హవిరైవాకః । దేవపురశ్చరసఘ్నా -
సంత్వేత్యాహ । యక్షాయజురైవైతత్ ॥ ౨౯ ॥ స్వాద్యత్ప్రవర్గ్య -
శ్చన్దోభికగోతి వీర్యసంమితం ఛన్దాగ్ంసి నిష్పత్ప్రత్యేత్యాహసుక్ష్మీతి -
రనాచ్ఛృణ్ధుః ఛన్దాగ్ంస్యాచ్ఛృణోత్త్యప్తేచ ॥ ౩ ॥

బ్రహ్మవృచరిష్యామో హూతఘ్నః మభిష్టుహీత్యాహ ।
ఏషవా ఏతరహిబృహస్పతిః । యద్బ్రహ్మ । తస్మాన్వప్రతిప్రాచ్యప్ర -
చరతి । ఆత్మనోఽనారైః । యమాయత్యామూయత్యైత్యాహ ।
ఏతావాఏతస్య దేవతాః । తాభిరైవైనగ్ం సమర్థయతి । మదస్తి -
భిఃప్రాక్షతి । తెజస్తవాస్తిస్తథాతి ॥ ౩౦ ॥ అభిపూర్వం ప్రా -
క్షతి । అభిపూర్వమైవాస్తిస్తజోదధాతి । త్రిప్రాక్షతి । త్ర్యైవృద్ధి -
యజ్ఞః । అథోమేధ్యత్వాయ । హూతాఽన్వాహ । రక్షహమప -
హత్యై । అనవానమ్ । ప్రాణావాగ్ంసస్త్యై । త్రిష్టుభస్సతీర్గా -
యత్రీవన్వాహ ॥ ౩౧ ॥ గాయత్రోహిప్రాణః । ప్రాణ -
మైవ యజమానేదధాతి । సస్తమన్వాహ । ప్రాణానామన్నాద్య -
స్య సస్త్యై । అథోరక్షహమపహత్యై । యత్పరిమితా అనుబ్రూయా -

త్ । పరిమితమవరున్ధిత । అపరిమితాలస్వాహ । అపరిమితస్వా -
 వరున్ధ్యై । శిరోవా ఏతద్యజ్ఞస్య ॥ ౩౨ ॥ యత్ప్రేతగ్ర్యః । ఊ -
 ఙ్మజ్ఞాః । యన్మోఙ్మో నైదోభవతి । ఊజ్జైవయజ్ఞస్య శిరస్సమ -
 ర్థయతి । ప్రాణాహుతీర్బహూతి । ప్రాణానైవ యజమానే దధాతి ।
 సప్తజహూతి । సప్తవైశీర్వణ్యః ప్రాణాః । ప్రాణానైవాస్తేద -
 ధాతి । దైవస్తాసవితామధ్వానక్తిత్యాహ ॥ ౩౩ ॥ ఊ తే -
 జసైవైనమనక్తి । ప్రథమీం తపస్త్రాయస్వతిహిరణ్యముపాస్యతి ।
 అస్యాలనతిదాహయ । శిరోవాఏతద్యజ్ఞస్య । యత్ప్రేతగ్ర్యః । అ -
 గ్నిస్సర్వా దేవతాః । ప్రతివానాదీహ్యపాస్యతి । దైవతాస్త్వైవయ -
 జ్ఞస్య శిరఃప్రతిదధాతి । అప్రతిశీగాగ్రం భవతి । ఏతద్భృహి -
 హ్యేషః ॥ ౩౪ ॥ అచ్చిరసి శోచితసీత్యాహ । తేజవస్త్విన్నప్త -
 వర్చసం దధాతి । సగం సీదస్వ మహాగం అసీత్యాహ । మహా -
 హ్యేషః । బ్రహ్మవాదినోవదన్తి । ఏతేవావతబుద్ధిజః । యేదకో -
 శపూర్ణమానయోః । అభక్తభాహూతాయజమానానూశిక్షానా -
 శాస్తతి । పురస్తాదాశీఃఖలువాఅన్యోయజ్ఞః । ఉపరిష్టాదాశీరస్యః ॥
 ౩౫ ॥ అనాధృప్య పురస్తాదితి యదైతానియజ్ఞాగ్ం మ్యాహ । శ్రీ -
 ర్షతపవ యజ్ఞస్యయజమానఆశిషోవరున్ధే । ఆయుఃపురస్తాదా -
 హ । ప్రజాందక్షిణతః । ప్రాణం ప్రశ్నాత్ । శ్లోతముత్తరతః । వి -
 ధృతిముపరిష్టాత్ । ప్రాణానైవాస్తేస్తమిహోదధాతి । కుశ్వరోవా
 ఏషదిశోనూన దితోః । యందిశోను వ్యాపాసయన్తి ॥ ౩౬ ॥

మనోరశ్వాఽసిభూరిపుత్రైః శీమామభిమృశతి । ఇయంవై మనోరశ్వా
భూరిపుత్రాః । అస్యామైవప్రశతిష్ఠత్య నున్నాదాయ । పూప్తసదామై
భూయూమా మాహిగ్ంస్తీరిత్యాహుహిగ్ంసాయై । చితస్థపరిచిత
ఇత్యాహ । అపచితిమెవాస్మి వదాతి । శిరొవాచతద్యజ్ఞస్య । య -
త్ప్రవర్గ్యః । అసాఖలువాఆదిత్యః ప్రవర్గ్యః । తస్యమరుతోరశ్మ -
యః ॥ ౩౭ ॥ స్వాహా మరుద్భిషదీశయస్వేత్యాహ । అముమేవా -
దిత్యగ్ం రశ్మిభిషవర్యాహతి । తస్మాదసా వాదిత్యోఽముష్మిన్లోకేర -
శ్మిభిషవర్యాః । తస్మాద్రాజావిశావర్యాః । తస్మాద్ద్రామణీససజా -
తైఃపర్యాః । అగ్నేస్తస్మప్తస్యయతః । వికజ్జతం భాతర్చత్ ।
యద్వైకజ్జతాపరిధయోభవన్తి । భావవావరుణైః । ద్వాదశభవ -
న్తి ॥ ౩౮ ॥ ద్వాదశమాసాస్సంవత్సరః । సంవత్సరమైవావరు -
ణైః । అస్త్రేత్రయోదశోమాసఇత్యాహుః । యత్రేత్రయోదశపరిధి -
ర్భవతి । తేనైవత్రయోదశం మాసమవరుణైః । అస్తరిక్షస్యాస్తధి -
రసేత్యాహ వ్యావృత్త్యై । దివంతపసస్త్రాయస్వత్వపరిష్టాద్ధిరణ్యమ -
ధిని వదాతి । అముష్యాఅనతిదాహయ । అథోఽభ్యామైవై న ముభ -
యత్కపరిగృహ్లాతి । అహన్బిభర్షిషిసాయకానిధస్వేత్యాహ ॥ ౩౯ ॥
స్తాశ్వేవై నమెతత్ । గ్రాయత్రమస్మిత్రైష్టభమసి జాగతమసీతి ధవి -
త్రాణ్యాదతైః । ఛన్దోభిరైవైనాన్యాదతైః । మధుమద్భితి ధూనోతి ।
ప్రాణోవైమధు । ప్రాణమైవ యజమానేదదాతి । త్రిపరియన్తి ।
త్రివృద్ధిప్రాణః । త్రిపరియన్తి । త్ర్యవృద్ధియజ్ఞః ॥ ౪౦ ॥ అథో

రక్షస్తామపహత్యై । త్రిపుత్రపరియన్తి । మహాభోసంపద్యన్తే ।
 పద్మాబుతనః । ఋతుక్షేన ప్రతిష్ఠన్తి । యోవైపుర్మస్యప్రియాం
 తనువమాకామతి । దుశ్చమానైసభవతి । ఏషనావాలస్యప్రి -
 యాంతనువమాకామతి । యస్మిన్పరీత్యచతుర్థం పర్యేతి । ఏతాగ్ం
 హవాలస్యాగ్రదేవో రాజస్విరాచకామ ॥ ౪౧ ॥ తస్మోవైసదుశ్చ -
 ర్తాభవత్ । తస్మాత్స్మిన్పరీత్యనచతుర్థం పరీయాత్ । ఆత్మనోగో -
 పీథాయ । ప్రాణావైధవిత్రాణి । అన్యతిపద్ధం ధూన్యన్తి । ప్రాణా -
 నామవ్యతిపక్తాయక్షప్త్యై । వినిపద్యధూన్యన్తి । దిక్ష్యేవప్రతిష్ఠన్తి ।
 ఊర్ధ్వం ధూన్యన్తి । సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై । సర్వతోధూన్యన్తి ।
 తస్మాద్యగ్ం సర్వతోపవతే ॥ ౪౨ ॥ దధాతీవాన్వాహయజ్ఞస్య -
 హైపక్షపరిష్టాదాశీరనోఽన్యోన్యస్థానయన్తి రత్నయోభవన్తి ధన్వ -
 త్యాహయజ్ఞశ్చకామసమప్త్యేద్యచ ॥ ౪ ॥

అగ్నిష్ట్యా వసుభిపురస్తాదోచయతు గాయత్రేణ ఛన్దసే -
 త్యాహ । అగ్నిరైవైనం వసుభిపురస్తాదోచయతి గాయత్రేణఛన్దసా
 సమారుచితోరోచయేత్యాహ । ఆశిషమైవై తామాశాస్తే । ఇ -
 ద్దోస్త్యా రుద్రేర్దక్షిణతోరోచయతు త్రైష్టుభేన ఛన్దసేత్యాహ ।
 ఇద్రో ఏవైనగ్ం రుద్రేర్దక్షిణతోరోచయతి త్రైష్టుభేన ఛన్దసా ।
 సమారుచితోరోచయేత్యాహ । ఆశిషమైవై తామాశాస్తే । వ -
 రుణస్త్యాఽఽద్విత్యైప్రశ్నా దోచయతు జగతేన ఛన్దసేత్యాహ ।
 వరుణఏవైనమాద్విత్యైప్రశ్నాదోచయతి జగతేనఛన్దసా ॥ ౪౩ ॥

సమారుచితో రోచయేత్యాహ । ఆశిషమైవైతామా శాస్త్రై ।
 ద్యుతానస్తా మాదుతా మరుద్భిరుత్తరతో రోచయత్వానుష్టుభేన
 ఛన్దసేత్యాహ । ద్యుతానప్తవైసం మాదుతామరుద్భిరుత్తరతో రో-
 చయత్వానుష్టుభేన ఛన్దసా । సమారుచితో రోచయేత్యాహ ।
 ఆశిషమైవైతామాశాస్త్రై । బృహస్పతిస్తా విశ్వేదేవైరుపరిష్టా-
 ద్రోచయతువాఙ్మేన ఛన్దసేత్యాహ । బృహస్పతిరైవైసం విశ్వేదే-
 వైరుపరిష్టాద్రోచయతి వాఙ్మేన ఛన్దసా । సమారుచితో రోచ-
 యేత్యాహ । ఆశిషమైవైతామాశాస్త్రై ॥౪౪॥ రోచిత స్త్వం దేవఘర్మ
 దైవేష్వసీత్యాహ । రోచితోహ్యేష దైవేషు । రోచిష్టియాహంమను-
 ష్యేష్యేత్యాహ । రోచతప్తవైష మనుష్యేషు । సమాష్ఠిర్మ రుచిత స్త్వం
 దేవేష్వాయుష్కాంస్తేజస్వీ బ్రహ్మవచస్య సీత్యాహ । రుచితో
 హ్యేష దేవేష్వాయుష్కాంస్తేజస్వీ బ్రహ్మవచసీ । రుచితోహం
 మనుష్యేష్వాయుష్కాంస్తేజస్వీ బ్రహ్మవచ్ఛసీ భూయానమిత్యాహ ।
 రుచిత వైష మనుష్యేష్వాయుష్కాంస్తేజస్వీ బ్రహ్మవచ్ఛసీ భవతి ।
 రుగస్తి రుచం మయి ధేహి మురుగిత్యాహ । ఆశిషమైవైతామా
 శాస్త్రై । తయదేతైర్యజుర్భిరోచయిత్వా । రుచితోఘర్మ ఇతి
 ప్రబ్రూయాత్ । అరోచుకోఽధ్వర్యుస్సాత్ । అరోచుకో యజ-
 నూనః । అథయదేనమైర్యజుర్భిరోచయిత్వా । రుచితోఘర్మ ఇతి
 ప్రవాహ । రోచుకోఽధ్వర్యుర్భవతి । రోచుకో యజమానః ॥ ౪౫ ॥
 ప్రశ్నాద్రోచయతి జాగతేన ఛన్దసా సమారుచితో రోచయే-

త్యాహశిషమేవైతాయాశాస్తే శాస్తైష్టేచ ॥ ౧ ॥

శిరోవా ఏతద్యజ్ఞస్య । యత్ప్రసర్గః । గ్రీవా ఉపసదః ।
 పురస్తాదుపసదాం ప్రసర్గ్యం ప్రవృణక్తి । గ్రీవాస్తేవ యజ్ఞస్య శిరః
 ప్రతిదధాతి । త్రిప్రవృణక్తి । త్రయ ఇమేలోకాః । ఏభ్య ఏవ
 లోకేభ్యో యజ్ఞస్య శిరోఽవరుద్ధే పటౌన్ సమ్మద్యంతే పఙ్కాఙ్ముతపః॥
 ౪౩ ॥ ఙ్ముతుభ్య ఏవ యజ్ఞస్య శిరోఽవరుద్ధే । ద్వాదశకృత్స్వప్రవృ-
 ణక్తి । ద్వాదశ మాసాస్సంవత్సరః । సంవత్సరాదేవ యజ్ఞస్య
 శిరోఽవరుద్ధే । చతుర్వింశతీస్సమ్మద్యంతే । చతుర్వింశతిరర్థ-
 మాసాః । అర్థమాసేభ్య ఏవ యజ్ఞస్య శిరోఽవరుద్ధే । అఖౌఖలు ।
 సకృదేవ ప్రవృజ్యః । ఏకగ్ంహిశిరః ॥ ౪౪ ॥ అగ్నిష్టోమే ప్రవృణక్తి ।
 ఏతావాన్వైయజ్ఞః । యావానగ్నిష్టోమః । యావానైవయజ్ఞః । తస్య
 శిరఃప్రతిదధాతి । నోక్త్యేప్రవృజ్ఞాత్ । ప్రజావై సశవ ఉక్థాః ।
 యదుక్త్యేప్రవృజ్ఞాత్ । ప్రజాం సశూనస్యన్ద్వహేత్ । విశ్వజతి
 సర్వపుష్టేప్రవృణక్తి ॥ ౪౫ ॥ పృష్ఠానివా అచ్యుతం చ్యావయన్తి ।
 పృష్ఠైరైవాస్తా అచ్యుతం చ్యావయన్త్వాఽవరుద్ధే । అపశ్యం గో-
 పామిత్యాహ । ప్రాణోవై గోపాః । ప్రాణమేవప్రజాసు వియాత-
 యతి । అపశ్యం గోపామిత్యాహ । అసౌవా ఆదిత్యో గోపాః ।
 సహిమాప్రజాగోప్తాయతి । తమైవ ప్రజానాం గోప్తారం కురుతే ।
 అనిపద్యమాసమిత్యాహ ॥ ౪౬ ॥ సహ్యేషనిపద్యతే । ఆచ సరాచ
 సభిభిశ్చరన్తమిత్యాహ । ఆచ హ్యేషపరాచ సభిభిశ్చరతి । ససద్ధీచీ-

స్సవిషూచీర్వాసానైత్యాహ । సద్ధీచీత్స హ్యేషవిషూచీత్సవసానః
 ప్రజా అభివిపశ్యతి । ఆవరీవత్తి భువనేష్వస్తరిత్యాహ । ఆహ్యేష
 వరీవత్తిభువనేష్వస్తః । అత్రప్రావీర్మభుమాధ్వభ్యాం మధుమా -
 ధూచీభ్యామిత్యాహ । వాసన్తికానైవాన్తా ఋతూకల్పయతి । సమ -
 గ్నిరగ్నినా గతేత్యాహ ॥ ౧౦ ॥ గైష్టానైవాన్తా ఋతూక -
 ల్పయతి । సమగ్నిరగ్నినా గతేత్యాహ । అగ్నిహ్యేనైషా -
 గ్నినా సంగచ్ఛతే । స్వాహాసమగ్నిస్తపసా గతేత్యాహ । పూర్వ -
 మేవోదితమ్ । ఉత్తరేణాభిగృణాతి । ధర్మాదివ్రా విభాసి రజసః
 పృథివ్యా ఇత్యాహ । వాష్పికానైవాన్తాఋతూ కల్పయతి । హృదే
 త్వామనస్తే త్వేత్యాహ । శాస్తదానైవాన్తా ఋతూకల్పయతి ॥ ౧౧ ॥
 దివిదేవేషుహూత్రాయ ఛేత్యాహ । హూత్రాభిరైవేమాన్లో -
 కాన్ధన్దధాతి । విశ్వాసాం భువాం పత్ర ఇత్యాహ । హైమన్తికానై -
 వాన్తా ఋతూకల్పయతి । దేవత్రూస్త్వం దేవఘర్కదైవాన్వాహీ -
 త్యాహ । శైశిరానైవాన్తా ఋతూ కల్పయతి । తపోజాంవాచమస్తే
 నియచ్ఛ దేవాయనమిత్యాహ । యానై మేధ్యావాక్ । సాతపోజాః ।
 తామైవావరున్ధే ॥ ౧౨ ॥ గర్భదేవానామిత్యాహ । గర్భోహ్యేష
 దైవానామ్ । పితృమతీనామిత్యాహ । ప్రజానైమతయః । తాసా -
 మైషవీన పితా । యత్ప్రేతగ్ర్యాః । తస్మాదైవమాహ । పతిః ప్రజా -
 నామిత్యాహ । పతిహ్యేషప్రజానామ్ । మతిఃకవీనామిత్యాహ ॥
 ౧౩ ॥ మతిహ్యేషకవీనామ్ । సంధైవ్రాదైవేన సత్పితా యతిష్టసగ్

నూ॑ర్యే॒ణాదు॑క్తే॒త్యాహ॑ । అ॒ముంచై॑వాదిత్యం ప్రవర్గ్యంచ నగ్ం
 శా॑సి । ఆయుర్దాస్త్యమస్తభ్యం ఘర్మవర్చోదా అసీ॑త్యాహ । ఆశి -
 వ॒న్మైవై॒తామా॑శాస్తే । పితానో॑సి పితానో॑ బాధే॒త్యాహ॑ । బాధ -
 య॒త్యైవై॒సమ్ । న॒వైతే॒వకా॑శాభవన్తి । పత్ని॑యైదశమః । నవ
 వై పురు॑షస్త్రాణాః ॥ ౧౪ ॥ ~~నా~~ నాభి॑ర్దశమీ । ప్రాణానైవ యజ -
 మానేద॑ధాతి । అ॒థోద॑శాక్షరావిరాట్ । అన్నం॑విరాట్ । విరా -
 జై॒వాన్నాద్య॑మవ రు॒ద్ధే । యజ్ఞస్య॑ శి॒రోఽచ్ఛిద్య॑త । తద్దే॒వా
 హూ॒త్రాభి॑ప్రత్యదధుః । ఋత్వి॒జోఽవే॑క్షన్తే । ఏ॒తానై॒హూ -
 త్రాః । హూ॒త్రాభి॑రైవ యజ్ఞస్య॑ శి॒రఃప్రతి॑ దధాతి ॥ ౧౫ ॥ రుచి -
 తమ॑వేక్షన్తే । రుచితాదై వప్ర॑జాపతిగప్ర॑జా అస్స॑జత । ప్ర॑జానాగ్ం
 సృ॒ష్ట్యై । రుచితమ॑వేక్షన్తే । రుచితాదై వప్ర॑జానో॒యవర్ష॑తి । వర్ష -
 షు॒కఃపర్జన్యో॑భవతి । సంప్ర॑జాపిధన్తే । రుచితమ॑వేక్షన్తే । రుచితంనై
 బ్ర॒హ్మవ॑ర్చఃసమ్ । బ్ర॒హ్మవ॑ర్చస్సినో భవన్తి ॥ ౧౬ ॥ అధీ॑యన్తోఽ -
 వేక్షన్తే । సర్వ॑మాయుర్య॒స్తి । స॒త్త్వ్యవే॑క్షేత । యత్ప॒త్త్వ్యవే॑క్షేత ।
 ప్ర॒జాయే॑త । సై॒జాంత్య॑స్య నిర్ద॑హేత్ । యన్నా॑వేక్షేత । సప్ర॒జా -
 యే॑త । నాస్యై॒ప్రజాం॑ నిర్ద॑హేత్ । తిరస్కృ॑త్య యజు॑ర్వాచయతి ।
 ప్ర॒జాయే॑త । నాస్యై॒ప్రజాం॑ నిర్ద॑హేతి । త్వష్టి॑మతీతే స॒సైయే॑త్యాహ ।
 సప్రా॑ద్ధి ప్ర॒జాః ప్ర॑జాయన్తే ॥ ౧౭ ॥

ఋత॑నో హి శి॒రస్సర్వ॑ప్రత్యై ప్రవృ॑ణక్త్యనిపద్యమానమి -
 త్యాహగతే॒త్యాహ॑ శారదానైవాస్తృ॒ఋతూ॑ కల్పయతి రు॒ద్రాక॑స్మినా -

మిత్యాహ ప్రాణాగ్రతీదధాతి భవన్తివాచయతిచత్వారి చ ॥ ౬ ॥
 దేవస్యత్వా సవితుగ ప్రసన ఇతి రశనామాదత్తై ప్రసూత్యై ।
 అశ్వినోబాహుభ్యామిత్యాహ । అశ్వినౌహిదేవానామధ్వర్యూ ఆ -
 స్తామ్ । పూష్ణోహస్తాభ్యా మిత్యాహ యత్త్యై । ఆదదెదెదిత్యైరా -
 స్తాన్ సీత్యాహయజుఃపృత్యై । ఇదపహ్యదితపహి సరస్వత్యే -
 హిత్యాహ । ఏతానివా అన్యైదేవనామాని । దేవనామైరైవైనా -
 మాహ్వయతి । అసావేహ్యసావేహ్యసావేహిత్యాహ । ఏతాని వా
 అన్యై మనుష్యనామాని ॥ ౧౮ ॥ మనుష్యనామైరైవైనామా -
 హ్వయతి । షట్థాన్ సమ్మద్యంతై । షడ్వాఙ్ముతపః । ఋతుభిరైవైనా -
 మాహ్వయతి । అదిత్యాఙ్గస్త్రీషమసీత్యాహ । యథాయజురైవై -
 తత్ । నాయురస్యైడ ఇత్యాహ । నాయుదేవత్యోనైవశ్శుః । పూ -
 షా స్వోపాససృజత్విత్యాహ । ప్రాష్ణానైదేవతయావశపః ॥ ౧౯ ॥
 స్వయైవైసందేవతయోపావసృజతి । అశ్వినౌప్రదాప్తయే -
 త్యాహ । అశ్వినౌవైదేవానాం భిషత్ । తాభ్యామైవాస్త్వే భేషజం
 కరోతి । యస్తైస్తనశ్శశయ ఇత్యాహ । ప్రాత్యైవైనామ్ । ఉస్రఘ -
 ర్శగ్ం శిగ్ంషోస్రఘర్కం పాహిఘర్కాయ శిగ్ంషేత్యాహ । యథా
 బ్రూయాద్రముష్టే దేహీతి । తాదృగైవతత్ । బృహస్పతిస్త్యావసీ -
 దత్విత్యాహ ॥ ౨౦ ॥ బ్రహ్మవైదేవానాం బృహస్పతిః । బ్ర -
 హ్మజైవైనాముప సీదతి । దాననస్థస్థి పేరవ ఇత్యాహ । మేధ్యావైవై -
 నాన్కరోతి । విప్రగ్వృహ్ లోహితేనేత్యాహ వ్యావృత్యై ।

అశ్వీభ్యాం పిన్వస్వరస్వత్యై పిన్వస్వపూష్ణే పిన్వస్వ బృహస్ప -
 తయే పిన్వస్వత్యాహా । ప్రతాభ్యాహ్యేహా దేవతాభ్యం పిన్వతే ।
 ఇన్ద్రాయ పిన్వస్వేన్ద్రాయ పిన్వస్వత్యాహా । ఇన్ద్రమైవ భాగధేయేన
 సమర్థయతి । ద్విన్ద్రాయేత్యాహ ॥ ౬౧ ॥ తన్నాద్విన్ద్రో దేవ -
 తానాం భూయిష్టభాక్తమః । గాయత్రీన్ద్రైష్టభాసి జాగతనుసీతి
 శభా పయమానాదత్తే । ఛన్దోభిరైవైనానాదత్తే । ప్రహూజో -
 భాగేనోస్తమహీత్యాహ । ఊర్జస్తనైసం భాగమకః । అశ్వినౌ వా
 ప్రతద్యజ్ఞస్య శిరఃప్రతిదధతావబ్రూతామ్ । అవాభ్యామైవపూర్వా -
 భ్యాం వషట్క్రియాతా ఇతి । ఇన్ద్రాశ్వినౌ మధుసస్సార్తసు స్యేత్యాహ ।
 అశ్వీభ్యామైవపూర్వాభ్యాం వషట్కరోతి । అఘో అశ్వినౌ వై భాగ -
 ధేయేన సమర్థయతి ॥ ౬౨ ॥ ఘర్తం పాతవసవో యజతావడిత్యాహ ।
 వసూనైవభాగధేయేన సమర్థయతి । యద్వషట్కూర్యాత్ । యాత -
 యామాః స్య వషట్కూరస్స్యాత్ । యన్న వషట్కూర్యాత్ । రక్షాగ్ం -
 సియజ్ఞగ్ం హన్యః । వడిత్యాహ । సరోక్షమైవ వషట్కరోతి ।
 నాస్యయాతయామా వషట్కరోథవతి । సయజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ం సిమ్నున్తి ॥
 ౬౩ ॥ స్వాహాత్వాసూర్యస్య రశ్మయేవృష్టివసయే జుహోమామి -
 త్యాహ । యోవాఅస్యపుణ్యోరశ్మిః । సవృష్టివసః । తన్నాప్రవైసం
 జుహోమాతి । మధు హవిరసీత్యాహ । స్వదయైవైవైసమ్ । సూర్య -
 స్య తపస్తపేత్యాహ । యదాయజురైవైతత్ । ద్యావాపృథివీభ్యాం
 త్వాపగృష్ణోమీత్యాహ । ద్యావాపృథివీభ్యామైవైసం పరిగృష్ణోతి ॥

౬౪ || అన్తరిక్షేణ తోష్ఠపయచ్చామిత్యాహ | అన్తరిక్షేజైవైవై -
ముపయచ్చతి | నవావతం మనుష్యోధర్తుమహతి | దేవానాం
త్వాపితృణామనుమహౌ భతుగ్గంశకేయమిత్యాహ | దైవైరైవైనం
సితృభిరనుమత ఆదజై | వివా ఏవమేతదర్థయన్తి | యత్పుశ్చత్ప్రి-
వృజ్యప్రసోజహ్వతి | తేజోసి తేజోఽను ప్రేహిత్యాహ | తేజవ్నవా-
న్సిద్ధధాతి | ద్వివిస్ఫుష్కమాహిగ్ం నీరన్తరిక్షస్ఫుష్కమాహిగ్ం సీ-
పుభివిస్ఫుష్కమాహిగ్ం నీరిత్యాహహిగ్ంసాయై || ౬౫ || ~~అ~~ ను-
పరసిసువర్తయచ్చదివంయచ్చదివౌ మాప్తాహిత్యాహ | ఆశిష-
మైనైతామాశాసై | శిరోవావతర్వజ్జస్య | యత్ప్రివగ్యః | ఆత్మా
వాయుః | ఉద్యత్యవాతనామున్యాహ | ఆత్మన్వైవయజ్జస్య శిరః
ప్రతిదధాతి | అనవాచమ్ | ప్రాణావాగ్ం సన్తజ్యై | పశ్చాహ ||
౬౬ || ~~అ~~ పాజ్క్రయజ్ఞః | యావానైవయజ్ఞః | తస్య శిరఃప్ర-
తిదధాతి | అగ్నయేత్వానసుమజ్ఞేస్వాహేత్వాహ | అసోవాఆది-
త్యోఽగ్నిర్వసుమా | తస్మా ప్రవైనం జాహూతి | సోమాయత్వా
గుద్రవజ్ఞేస్వాహేత్వాహ | ఉస్సమావైసోమోగుద్రవా | తస్మా
ప్రవైనం జాహూతి | వరుణాయత్వాఽఽదిత్యవజ్ఞేస్వాహేత్వాహ ||
౬౭ || అపునైవరుణ ఆదిత్యవా | తస్మాప్రవైనం జాహూతి | బృ-
హస్పతయేత్వా విశ్వదేవ్యావజ్ఞే స్వాహేత్వాహ | బ్రహ్మవైదేవా-
నాం బృహస్పతిః | బ్రహ్మణప్రవైనం జాహూతి | సప్రితేత్వభు-
మతేవిభుమతే ప్రభుమతే వాజవజ్ఞే స్వాహేత్వాహ | సంవత్సరో

వైస॑విత॑ర్భుమా॑ విభు॑మాన్ప్రభు॑మా॑ వాజ॑వా॑ । తస్మా॑వై॒సం
జ॒హూతి॑ । యమా॑యత్వా॒ఽఽగ్గిర॑స్వతే॒ పితృ॑మతే॒స్వాహే॑త్యా -
హ । ప్రా॒ణోవై॒యమో॑ఽగ్గిర॑స్వాన్నితృ॑మా॑ ॥ ౬౮ ॥ ~~ఽ~~ తస్మా॑
వై॒సం జ॒హూతి॑ । ఏ॒తాభ్య॑వై॒సం దై॒వతా॑భ్యో జ॒హూతి॑ ।
దశ॑సంపద్య॒వై । దశా॑క్షరా॒వీరా॑ట్ । అన్నం॑ వీరా॒ట్ । వీరా॑జై -
వాన్నా॑ద్యమ॒వ రు॒ద్ధై । రా॒హిణా॑భ్యాం వై దే॒వాసు॑వర్గం॒లోక॑మా -
యా॑ ॥ తద్రా॒హిణా॑యోరా॒హిత్యమ్॑ । యద్రా॒హిణో॑భవతః ।
రా॒హిణా॑భ్యమై॒వ తద్య॑జమా॒నసు॑వర్గం॒ లోక॑మేతి॑ । అహ॒జ్యోఽహ
తై॒తనా॑జప॒తాగ్ం సు॒జ్యోతి॑జ్యోతి॒షాగ్ం॑ స్వాహా॑ రాత్రి॒ర్జ్యోతి॑తై॒త -
నా జప॒తాగ్ం సు॒జ్యోతి॑జ్యోతి॒షాగ్ం॑ స్వాహే॑త్యాహ । ఆది॒త్యవై॒స
తద॒ముష్మి॑న్లోకే॒హృష॑రస్తాద్ధా॒ధార॑ । రాత్రి॒యాప్రి॑వస్తాత్ । తస్మా॑ -
దసా॑వాది॒త్యోఽము॑ష్మిన్లోకే॒హూరా॑త్రాభ్యాం॒ ధృతః॑ ॥ ౬౯ ॥

మను॑ష్యనామాని॒ ప్రశ॑వస్సేద॒ద్విత్వా॑హే॒స్త్రాయే॑త్యాహ॒ర్ధ -
యతి॑ ఘ్నన్తి॒ గృ॒హ్లాత్య॑హిగ్ంసా॒యై ప॑శ్చహ॒దిత్య॑వ॒జై స్వాహే॑ -
త్యాహ॑ పితృ॑మానేతి॒ చత్వా॑రి చ ॥ ౭ ॥

విశ్వా॑ఆశా దక్షి॒ణసది॑త్యాహ । విశ్వా॑వై॒వ దే॒వాన్ప్ర॑ణాతి ।
అథో॑ దురి॒ష్ట్యా ఏ॒వైసం॑ సాతి॑ । విశ్వా॑వై॒వానయా॑క్షిహే॒త్యాహ॑ ।
విశ్వా॑వై॒వదే॒వాన్కా॑గ్ధే॒యేన॑ సమ॒ర్థయ॑తి । స్వాహా॑కృతస్య ఘ -
ర్క్షస్య॑ మధో॒ఽపి॒బత॑మశ్వి॒నేత్యా॑హ । ఆశ్వి॑నా॒వై॒వభా॑గ్ధే॒యేన॑ స -
మ॒ర్థయ॑తి । స్వాహా॑ఽగ్గయే॒ యజ్ఞ॑యాయ శం॒యజ్ఞి॑రిత్యాహ ।

అభ్యేవై నం ఘోరయతి । అఘోహవిరైవాకః ॥ ౨౦ ॥ అశ్వినా ఘర్షం
 పాతగ్ం హర్దివ్రానమహర్ది వాభిరూతిభిరిత్యాహ । అశ్వినావైవ
 భాగధేయేన సమర్థయతి । అను వ్రాం ద్యావాపృథివీమగ్ం సాతామి -
 త్యాహానుమత్యై । స్వాహేద్దాయ స్వాహేద్దాయవశిత్వాహా । ఇద్దా
 యహిపురూచూయతే । ఆశ్రావ్యాహఘర్షస్య యజేతి । వషట్కృ -
 తేజాహూతి । రక్షస్తామపహత్యై । అనుయజతిస్వగాకృత్యై ।
 ఘర్షమపాతమశ్వినేత్యాహ ॥ ౨౧ ॥ పూర్వమేవైవైదితమ్ । ఉత్తరే -
 తాభిగృణాతి । అను వ్రాం ద్యావాపృథివీ అమగ్ంసాతామిత్యాహా -
 నుమత్యై । తంప్రావ్యం యథావణ్ణమోదివే నమగపృథివ్యా ఇత్యా -
 హ । యథాయజురైవైతత్ । ద్వివిధాఇమం యజ్ఞం యజ్ఞమిమం
 ద్వివిధాఇత్యాహ । సువర్గమైవైనం లోకం గమయతి । దివంగ -
 చ్ఛాన్తరితుం గచ్ఛ పృథివీం గచ్ఛేత్యాహ । ఏష్వైవైనం లోకేషు
 ప్రతిష్ఠాపయతి । పశ్చిప్రదిశోగచ్ఛేత్యాహ ॥ ౨౨ ॥ దిక్ష్యేవైనం
 ప్రతిష్ఠాపయతి । దేవాస్సుమృపాగ్గచ్ఛ పితౄస్సుమృపాగ్గచ్ఛేత్యాహ ।
 ఉభయేష్వైవైనం ప్రతిష్ఠాపయతి । యత్పిన్వతే । వర్షషుకః సర్జనో
 భవతి । తస్మాత్పిన్వమానఃపుణ్యః । యత్రాప్యజ్విన్వతే । తద్దేవానామ్ ।
 యద్దక్షిణా । తత్పితౄణామ్ ॥ ౨౩ ॥ యత్పితౄణామ్ । తస్మాన్ -
 ప్యాణామ్ । యదుదక్షా । తస్మాద్రాక్షామ్ । ప్రాశ్చముదశ్చుంపిన్వ -
 యతి । దేవత్రాకః । అక్షాభిలు । సర్వా అనుదిశగపిన్వయతి ।
 సర్వాదిశస్సమేధన్తై । అన్తఃపరిధిపిన్వయతి ॥ ౨౪ ॥ తెజసాఽన్తః -

త్వా¹య | నా²స్వీ³క్షే⁴త | యద⁵స్వీ⁶క్షే⁷త || ౭౮ || ~~కా~~ చక్షు⁸రస్య ప్ర-
మా⁹యః¹⁰ గ్గం¹¹స్యా¹²త్ | తస్మా¹³న్నా¹⁴స్వీ¹⁵క్ష్యః | అపీ¹⁶షగ్¹⁷మా¹⁸ హై¹⁹హ్న
రా²⁰త్రి²¹యై²²మా²³పా²⁴హ్యే²⁵మా తే²⁶లగ్నే సమి²⁷త్తయా²⁸సమి²⁹ధ్య స్వా³⁰యు³¹మె-
దా³²వర్చ³³సా³⁴మా³⁵ హై³⁶క్షీ³⁷త్యా³⁸హ | ఆయు³⁹రై⁴⁰వా⁴¹స్త్వి⁴²స్వ⁴³ ర్చ⁴⁴దధా⁴⁵తి | అపీ⁴⁶ష-
గ్⁴⁷మా రా⁴⁸త్రి⁴⁹యా అ⁵⁰హై⁵¹హ్న⁵²మా⁵³పా⁵⁴హ్యే⁵⁵మా తే⁵⁶లగ్నే సమి⁵⁷త్తయా
సమి⁵⁸ధ్య స్వా⁵⁹యు⁶⁰రై⁶¹దా వర్చ⁶²సా⁶³మా⁶⁴ హై⁶⁵క్షీ⁶⁶త్యా⁶⁷హ | ఆయు⁶⁸రై⁶⁹వా⁷⁰స్త్వి⁷¹స్వ-
ర్చ⁷²దధా⁷³తి | అగ్ని⁷⁴గ్జ్యో⁷⁵తి⁷⁶ జ్యో⁷⁷తి⁷⁸గ్ని⁷⁹స్వా⁸⁰హ నూ⁸¹గ్జ్యో⁸²జ్యో⁸³తి⁸⁴జ్యో⁸⁵తి-
నూ⁸⁶గ్జ్యో⁸⁷స్వా⁸⁸హే⁸⁹త్యా⁹⁰హ | యథా⁹¹యజు⁹²రై⁹³వై⁹⁴తత్ | బ్ర⁹⁵హ్మ⁹⁶నా⁹⁷ది⁹⁸నో
వద⁹⁹న్తి | హై¹⁰⁰తా¹⁰¹వ్య¹⁰²మగ్ని¹⁰³ హై¹⁰⁴తా¹⁰⁵ ౩ న¹⁰⁶హై¹⁰⁷తా¹⁰⁸వ్యా¹⁰⁹మి¹¹⁰తి || ౭౯ ||
యద్య¹¹¹జు¹¹²హై¹¹³హ్న¹¹⁴యా¹¹⁵త్ | అయ¹¹⁶థా¹¹⁷పూ¹¹⁸ర్వ¹¹⁹మా¹²⁰హు¹²¹తీ¹²²జు¹²³హు¹²⁴యా¹²⁵త్ |
యన్న¹²⁶జు¹²⁷హు¹²⁸యా¹²⁹త్ | అగ్ని¹³⁰గప¹³¹రా¹³²భ¹³³వే¹³⁴త్ | భూ¹³⁵స్వా¹³⁶హే¹³⁷జ్యే¹³⁸న
హై¹³⁹తా¹⁴⁰వ్య¹⁴¹మ్ | యథా¹⁴²పూ¹⁴³ర్వ¹⁴⁴మా¹⁴⁵హు¹⁴⁶తీ¹⁴⁷జు¹⁴⁸హై¹⁴⁹తి | నా¹⁵⁰గ్ని¹⁵¹గప¹⁵²రా-
భ¹⁵³వతి | హు¹⁵⁴తగ్¹⁵⁵ హు¹⁵⁶వి¹⁵⁷మ¹⁵⁸గ్¹⁵⁹హు¹⁶⁰వి¹⁶¹త్యా¹⁶²హ | స్వ¹⁶³దయ¹⁶⁴జ్యే¹⁶⁵వై¹⁶⁶నమ్ |
ఇ¹⁶⁷ద్ధి¹⁶⁸త¹⁶⁹మే¹⁷⁰గ్¹⁷¹వి¹⁷²త్యా¹⁷³హ || ౮౦ || ~~కా~~ ప్రా¹⁷⁴ణో¹⁷⁵వా ఇ¹⁷⁶ద్ధి¹⁷⁷త¹⁷⁸మో¹⁷⁹-
గ్నిః | ప్రా¹⁸⁰ణవ¹⁸¹నై¹⁸²సమి¹⁸³ద్ధి¹⁸⁴త¹⁸⁵మే¹⁸⁶గ్¹⁸⁷జు¹⁸⁸హై¹⁸⁹తి | చి¹⁹⁰తా¹⁹¹నో¹⁹²సి¹⁹³మా
మా¹⁹⁴హి¹⁹⁵గ్¹⁹⁶స్థి¹⁹⁷త్యా¹⁹⁸హ హి¹⁹⁹గ్²⁰⁰స్థా²⁰¹యై | అ²⁰²శ్యా²⁰³మ తే²⁰⁴ దే²⁰⁵వ²⁰⁶ఘ²⁰⁷మ-
మ²⁰⁸ధు²⁰⁹మ²¹⁰హి²¹¹ వా²¹²జ²¹³వ²¹⁴త²¹⁵ వి²¹⁶తు²¹⁷మ²¹⁸త ఇ²¹⁹త్యా²²⁰హ | అ²²¹శి²²²ష²²³మై²²⁴వై²²⁵తా²²⁶మా
శా²²⁷స్థై | స్వ²²⁸ధా²²⁹వి²³⁰నో²³¹మ²³²హి²³³ త్యా²³⁴ మా²³⁵మా²³⁶హి²³⁷గ్²³⁸స్థి²³⁹త్యా²⁴⁰హ హి-
గ్²⁴¹స్థా²⁴²యై | తే²⁴³జ²⁴⁴సా²⁴⁵వా²⁴⁶తే²⁴⁷ వ్య²⁴⁸ధ్య²⁴⁹నై | యే²⁵⁰ప్ర²⁵¹స²⁵²గ్²⁵³ణ²⁵⁴చ²⁵⁵ర²⁵⁶న్తి |
ప్రా²⁵⁷శ్చై²⁵⁸న్తి | తే²⁵⁹జ²⁶⁰సా²⁶¹వా²⁶²త్త²⁶³ద్ధ²⁶⁴తే || ౮౧ || సం²⁶⁵ప్ర²⁶⁶స్థి²⁶⁷రం న²⁶⁸మా²⁶⁹గ్²⁷⁰-

సమశ్చిచ్ఛయాత్ । నరామాముపేయాత్ । నమృన్తయేన విబెత్ ।
 నాస్య రామ ఉచ్ఛిష్టంపిబెత్ । తెజస్తతశ్సగ్ంశ్యతి । దేవాసురాః
 స్సూయతాః ఆసన్ । తెదేవావిజయముప్రయస్తః । విభ్రాజిస్తార్యే
 బ్రహ్మసంస్యదధత । యతిఁచదివాక్షీత్యమ్ । తదేతేనై నప్రతేనా -
 గోపాయత్ । తస్మాదేతద్వృతంచార్యమ్ । తేజసాగోపీభాయ । తస్మా -
 దేతాని యజాగ్ంషి విభ్రాజస్తార్యస్యేత్యాహుః । స్వాహాత్వా
 సూర్యస్య రక్షిభ్యఃప్రతి ప్రాతస్సగ్ంసాదయతి । స్వాహాత్వాసత్ -
 తేభ్యఃప్రతి సాయమ్ । ఏతావా ప్రతస్య దేవతాః । తాభిరైవైవగ్ం
 సమర్థయతి ॥ ౮౨ ॥

ఆరక్ష్యేనేత్యాహ ప్రోదితో నచ్చేత్యాహ విత్ప్రణామ స్సవ -
 ద్విధి పిన్వయతి ధాతయేత్యాహ వాచో ఘమకపాస్తేభ్య ఏవై నం
 బహూత్యస్వీతేత బహూతవ్యా ౩ మిత్యగ్ం విత్యాహ దధితే
 గోపాయత్సస్త చ ॥ ౮ ॥

ఘమకయాతేదివిశుగితి త్రిస ఆహుతీజకహూతి । ఛ -
 స్తోభిరైవాస్త్యేభ్యో హోకేభ్యస్సుచమవయజతే । ఇయత్యక్రే బ -
 హూతి । అథయత్యథేయతి । త్రయ ఇమెలోకాః । ఏభ్యఏవ
 హోకేభ్యస్సు చమవయజతే । అనునోఽద్యానుమతిరిత్యాహానుమ -
 వ్యై । దివస్తాపరస్పాయా ఇత్యాహ । దివప్రవేమాన్తోకాన్దాధార ।
 బ్రహ్మణస్తాపరస్పాయా ఇత్యాహ ॥ ౮౩ ॥ ఏప్వేవలోకేషు ప్రజా
 దాధార । ప్రాణస్యత్వా పరస్పాయా ఇత్యాహ । ప్రజాస్వైవ ప్రాణా -

స్తాధార । శిరోవాచతద్యజ్ఞస్య । యత్ప్రవగ్యః । అసాఖిలునా
 ఆదిత్యః ప్రవర్గ్యః । తం యద్ధక్షిణా ప్రత్యక్షముదజ్ఞముద్వాస
 యేత్ । జిహ్వాంయజ్ఞస్య శిరోహారేత్ । ప్రాక్షముద్వాసయతి ।
 పురస్తాదేవ యజ్ఞస్య శిరః ప్రతిదధాతి ॥ ౮౪ ॥ ప్రాక్షము-
 ద్వాసయతి । తస్మాదసావాదిత్యః పురస్తాదుదేతి । శ్రహోపయమాన్త -
 విత్రాణిధృష్టి ఇత్యస్వవహరన్తి । సాత్మానమైవైవగ్ం సతనుకరోతి ।
 సాత్మాఽముష్మిన్లోకేభవతి । యప్రపం వేద । ఔనుష్పరాణిభవన్తి
 ఊర్వాఉద్రుష్పరః । ఊర్జమేవావరున్ధే । వత్తనావాఅన్విత్య ॥ ౮౫ ॥
 యజ్ఞగ్ంరత్నాగ్ంసి జఘాగ్ంసన్తి । సామ్నా ప్రస్తాతాఽన్వవైతి ।
 సాన్తునైరత్నోహః । రక్షసామపహత్యై । త్రిన్విధనముపైతి । త్రయ
 ఇమోత్తోకాః । ఏభ్య ఏవ లోకేభ్యో రత్నాగ్ంస్యవహన్తి । పురుషః
 పురుషోన్విధనముపైతి । పురుషఃపురుషోహిరక్షస్వీ । రక్షసామపహ -
 త్యై ॥ ౮౬ ॥ యత్ప్రతివ్యాముద్వాసయేత్ । ప్రృథివీగ్ంశుచాఽ -
 ర్పయేత్ । యదప్సు । అపశ్శుచాఽర్పయేత్ । యదోషధీషు । ఓష -
 థీశ్శుచాఽర్పయేత్ । యద్వనస్పతిషు । వనస్పతిశ్శుచాఽర్పయేత్ ।
 హిరణ్యం నిధాయోద్వాసయతి । అమృతంవై హిరణ్యమ్ ॥ ౮౭ ॥
 అమృతప్రపైతం ప్రతిష్ఠాపయతి । వల్లరసి శంయుధాయా
 ఇత్రిత్రిపరిషిజ్ఞాన్వర్యేతి । త్రినృద్వా అగ్నిః । యావానైవాగ్నిః ।
 తస్యశుచగ్ం శమయతి । త్రిపుత్రపర్యేతి । షట్థో సంపద్యన్తే ।
 షడ్వా ఋతవః । ఋతుభిరైవాన్యశుచగ్ం శమయతి । చతుస్స -

క్షీర్నాభిర్ఋతస్యేత్యాహ ॥ ౮౮ ॥ క్షయంవాఋతమ్ । తస్యా
 ఏషప్రపనాభిః । యత్ప్రవర్గ్యః । తస్మాదేవమాహ । సగోవిశ్వాయు
 రిత్యాహ । సదోహీయమ్ । అపద్వేషో అపహ్వరణత్యాహభా -
 తృవ్యాపనుత్యై । ఘమైతత్యైన్న మైతత్పుక్తిప్రమితిదధ్వా మఘ -
 మ్నిశేణ పూరయతి । ఊర్వా అన్నా ద్యౌ దధి । ఊజైన్వైసమ -
 న్నాద్యేన సమర్థయతి ॥ ౮౯ ॥ **౬౬** అశనాయుకో భవతి ।
 యప్రపం వేద । రన్తీర్నా మాసి ద్విష్యాగ్ధర్వణత్యాహ । హుపమే -
 వాస్యైతన్మహిమానగ్ం రన్తి బన్ధతాం వ్యాచప్తై । సమహమా -
 యుషా సంప్రాణేనేత్యాహ । ఆశిషమైవైతామాశాసై । వ్యసా
 యోన్తాద్యేష్టి యంచవయం ద్విష్ణత్యాహ । అభిచారివవా -
 స్యైషః । అచిక్రదద్వృషాహరిత్యాహ । పృషాహ్యైషః ॥ ౯౦ ॥
౬౭ వృషాహరిః । మహన్మిశ్రోనదర్శతణత్యాహ । స్తోత్యైవై -
 నమైతత్ । చిదసి సముద్రయోనిరిత్యాహ । స్వామైవైనం యో -
 నిగమయతి । నమస్తై అస్తు మామాహిగ్ం ప్రేత్యాహహిగ్ంసాయై ।
 విశ్వావసుగ్ం సామగధర్వమిత్యాహ । యదేవాస్య క్రియమాణ -
 స్యాన్తర్యన్తి । తదేవాస్యైతేనాప్యాయయతి । విశ్వావసురభతన్నో
 గృతాత్విత్యాహ ॥ ౯౧ ॥ **౬౮** పూర్వమైవోదితమ్ । ఉత్తరేణా -
 భిగృణాతి । ధియోహిన్వానో ధియన్నో అన్యాదిత్యాహ ।
 ఋతూవేవాస్మకల్పయతి । ప్రాసాంగధర్వో అమృతానిలోచదిత్యా -
 హ । ప్రాణావా అమృతాః । ప్రాణావైవాస్మకల్పయతి । ఏతత్త్వం

దేవసుర్ష దేవౌదేవానుపాగా ఇత్యాహ । దేవౌహ్యేషసదైవాను -
 పైతి । ఇదమహం మనుష్య మనుష్యానిత్యాహ ॥ ౯౨ ॥ మను -
 ష్యేహి । ఏషసన్తనుష్యానుపైతి । ఈశ్వరోవై ప్రవర్గ్యముద్వాస -
 యః । ప్రజాం ప్రశున్ధోమస్తీథమనూద్వాసస్సమస్తీథాను -
 మేహి । సహప్రజయాసహరాయస్సపైజేత్యాహ । ప్రజామేవప్ర -
 శున్ధోమస్తీథమాత్తన్తజై । సుమిత్రానతఃపదయస్సన్విత్యాహ ।
 అశిషమైవై తామాశాస్తై । దుమిత్రాస్తస్త్వ భూయాసుర్యోఽస్తా -
 న్దేవేషియంచ నయన్ద్విష్ట ఇత్యాహ । అభిచారప్రవాప్త్యేషః ॥
 ౯౩ ॥ ప్రవాప్తీహేస్తాల్లోకాచ్ఛవతే । యగ్రప్రవర్గ్యముద్వాస -
 యతి । ఉన్మత్యం చిత్రమితిప్రారీభ్యమృగ్భ్యం పునరేత్యగ్రాహ -
 పత్యేజైహూతి । ఆయన్వైలోకోగ్రాహపత్యః । అస్మిన్నేవలోకే
 ప్రతిష్ఠతి । అసౌఖ్యువాతదిత్యస్సన్తగ్లోకః । యథౌసరీభవతః ।
 తేనైవ సున్తగాలోకాన్వైతి ॥ ౯౪ ॥

బ్రహ్మణస్తావపన్నాయా ఇత్యాహ దధాత్యన్విత్య రక్షస్వీ
 రతుస్తామపహత్యేనై హిరణ్యమాహర్థయతి హ్యేషగృణాత్విత్యా -
 హ మనుష్యానిత్యాహ స్త్యేహేఽస్తౌ చ ॥ ౯ ॥

ప్రజాపతిగ్నై దేవాశ్శుక్రం పయోఽదుహాన్ । తదేభ్యాసవ్య -
 భవత్ । తన్తగ్నిర్వ్యకరోత్ । తాని శుక్రియాణిసామాన్యభవన్ ।
 శేషాన్యోరీహేత్యక్షరత్ । తాని శుక్రయజుగ్న్వ్యభవన్ ।
 శుక్రియాణాన్వాన్తాని శుక్రియాణి । స్తామపయసంవా ఏతయో -

రన్యత్ । దైవానామన్యత్పయః । యద్గోపయః ॥ ౯౧ ॥ తస్మా -
 మ్నాపయః । యదజాయై పయః । తద్దేవానా పయః । తస్మా -
 ద్యత్యైతైర్యజుభిశ్చరన్తి । తత్పయసాచరన్తి । ప్రజాపతిమైవతద్దే -
 వాన్పయసాఽన్నాద్యన సమర్థయన్తి । ఏష హత్యైవాతాత్పరి -
 తగ్గ్యం భక్షయతి । యస్యైవం విమషగప్రవర్గ్యః ప్రవృజ్యతే ।
 ఉత్తరవైద్యాముద్వాసయైత్యేజసామస్య । తేజోవా ఉత్తరవైదిః ॥
 ౯౨ ॥ తేజః ప్రవర్గ్యః । తేజస్తైవ తేజస్సమర్థయతి । ఉత్త -
 రవైద్యాముద్వాసయైదన్న కామస్య । శిగ్గో వా ఏతద్యజ్ఞస్య ।
 యత్ప్రివర్గ్యః । ముఖము త్తర వైదిః । క్షీష్ణైవ ముఖగ్ం సందధాత్వ -
 న్నాద్యాయ । అన్నాద ఏవ భవతి । యత్ప్రిఖలువా ఏతముద్వా -
 సితం వయాగ్ంసిప్రత్యాసతే । పరివైతాగ్ం సమాం ప్రజానయాగ్ం -
 న్యాసతే ॥ ౯౩ ॥ తస్మాదుత్తరవైద్యామైవోద్వాసయేత్ । ప్రజానాం
 గోపీథాయ । పురోవా ప్రశ్నాద్వోద్వాసయేత్ । పురస్తాద్వా ఏత -
 జ్ఞోతిరుదేతి । తత్ప్రశ్నాన్నిమోచతి । స్వామైవైవం యోనిమ -
 నూద్వాసయతి । అపాం మధ్యక్షద్వాసయేత్ । అపాంవా ఏతస్స -
 ధ్యాజ్ఞోతిరజాయత । జ్యోతిగప్రవర్గ్యః । స్వప్రవైవం యోనౌ ప్రతి -
 హాపయతి ॥ ౯౪ ॥ యంద్విష్యాత్ । యత్ప్రి స స్యాత్ । తస్మాం
 దిశ్యుద్వాసయేత్ । ఏషవా అగ్నిరైశ్వానరః । యత్ప్రివర్గ్యః ।
 అగ్నినైవైవం వైశ్వానరేణాభి ప్రవర్తయతి । ఔదుమ్బర్యాగ్ం
 శాఖాయా ముద్వాసయేత్ । ఉగ్ధ్యా ఉదుమ్బరః । అన్నం ప్రాణః ।

శుగ్రుః ॥ ౯౮ ॥ ఇదమహామముష్యాముష్యాయణస్య శుచాప్రా -
ణమపిదహామీత్యాహ । శుచైవాస్య ప్రాణమపిదహతి । తాజగా -
త్తిమాంఝతి । యత్ర దర్భా ఉపదీకనస్తతాస్సుయః । తదుద్వాస -
యైద్వృష్టికామస్య । ఏతావా అపామనూహ్యవర్జ్యానామ । యద్ద -
ర్భాః । అసాఖిలువా ఆదిత్య ఇతోవృష్టిముదీరయతి । అసావేవా -
స్తా ఆదిత్యోవృష్టినియచ్ఛతి । తాఆప్రా నియతా ధన్వనాయన్తి ॥ ౯౯ ॥

సోఽపయ ఉత్తరవైదిరాసతే స్థాపయతి ఘర్మోయన్తి ॥ ౧౦ ॥
ప్రజాపతిస్సం భీయమాణః । సంరాట్ ధో సంభృతః । ఘ -
ర్మప్రవృత్తః । మహావీర ఉద్వాసితః । అసాఖిలు వానైష ఆదిత్యః ।
యత్ప్రవర్గ్యః । స ఏతాని నామాన్యకురుత । య ఏవం వేద । విదు -
రేనం నామ్నా । బహ్నావ్రాదినో వదన్తి ॥ ౧౦౦ ॥ యో వైవసీయా -
గంసం యథానామముప్తచరతి । పుణ్యాత్రింశైః తస్మై కామయతే ।
పుణ్యాత్రిమస్తై కామయన్తై । యఏవం వేద । తస్మాదేవం బిద్వా ।
ఘర్ ఇతిదివాఽచక్షీత । సంరాడితి న క్తమ్ । ఏతే వా ఏతస్య ప్రియే
తనువా । ఏతే అస్య ప్రియే నామసీ । ప్రియయ్యైవైసం తనువా ॥ ౧౦౧ ॥
ప్రియేణ నామ్నా సమర్థయతి । క్షీతిరస్త్య పూర్వా గచ్ఛతి జన -
తామాయతః । గాయత్రీ దైవేభ్యోపాక్రామత్ । తాం దేవాః ప్ర -
వర్గ్యజైవాను వ్యభవన్ । ప్రవర్గ్యణామ్నవన్ । యచ్ఛతుర్విగ్ం -
శతికృత్వః * ప్రవర్గ్యం ప్రవ్రణక్తి । గాయత్రీమైవ తదను విభ -

*. 'శతిః కృత్వః' ఇతి కెచిత్

వతి । గాయత్రీమాహ్నితి । పూర్వాఽప్య జనం యతః క్షీర్తిగచ్ఛతి ।
 వైశ్వదేవస్సగ్ంసన్నః ॥ ౧౦౨ ॥ వసతః ప్రవృత్తః । సోమోఽభి-
 క్షీయమాణః । ఆత్విసః పయస్యానీయమానే । మారుతకృత్ ॥
 ప్రాప్ణోదస్తః । సారస్వతో విష్యదమానః । మైత్రశ్శరౌగృహీతః ।
 * తేజ ఉద్యోహాయః । హియమాణః ప్రజాపతిః । హూయమా-
 నోవాగ్నుతః ॥ ౧౦౩ ॥ అసౌ భివావైష ఆదిత్యః । యత్ప్రివర్గ్యః
 సప్తతాని నామాన్యకురుత । యప్తవం వేద । విదుశేనం నామ్నా ।
 బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । యన్మృన్మయ మాహూతి నామ్న తేఽథ ।
 కస్తాదైహోఽన్నత ఇతి । వాగైష ఇతి బ్రూయాత్ । నాచ్యేవ
 వాచం దధాతి ॥ ౧౦౪ ॥ తస్మాదన్న తే । ప్రజాపతిర్వా ప్రష ద్వాద-
 శథా విహీతః । యత్ప్రివర్గ్యః । యత్ప్రిగవకాశేభ్యః । తేనప్రజా-
 అస్సజత । అవకాశే ర్దేవాసురానస్సజత । యదూర్ధ్వమవకాశేభ్యః ।
 తేనాన్నమస్సజత । అన్నం ప్రజాపతిః । ప్రజాపతిర్వాస్తైషః ॥ ౧౦౫ ॥

† వదన్తి తనువా సగ్ంసన్నో హూయమానో వాగ్నుతో
 దధాత్యైషః ॥ ౧౦ ॥

* తేజ ఉద్యోతః । వాయుహ్రియమాణః । ప్రజాపతిర్హూయ-
 మానః । వాగ్నుతః । ఇతి వా పాఠః.

† వదన్తి తనువా సగ్ం సన్నో హూయమానో బ్రూయాదన్నం
 ప్రజాపతి రేకం చ ॥ ఇతి వా పాఠః.

సవితా భూత్వా ప్రథమైహస్సప్రవృజ్యతే । తేనకామాగ్ం
 వతి । యద్విత్తీయైహస్సప్రవృజ్యతే । అగ్నిర్భూత్వా దేవానేతి ।
 యత్తృతీయైహస్సప్రవృజ్యతే । వాయుర్భూత్వా ప్రాణానేతి ।
 యచ్ఛతృతీయైహస్సప్రవృజ్యతే । ఆద్వితీయైహస్సప్రవృజ్యతే । యత్స -
 ష్ఠమైహస్సప్రవృజ్యతే । చంద్రమాభూత్వా నక్షత్రాణ్యేతి ॥ ౧౦౬ ॥
 యత్సప్తమైహస్సప్రవృజ్యతే । ఋతుర్భూత్వా సంవత్సరమేతి ।
 యథాస్థమైహస్సప్రవృజ్యతే । ధాతాభూత్వా శక్వరీమేతి । యద -
 ష్టమైహస్సప్రవృజ్యతే । బృహస్పతిర్భూత్వా గాయత్రీమేతి ।
 యన్నవమైహస్సప్రవృజ్యతే । మిత్రోభూత్వా త్రివృతశ్చమాన్తో -
 కానేతి । యద్దశమైహస్సప్రవృజ్యతే । వరుణోభూత్వా విరాజమేతి ॥
 ౧౦౭ ॥ యదేకాదశైహస్సప్రవృజ్యతే । ఇంద్రోభూత్వా త్రిష్టుభ -
 మేతి । యద్ద్వాదశైహస్సప్రవృజ్యతే । సోమోభూత్వా సుత్యామేతి ।
 యత్పురస్తాదుప్రసదాం ప్రవృజ్యతే । తస్మాద్దిత్య పరాజమాన్తోకా -
 గ్ం స్తపన్నేతి । యన్రుపరిస్తాదుప్రసదాం ప్రవృజ్యతే । తస్మాద్దము -
 త్తోర్వాజమాన్తోకాగ్ం స్తపన్నేతి । యఏవం వేద । ఐవతపతి ॥ ౧౦౮ ॥

నక్షత్రాణ్యేతి విరాజమేతి తపతి ॥ ౧౧ ॥

దేవానై సత్రగ్ం సావిత్రం పరిశితై బ్రహ్మస్సప్రచరిష్యా -
 మోఽగ్నిష్ట్యా శిరోగ్రివా దేవస్య రశనాం విత్వా ఆత్మా ఘమక -
 యాతే ప్రజాపతిగ్ం శుక్రం ప్రజాపతిస్సంభియమాణస్సవితా భూ -
 త్వా ద్వాదశి ॥ ౧౧ ॥

దే॒వా॒వై॒స్త్ర॒గం॒స ఖ॑ది॒రః పరి॑శ్రితే॒ భి॒పూ॒వః॒మ॒ఖౌ ర॑తు -
 సాం గై॒ష్ఠా వై॒వా॒స్వై బ్ర॒హ్మ॒వై దే॒వానా॑ మ॒శ్వినా॑ ఘ॒మం పా॑తు
 ప్రి॒ణో॒వై పృ॒థా హ॒రి॒ర్యో వై వ॑సీ॒యాగం॑ సం య॒థానా॑మ॒మృ॒త్యో -
 త్ర॒ర శత॑సు ॥ ౧౦౮ ॥ (శం॒స్తస్త॒న్నో మహా॑సీత్)

ఓం శా॒న్తి॒శా॒న్తి॒శా॒న్తిః ॥ హ॒రిః ఓమ్ ॥

ఇతి పెద్దబ్రాహ్మణమ్
 సమాప్తమ్.

అథ సంజ్ఞానమ్.

శ్లో॥ నావిశ్రో నాచి కేతస్స చాతుర్హోత స్తృతీయకః । .

తుర్యోవైశ్వ సృజస్తద్వ ద్వహి రారుణ కేతుకః ।

స్వాధ్యాయబ్రాహ్మణాచేతి సర్వం కారక మ్మితమ్ ॥

హరిఃటమ్ ॥ (1) సంజ్ఞానం విజ్ఞానం ప్రజ్ఞానం జానదభిజ్ఞానత్ ।
సంకల్పమానం ప్రకల్పమాన ముపకల్పమాన ముపక్లప్తం క్లప్తమ్ । శ్రే
యోనస్యే ఆ మఘంభూతం భూతమ్ । (2) చిత్రః కైతుః ప్రభానాభా
ఫ్ ప్రభా । జ్యోతిష్టాగ్ం సైజస్వానా తప్తగ్ం సపన్న భితప్ ।
ప్రసమిరొచమాన శ్శృణ్వనశ్శృభమానః కల్యాణః । (3) దకోశా దృష్టా
దకోశతా విశ్వరూపా సుదకోశనా । ఆప్యాయమానా ప్యాయమా
నాప్యాయా సూన్యజైరా । ఆపూర్యమానా పూర్యమాణా పూర
యంతీ పూర్ణా సౌర్ణమాసీ । (4) దాతాప్రదాతా సంసామోదఃప్ర
మోదః ॥ ౧ ॥

ఆవేశయన్నివేశయంభునం వేశప్రస్సగ్ం శాంతశ్శాంతః । ఆథ
నా ప్రభవం క్లుభవం క్లుభూతోభూతః । (5) ప్రస్తుతం విష్టు
తగ్ం సగ్ంస్తుతం కల్యాణం విశ్వరూపం । శుక్రమమృతం తెజస్వి
తేజస్సమిద్ధమ్ । అనుం భానుమనరీచి మదభితప్తప్రస్వత్ ।
(6) ప్రతితా ప్రసతితా దీప్తా దీపయ దీప్యమానః । జ్వలంజ్వలితా తప

వ్యోత॑ష్ణా॒న్ సంత॑ష్ణ । రో॒చ॒న్ రో॒చ॒మా॒న శృం॑భూ॒శ్శృంభ॑మా॒నో
వా॒మః । (7) సు॒తాను॑వ్య॒తీ ప్ర॒సు॒తా సూ॒యమా॑నాభి॒షూయ॑మా॒ణా
పీ॒తీప్ర॑వా॒ సం॒పాతృ॑ష్టి స్త॒ర్పయ॑ంతీ ॥ ౨ ॥

కాంతా॑ కా॒మ్యా కా॒మజా॑తాయ॒ష్టతీ॑ కా॒మదు॑ఘా । (8) అ॒భి
శా॒స్తాను॑మంతా॒ సం॒దామో॑దః ప్ర॒మోదః॑ ఆ॒పాద॑యన్ని॒పాద॑య॒న్
సగ్ం॑సా॒దన॑స్సగ్ం॑ స॒న్నస్స॑న్నః । ఆ॒భూర్వి॒భూః ప్ర॑భూ॒శ్శృంభ॑మా॒భివః॑
(9) ప॒విత్రం॑ ప॒వయి॑ష్య॒త్ పూ॒తోమే॑ధ్యః । యశో॑ యశ॒స్వానా॑య॒న్
మృ॒తః । జీ॒వోజీ॑వి॒ష్యత్ స్వర్గో॑లో॒కః । (10) స॒హస్త్వా॑శ్శహీ॒
యా॒నో జ॒స్త్వా శ॒సహ॑మా॒నః । జయ॑న్నభి॒జయ॑న్ పు॒ద్రవి॑ణో॒ద్రవి॑
ణో॒దాః । ఆ॒దక్షో॑ప॒విత్రో॑ హరి॒కేశో॑ మో॒దః ప్ర॒మోదః॑ ॥ 3 ॥

(11) అ॒రుణో॑రు॒ణర॑జాః పుం॒దరీ॑కా వి॒శ్వవి॑భి॒జత్ । అ॒స్మి
పి॒న్వమా॑నో॒న్నవా॑రస॒వా ని॒రావా॑ । స॒త్వోష॑థస్స॒స్థిః మహా॑
న్వా॒ । (12) ఏ॒జతా॑జో॒నతా॑ః । త॒స్య॒లకా॑శ్శే॒పివి॑ప్త॒కాః । స॒రిప్రో॑
రా॒స్సుశే॑రవః । అ॒జరా॑సాగ॒మిష్ట॑వః । (13) ఇ॒దాసి॑ తదా॒సిమె॑తి॒హితు॑
ప్ర॒మజ॑రమ్ । ఆశు॒ర్నిమె॑షః ఫ॒ణాద్ర॑వన్న॒తి ద్ర॒వః । త్వ॒ర్గం స్వ॑ర
మా॒ణ ఆశు॑రాశీయాం జ॒వః । (14) అ॒గ్నిప్తో॑మ ఉ॒క్తోఽతి॑ రా॒త్రోద్వి
రా॒త్ర స్త్రి॑రా॒త్రశ్చ॑తూరా॒త్రః । (15) అ॒గ్నిః ఋ॑తు సూ॒ర్యఋ॑తుశ్చ॒పం
ద్ర॒మా ఋ॑తుః । (16) ప్ర॒జాప॑తిస్సం॒వశ్చ॒సరో॑మహా॒నః ॥ ౪ ॥

ప్ర॒మోద॑ స్త॒ర్పయ॑ంతీ ప్ర॒మోదో॑జ॒వ స్త్రీ॑ణీ॒చ ॥ ౧ ॥

2. అనువాకః, స్వయమాత్మజోపధానమ్.

(1) భూర్భువః పృథ్వీం చ మాం చ । త్రీగంశ్చలోకాత్ సంచరంచ । ప్రజాపతిస్తాసాదయతు । తయాదేవతయాంగిరస్వధువాసీద । (2) భువ్రావాయుంచాంత రీక్షంచమాం చ । త్రీగంశ్చలోకాత్ సంచరంచ । ప్రజాపతిస్తాసాదయతు । తయాదేవతయాంగిరస్వధువాసీద । స్వరాదిత్యక్షు దివక్షుమాం చ । త్రీగంశ్చలోకాత్ సంచరంచ । ప్రజాపతిస్తాసాదయతు । తయాదేవతయాంగిరస్వధువాసీద । భూర్భువస్వశ్చంద్రమ సంచదిశ్శ్చమాం చ । త్రీగంశ్చలోకాత్ సంచరంచ । ప్రజాపతిస్తాసాదయతు । తయాదేవతయాంగిరస్వధువాసీద ॥ ౧ ॥ ౧ ॥

సంచరంచ మట్టు ॥ ౧ ॥

3. అనువాకః, అధ్వర్యోరుపస్థానమ్.

త్వమైవత్వాం వేత్తయాసి సాసి । త్వమైవత్వామచైవీః । చితశ్చాసి సంచితశ్చాస్యగ్నే । ఏతావగాంశ్చాసి భూయాగ్ంశ్చాస్యగ్నే । యతై అగ్నే న్యూనం యదుతేతి రిక్తమ్ । ఆదిత్యాస్తదంగిరసశ్చిన్వంతు । విశ్వేతేదేవాశ్చిత్తి మాపూరయంతు । చితశ్చాసి సంచితశ్చాస్యగ్నే । ఏతావగాంశ్చాసి భూయాగ్ంశ్చాస్యగ్నే । మాతే అగ్నే చ యేనమాతిచ యేనాయురావృషీ । సర్వేషాం జ్యోతిషాం జ్యోతిర్యదదాపుదేతి । తపసా జాతమని భృష్టమోజః । తతైజ్యోతిరిష్టకే సనమృతప । తేనమేజ్వల । తేనమేదీదిహి । యావద్దేవాః । యావద

సా[॥]తి[॥]నూ[॥]ర్యః[॥] | యా[॥]వ[॥]దు[॥]తా[॥]ప్తి[॥] బ్ర[॥]హ్మ[॥] || ౧ || ౯ ||

అ[॥]వృ[॥]క్షీ[॥]న[॥]వ[॥]చ[॥] || ౩ ||

౪. అనువాకః, యజమానస్యోపస్థానమ్.

సం[॥]వృ[॥]క్షో[॥]ని[॥]ప[॥]వ[॥]క్ష[॥]రో[॥]సి[॥] | ఇ[॥]ద్రా[॥]వృ[॥]క్షో[॥]ని[॥] దు[॥]వ[॥]క్ష[॥]రో[॥]సి[॥] | ఇ[॥]వృ[॥]క్ష[॥]రో[॥]సి[॥] వ[॥]క్ష[॥]రో[॥]సి[॥] | త[॥]స్య[॥] వ[॥]సం[॥]త[॥]శ్చి[॥]రః[॥] | గ్ని[॥]ప్ర[॥]ద[॥]క్షి[॥]ణః[॥] ప[॥]తః[॥] |
న[॥]ర్[॥]వాః[॥] పు[॥]చ్చ[॥]మ్[॥] | శ[॥]ర[॥]దు[॥]త్త[॥]రః[॥] ప[॥]తః[॥] | హే[॥]మం[॥]తో[॥]మ[॥]ధ్య[॥]మ్[॥] | పూ[॥]ర్వ[॥]
ప[॥]తా[॥]శ్చి[॥]త[॥]యః[॥] | అ[॥]వ[॥]ర[॥] ప[॥]తాః[॥] పు[॥]రీ[॥]ప[॥]మ్[॥] || ౧ || ౭ ||

అ[॥]హో[॥]రా[॥]తా[॥]ణీ[॥]కాః[॥] | ఋ[॥]ష[॥]భా[॥]సి[॥] స్వ[॥]గో[॥]హో[॥]కః[॥] | య[॥]స్యా[॥]
ద్రి[॥]శి[॥]మ[॥]హీ[॥]య[॥]సే[॥] | త[॥]తో[॥]నో[॥] మ[॥]హా[॥]అ[॥]వ[॥]హ[॥] | నా[॥]య[॥]ర్భూ[॥]త్వా[॥] స[॥]ర్వా[॥]ది[॥]త[॥]
ఆ[॥]వా[॥]హి[॥] | స[॥]ర్వా[॥]ది[॥]శో[॥]మ[॥]వి[॥]వా[॥]హి[॥] | స[॥]ర్వా[॥]ది[॥]శో[॥]మ[॥]సం[॥]వా[॥]హి[॥] | చి[॥]త్యా[॥]
చి[॥]మా[॥]ప్స[॥]ణ[॥] | అ[॥]చి[॥]త్యా[॥]చి[॥]తి[॥] మా[॥]ప్స[॥]ణ[॥] | చి[॥]ద[॥]సి[॥]స[॥]ము[॥]ద్ర[॥]యో[॥]నిః[॥] || ౨ || ౮ ||

ఇ[॥]ంద్ర[॥]క్ష[॥]శ్చే[॥]న[॥] ఋ[॥]తా[॥]వా[॥] | హి[॥]ర[॥]ణ్య[॥]ప[॥]త[॥] శ్శ[॥]క్తు[॥]నో[॥]భు[॥]క్త్య[॥] |
మ[॥]హా[॥]కా[॥]ప్ర[॥]ధ[॥]స్థే[॥]మ[॥]వ[॥] అ[॥]ని[॥]ప[॥]త[॥]తః[॥] | న[॥]మ[॥]సై[॥] అ[॥]స్తు[॥]మా[॥]మా[॥]హి[॥]గ్ం[॥]సీ[॥] |
ఏ[॥]తి[॥]పె[॥]తి[॥] వీ[॥]తి[॥] స[॥]మి[॥]త్యు[॥]ది[॥]తి[॥] | ది[॥]వం[॥]మే[॥]య[॥]చ్చ[॥] | అ[॥]స్థ[॥]తి[॥]తం[॥]మే[॥]య[॥]చ్చ[॥] |
ప్ర[॥]థి[॥]వీం[॥]మే[॥]య[॥]చ్చ[॥] | ప్ర[॥]థి[॥]నీం[॥]మే[॥]య[॥]చ్చ[॥] | అ[॥]స్థ[॥]తి[॥]తం[॥]మే[॥]య[॥]చ్చ[॥] | ది[॥]వం[॥]మే[॥]
య[॥]చ్చ[॥] | అ[॥]హో[॥]ప్ర[॥]సార[॥]య[॥] | రా[॥]త్రా[॥]స్య[॥] స[॥]మ[॥]చ[॥] | రా[॥]త్రా[॥]స్య[॥]ప్ర[॥]సార[॥]య[॥] |
అ[॥]హో[॥] స[॥]మ[॥]చ[॥] | కా[॥]మ[॥]ప్ర[॥]సార[॥]య[॥] | కా[॥]మ[॥]గ్ం[॥]స[॥]మ[॥]చ[॥] || ౩ || ౯ ||

పు[॥]రీ[॥]ప[॥]గ్ం[॥] స[॥]ము[॥]ద్ర[॥]యో[॥]నిః[॥] పృ[॥]థి[॥]వీం[॥]మే[॥] య[॥]చ్చా[॥] త[॥]ది[॥]తం[॥]మే[॥]
య[॥]చ్చ[॥] ప[॥]త[॥]త[॥]చ[॥] || ౪ ||

గి. అనువాకః, హోతురమశంసనమ్.

• భూర్భువస్స్వః । ఓజోబలమ్ । బ్రహ్మత్తతమ్ । యశోమహత్ । సత్యం తపోనామ । రూపమమృతమ్ । చక్షుశ్శ్రోత్రమ్ । మన ఆయుః । విశ్వం యశోమహః । సమంతపోహగోభాః । హతవేదా యదివాచానకాసి । వైత్వానరాయదివా వైద్యుతోసి । శంప్రజాభ్యో యజమానాయ లోకమ్ । ఊజః పృష్టింజద దభ్యానవృథస్వ ॥ ౧ ॥ ౧౦ ॥

భాష్యత్వాచ ॥ గి ॥

ఁ. అనువాకః, ముఖవిమర్శనమ్.

రాక్షివిరాక్షి । సప్రమాక్షి స్వరాక్షి । అచిక్షోచిః । తపోహగోభాః । అగ్నిరిద్రో బృహస్పతిః । విశ్వేదేవా భువనస్యగ్రాహాః । తేమాసర్వై యశస్తా సగం సృజంతు ॥ ౧ ॥ ౧౧ ॥

రాక్షింద్రో సప్త ॥ ఁ ॥

ఁ. అనువాకః, హోమమంత్రాః.

అసవైస్వాహా నసవైస్వాహా । విభువైస్వాహా విసస్వతైస్వాహా । అభిభువైస్వాహాధిపతయైస్వాహా । దివాంపతయైస్వాహాగం హస్తత్యాయస్వాహా । చాక్షుష్మత్యాయ స్వాహాజ్యోతిష్మత్యాయ స్వాహా । రాక్షిస్వాహా విరాక్షిస్వాహా । సప్రమాక్షిస్వాహా స్వరాక్షిస్వాహా । సూషాయస్వాహా సూర్యాయస్వాహా । చంద్రమపై స్వాహా జ్యోతిషైస్వాహా । సగంసర్పాయస్వాహా కల్యాణా

యస్వాహా॑ । అష్టనాయస్వాహా॑ ॥ ౧ ॥ ౧౨

కల్యాణాయ॑ స్వాహా॑కంచ ॥ ౨

౩. ఆనువాకః, మృత్యుగ్రహః.

(1) వి॑శ్వశ్చై॑ ప॒సమా॑నాయగాయత । మ॒హీన॑ధారాత్యంధో॑
అ॒క్ష్వతి॑ । అ॒హీ॒క్ హ॑జ్జీ॒ణామ॑తి॒సర్ప॑తి త్వచమ్ । అ॒న్యోన॑క్రీడన్న॒సర్ప॑
ద్వృషా॑హరిః । ఉ॒పయా॑మగృ॒హీ॒ణోసి॑ మృ॒త్యవే॑త్వా॒జ్జప్త॑ గృ॒హ్ణామి॑ ।
ఏ॒ష తే॒యోసి॑ మృ॒త్యవే॑త్వా । (2) అ॒ప॒మృ॑త్యు మ॒ప్తతు॑ధమ్ । అ॒స్మైత॑శ్చ
ప॒థంజ॑హి । అ॒ధానో॑ అ॒గ్న ఆ॑వహ । యస్మా॑దా॒పగ్గో॑ స॒హస్ర॑
ణమ్ ॥ ౧ ॥ ౧౩ ॥

యే॒తే॒సహ॑స్రమయుతం పాశాః॑ । మృ॒త్యోమ॑హ్త్రాయ హం
త॒వే । తా॒ య॒జ్ఞస్య॑మాయయా॑ । స॒ర్వా స॑ని॒యజా॑మహే । భ॒క్షో
స్యమృ॑తతక్షుః । తస్య॑తే మృ॒త్యుపీ॑తస్యామృ॒తవ॑తః । స్వ॒గాక్ష్మిత॑స్య
మధు॑మతః । ఉ॒పహూ॑తస్యా॒ప హూతో॑భక్షయామి । (3) మృ॒ద్రాభి॑
భూతిః॑ కై॒తుర్వ॑జ్ఞా వాం॒వాక్ । అ॒సావే॑హి ॥ ౨ ॥ ౧౪ ॥

అంధో॑ జాగృ॒విప్రా॑ణ । అ॒సావే॑హి । బ॒ధిర॑ఆ॒క్రంద॑ ఇ॒తర॑
వా॒స । అ॒సావే॑హి । అ॒హస్తో॑స్తా చ॒క్షుః । అ॒సావే॑హి । అ॒సా
దా॒శో మ॑నః । అ॒సావే॑హి । క॒వైవి॑ప్రచి॒తైశ్చోత్ర॑ । అ॒సావే॑హి ॥ 3 ॥ ౧౫ ॥

సు॒హస్త॑స్సు॒వాసాః॑ । శూ॒షానా॑మా॒స్యమృ॑తోమ॒ర్శ్యేషు॑ । తా
త్వా॒హం త॒థావే॑ద । అ॒సావే॑హి । అ॒గ్నిమే॑వాచి॒శ్రేతః॑ । షా॒గ్ధు

దయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి ।
చాయుర్మై పాణేశ్చితః ॥ ౪ ॥ ౧౬ ॥

ప్రాణోహృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృ
తం బ్రహ్మణి । నూర్వోమై చక్షుషిశ్చితః । చక్షుర్హృదయే । హృద
యం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । చంద్రమామై మన
సిశ్చితః ॥ ౫ ॥ ౧౭ ॥

మనోహృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం
బ్రహ్మణి । దిశోమేశ్రోత్రేశ్చితః । శ్రోత్రం హృదయే । హృదయం
మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । ఆపోమై రెతస
శ్చితః ॥ ౬ ॥ ౧౮ ॥

శబ్దోహృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం
బ్రహ్మణి । స్పృధినిమే శరీరేశ్చితః । శరీరం హృదయే । హృదయం
మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । ఓషధివనస్పతయోమే
లోమసుశ్చితః ॥ ౭ ॥ ౧౯ ॥

లోమాని హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం
బ్రహ్మణి । ఇంద్రోమై బలేశ్చితః । బలం హృదయే । హృద
యం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । క్షజన్యోమే
ఘూర్ధిశ్చితః ॥ ౮ ॥ ౨౦ ॥

ఘూర్ధోహృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం
బ్రహ్మణి । ఈశాన్యోమే మన్యోశ్చితః । మన్యూర్హృదయే ।

హృదయంమయి । అహమమృతే । అమృతంబ్రహ్మణి । ఆత్మామ ఆత్మ
నిశ్చింతః ॥ ౯ ॥ ౨౦ ॥

ఆత్మాహృదయే । హృదయంమయి । అహమమృతే । అమృతం
బ్రహ్మణి । పునర్న ఆత్మాపునరాయురాగాత్ । పునః ప్రాణః పునరా
కూశమాగాత్ । వైశ్వానరోరశ్మిభిర్వానృదానః । అంతస్త్యత్త్వ మృ
తస్య గోపాః ॥ ౧౦ ॥ ౨౧ ॥

సహస్రణమహిత్రా సావేహిప్రాణే శ్చిత్తో మనస్త్రితో తే తస్
శ్చితా తామసుశ్చితామూర్ధ్ని శ్చిత ఆత్మని శ్చిత్తోష్టాచ ॥ ౧౧ ॥

అగ్నిర్వాయు నూసర్యశ్చంద్రమా దితౌః పృథివ్యపథివనస్ప
తయ ఇంద్రః పృథ్వీ ఈశాన ఆత్మాపున మేత్రయోదశ ॥

౯. అనువాకః, ధ్యానరూపా సావిత్రాగ్నిపితౄః.

(1) ప్రజాపతిర్దేవనస్పజత । తేచాప్తవా సందితా ఆచాయంతా
తాన్వ్యద్యౌత్ । యదన్వ్యద్యౌత్ తస్మాద్వ్యద్యౌత్ । తమవృశ్చత్ యదవృశ్చత్
తస్మాద్వృష్టిః । తస్మాద్వృష్టే శే వైవతే అభిప్రాప్సుతః । విచక్షేవాన్వ
తత్రప్రాప్తానా ద్యతః ॥ ౧ ॥ ౨౩ ॥

వృశ్చత్చ (2) హైహమీనూగం సాగ్ని హైహిత్ర వీన
సాచన్నా । అథో ఆహుః । సర్వేషు యజ్ఞక్రతుష్వితి । (3) హైహిష్వ
న్నప ఉపస్పృశేత్ । విద్యదసి విద్యమే ప్రాప్తానమితి । అశశూన్వోప
స్పృశేత్ । వృష్టిరసి వృశ్చ మేప్రాప్తానమితి । యత్యమూణానైష్ట్య
వా । విచక్షేవాన్వ తేదేవతే ప్రాప్తానంద్యతః ॥ ౨ ॥ ౨౪ ॥

ప్రశ్నతత్త్వం । (4) అత్యం హాహరశః । బ్రహ్మచారిణేన
 శాన్తీప్రసాదాయ । పరేహి । ప్రక్షందేయ్యం పాతంపృచ్ఛ ।
 వేత్థసావిత్తా 3 న్న వైత్థా 3 ఇతి । తమాగత్యప్రపచ్ఛ । ఆచార్య
 మాప్రాప్తాపీత్ । వేత్థసావిత్తా 3 న్న వైత్థా 3 ఇతి । సహా
 వాచవేదేతి ॥ 3 ॥ ౨౫ ॥

(5) సస్త్రిన్మృత్తితత్త్వం । సరారజనీతి । కస్తద్యత్పరోరజా ఇతి ।
 ప్రపవాపసప్రోరజా ఇతి హావాచ । యవవతపతి । ప్రహార్యగజా
 ఇతి । సకస్త్రిన్ త్వేష ఇతి । సత్య ఇతి । కింతధృత్యమితి । తప్త ఇతి ॥ ౪ ॥
 ౨౬ ॥

కస్త్రిన్మృతప్త ఇతి । బల ఇతి । కింతధృత్యమితి । ప్రాణ ఇతి । మాస్త
 ప్రాణమితి । పృచ్ఛ ఇతి మాచార్యోబ్రవీదితి హావాచ బ్రహ్మచారి ।
 (6) సహావాచస్తత్త్వోదేయ్యం పాతిః । యద్వై బ్రహ్మచారిన్ప్రాణ
 మత్యప్రత్యః । మూర్ధాన్ తేవ్యపతిష్యత్ । అహమతో ఆచార్యాచ్ఛే
 యా శ్చవిష్యామి । యోమాసావిత్తే సమవాదిష్టేతి ॥ ౫ ॥ ౨౭ ॥

తస్మాద్దావిత్తేన సంవదేత । (7) సయోహవై సావిత్తం విదుమా
 సావిత్తే సంవదతే । సహస్త్రిన్స్త్రియం దధాతి । అనుమావా అస్మా అసా
 తప్తస్త్రియం మన్యతే । అన్వస్త్రిన్స్త్రీ సప్తా మన్యతే । అన్వస్త్రితప్తాబలం
 మన్యతే । అన్వస్త్రిబలం ప్రాణం మన్యతే । (8) సయదాహ । సంజ్ఞానం
 విజ్ఞానం దర్శాదృష్టేతి । ప్రపవతత్ ॥ ౬ ॥ ౨౮ ॥

(9) అథయదాహ । ప్రస్తుతం విష్టరగం సుతానుస్వతీతి । ప్రప

ఏవతత్ । (10) ఏషహ్యేవ తాన్యహాని । ఏషరాత్రయః । (11) అథ
యదాహ । చిత్రఃకెతుదాతాప్రదాతా సవితా ప్రసవితాభితాస్తాను
మంత్రేతి । ఏషఏవతత్ । ఏషహ్యేవతేహ్యా ముహూర్తాః । ఏషరా
త్రేః ॥ ౭ ॥ ౨౯ ॥

(12) అథయదాహ । సవిత్రం పవనువ్యో ధృహస్వా ధృహీ
యాన దురోదురజాఞితి । ఏషఏవతత్ । ఏషహ్యేవతేర్థమాసాః ।
ఏషమాసాః । (13) అథయదాహ । అగ్నిష్టోమ ఉక్తోగ్నిర్ముతుః
ప్రజాపతిస్సంవత్సరఞితి । ఏషఏవతత్ । ఏషహ్యేవతే యజ్ఞక్రతవః ।
ఏషముతవః ॥ ౮ ॥ ౩౦ ॥

ఏషసంవత్సరః । (14) అథయదాహ । ఇదాసీ తదావీమితి ।
ఏషఏవతత్ । ఏషహ్యేవతే ముహూర్తానాం ముహూర్తాః (15) జన
కోహవైదేహః । అహూర్తాతైస్సమాజగామ । తగ్ంహూయః ।
యోవాఅస్త్య వేద । విజహత్వాస్తానమేతి ॥ ౯ ॥ ౩౧ ॥

సప్తమాయురేతి । అభిస్వర్గం లోకంజయతి । నాస్యాముష్మీ
లోకేన్నంక్షీయతేఞితి । (16) విజహద్ధవై పాస్తానమేతి । సర్వసూయ
రేతి । అభిస్వర్గం లోకంజయతి । నాస్యాముష్మీ లోకేన్నంక్షీయతే ।
యప్రపంచేద । (17) అహీనాహశ్వధ్యః । సాచిత్రం విదాంచకార ॥ ౧౦ ॥ ౩౨ ॥

సహహగ్ంసా హిర్ణ్యయోభూత్వా । స్వర్గం లోకమియాయ ।
ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ । (18) హగ్ంసాహవై హిర్ణ్యయోభూత్వా ।
స్వర్గం లోకమేతి । ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ । యప్రపంచేద । (19) దేవ

భాగోహక్రౌత్వః । సావిత్రిత్రవిదాంచకార । తగ్ంహవాగదృశ్య
మానాభ్యవాచ ॥ ౧౧ ॥ ౩౩ ॥

సర్వంబత గాత్రమోవేద । యస్సావిత్రిత్రంవేదేతి । సహూవాచ ।
కైమావాగ్సీతి । అయమహగ్ం సావిత్రిత్రః । దేవానాముత్తమోలోకః ।
గుప్త్యాంమహూబిభృదితి । ఏతావతిహ గాత్రమః । యజ్ఞోపవీతం కృ
త్వాధానిపాత । నమోనమ ఇతి ॥ ౧౨ ॥ ౩౪ ॥

సహూవాచ । మాభైషీగ్తమ । జితోవై తోగ్త ఇతి ।
(20) తస్మాద్యేకేచ సావిత్రిత్రవిదః । సర్వైశ్చైత్రలోకాః । సయోహ్నవై
సావిత్రిత్రప్యాష్టాక్షరం ప్రదగ్ంశ్రియాభిషిక్తంవేద । శ్రియాహ్నైవాభిషి
చ్యతే । ఘృజైతిద్వై అక్షరే । సూర్య ఇత్రితీణి । ఆదిత్య ఇత్రితీణి
॥ ౧౩ ॥ ౩౫ ॥

ఏతద్వైసావిత్రిత్రప్యాష్టాక్షరం ప్రదగ్ంశ్రియాభిషిక్తమ్ । యప్ర
వంవేద । శ్రియాహ్నైవాభిషిచ్యతే । (21) తదేతద్వచాభ్యుక్తమ్ । ఋ
చో అక్షరేపరమేవ్యోమన్ । యస్మిన్ దేవా అధివిశ్వే నిషేదుః । యస్త
న్న వేద కిమృచాకరిష్యతి । యఇత్తద్విదుస్త ఇమెసమాసత ఇతి ।
(22) సహవా ఏతస్యర్చన యజుషాన సామ్నాథోస్తి । యస్సా
విత్రిత్రం వేద ॥ ౧౪ ॥ ౩

(23) తదైతత్పరి యద్దేవ చక్రమ్ । ఆర్ద్రంపిన్వమానగ్ంస్వగే
లోక ఏతి । విజహద్విశ్వా భూతాని సంపశ్యత్ । (24) ఆర్ద్రోహవై
పిన్వ మానస్సర్వైర్గలోక ఏతి । విజహద్విశ్వాభూతాని సంపశ్యత్ ।

యప్తవంవేద । శూషోహవైవాష్ట్యేయః । ఆదిత్యేన సమాజగామ ।
 తగ్ం హూవాచ । ఏహసావిత్రం విద్ధి । ఆయంనై స్వగ్యోగ్నిఃపాఠ
 యుష్మరమృతా ధన్వభూతృణి । ఏషవా వససావిత్రః । యప్తపతసతి ।
 ఏహిమాం విద్ధి । ఇతిహోవైషం తనువాచ ॥ ౧౫ ॥ ౩౭ ॥

ద్యౌద్యౌ వేదేతితప ఇతిసమనాదిష్టేతి తద్రాతేఽఋతవసతి
 చకారోవాచ సమృత్యాదిత్యృణి త్రిణిసావిత్రం వేదవిద్ధిపంచచ ॥ ౯ ॥

ప్రజాపతిర్ధేవాః సంజ్ఞానం ప్రస్తుతంతాన్యహాన్త్యేషరాత్రయ
 శ్చిత్రఃకైతు న్తే హూముహూర్తారాతేః పవిత్రం తేర్ధమాసా అగ్ని
 ష్టోమో యజ్ఞక్రతవఇదాసిం ముహూర్తానాం జనకోహీనాదేవభాగః
 తేషావాజ్ఞాశూషోహవై హేడశ ॥ ౯ ॥

౧౦. అనువాకః, సావిత్రావయవ విశేషవేదనాని.

(1) ఇయంవావసరఘా । తస్యాఅగ్ని రైవసార్వఘంమధు । యా
 ఏతాఃపూర్వపక్షౌ పరపక్షయో రాత్రయః । తామధుకృతః । యాన్య
 హాని । తెమధువృషాః । సయోహవా ఏతామధుకృతశ్చ మధువృషా
 గ్ంశ్చవేద । కుర్వంతిహాస్యేతా అశ్మమధు । నాస్యేష్టాపూర్తం
 ధయంతి (2) అథయోనవేద ॥ ౧ ॥ ౩౮ ॥

సహస్యేతాఅశ్మ మధుకుర్వంతి । ధయంత్యేష్టాపూర్తమ్ ।

(3) యోహవాఅహూర్తాత్రాణాం నామధేయానివేద । నాహూర్తా
 త్రేష్వాత్రిమార్భతి । సంజ్ఞానం విజ్ఞానం దత్ శాద్వృష్టేతి । ఏతావను
 వాకో పూర్వపక్షస్యాహూర్తాత్రాణాం నామధేయానిప్రస్తుతం విష్టు

తగ్ం సుతాసున్వతీతి । ఏతావనువాకా వపరపక్ష స్యాహోర్తాతాణాం
నామధేయానినాహూర్తాతేష్వాత్మిమార్చతి । యప్రపంచేద ॥ ౨ ॥ ౩౯ ॥

(4) యోహవై ముహూర్తానాం నామధేయానివేస । నము
హూర్తే ష్వాత్మిమార్చతి । చిత్రకేతుర్దాతాప్రదాతాసనితాప్రసని
తాభిశాస్తానునుతేతి । ఏతేనువాకాముహూర్తానాం నామధేయాని ।
నముహూర్తేష్వాత్మిమార్చతి । యప్రపంచేద । (5) యోహవా అర్థ
మాసానాంచ మాసానాంచ నామధేయానివేద । నార్థమాసేషుసమాసే
ష్వాత్మిమార్చతి । ప్రవిత్రం పవన్యవ్యభసహస్వాభసహాయానరుణా
నరణరజాగతి । ఏతేనువాకా అర్థమాసానాం ముహూర్తానాం నామ
ధేయాని ॥ ౩ ॥ ౪౦ ॥

నార్థమాసేషు సమాసైష్వార్తిమార్చతి । యప్రపంచేద । (6)
యోహవై యజ్ఞక్రతూనాంచ తూనాంచ సంవత్సరస్యచ నామధే
యానివేద । నయజ్ఞక్రతుషునర్తుషున సంవత్సర ఆత్మిమార్చతి । అన్ని
ష్టోను ష్టోన్యగ్నిర్ బుతుప్రజాపతి సంవత్సరగతి । ఏతేనువాకా యజ్ఞ
క్రతూనాంచ తూనాంచ సంవత్సరస్యచ నామధేయాని । నయజ్ఞ
క్రతుషునర్తుషున సంవత్సర ఆత్మిమార్చతి । యప్రపంచేద । (7) యో
హవై ముహూర్తానాం ముహూర్తా వేద । నముహూర్తానాం ముహూ
ర్తేష్వాత్మిమార్చతి ॥ ౪ ॥ ౪౧ ॥

త్రిదాసీ తదానీమితి । ఏతేవై ముహూర్తానాం ముహూర్తాః ।
నముహూర్తానాం ముహూర్తేష్వాత్మిమార్చతి । యప్రపంచేద । (8)

అథో॑య॒థా॑తే॒త్ర॒జ్ఞా॒భూ॒త్వా॒ను॒ప్ర॒వి॒శ్యా॒న్న॒మ॒త్తి॒ । ప్ర॒వ॒మై॒వై॒తా॑
 తే॒త్ర॒జ్ఞా॒భూ॒త్వా॒ను॒ ప్ర॒వి॒శ్యా॒న్న॒మ॒త్తి॒ । స॒ప్ర॒తే॒షా॒మే॒న॒స॒ర్వో॒క॒తా॒న్
 సా॒ము॒జ్య॒మ॒శ్ను॒తే॒ । అ॒ప॒పు॒న॒ మృ॒త్యుం॒జ॒య॒తి॒ । య॒ప్ర॒వ॒న॒వే॒న॒॥౧॥౪౨॥

న॒వే॒దే॒నం॒ వే॒దా॒ను॒వా॒కా॒ అ॒ర్థ॒మా॒సా॒నా॒జ్ఞా॒ మా॒సా॒నా॒జ్ఞా
 నా॒మ॒ధే॒యా॒ని॒ ము॒హూ॒తే॒షా॒మృ॒తి॒ మా॒ఛ॒క॒తి॒ న॒వ॒చ॒ ॥ ౧౦ ॥

ఇ॒య॒మ॒హూ॒రా॒త్రా॒ణా॒గ్ం స॒ంజ్ఞా॒నం॒ పూ॒ర్వ॒ప్ర॒త్య॒స్య॒ ప్ర॒స్తు॒త
 మ॒ప॒ర॒ప్ర॒త్య॒స్య॒ ము॒హూ॒తా॒నాం॒ చి॒త్రః॒ కై॒తు॒ ర॒థ॒క॒మా॒సా॒నాం॒ ప్ర॒వి॒త్రం॒
 య॒జ్ఞ॒క్ర॒తూ॒నా॒మ॒గ్ని॒ష్టో॒మో॒ య॒జ్ఞ॒క్ర॒తూ॒నా॒మి॒దా॒సిం॒ ము॒హూ॒రా॒నాం॒
 ము॒హూ॒ర్తా॒ వే॒దే॒దా॒సి॒ మ॒థో॒ ద్వా॒ద॒శ॒ ॥

౧౧. అనువాకః, అన్వయవ్యతిరేకభ్యాం విద్యాప్రశస్యతే.

(1) కశ్చి॑ద్ధ॒వాఅ॒స్థా॒న్తా॒కా॒త్యే॒త్య॒ । ఆ॒త్మా॒నం॒వే॒ద॒ । అ॒య॒మ॒హ
 మ॒స్తీ॒తి॒ । కశ్చి॑ద్ధ॒న్వం॒ లో॒కం॒ స॒ప్ర॒తి॒ ప్ర॒జా॒నా॒తి॒ । (2) అ॒గ్ని॒ము॒గ్ధో॒హై॒వ
 భూ॒మతా॑ంతః । స్వం॒లో॒కం॒ స॒ప్ర॒తి॒ ప్ర॒జా॒నా॒తి॒ । అ॒శ్న॒యో॒హై॒వై॒త॒మ
 గ్ని॒గ్ం పా॒విత్రం॒వే॒ద॒ । స॒ప్ర॒వా॒స్థా॒న్తా॒కా॒త్యే॒త్య॒ । ఆ॒త్మా॒నం॒ వే॒ద॒ ।
 అ॒య॒మ॒హ॒మ॒స్తీ॒తి॒ ॥ ౧ ॥ ౪౩ ॥

స॒స్వం॒లో॒కం॒ ప్ర॒తి॒ప్ర॒జా॒నా॒తి॒ । (3) ప్ర॒ప॒తే॒వే॒నం॒ త॒థా॒వి॒త్రః॒
 స్వ॒ర్గం॒ లో॒క॒మ॒భి॒వ॒హా॒తి॒ । (4) అ॒హూ॒రా॒త్రై॒ర్వా॒ ఇ॒దగ్ం॒ స॒యు॒గ్భిః
 క్రి॒య॒తే॒ । ఇ॒తి॒రా॒త్రా॒యా॒ దీ॒క్షి॒ష॒త॒ । ఇ॒తి॒రా॒త్రా॒య॒ప్ర॒త॒ము॒పా॒గు॒తి॒ ।
 తా॒ని॒హా॑నే॒వం॒ వి॒దు॒షః॒ । అ॒ము॒ష్టి॒ లో॒కే॒ శే॒వ॒ధిం॒ధ॒య॒తి॒ । ధీ॒తగ్ం॒ హై॒

వసశేప్రథమనుపరైతి । (5) అథయోహైవైతమగ్నిగ్ం సాచిత్రం
వేద ॥ ౨ ॥ ౪౪ ॥

తస్యహైవాహూరాత్రాణి । అమృత్యోలోకేశేప్రథా సథ
యంతి । అధీతగ్ం హైవసశేప్రథమను పరైతి । (6) భరద్వాజోహ
త్తిభిరాయుర్భి ర్భ్రహ్మచర్యమువాస । తగ్ం హజీణిగ్ంస్థవిరగ్ం
శయాసమ్ । ఇంద్రఉప్రప్రజ్యోవాచ । భరద్వాజ । యత్రైచతుర్థ మా
యుర్దాద్యామ్ । కిమేనేన కుర్యాత్తి । బ్రహ్మచర్యమేవై నేన చరయ
మితిహూవాచ ॥ 3 ॥ ౪౫ ॥

తగ్ం హత్రీన్ద్రియాస్తా నివిజ్ఞాతానిన దర్శయాం చకార ।
తేహగ్ం హైశ్చైకస్తాన్మపి నాదదె । సహూవాచ । భరద్వాజేత్యై
మంత్ర్య । వెదావాప్రతే । అనంతావై వెదాః । ఏతద్వా ఏతైస్త్రిభి
రాయుర్భిరస్వప్రచఖాః । అకత ఇతరదసనూక్తమైవ । ఏహీమంవిద్ధి ।
అయంవై సర్వవిద్యేతి ॥ ౪ ॥ ౪౬ ॥

తస్మైహైతమగ్నిగ్ం । సాచిత్రమువాచ । తగ్ం సవిద్దిత్వా ।
అమృత్యో భూత్వా । స్వర్గం లోకమియాయ । ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ ।
(7) అమృత్యోహైవభూత్వా । స్వర్గం లోకమేతి । ఆదిత్యస్య సాయు
జ్యమ్ । యప్రవంవేద । (8) ఏహేవేన త్రయీ విద్యా ॥ ౫ ॥ ౪౭ ॥

యావంతగ్ం హనైత్త్రియ్యువిద్యయాలోకం జయతి । తావంతం
లోకం జయతి । యప్రవంవేద । (9) అగ్నేర్వాప్రతాని నానుధేయాని ।
అగ్నే రైవసాయుజ్యగ్ం సలొకతామాప్నోతి । యప్రవం వేద । వాయో

ర్వాప్రతాని నామధేయాని । వాయోరైవ సాయుజ్యగ్ం సల్లోకతా
మాప్నోతి । యప్రవం వేద । ఇంద్రస్యవాప్రతాని నామధేయాని॥౬॥౪౫॥

ఇంద్రస్యైవ సాయుజ్యగ్ం సల్లోకతామాప్నోతి । యప్రవం
వేద । బృహస్పతేర్వాప్రతానినామధేయాని । బృహస్పతేరైవ సాయు
జ్యగ్ం సల్లోకతామాప్నోతి । యప్రవం వేద । ప్రజాపతేర్వాప్రతాని
నామధేయాని । ప్రజాపతేరైవ సాయుజ్యగ్ం సల్లోకతామాప్నోతి ।
యప్రవం వేద । బ్రహ్మహోవాప్రతాని నామధేయాని । బ్రహ్మహవీవసా
యజ్యగ్ం సల్లోకతామాప్నోతి । యప్రవం వేద । (10) సవాప్రహోగ్ని
రపతుపుష్పవాయురైవ । తప్యగ్నిముఖమ్ । అసావాదిత్యశ్శిరః ।
సయదేతే దేవతై అంతరేణ । తక్షర్వగ్ం సీన్యతి । తస్మాథాని
విత్రః ॥ ౭ ॥ ౪౬ ॥

అయ మహమస్మితి వేద హూవాచ సర్వవిద్యేతి విద్యేం
ద్రస్యవాప్రతాని నామధేయాని బ్రహ్మణ ఏవ సాయుజ్యగ్ం సల్లోకతా
మాప్నోతి స్తప్తచ ॥ ౧౧ ॥

అగ్నేర్వాయోరింద్రస్య బృహస్పతేః । ప్రజాపతేర్బృహస్ప
వెసప

సంజ్ఞానం భూస్త్వమైవ సంవత్సరోసి భూరాజ్య సవేవిప్రశ్చితే
ప్రజాపతి దేవానియంవావసరక్షా కశ్చిద్ధైకాదశ ॥

సంజ్ఞానగ్ం రాజ్ఞీ మూర్ధా హృదయ ప్రప సంవత్సరో నార్ధ
మాసేషు నవచత్వారింశత్ ॥

ఇతి సంజ్ఞానమ్ సమాప్తమ్.

అ థ లో కో సి.

ఇ స్త కో ప థా న మ స్త్రాః.

హరిః ఓమ్ || (1) లోకోసి స్వగోసి | అనంతోస్యపారోసి |
అక్షోస్యక్షయోసి | తపస్ప్రతిష్ఠా | త్వయీదమంతః | విశ్వం
యక్షం విశ్వంభూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ | విశ్వస్య భర్తావిశ్వస్య
జన్మతా | తస్మోపదధే కామదుఘమక్షీతమ్ | ప్రజాపతిస్త్యా
సాదయతు | తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధృవాసీద || ౧ ||

(2) తపోసి లోకస్త్రీతమ్ | తేజస్ప్రతిష్ఠా | త్వయీదమంతః |
విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ | విశ్వస్య భర్తా
విశ్వస్య జన్మతా | తస్మోపదధే కామదుఘమక్షీతమ్ | ప్రజాపతిస్త్యా
సాదయతు | తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధృవాసీద || ౨ ||

(3) తేజోసి తపసిశ్రీతమ్ | సముద్రస్య ప్రతిష్ఠా | త్వయీద
మంతః | విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ | విశ్వస్య
భర్తావిశ్వస్య జన్మతా | తస్మోపదధే కామదుఘమక్షీతమ్ | ప్రజా
పతిస్త్యా సాదయతు | తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధృవాసీద || ౩ ||

(4) సముద్రోసి తేజసిశ్రీతః | అపాప్రతిష్ఠా | త్వయీద
మంతః | విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ | విశ్వ

స్వభ్రా విశ్వస్య జనయితా । తంత్రోపదధే కామదుఘమక్షితమ్ ।
ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధ్రువాసీద ॥ ౪ ॥

(5) అపస్థ సముద్రైశ్చితాః । ప్రథివ్యాః ప్రతిష్ఠాయుష్మాసు ।
ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ ।
విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయిత్ర్యః । తావ ఉపదధే కామదుఘా
అక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ
ధ్రువాసీద ॥ ౫ ॥

(6) ప్రథివ్యస్య పుశ్రితా । అగ్నేః ప్రతిష్ఠా । త్వయీదమంతః ।
విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్త
విశ్వస్య జనయిత్రీ । తాంత్రోపదధే కామదుఘా మక్షితామ్ । ప్రజా
పతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధ్రువాసీద ॥ ౬ ॥

(7) అగ్నిరసి పృథివ్యాగ్ం శ్రితః । అంతరిక్షస్య ప్రతిష్ఠా । త్వ
యీదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ ।
విశ్వస్య భ్రా విశ్వస్య జనయితా । తంత్రోపదధే కామదుఘ మక్షి
తమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధ్రువా
సీద ॥ ౭ ॥

(8) అంతరిక్షమస్యగ్ం శ్రితమ్ । వాయూః ప్రతిష్ఠా । త్వయీ
దమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వ
స్య భర్తా విశ్వస్య జనయితృ । తత్త్వోపదధే కామదుఘ మక్షితమ్ ।

ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధుః
సీద ॥ ౮ ॥

(9) వాయురస్యంతరిక్షే శ్రితః । దివః ప్రతిష్ఠా । త్వయీద
మంతః । విశ్వం యతుం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య
భర్తా విశ్వస్య జనయితా । తంత్యోపదధే కామదుఘు మక్షితమ్ । ప్ర
జాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధువాసీద ॥ ౯ ॥

(10) ద్యౌరసి వాయాశ్రితా । ఆదిత్యస్య ప్రతిష్ఠా । త్వయీద
మంతః । విశ్వం యతుం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య
భర్త్రీ విశ్వస్య జనయిత్రీ । తాంత్యోపదధే కామదుఘూ మక్షి
తమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధువా
సీద ॥ ౧౦ ॥

(11) ఆదిత్యోసి దివిశ్రితః । చంద్రమసః ప్రతిష్ఠా । త్వయీద
మంతః । విశ్వం యతుం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । వి
శ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా । తంత్యోపదధే కామదుఘుమక్షి
తమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధువా
సీద ॥ ౧౧ ॥

(12) చంద్రమా అస్యాదిత్యే శ్రితః । నక్షత్రాణాం ప్రతిష్ఠా ।
త్వయీదమంతః । విశ్వం యతుం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూ
తమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా । తంత్యోపదధే కామదుఘు

మక్షీతమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ
ధువాసీద ॥ ౧౨ ॥

(13) నక్షత్రాణిస్థ చంద్రమసి శ్రితాని । సంవత్సరస్య ప్రతిష్ఠా
యష్టాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యతుం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం
సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జన్మితా । తాన్వ ఉపదధే
కామదుఘాన్యక్షీతాని । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ
ధువాసీద ॥ ౧౩ ॥

(14) సంవత్సరాసి నక్షత్రేషు శ్రితః । ఋషానాం ప్రతిష్ఠా ।
త్వయీదమంతః । విశ్వం యతుం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూ
తమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జన్మితా । తంత్రోపదధే కామదుఘ
మక్షీతమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ
ధువాసీద ॥ ౧౪ ॥

(15) ఋతవస్థ సంవత్సరే శ్రితాః । మాసానాం ప్రతిష్ఠాయ
ష్టాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యతుం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూ
తమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జన్మితాః । తాన్వ ఉపదధే
కామదుఘా నక్షీతాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ
తయాంగిరస్వ ధువాసీద ॥ ౧౫ ॥

(16) మాసాస్త్రతుషు శ్రితాః । అర్ధమాసానాం ప్రతిష్ఠా య
ష్టాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యతుం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూ
తమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జన్మితాః । తాన్వ ఉపదధే

కామదుమా నక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా దేవ
తయాంగిరస్య ధ్రువాసీద ॥ ౧౬ ॥

(17) అర్ధమాసాస్థమాసుశ్చితాః । అహోరాత్రయోః ప్రతిష్ఠా
యుష్మాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం
సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తారౌ విశ్వస్య జనయితారః । తావ ఉపద
దధే కామదుమానక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా దేవ
తయాంగిరస్య ధ్రువాసీద ॥ ౧౭ ॥

(18) అహోరాత్రైస్థర్ధమాసేషు శ్రిశే । భూతస్య ప్రతిష్ఠే
భవ్యస్యప్రతిష్ఠే । యువయోద్దిదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం
విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తౌ విశ్వస్య జనయితౌ । తేనా
ముపదధే కామదుమై అక్షితే । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా
దేవతయాంగిరస్య ధ్రువాసీద ॥ ౧౮ ॥

(19) పౌణ్డమాస్యష్టకామావాస్యాః । అన్నా దాహాన్నదుష్టా
యుష్మాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం
సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తౌ విశ్వస్య జనయితౌ । తావ ఉపదధే
కామదుమా అక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా దేవత
యాంగిరస్య ధ్రువాసీద ॥ ౧౯ ॥

(20) రాడసి బృహతీ శ్రీరసీంద్రపత్నీ ధర్మపత్నీ । విశ్వం
భూతమనుప్రభూతా । త్వయీదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం
భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తౌ విశ్వస్య జనయితౌ ।

తాంత్వోపదధే కామదుమామక్షితామ్ . ప్రజాపతిస్తానాదయతు ।
తయాదేవతయాంగిరస్వధువాసీద ॥ ౨౦ ॥

(21) ఓజోసి సహూసి । బలమసి భ్రాజోసి । దైవానాం
ధామామృతమ్ । అనుర్వస్తప్రాజాః । త్వయీదమంతః । విశ్వంయక్షం
విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జన
యతా । తంత్వోపదధే కామదుమక్షితమ్ । ప్రజాపతిస్తానాద
యతు । తయాదేవతయాంగిరస్వధువాసీద ॥ ౨౧ ॥

లోకస్తప్తేజ సముద్రతపః పృథివ్యగ్ని రంతరిక్షం వాయు
ద్వైరాదిత్యశ్చంద్రమా నక్షత్రాణి సంవత్సరఋతవౌ మాసా అర్ధ
మాసా అహ్వారాశ్చే పౌణణమాసీరాడస్యజ్ఞాస్యేకవింశతిః ॥ ౧ ॥

లోకోసి భర్తాతమ్ । తప్తేజోసి భర్తృతత్ । సముద్రోసి
భర్తాతమ్ । అపస్థభర్త్యస్తాపః । ప్రథివీ భర్తృతామ్ । అగ్నిరసి
భర్తాతమ్ । అంతరిక్షం భర్తృతత్ । వాయురసి భర్తాతమ్ । ద్వై
రసి భర్తృతామ్ । ఆదిత్యశ్చంద్రమా భర్తాతమ్ । నక్షత్రాణి
భర్తృణి తానివః । సంవత్సరోసి భర్తాతమ్ । ఋతవోమాసా అర్ధ-
మాసా భర్తారో భర్తారో భర్తారస్తాపః । అహ్వారాశ్చే భర్తృ
తేవామ్ । పౌణణమాసీ భర్త్యస్తాపః । రాడసి భర్తృతామ్ ॥

ఓజోసి భర్తాతమేకవింశతిః ॥

౨. అనువాకః, హోమమంత్రాః.

త్వమగ్నేప్రుద్రాఅసురౌమహూదివః । త్వగ్ంశ్చోహమాదుతం

ప్రతుఃశిషే । త్వంవాతై రరుణైర్యాసి శంగయః । త్వంపూషా
విధతఃపాసినుత్తనా । దేవాదేవేషు శ్రయధ్వమ్ । ప్రథమాద్వితీయేషు
శ్రయధ్వమ్ । ద్వితీయా స్తృతీయేషు ॥ శ్రయధ్వమ్ । తృతీయాశ్చతు
ర్థేషు శ్రయధ్వమ్ । చతుర్థాః పంచమేషు శ్రయధ్వమ్ । ప్రక్ష
మాష్టమేషు శ్రయధ్వమ్ ॥ ౧ ॥ ౨౨ ॥

ప్రస్తాస్సప్తమేషు శ్రయధ్వమ్ । సప్తమా అష్టమేషు శ్రయ
ధ్వమ్ । అష్టమానవమేషు శ్రయధ్వమ్ । నవమాదశమేషు శ్రయ
ధ్వమ్ । దశమా ఏకాదశేషు శ్రయధ్వమ్ । ఏకాదశాద్వాదశేషు
శ్రయధ్వమ్ । ద్వాదశాస్త్రియోదశేషు శ్రయధ్వమ్ । త్రియోదశా
శ్చతుర్దశేషు శ్రయధ్వమ్ । చతుర్దశాఃపంచదశేషు శ్రయధ్వమ్ ।
పంచదశాష్టాదశేషు శ్రయధ్వమ్ ॥ ౨ ॥ ౨౩ ॥

షోడశాస్సప్తదశేషు శ్రయధ్వమ్ । సప్తదశా అష్టాదశేషు
శ్రయధ్వమ్ । అష్టాదశాఏకాన్మవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ । ఏకాన్మవి
గ్ంశావిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ । విగ్ంశా ఏకవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ ।
ఏకవిగ్ంశాద్వావిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ । ద్వావిగ్ంశాస్త్రియోవిగ్ం
శేషు శ్రయధ్వమ్ । త్రియోవిగ్ంశాశ్చతుర్విగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ ।
చతుర్విగ్ంశాః పంచవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ । పంచవిగ్ంశాష్టత్విగ్ం
శేషు శ్రయధ్వమ్ ॥ ౩ ॥ ౨౪ ॥

ప్రత్విగ్ంశాస్సప్తవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ । సప్తవిగ్ంశా అష్టా

విగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ । అష్టవిగ్ంశా ఏకాన్న త్రిగ్ంశేషు శ్రయ
 ధ్వమ్ । ఏకాన్న త్రిగ్ంశా స్త్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ । త్రిగ్ంశా ఏక
 త్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ । ఏకత్రిగ్ంశా ద్వాత్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ ।
 ద్వాత్రిగ్ంశా స్త్రయస్త్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ । దేవాస్త్రి రేకాద
 శాస్త్రిస్త్రియస్త్రిగ్ంశాః । ఉత్తరేభవత । ఉత్తరవత్కాన ఉత్తర
 సత్వానః । యత్కా-మ ఇదం హోమమ్ । తన్నే సమృధ్యతామ్ ।
 ప్రయగ్ంస్యామపతియోరయీణామ్ । భూభువస్త్వస్వాహా ॥ ౨౧ ॥
 ప్ర ప్తేషు శ్రయధ్వగ్ంషోఽశేషు శ్రయధ్వగ్ం పక్షిగ్ంశేషు
 శ్రయధ్వముత్తరేభవతోత్తరవత్కాన ఉత్తర సత్వానశ్చత్వారిచ ॥ ౨ ॥

౩. ఆసువాకః, హోమమస్త్రాః.

అగ్నీ విష్ణూస్తజోమసా । ఇమావర్ధంతువాంగిరః । ద్యుమైర్వా
 జేదరాగతిమ్ । రాక్ష విరాక్షి । సమ్రాక్ష స్వరాక్షి । అచిశ్శోచిః ।
 తసాహరౌభాః । అగ్నిస్సామో బృహస్పతిః । విశ్వేదేవా భువనస్యగౌ
 పాః । తేనర్వే సంగత్య । ఇదంమై ప్రావతావచః । ప్రయగ్ంస్యామపతి
 యోరయీణామ్ । భూభువస్త్వస్వాహా ॥ ౧ ॥ ౨౬ ॥

సంగత్య త్రీణిచ ॥ ౩ ॥

౪. ఆసువాకః, హోమమస్త్రాః.

అన్నస్తేన్న స్యనోదేహి । అనహివస్య శుష్కిణః । ప్రప్రదా
 తారంతారిమః । ఊర్జస్మై ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే । అగ్నే పృథివీ
 పతే । సోమవీరుధాంపతే । త్వష్టస్సమిధాంపతే । విష్ణవాశానాం

పతే । మిత్రసత్యానాంపతే । వరుణధర్మణాంపతే ॥౧॥౨౭॥

• మరుతోగణానాం పతయః । రుద్రపశూనాంపతే । ఇంద్రాజ
సాంపతే । బృహస్పతే బ్రహ్మణస్పతే । ఆశుచాగోచైహగ్ం స్వ
యమ్ । కుచాయ రుచే రోచమానః । అతీత్యాదస్వరాభరేహ ।
తస్మి యోనోవజనోప్రజాయేయ । వయగ్ం స్యామపతయోరయీ
ణామ్ । భూర్భువస్స్వస్వాహా ॥ ౨॥౨౮॥

వరుణధర్మణాం పతే స్వస్వాహా ॥ ౪

గో ఆనువాకః, హోమమస్త్రా

సప్తతే అగ్నే సమిధస్సప్త జిహ్వః । సప్తక్షయస్సప్తధామ
ప్రియాశి । సప్తహూత్రా అనువిద్వా । సప్తయోనీరాపృణస్వా
స్మృతేన । స్రాచీదిక్ । అగ్నిర్దేవతా । అగ్నిగ్ంసదిశాం దేవం దేవ
తానామృచ్ఛతు । యోమైతస్యై దిశోభిదాసతి । దక్షిణాదిక్ । ఇం
ద్రోదేవతా ॥౧॥౨౯॥

• ఇంద్రగ్ం సదిశాం దేవం దేవతానామృచ్ఛతు । యోమై
తస్యై దిశోభిదాసతి । ప్రతీచీదిక్ । సామీదేవతా । సోమగ్ంసది
శాం దేవం దేవతానామృచ్ఛతు । యోమైతస్యై దిశోభిదాసతి ।
ఉదీచీదిక్ । మిత్రావరుణో దేవతా । మిత్రావరుణౌ సదిశాం దేవౌ
దేవతానామృచ్ఛతు । యోమైతస్యై దిశోభిదాసతి ॥౨॥౩౦॥

ఊర్ధ్వాదిక్ । బృహస్పతిర్దేవతా । బృహస్పతిగ్ం సదిశాం
దేవం దేవతానామృచ్ఛతు । యోమైతస్యైదిశోభిదాసతి । ఇయం

దిక్ । అదితిదైవతా । అదితిగ్ం సదిశాం దేవీం దేవతానామృ
చ్ఛతు । యోమైతస్యై దిశోభిదాసతి । పురుషాదిక్ । పురుషోమేకా
మాంఢ్ సమర్థయతు ॥ 3 ॥ 3౧ ॥

అంధోజాగృవిఃప్రాణ । అస్తావేహీ । బధిరలక్రందత్తరపాన ।
అస్తావేహీ । ఉపసముపసమశీయ । అహమస్తాజ్యోతిరశీయ । అహమ
స్తాపాశీయ । వయగ్ం స్యామపతయోరయీణామ్ । భూర్భువస్స్వి
స్వాహా ॥ ౪ ॥ 3౨ ॥

దక్షిణాది గిద్రోదేవతా మిత్రావరుణౌ సదిశాం దేవా దేవ
తానామృచ్ఛతు యోమైతస్యై దిశోభిదాసత్యర్థయతు నవచ ॥ ౫ ॥

౬. అనువాకః, తుపస్సుర్భనాదిమంత్రాః.

(1) య తైచిత్రం యదాచిత్రం తే అగ్నే । య త్రక్షానం యదు తెతి
రిక్తమ్ । ఆదిత్యాస్తదంగిరస శ్చిన్వంతు । విశ్వే తెదైవాశ్చిత్రిమాపూర
యంతు । చితశ్చాస్తి పంచితశ్చాస్యగ్నే । ఏతావాగ్ం శ్చాస్తి భూయా
గ్ం శ్చాస్యగ్నే । (2) లోకం పృణచ్ఛిదం పృణ । అథో నీదశివాత్వమ్ ।
ఇంద్రాగ్నిత్వా బృహస్పతిః । అస్మి యోనావసీషదగ్న్ ॥ ౧ ॥ 33 ॥

తయాదేవతయాంగిరస్వధ్రువాసీద । (3) తా అస్య సూదదా
హసః । సోమగ్ం శ్రీణంతి పృశ్నయః । జన్మదేవానాం విశేః । త్రిష్వా
రోచనే దివః । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ద్భువాసీద । (4) అగ్నే
దైవాగ్ం ఇహవహ । జజ్ఞానో వృక్తవహిషే । అస్తిహాలాస్త
శుద్ధ్యః । (5) అగస్తమహమనస్తాయవిషమ్ ॥ ౨ ॥ 3౪ ॥

యోదీదాయ సమిధస్వేదుగోణే । చిత్రభామారోదసీ అంత
తుర్వీ । స్వాహుతం విశ్వతః ప్రత్యంచమ్ ॥ (6) మైథాకారం విదధస్య
ప్రసాధనమ్ । అగ్నిగ్ం హూతారం పరిభూతమంతిమ్ । త్వమ
ర్భస్య హవిస్సమాసమిత్ । త్వం మహోపృణ తేనరోనాన్యం
త్వత్ ॥ (7) మనుష్యత్వాని ధీమహి । మనుష్యభ్యుధీమహి । అగ్నే
మనుష్య దంగిరః ॥ 3 ॥ 3౧ ॥

దేవాందేవాయ తెయజ । (౩) అగ్నిర్హివాజనంవిశే । దదాతి
విశ్వచక్రణిః । అగ్నిరాయేస్వాభువమ్ । సప్రీతోయాతి వార్యమ్ ।
ఇషగ్ం స్తోతృభ్య ఆభర । (9) ప్రృష్టోది విప్రుష్టో అగ్నిః పృథివ్యామ్ ।
ప్రృష్టోవిశ్వా ఓషధీరావివేశ । వైశ్వానరస్సహసా ప్రృష్టోఅగ్నిః ।
సనోదినా సరిషఃపాతున కమ్ ॥ ౪ ॥ 3౬ ॥

అసీచదక్ష యవిష్మమగిరొన కమ్ ॥ ౬ ॥

2. అనువాకః, నాచికేతాగ్ని దేవతోపాసనమ్.

(1) అయంవావయఃపవతే ॥ సోగ్ని నాచికైతః । సయత్ప్రా
భువతే । తదస్యశిరః । అభయద్దక్షిణా । సదక్షిణఃప్రతుః । అదయత్ప్రా
త్యక్ । తత్పుచ్చమ్ । యదుదజ్జే । సఉత్తరః ప్రతుః ॥ ౧ ॥ 3౭ ॥

అభ యత్సంవాతి । తదస్య సమంచనంచ ప్రసారణంచ । అహో
సంపదేవాస్యసా । (2) సగంహవా అస్మైసకామఃపద్యతే । యత్కామో
యజతే । యోగ్నిం నాచికైతం చినుతే । యఉచ్చైసమైవంవేద । (3) యో
హవా అగ్నే రాచికేతస్యాయతనం ప్రతిష్ఠాంవేద । ఆయతనవాన్భవతి

గచ్ఛతి ప్రతిష్ఠామ్ ॥ ౨ ॥ ౩౮ ॥

హిరణ్యంవా అగ్నేనాచిత్రస్యాయతనం ప్రతిష్ఠా । యవవేద । ఆయతనవాన్భవతి । గచ్ఛతి ప్రతిష్ఠామ్ । (4) యోహవాఅగ్నేర్నాచిత్రస్యశరీరం వేద । సశరీర ఏవస్వర్గం లోకమేతి । హిరణ్యంవా అగ్నేర్నాచిత్రస్యశరీరమ్ । యవవేద । సశరీరఏవ స్వర్గం లోకమేతి । (5) అథోయథార్థక్ ఉత్తప్తాభాయ్యాత్ ॥ 3 ॥ ౩౯ ॥

ఏవమేవ సతేజసా యశసా । అస్మిన్గంశ్చలూకేముష్మిన్గంశ్చభాతి । (6) ఉరవైహవై నామైతెలోకాః । యేవరేణాదిత్యమ్ । అథహైతేవరీయాగ్ం సోలోకాః । యేవరేణాదిత్యమ్ । అంతవంతగ్ం హవాఏవక్షయ్యం లోకం జయతి । యోవరేణాదిత్యమ్ । అథహైషోంత మపారమక్షయ్యం లోకం జయతి । యేవరేణాదిత్యమ్ ॥ ౪ ॥ ౪౦ ॥

(7) అనంతగ్ం హవా అపారమక్షయ్యం లోకం జయతి । యోగ్నింనాచిత్రతంచినుతే । యఉచైనమేవవేద । (8) అథోయథార్థాత్ తిష్ఠన్పక్షసీపర్యావ ర్తమానే ప్రత్యపేక్షతే । ఏనమసూరాత్రేహృత్యపేక్షతే । నాన్యహూర్నాత్రే లోకమాప్నుతః । యోగ్నింనాచిత్రతంచినుతే । యఉచైనమేవవేద ॥ ౫ ॥ ౪౧ ॥

ఉత్తరఃప్రత్యోగచ్ఛతి ప్రతిష్ఠాం భాయ్యాద్యః పరేణాదిత్యమపేచ ॥ ౬ ॥

౮. అనువాకః, నాచిత్రచయన ఉపాఖ్యా.

(1) ఉత్తహవై వాజశ్రవసస్సర్వవేద సందదా । తస్యహస

చి[॥]కే[॥]తా[॥]నా[॥]మ[॥] పు[॥]త[॥]అ[॥]స[॥] । త[॥]గ్[॥]హ[॥] కు[॥]మూ[॥]ర[॥]గ్[॥]ం[॥] స[॥]ం[॥]త[॥]మ్[॥] । ద[॥]క్షి[॥]ణా[॥]ను[॥]నీ[॥]య[॥]
 మా[॥]నా[॥]ను[॥]శ్ర[॥]ద్ధా[॥]వి[॥]వే[॥]శ[॥] । స[॥]హ[॥]వా[॥]చ[॥] । త[॥]త[॥]క[॥]స్సై[॥]చూ[॥]ం[॥]దా[॥]స్వ[॥]సి[॥]తి[॥] । ద్వి[॥]
 తీ[॥]యం[॥] తృ[॥]తీ[॥]యమ్[॥] । (2) త[॥]గ్[॥]ం[॥]హ[॥]ప[॥]రీ[॥]త[॥]ఉ[॥]వా[॥]చ[॥] । మృ[॥]త్య[॥]వే[॥]త్వా[॥]ద[॥]దా[॥]మి[॥]తి[॥]
 (3) త[॥]గ్[॥]ం[॥] హ[॥]స్తో[॥]త్థ[॥]తం[॥] వా[॥]గ[॥]భి[॥]వ[॥]ద[॥]తి[॥] ॥౧॥౪౨॥

గ[॥]త[॥]మ[॥]కు[॥]మూ[॥]ర[॥]మి[॥]తి[॥] । స[॥]హ[॥]వా[॥]చ[॥] । ప[॥]రే[॥]హి[॥]మృ[॥]త్య[॥]గృ[॥]హ[॥]హ[॥] ।
 మృ[॥]త్య[॥]వే[॥]వై[॥]త్వా[॥]దా[॥]మి[॥]తి[॥] । (4) తం[॥]వై[॥] ప్ర[॥]వ[॥]సం[॥]తం[॥] గ[॥]ం[॥]తా[॥]నీ[॥]తి[॥]హ[॥]వా[॥]చ[॥] ।
 త[॥]స్య[॥]స్త[॥]తి[॥]స్రా[॥]రా[॥]తీ[॥]ర[॥]నా[॥]శ్వా[॥]గృ[॥]హ[॥]వ[॥]స[॥]తా[॥]త్[॥] । స[॥]య[॥]డి[॥]త్వా[॥]ప్ర[॥]చ్ఛే[॥]త్[॥] ।
 కు[॥]మూ[॥]ర[॥]క[॥]తి[॥]రా[॥]తీ[॥]ర[॥]వా[॥]ఘ్నీ[॥]రి[॥]తి[॥] । తి[॥]స[॥] ఇ[॥]తి[॥]ప్ర[॥]తి[॥]బ్రూ[॥]తా[॥]త్[॥] । కిం[॥]ప్ర[॥]థ[॥]మా[॥]గ్[॥]ం[॥]
 రా[॥]తి[॥]మా[॥]శ్చా[॥] ఇ[॥]తి[॥] ॥౨॥౪౩॥

ప్ర[॥]జా[॥]ంత[॥]ఇ[॥]తి[॥] । కిం[॥]ద్వి[॥]తీ[॥]యా[॥]మి[॥]తి[॥] । ప[॥]శూ[॥]గ్[॥]ం[॥] స్త[॥]ఇ[॥]తి[॥] । కిం[॥]త్త[॥]తీ[॥]యా[॥]
 మి[॥]తి[॥] । సా[॥]ధు[॥]కృ[॥]త్యా[॥]ంత[॥]ఇ[॥]తి[॥] । (5) తం[॥]వై[॥] ప్ర[॥]వ[॥]సం[॥]తం[॥]జ[॥]గా[॥]ను[॥]త[॥]స్య[॥]హ[॥]తి[॥]స్రా[॥]
 రా[॥]తీ[॥]ర[॥]నా[॥]శ్వా[॥] గృ[॥]హ[॥]ఉ[॥]వా[॥]స[॥] । త[॥]మా[॥]గ[॥]త్య[॥]ప్ర[॥]వ[॥]చ్చ[॥] । కు[॥]మూ[॥]ర[॥]క[॥]తి[॥]
 రా[॥]తి[॥]ర[॥]వా[॥]ఘ్నీ[॥]రి[॥]తి[॥] । తి[॥]స[॥] ఇ[॥]తి[॥]ప్ర[॥]త్యు[॥]వా[॥]చ[॥] ॥ 3 ॥ ౪౪ ॥

కిం[॥]ప్ర[॥]థ[॥]మా[॥]గ్[॥]ం[॥] రా[॥]తి[॥]మా[॥]శ్చా[॥] ఇ[॥]తి[॥] । ప్ర[॥]జా[॥]ంత[॥]ఇ[॥]తి[॥] । కిం[॥]ద్వి[॥]తీ[॥]యా[॥]
 మి[॥]తి[॥] । ప[॥]శూ[॥]గ్[॥]ం[॥] స్త[॥]ఇ[॥]తి[॥] । కిం[॥]త్త[॥]తీ[॥]యా[॥]మి[॥]తి[॥] । సా[॥]ధు[॥]కృ[॥]త్యా[॥]ంత[॥]ఇ[॥]తి[॥] ।
 (6) న[॥]మ[॥]స్సై[॥] అ[॥]స్తు[॥] భ[॥]గ[॥]వ[॥]ఇ[॥]తి[॥]హ[॥]వా[॥]చ[॥] । వ[॥]రం[॥]వృ[॥]క్షీ[॥]ప్సే[॥]తి[॥] । (7) పి[॥]త[॥]ర[॥]
 మై[॥]వ[॥]జీ[॥]వ[॥]న్న[॥]యా[॥]నీ[॥]తి[॥] (8) ద్వి[॥]తీ[॥]యం[॥] వృ[॥]క్షీ[॥]ప్సే[॥]తి[॥] ॥ ౪ ॥ ౪౫ ॥

ఇ[॥]ష్టా[॥]పూ[॥]ర్త[॥]యో[॥]మే[॥]క్షి[॥]తిం[॥] బ్రూ[॥]హీ[॥]తి[॥]హ[॥]వా[॥]చ[॥] । త[॥]స్సై[॥]హై[॥]త[॥]
 మ[॥]గ్నిం[॥] నా[॥]చి[॥]కై[॥]తము[॥]వా[॥]చ[॥] । త[॥]త్తో[॥]వై[॥]త[॥]స్యే[॥]ష్టా[॥]పూ[॥]తే[॥]నా[॥]క్షి[॥]యే[॥]తే[॥] ।
 (9) నా[॥]స్యే[॥]ష్టా[॥]పూ[॥]ర్తే[॥]క్షి[॥]యే[॥]తే[॥] । యో[॥]గ్నిం[॥] నా[॥]చి[॥]కై[॥]తం[॥] చి[॥]న్తు[॥]తే[॥] । య

ఉచై నమేవంవేద । (10) తృతీయం వృణీష్యేతి । పునర్ముఖ్యోమే
పజితింబ్రూహీతివాచాచ । తస్మై హైతమగ్నిం నాచికైతమువాచ ।
తస్యోవై సాపపునర్ముఖ్యమజయత్ ॥ ౧౧ ॥ ౪౬ ॥

అప పునర్ముఖ్యమజయతి । యోఽగ్నిం నాచికేతం చిదుతె ।
య ఉచై నమేవంవేద । (11) ప్రజాపతిర్వై ప్రజాకామస్తపాతప్యత ।
సహిరణ్యముదాస్యత్ । తదగ్నా ప్రాస్యత్ । తదస్మై నాచ్ఛదయత్ ।
తద్వితీయం ప్రాస్యత్ । తథస్మై నైవాచ్ఛదయత్ । తత్తృతీయం ప్రా
స్యత్ ॥ ౧౨ ॥ ౪౭ ॥

తదస్మై నైవాచ్ఛదయత్ । తదాత్మన్నే వహృదయ్యేగ్నా వై శ్వా
నరే ప్రాస్యత్ । తదగ్నా అచ్ఛదయత్ । తస్మాద్ధిరణ్యం కనిష్ఠం ధనానామ్ ।
భుంజత్ప్రియతమమ్ । హృదయజగంహి । నవై తమెవనావించత్ । యస్మై
తాం దక్షిణామనేప్యత్ । తాగంస్వామైవ హస్తాయ దక్షిణాయానయత్ ।
తాంప్రత్యగృహ్ణాత్ ॥ ౧౩ ॥ ౪౮ ॥

దక్షాయత్వా దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణామితి । సోదక్షత దక్షిణాం
ప్రతిగృహ్య । దక్షతేహవై దక్షిణాం ప్రతిగృహ్యాయప్రవంవేద । (12)
వ్రతద్ధన్వై తద్విద్వాగంసో వాజశ్రవసాగౌతమాః । అప్యనూదేశ్యాం
దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణన్తి । ఉభయేనవయం దక్షిణ్యామహవ్రవ దక్షిణాం
ప్రతిగృహ్యేతి । తేదక్షంతదక్షిణాం ప్రతిగృహ్య । దక్షతేహవై దక్షిణాం
ప్రతిగృహ్య । యప్రవంవేద । ప్రహస్యంప్లీనాతి ॥ ౧౪ ॥ ౪౯ ॥

వదత్యాత్వా ఇత్యువాచ ద్వితీయం వృణీష్యేత్యజయత్తృతీయం

ప్రాశస్త్యగ్య శీఘ్రద్యవంవేదైకంచ

౯. అనువాకః, చయనప్రయాగః.

(1) తగ్ంహైతమేకపశుబంధ ఏవోత్తరవైద్యాం చిన్వతే ।
ఉత్తరవైది సమిత ఏజోగ్ని రితివదంతః । తన్నతథాకుర్యాత్ । ఏతమ
గ్నిం కామేనవ్యర్థయేత్ । సవనం కామేనవ్యర్థః । కామేనవ్యర్థయేత్ ।
సామ్యేవావైనమధ్వరేచిన్విత । యత్రవాభూయిషా ఆహుతయోహహ
యేర్కన్ । ఏతమగ్నిం కామేన సమర్థయతి । సవనం కామేన
సమృద్ధః॥౧॥౧౦॥

కామేన సమర్థయతి । (2) అభిహైనం పుర్రక్షయః । ఉత్తర
వైద్యామేవ స్రుతియ మచిన్వత । తతోవై తె విందంతప్రజామ్ । అభిన్వ
ర్గంతోకమజయన్ । విందత ఏవప్రజామ్ । అభిన్వర్గం లోకం జయతి ।
యోగ్నిం నాచికైతంచినతే । యఉచై నమేవంవేద । (3) అభిహైనం
వాయుర్ బుద్ధికామః॥౨॥౧౧॥

యథాన్యప్రమేహపదధితోవై సవతా మృద్ధిమాఘ్నోత్ ।
యామిదం వాయుర్బుద్ధః । ఏతామృద్ధి మృఘ్నోతి యామిదంనాయుర్
బుద్ధః । యోగ్నిం నాచికైతంచినతే । యఉచై నమేనంవేద । (4)
అభిహైనం గోబలవాష్ణకః ప్రశుకామః । పాజ్ఞమేవచిక్యే । పంచపుర
సాత్॥౩॥౧౨॥

శీఘ్రదదక్షంత దక్షిణం ప్రతిగృహ్యదక్ష తెహనై దక్షిణంప్రతి
గృహ్య యవం వేదైకంచ ॥

పంచదక్షిణతః । పంచప్రశ్నాత్ । పంచోత్తరతః । ఏకాంశుధ్యే ।
తతోవై సప్రహస్రం ప్రశూన్యాపీత్ । ప్రసహస్రం ప్రశూనాపీతి ।
యోగ్నిం నాచికేతం చినుతే । యఉచైనమేవంవేద । (5) అథహేనం
ప్రజాపతి జ్యేష్ఠ్యకామోయశస్కామః ప్రజననకామః । త్రివృతమేవ
చికే॥౪॥౧౩॥

స్తప్తపురస్తాత్ । త్రిసోదక్షిణతః । స్తప్తప్రశ్నాత్ । త్రిస ఉత్త
రతః । ఏకాంశుధ్యే । తతోవై సప్రయశోజ్యేష్ఠ్యమాపీత్ । ఏతాం
ప్రజాపతిం ప్రాజాయతాయామిదం ప్రజాః ప్రజాయంతే । త్రివృద్వైజ్యేష్ఠ్య
మ్ । నూతాపితాపుత్రః ॥౧॥౧౪॥

త్రివృత్ప్రజననమ్ । ఉపశ్చయోనిమధ్యమా । ప్రయశోజ్యేష్ఠ్య
మాపీతి । ఏతాం ప్రజాపతిం ప్రజాయతే । యామిదం ప్రజాః ప్రజాయం
తే । యోగ్నిం నాచికేతం చినుతే । యఉచైనమేవంవేద । (6) అథ
హేనమింద్రోజ్యేష్ఠ్యకామః । ఉద్ధావహపదధే । తతోవై సజ్యేష్ఠ్య
మఁచ్ఛత్ ॥౬॥౧౫॥

జ్యేష్ఠ్యంగచ్ఛతి । యోగ్నిం నాచికేతం చినుతే । యఉచైనమేవం
వేద । (7) అథహేనమసావాదిత్యస్వర్గకామః । ప్రాచీరేవోపదధే ।
తతోవై సోభిస్వర్గం లోక మయజత్ । అభిస్వర్గం లోకం జయతి యోగ్నిం
నాచికేతం చినుతే । యఉచైన మేవంవేద । (8) సయదీచ్ఛత్ ॥ ౭ ॥౧౬॥

తేజస్వీయశస్త్వి బ్రహ్మవర్చసీ స్వామితి । ప్రాజాహూతుర్నిష్ట్యా
దుశ్శర్పేత్ । యేయం ప్రాగ్రాద్యశస్వతీ । సామూప్రోష్ణాతు । తేజసా

యశసా బ్రహ్మవర్చసేనేతి । జైజస్వ్యవ యశస్వీ బ్రహ్మవగ్చసీ భవతి ।
 (9) అథయదీచ్ఛేత్ । భూయిష్ఠంమైశ్రద్ధధీరః । భూయిష్ఠా దక్షిణాన
 యేయంతి । దక్షిణాను నీయమానాసు ప్రాచ్యేహి ప్రాచ్యేహీతి ప్రాచీ
 జుషాణా వేత్వాజ్యస్య స్వాహేతిసు) వేణాఘహత్యాహవనయే జుహు
 యాత్ ॥ ౮ ॥ ౫౬ ॥

భూయిష్ఠంమైశ్రద్ధధీరః । భూయిష్ఠా దక్షిణానయంతి । (10)
 పురీష ముపధాయ । చిత్తిక్త ప్తిభిరభిమృశ్య । అగ్నిం ప్రణీయోపసమాధా
 యాచతన్ ప్రతాపహుతీ ద్భూహూతి । త్వమగ్నేరుద్రఇతి శతరుద్రీయస్య
 రూపమ్ । అగ్నావిష్ణూ ఇతివస్తోధారాయాః । అన్నపత ఇత్యన్నపహూ
 మః । ప్రప్తశేలగ్నే సమిధస్సప్తజిహ్వఇతి విశ్వప్రీః ॥ ౯ ॥ ౫౮ ॥
 సమృద్ధ ఋక్తామః పురస్తాచ్చిక్యేపుత్రోగచ్ఛదీచ్ఛేజ్జహుయా
 ద్విశ్వప్రీః ॥ ౯ ॥

పురర్షయో వాయుగో బలస్సహస్రం ప్రజాపతిస్త్రివృదిం
 ద్రోసావాదిత్యస్స యదీచ్ఛేత్ ॥

౧౦. అనువాకః, నాచికేతచయనప్రయాగ ప్రశంసా.

(1) యాఘ్రోమమిష్ట కాముపసమాధాతి । ఇమం తయాలోకమ
 భిజయతి । అథాయా అస్మిల్లోకేదేవతాః । తాసాగ్ం సాయుజ్యగ్ం
 సహోకతామాప్నోతి । యాంద్వితీయాముపదధాతి । అంతరిక్షలోకం
 తయాభిజయతి । అథాయా అంతరిక్షలోకే దేవతాః । తాసాగ్ం సాయు
 జ్యగ్ం సహోకతామాప్నోతి । యాం తృతీయా ముపదధాతి । అముం

తయాలోకమభిజయతి || ౧ || ౧౯ ||

అథోయాఅముష్మీలోకేదేవతాః | తాసాం సాయుజ్యగ్ం
సలూకతామాప్నోతి | అథోయా అమూరితరా అష్టాదశ | యవవా
మీడరవశ్చ వరీయాగ్ంసశ్చలూకాః | తానేవ తాభిరభిజయతి | (2)
కామచారోహవా అస్యోరుషుచ సరీరుసుచ లోకేషు భవతి |
యోగ్నిం నాచికైతం చినుతే | యడై నమైవం వేద | (3) సంప్రథనరోవా
అగ్నిర్నాచికైతః | తస్యవసంతశ్శిరః || ౨ || ౬౦ ||

గ్రీష్మదక్షిణః పక్షః | వర్షా ఉత్తరః | శిరత్పుచ్ఛమ్ | మాసాః
కర్మకారాః | అహ్వారా తైశ్చ తరుద్రీయమ్ | ప్రజన్వో వస్తోధా రా
యథావై ప్రజన్వసువృష్టంవృష్టా | ప్రజాభ్యసర్వా కామాంః
సంపూరయతి | ఏవ మైవ సతస్య సర్వా కామాంః సంపూరయతి |
యోగ్నిం నాచికైతం చినుతే || 3 || ౬౧ ||

యడై న మైవం వేద | (4) సంప్రథనరోవా అగ్నిర్నాచికైతః |
తస్య వసంతశ్శిరః | గ్రీష్మ దక్షిణః పక్షః | వర్షా పుచ్ఛమ్ | శిర
సుత్తరః పక్షః | హేమంతో మధ్యమ్ | పూర్వపక్షాశ్చితయః | అపరప
క్షాః పురీషమ్ | అహ్వారాతాణీష్టకాః | ఏషవా వసోగ్నిరగ్నిమయః
పునణః | అగ్ని మయోహవై పునణః ప్రాగ్భూత్వా | స్వర్గం లోకం మేతి |
ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ | యోగ్నిం నాచికైతం చినుతేయ | డై న
మైవం వేద || ౪ || ౬౨ ||

అముం తయా లూక మభిజయతి శిరశ్చినుత ఇష్ట కాష్టత్పు || ౧౦ ||

లోకస్వమగ్నై గ్నా విష్ణూ అన్నపతే సప్తతే అగ్నే యతై
 చితమయంవావైశే హవైతగ్ం హైతం యాం ప్రథమామిష్టకాందశః॥
 ౧౦॥ లోకాదిత్యుజ్జోన్మూర్ధ్వాదిగప్తం తగ్ం హవై కామేనగ్రీష్ఠోద్విషప్తిః॥
 లోకోసి సమా పమ్.

+

అథ తుభ్యమ్.

౧. అనువాకః, దివశ్యేనేష్టిమప్రిపతీకాః.

హరిఃటమ్ ॥ (1) తుభ్యంతా అంగిరస్తమా (2) శ్యామతంకామ
 మగ్నే. (3) ఆశానాంత్యా (4) విత్వాఆశాః. (5) అనునోద్యానుమతిర
 (6) న్విదనుమతైత్వమ్. (7) కామోభూతస్య (8) కామస్తదగ్రే. (9) బ్రహ్మ
 జ్జానం (10) పితావిరాజామ్. (11) యజ్ఞారాయో (12) యం యజ్ఞః॥
 (13) ఆపోభద్రా (14) ఆదిత్పశ్యమి. (15) తుభ్యం భరంతి (16) యోదై
 హ్యః. (17) పూర్వం దేనా అపరేణ (18) ప్రాణాప్రానా. (19) హవస్య
 వాహగ్ం (20) స్విప్తమ్ ॥ ౧ ॥

తుభ్యం దశ ॥ ౧ ॥

౨. అనువాకః, దివశ్యేనేష్టికథనమ్.

(1) దేవేభ్యోవై స్వగ్లోక స్తిరోభవత్. తెప్రజాపతిమబ్రు
 వగ్న. ప్రజాపతే స్వగ్లోవై నోలోక స్తిరోభూత్. తమస్విచ్ఛేతి. తంయ
 జ్ఞక్రతుభిరన్వేచ్ఛత్. తంయజ్ఞక్రతుభిర్నాన్వ విదత్. తమిష్టిభిర
 న్వేచ్ఛత్. తమిష్టిభి రన్వవిందత్. తదిష్టినామిష్టిత్వమ్. ఏప్తయో
 హవై నామ. తా ఇష్టయ ఇత్యాచక్షతే పరోక్షేణపరోక్షప్రియా ఇవ

హి దేవాః ॥ ౧ ॥ ౨ ॥

(2) తమాశాబ్రవీత్ । ప్రజాపత ఆశయావై శ్రామ్యసి । అహమువా ఆశాస్మి । మాన్నయజస్వ । అథతేస్తత్యాశా భవిష్యతి । అనుస్వర్గం లోకం వైధ్యసీతి । సతతమగ్నయై కామాయ పురోడాశమప్తాకపాలం నిరవపత్ । ఆశాయైచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తస్యైవై తస్యస్తత్యాశాభవత్ । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । స్తత్యాహవా అస్యాశాభవతి । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యప్తేన హవిషా యజతే । యఉచైనదేవం వేద । (3) సోత్రజాహ్లాతి । అగ్నయై కామాయస్వాహా శాయైస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయస్వాహాగ్నయై స్విష్టకృతై స్వాహేతి ॥ ౨ ॥ 3 ॥

(4) తంకామోబ్రవీత్ । ప్రజాపతై కామేనవై శ్రామ్యసి । అహమువై కామోఽస్మి । మాన్నయజస్వ । అథతేస్తత్యై కామోభవిష్యతి । అనుస్వర్గం లోకం వైధ్యసీతి । సతతమగ్నయై కామాయ పురోడాశమప్తాకపాలం నిరవపత్ । కామాయచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తస్యైవై తస్యస్తత్యైకామో భవత్ । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । స్తత్యాహవా అస్యై కామోభవతి । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యప్తేన హవిషాయజతే । యఉచైన దేవం వేద । సోత్రజాహ్లాతి । అగ్నయై కామాయస్వాహా కామాయస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాగ్నయై స్విష్టకృతై స్వాహేతి ॥ 3 ॥ ౪ ॥

(5) తం బ్రహ్మబ్రవీత్ । ప్రజాపతే బ్రహ్మణావైశ్రామ్యసి । అహమువై బ్రహ్మస్మి । మాన్సుయజస్వ । అథ తే బ్రహ్మణ్యా యజ్ఞోభవిష్యతి । అనుస్వగ్గం లోకం వైభ్యసీతి । సనతమగ్నయై కామాయ పురోడాశ మష్టాకపాలం నిరవపత్ । బ్రహ్మణై చరుమ్ । అనుమత్యై చరుమ్ । తతో వై తస్య బ్రహ్మణ్యా యజ్ఞోభవత్ । అనుస్వగ్గం లోకమవిందత్ । బ్రహ్మణ్యా హవాఅస్య యజ్ఞోభవతి । అనుస్వగ్గం లోకం విందతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । యఉచైనదేవం వేద । సోత్రజహోతి । అగ్నయై కామాయస్వాహా బ్రహ్మణైస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వగాయ లోకాయస్వాహాగ్నయే స్విష్టకృతైస్వాహేతి ॥౧॥౧॥

(6) తం యజ్ఞోబ్రవీత్ । ప్రజాపతే యజ్ఞేన వైశ్రామ్యసి । అహమువై యజ్ఞస్మి । మాన్సుయజస్వ । అథ తే సతోయజ్ఞోభవిష్యతి । అనుస్వగ్గం లోకం వైభ్యసీతి । సనతమగ్నయై కామాయ పురోడాశ మష్టాకపాలం నిరవపత్ । యజ్ఞాయ చరుమ్ । అనుమత్యై చరుమ్ । తతో వై తస్య సతోయజ్ఞోభవత్ । అనుస్వగ్గం లోకమవిందత్ । సతోహవా అస్య యజ్ఞోభవతి । అనుస్వగ్గం లోకం విందతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । యఉచైనదేవం వేద । సోత్రజహోతి । అగ్నయై కామాయస్వాహా యజ్ఞాయస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వగాయ లోకాయస్వాహాగ్నయే స్విష్టకృతైస్వాహేతి ॥౧॥౨॥

(7) తమాపోబ్రువన్ । ప్రజాపతే పునై సర్వై కామాశ్రితాః । వయమువా ఆపస్యః । అస్తాన్నయజస్వ । అథ త్వయి సర్వే కామాశ్ర

యిష్ట్యంతే । అనుస్వర్గం లోకం వేదస్య సీతి । సప్తతమగ్నయై కామాయ
పురోడాశనుష్టాకపాలనిరవపత్ । అద్భ్యశ్చరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తతో
వై తస్మై ధృద్వై కామాలశ్రయంతా । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । సర్వేహ
వా అస్మిన్మామాశ్రయంతే । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యప్తేన హవిషా
యజతే । యఉచై న దేవం వేద । సోత్రజాహూతి । అగ్నయై కా
మాయస్వాహాధ్యస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా ।
స్వర్గాయ లోకాయస్వాహాగ్నయై స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥ ౭ ॥

(8) తమగ్నిర్బలిమాన్బ్రవీత్ । ప్రజాపత్యైగ్నయై నైబలిమతే
సర్వాణి భూతాని బలిగ్ం హరంతి । అహమువా అగ్నిర్బలిమాన్స్మి ।
మాన్సు యజస్వ । అథతే సర్వాణి భూతాని బలిగ్ం హరిష్యంతి । అను
స్వర్గం లోకం వేదస్య సీతి । సప్తతమగ్నయై కామాయ పురోడాశనుష్టాకపాలం
నిరవపత్ । అగ్నయై బలిమత్యైచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తతోవై తస్మై
సర్వాణి భూతాని బలిమహర్షా । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । సర్వాణిహ
వా అస్మై భూతాని బలిగ్ం హరంతి । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యప్తేన
హవిషాయజతే । యఉచై న దేవం వేద । సోత్రజాహూతి । అగ్నయై కామా
యస్వాహాగ్నయై బలిమత్యైస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయై
స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయస్వాహాగ్నయై స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥

(9) తమనువీత్తిరబ్రవీత్ । ప్రజాపతే స్వర్గం వై లోకమనువివిధ
సి । అహమువా అనువీత్తిరస్మి । మాన్సు యజస్వ । అథతే సత్యాను
వీత్తిర్భవిష్యతి । అనుస్వర్గం లోకం వేదస్య సీతి । సప్తతమగ్నయై కామా

యపునోడాశేమప్తాకపాలం నిరవపత్ । అనువిత్త్యైచరుమ్ । అనుమత్త్యై
చరుమ్ । తన్మోవై తస్య సత్యానువిత్తిరభవత్ । అనుస్వర్గం లోకమవింద
త్ । సత్యాహవా అస్యానువిత్తిర్భవతి । అనుస్వర్గం లోకంవిందతి । యవ
తేన హవిషాయజతే । యజ్ఞచైనదేవం వేద । సోత్రజాహూతి । అగ్న
యై కామాయస్వాహానువిత్త్యై స్వాహా । అనుమత్త్యై స్వాహా ప్రజా
పతయైస్వాహా । స్వర్గాయలోకాయస్వాహాగ్నయై స్విష్టకృతై స్వా
హాతి ॥ ౮ ॥ ౯ ॥

(10) తావావతాస్సప్తస్వర్గస్య లోకస్య ద్వారః । దివశ్యేనయో
ను విత్తయోనామ । ఆశాప్రథమాగ్ంరక్షతి । కామోద్విత్తియామ్ ।
బ్రహ్మత్వతీయామ్ । యజ్ఞశ్చతుర్థీమ్ । ఆపః పంచమీమ్ । అగ్నిర్బలి
సూంఘోష్ఠస్తీమ్ । అనువిత్తిస్సప్తమీమ్ । అనుహవై స్వర్గం లోకంవిం
దతి । క్రామచారోస్య స్వర్గైర్లోకే భవతి । యవతాభిరిష్టిభిర్యజతే ।
యజ్ఞచైనావవంవేద । తాస్వన్విష్టి । ప్రస్తోహేవరాందద్యాత్కగ్ంసంచ ।
స్త్రియైచాభారగ్ంసమృధ్యై ॥ ౯ ॥ ౧౦ ॥ ౧ ॥

3. అనువాకః, అపాద్యాశ్యేష్టిమస్తాః.

(1) తపసాదైవా దేవతామగ్రాయన్న । తపసోషయ స్వ
రస్వవిందన్న । తపసా సపత్యాస్పృణదామారాతీః । యేనైదం
విత్వం పరిభూతుం యదస్తి । (2) ప్రథమజం దేవగ్ం సూవిహవిధేమ ।
స్వయంభుబ్రహ్మ పరమం తప్తాయత్ । సప్తవ పుత్రిస్సప్తితా సమూతా ।
తపోహయక్షం ప్రథమగ్ం సంబభూవ । (3) శ్రద్ధయా దేవోదేవ

త్వమశ్నుతే । శ్రీధ్రాప్రతిష్ఠా లోకస్య దేవీ ॥ ౧ ॥ ౧౧ ॥

సానుజహాణ పయజ్ఞమాగాత్ । కామవత్సామృతం దహా
నా । (4) శ్రీధ్రాదేవీ ప్రథమజా ఋతస్య । విశ్వస్యభక్తీ జగతః ప్రతి
ష్ఠా । తాగ్ం శ్రీధ్రాగ్ం హవిషాయజామహే । సానో లోక మమృ
తం దధాతు । ఈశానాదేవీ భువనస్యాధిపతీ । (5) ఆగౌర్భుత్యగ్ం
హవిరిదం జహాణమ్ । యస్తాదేవాజ్జిరై భువనఞ్చవిశ్వే । తస్మై
విధేమ హవిషాఘృతేన ॥ ౨ ॥ ౧౨ ॥

యథాదైవైస్సశమాదం మదేమ । (6) యస్య ప్రతిష్ఠార్వంతరి
క్షమ్ । యస్తాదేవా జ్జిరై భువనఞ్చసర్వే । తస్మై త్యమర్చదుప యజ్ఞ
స్మ ఆగాత్ । బ్రహ్మహుతీరుప మోదమానమ్ । (7) మనసో వశే
సర్వమిదం బభూవ । నాస్యస్య మనో వశనున్వియాయ । భీషోహి
దేవస్సహస్సస్సహాయాః । సనోజహాణ ఉపయజ్ఞమాగాత్ । (8) ఆకూ
తీనామధిపతిః చేతసాంచ ॥ 3 ॥ ౧౩ ॥

సంకల్పజాతిం దేవం విప్రశ్చిమ్ । మనోరాజానమిహవర్ధన
యంతః । ఉప్రహవేస్య సుమతౌ స్యామ । (9) చరణం ప్రవిత్రం వితతం
పురాణమ్ । యేనపూత స్తరతి ముష్కృతాని । తేన ప్రవిత్రేణ శుద్ధేన
పూతాః । అతిపాస్తానమరాతిస్తరేమ । (10) లోకస్య ద్వార మర్చి
మర్త్యవిత్రమ్ । జ్యోతిష్త్వాభిజమానం మహస్వత్ । అమృతస్య
ధారా బహుధా దోహమానమ్ । చరణన్నో లోకేసుధితాం
దధాతు । (11) అగ్నిమూర్ధాభవః । (12) అనువో ద్యానుమతిరన్వి

దనుమతైత్వమ్ । (18) హస్త్యవాహగ్ం స్విప్తమ్ ॥౪॥౧౪॥

దేవీఘృతేన చైతసాఙ్గు దోహమానం చత్వారిచ ॥౩॥

౪. అనువాకః, అపాద్యాభ్యేష్టికథనమ్.

(1) దేవేభ్యోవై స్వగో-లోక స్తిరోభవత్ । తేప్రజాపతిమబ్రు
నన్ ॥ ప్రజాపతేస్వగో-వై ను-లోక స్తిరోభూత్ । తమన్విచ్ఛేతి । తం
యజ్ఞక్రతుభిశ్చైవచ్ఛత్ । తంయజ్ఞక్రతుభిర్నా స్వవిందత్ । తమిష్టిభి
శ్చైవచ్ఛత్ । తమిష్టిభిరస్వవిందత్ । తచిష్టినామిష్టిత్వమ్ । ఏప్తయో
హవై నామ । తాఙ్భయ ఇత్యాచక్షుతే పరోక్షేణ పరోక్షప్రియా ఇవ
హిదేవాః ॥౧॥౧౫॥

(2) తం తపోబ్రవీత్ । ప్రజాపతే తపసావై శ్రామ్యసి । అహ
ముతైతపోస్తి । మాన్ము యజస్వ । అథతేనత్యం తపోభవిష్యతి । అను
స్వర్గ-లోకం వైశ్యసీతి । సతతమూర్తయ మహాకపాలం నివపత్ ।
తపసే చరుమ్ । అనుచుత్యైచరుమ్ । త-వైతస్యసత్యం తపోభవత్ ।
అనుస్వర్గ-లోకమవిందత్ । సత్యగ్ం హవాఅస్య తపోభవతి । అనుస్వ
ర్గ-లోకం విందతి । యతేనహవిషాయజశే । యడచైనదేవంవేద । హ
త్రజా-హూతి । అగ్నయైస్వాహా తపసేస్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా
ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వగాయ-లోకాయ స్వాహాగ్నయైస్విప్తకృతై
స్వాహేతి ॥౨॥౧౬॥

(3) తగ్గీశైధ్ధాబ్రవీత్ । ప్రజాపతే శ్రద్ధయావైశ్రామ్యసి । అహ
మువైశ్రద్ధాస్మి । మాన్ము యజస్వ । అథతేనత్యా శ్రద్ధాభవిష్యతి । అ

నుస్త్వర్గం^{లోకం} వైశ్వా^{నీతి} । సప్త^{తమా}గై^{యమహ్వా}కపాలం^{నిరవపత్} ।
 శ్రద్ధా^{యై}చరుమ్ । అనుమ^{త్యై}చరుమ్ । త^{తో}వై^{తస్య} స^{త్వా}శ్రద్ధా^భ
 వత్ । అనుస్త్వర్గం^{లోకమవిందత్} । స^{త్వా}హ^{వా}అ^{స్య} శ్రద్ధా^భవతి ।
 అనుస్త్వర్గం^{లోకం}విందతి । య^{వ్రతే}స^హవి^{సా}య^జతే । య^ఉచై^న దే^{వం}
 వేద । సో^{త్ర}జ^{ఘా}తి । అ^{గ్ని}యై^{స్వా}హ^{మ్} శ్రద్ధా^{యై}స్వా^{హమ్} । అను^మ
 త్యై^{స్వా}హ^{మ్} ప్ర^{జా}ప^తయై^{స్వా}హ^{మ్} । స్వ^{గా}య^{తో}కాయ^{స్వా}హ^{మ్}గ్నయే^{స్వి}
 స్విష్ట^{కృ}తే^{స్వా}హే^{తి} ॥ ౩ ॥ ౧౭ ॥

(4) తగ్^{సత్వ}మ^{బ్ర}వీ^{త్} । ప్ర^{జా}ప^{తే} స^{త్వై}వై^{శ్రా}మ్య^{సి} । అ^హ
 ము^{వై}సత్వ^మస్మి^{న్} । మా^{న్సు}య^జస్వ । అ^థతే^{సత్వ}గ్^{సత్వం} భ^{వి}ష్య^{తి} ।
 అనుస్త్వర్గం^{లోకం}వైశ్వా^{నీతి} । సప్త^{తమా}గై^{యమహ్వా}కపాలం^{నిరవపత్} ।
 స^{త్వా}య^{చరుమ్} । అనుమ^{త్యై}చరుమ్ । త^{తో}వై^{తస్య} స^{త్వ}గ్^{సత్వం}
 సత్వ^మభ^{వత్} । అనుస్త్వర్గం^{లోకమవిందత్} । సత్వ^{గ్} హ^{వా}అ^{స్య}
 సత్వ[ం]భ^{వతి} అనుస్త్వర్గం^{లోకం}విందతి । య^{వ్రతే}స^హవి^{సా}య^జతే ।
 య^ఉచై^న దే^{వం} వేద । సో^{త్ర}జ^{ఘా}తి । అ^{గ్ని}యై^{స్వా}హ^{మ్} స^{త్వా}య^{స్వా}
 హ^{మ్} । అనుమ^{త్యై}స్వా^{హమ్} ప్ర^{జా}ప^తయై^{స్వా}హ^{మ్} । స్వ^{గా}య^{తో}
 కాయ^{స్వా}హ^{మ్}గ్నయే^{స్వి} స్విష్ట^{కృ}తే^{స్వా}హే^{తి} ॥ ౪ ॥ ౧౮ ॥

(5) తం^{మనో}బ్ర^{వీ}త్ । ప్ర^{జా}ప^{తే}మన^{స్తా}వై^{శ్రా}మ్య^{సి} । అ^హ
 ము^{వై}మనో^{స్మి} । మా^{న్సు}య^జస్వ । అ^థతే^{సత్వం} మనో^భవి^{ష్య}తి । అను^మ
 స్త్వర్గం^{లోకం} వైశ్వా^{నీతి} । సప్త^{తమా}గై^{యమహ్వా}కపాలం^{నిరవపత్} ।
 మన^{సే}చరుమ్ । అనుమ^{త్యై}చరుమ్ । త^{తో}వై^{తస్య}సత్వ[ం] మ^{నె}భ^{వత్} ।

అనుస్వర్గం లోకం విందతి । సత్యం హవాలస్య మనోభవతి । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యదేన హవిషా యజతే । యఉచైన దేవం వేద । సోత్రజుః పాతతి । అగ్నయెస్వాహామనసైస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాగ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥ ౧౯ ॥

(6) తంచరణమబ్రవీత్ । ప్రజాపతే చరణానైత్రామ్యసి । అహమ్మవైచరణమస్మి । మాంన్నయజస్వ । అథతే సత్యం చరణం భవిష్యతి । అనుస్వర్గం లోకం వైభవ్యసీతి । సనతమాగ్నయ మష్టాకపాలం నిరవపత్ । చరణాయ చరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తవోవైతస్య సత్యం చరణమభవత్ । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । సత్యం హవాలస్య చరణం భవతి । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యదేన హవిషా యజతే । యఉచైన దేవం వేద । సోత్రజుః పాతతి । అగ్నయెస్వాహా చరణాయ స్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాగ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥ ౨౦ ॥

(7) తావావతాః పంచస్వర్గస్య లోకస్యద్వారః । అపాఘా అను వితయోనామ । తపఃప్రథమాగ్ం రక్షతి । శ్రద్ధాద్వితీయామ్ । సత్యం తృతీయామ్ । మనశ్చతుర్థీమ్ । చరణం పంచమీమ్ । అనుహవైస్వర్గం లోకం విందతి । కామచారోస్య స్వర్గాలోకే భవతి । యవతాభిరిష్టి భిర్యజతే । యఉచైనావపం వేద । తాస్య నిర్విష్టి । ప్రష్టోహా నరాం దద్యాత్కం సంచ । శ్రీయోచాభారగ్ం సమ్మధ్యై ॥ ౨౧ ॥ ౪ ॥

గీ. అనువాకః, చాతుర్హోత్రచయనోక్తిః.

(1) బ్రహ్మవైచతుర్హేమాతారః । చతుర్హేమాత్మభ్యోధి
యజ్ఞానిమితః । వైసగ్ం శప్తమ్ । నాభిచరిత్రమాగచ్ఛతి । యప్తవం
వేద । (2) యోస్తవైచతుర్హేమాత్మణాం చతుర్హేమాత్మత్వం వేద ।
అథోపంచహేమాత్మత్వమ్ । సర్వాహస్థైదిశః కల్పంతే । వాచస్పతిర్
హేమాతా దశహోస్యాణామ్ । పృథివీహేమాతా చతుర్హేమాత్మా
ణామ్ ॥౧॥ ౨౨॥

అగ్నిర్హేమాతా పంచహేమాత్మాణామ్ । వాష్టుతా షడ్ధో
త్మాణామ్ । మహాహవిర్హేమాతా సప్తహేమాత్మాణామ్ । ఏతద్వై
చతుర్హేమాత్మణాం చతుర్హేమాత్మత్వమ్ । అథోపంచహేమాత్మత్వమ్ ।
సర్వాహస్థైదిశః కల్పంతే । యప్తవంవేద । (3) ఏషావై సర్వవిద్యా ।
ఏతద్భేషజమ్ । ఏషాప్రక్షీప్త్యర్చస్య లోకస్యాంజనాయ సమ్రుతిః ॥ ౨౩॥

ఏతా యోధ్యైశ్యభదిక్షణ శే యావత్తరనమ్ । స్వరేతి । అన
ప్రబ్రవస్సర్వమాయురేతి । విందితేప్రజామ్ । రాయస్పృషంశే పత్యమ్ ।
బ్రహ్మవర్చసే భవతి । (4) ఏతా యోధ్యైతి । స్పృణోత్యాత్మానమ్ । ప్ర
జాం పితౄణాం । (5) ఏతా వాఅరుణ బౌపవైశ్విదాం చకార ॥ 3॥ ౨౪॥

ఏతైరధివాదమపాజయత్ । అథోవిశ్వం ప్రాప్తానమ్ । స్వర్యయా
ఏతా యోధ్యైతి । అధివాదంజయతి । అథోవిశ్వం ప్రాప్తానమ్ । స్వరేతి ।
(6) ఏతైరగ్నిం చిన్విత స్వర్గికామః । ఏతై రాయుష్కామః । ప్రజాప్రశు
కామోవా ॥ ౪ ॥ ౨౫ ॥

(7) పురస్తాద్దశ హేమాతారముదంచముదధాతి యావత్పదమ్ |
హృదయంయజుసీవత్స్యచ | దక్షిణతఃప్రాశ్చం చతుర్ హేమాతారమ్ |
ప్రశ్చదుదశ్చం పశ్చ హేమాతారమ్ | ఉత్తరతఃప్రాంచగ్ం పక్షాతా
రమ్ | ఉపరిష్టాత్పాంచగ్ం సప్త హేమాతారమ్ | హృదయం యజుగ్ం
సిపత్స్యశ్చ | యథావక్తాశం గ్రహాన్ | యథావక్తాశం ప్రతిగ్రహాన్
లోకం పృణాశ్చ | సర్వాహున్యైతాదేవతాః ప్రీతా లభీష్టా భవంతి

గీ || ౨౬

సదేవమగ్నిం చినుతే | (8) రథసంమితశ్చేతవ్యః | వజ్రానై రథః |
వజ్రేణై వపాప్తానంభ్రాతృవ్యగ్ం స్పృణుతే | పక్షసంమితశ్చేతవ్యః |
ఏతావాన్వై రథః | యావత్పక్షః | రథసంమితమేవ చినుతే | (9) ఇమ
మేవ లోకం పశుబంధేనాభిజయతి | అథోలగ్నిష్టామేన || ౨౭ ||

అంతరిక్షముక్తేన | స్వరతిరాత్రేణ | సర్వాణాంకానహీనేన |
అథోన్త్రేణ | (10) వరదక్షిణా | వరేణై వ వరగ్ంస్పృణోతి | ఆత్మా
హివరః | (11) ఏకవిగ్ంశతిర్దక్షిణాదదాతి ఏకవిగ్ంశోవా ఇతస్త్వగ్ం
లోకః | ప్రస్వర్గం లోకమాప్నోతి || ౨౮ ||

అసావాదిత్య ఏకవిగ్ంశః | అముమేవాదిత్యమాప్నోతి | (12)
శతందదాతి | శతాయుః పురుషశ్చ తేంద్రియః | ఆయుష్యేవేద్రియే
ప్రతితిష్ఠతి | (13) సహస్రందదాతి | సహస్రసంమితస్త్వగ్ంలోకః | స్వర్గస్య
లోకస్యాభిజత్యై | (14) అనిష్టకం దక్షిణాదదాతి | సర్వాణి వయా

సర్వస్యాప్తైః । సర్వస్యవరుధైః । (15) యది న విందేత్ । మం
 థా న తావత్ దద్యాదో దదాన్ తావా । అశ్నుతే తం కామమ్ । యస్మై కా
 మాయాగ్నిశ్చీయతే । (16) పశ్తాహీంత్యంతర్వతీందద్యాత్ । సాహిస
 ర్వాణి వయాగ్ంసి । సర్వస్యాప్తైః । సర్వస్యవరుధైః ॥౩౦॥

(17) హిరణ్యం దదాతి । హిరణ్యజ్యోతిరేవ స్వర్గం లోకమేతి ।
 (18) వాసో దదాతి । తేనాయుః ప్రతిరతే । (19) వేదితృతీయే యజేత
 త్రిషత్యాహిదేవాః । ససత్వమగ్నిం చినుతే । తదేతత్పశుబంధే బ్రాహ్మ
 ãం బ్రూయాత్ । నెతరేషు యజ్ఞేషు । (20) యోహవై చతుర్ ఘో
 త్యాననుసవనం తర్పయితవ్యా వేద ॥౧౦॥౩౧॥

తృప్యతి ప్రజయా పశుభిః । ఉపై నగ్ం సామక్షిణో నమతి । ఏతే
 వై చతుర్ ఘోతా రోనుసవనం తర్పయితవ్యాః । యే బ్రాహ్మణా బహు
 విదాః । తేభ్యో యద్ధక్షిణాననయేత్ । దురిష్ట్యం న్యాత్ । అగ్నిమస్య
 వృంజీరక్షి । తేభ్యో యథాశ్రద్ధం దద్యాత్ । స్విష్టమైవై తత్కీరయే
 నాస్యాగ్నిం వృంజతే ॥౧౧॥౩౨॥

(21) హిరణ్యేష్టకోభవతి । యావదుత్తమమంగులికాండం య
 జ్ఞవరుషా సంమితమ్ । తేజోహిరణ్యమ్ । (22) యది హిరణ్యం న విందేత్ ।
 శర్కరా అక్తా ఉపదధ్యాత్ । తేజోమృతమ్ । సతేజసమైవాగ్నిం చిను
 తే । (23) అగ్నిం చిత్వా సాత్రామణ్యాయ జేత మైత్రావరుణ్యావా । ప్రి
 ర్యేణ వాప్రషవ్యర్థ్యతే । యోఽగ్నించినుతే ॥౧౨॥౩౩॥

యావదేవ వీర్యమ్ తదస్మి దధాతి । (24) బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ం

స॒లో॒క॒తా॒మా॒ప్నో॒తి । ఏ॒తా॒సా॒మై॒వ దే॒వతా॒నాగ్ం సా॒యు॒జ్యమ్ । సా॒
ప్తి॒తాగ్ం స॒మా॒స॒లో॒క॒తా॒మా॒ప్నో॒తి । య॒వ॒త॒మగ్నిం చి॒నుతే । య
ఉ॒చై॒నమే॒వం వేద॑ । (౧౫) ఏ॒తదే॒వసా॒మై॒త్రై॒బా॒హ్యమ్ । అ॒హో॒నాచి॒కేతే॑ ॥
౧౩॥౩౪॥

స॒హో॒తాచ॑తుర్ హే॒వాత్ప॑ణాగ్ం సు॒తిశ్చ॑కార॒వాభ॑వం త్యగ్ని
ప్తోమే॒నాప్నో॒తి వ॒యాగ్ం॑సి వ॒యాగ్ం॑సి స॒వ॒క్షాస్యా॒ప్త్యై॒వ స॒వ॒క్షాస్యా॒వరు॑
ధ్యై॒వేద॑వృ॒జః చి॒నుతే॑న॒వచ॑॥౩॥

౬. అనువాకః, ఉత్తమశ్లోకాయాముపధానమస్తాః.

(1) య॒చ్చా॒మృతం॑ య॒చ్చమ॑ర్త్యమ్ । య॒చ్చపా॑ణి॒తియ॑చ్చ॒సా
స॒ర్వాస్తా॑ ఇ॒ష్టకా॑శ్చ॒త్వా । ఉ॒పకా॑మ॒దుఘా॑దధే । తే॒నర్షి॑తా॒శేన॑
బ్ర॒హ్మణా॑ । తయా॒దేవ॑ తయా॒ంగిర॑స్వ ధు॒వాసీ॑ద । (2) స॒ర్వాస్త్రీ
య॒స్సర్వా॑చ్ఛుగ్ంసః । స॒ర్వం స॒స్త్రీపు॑మం చ॒యత్ । స॒ర్వాస్తాః॑
(3) యా॒వంతః॑ పాగ్ంస॒వోభూ॑మః ॥౧॥౩౫॥

స॒ంఖ్యా॑తాదే॒వ మాయయా॑ । స॒ర్వాస్తాః॑ । (4) యా॒వంత॑
ఉ॒పాః ప॒శూనా॑మ్ । పృ॒థి॒వ్యాం పు॒ష్టిహి॑తాః । స॒ర్వాస్తాః॑ ।
(5) యా॒వతీ॑స్సి॒కతా॑స్స॒ర్వాః । అ॒ప్స॒వంత॑శ్చ॒యాశ్చి॑తాః । స॒ర్వాస్తాః॑ ।
(6) యా॒వతీ॑శ్చ॒ర్కరా॑ధృ॒త్యై । అ॒స్యాంపృ॑థి॒వ్యామధి॑ ॥౨॥౩౬॥

స॒వాస్తాః॑ । (7) యా॒వంతో॑శ్చా॒నోస్యాం॑ పృ॒థి॒వ్యామ్ । ప॒త్రి
ష్ఠాసు॒ప్రతి॑స్థితాః । స॒ర్వాస్తాః॑ । (8) యా॒వతీ॑ర్వరు॒ధస్స॒ర్వాః । వి॒ష్ణి
తాః పృ॒థి॒వీచు॑ను । స॒వాస్తాః॑ । (9) యా॒వతీ॑రో॒షదీ॑స్స॒ర్వాః । వి॒ష్ణి

తాః పృథివీమను¹ । సర్వాస్తాః॥3॥32॥

(10) యావంతో¹ వసస్పతయః² । అస్యాం³ పృథివ్యామధి⁴ । సర్వాస్తాః । (11) యావంతో¹ గ్రామ్యాః² పశనస్సర్వే³ । ఆరణ్యాశ్చయే⁴ । సర్వాస్తాః । (12) యేద్విపాదశ్చతుష్పాదః¹ । అపాద ఉదరస్త్విణః² । సర్వాస్తాః । (13) యావదాంజన ముచ్యతే॥౪॥3౩॥

దేవత్రాయచ్చమానుషమ్¹ । సర్వాస్తాః । (14) యావత్క్ష్మా² స్థాయ³ సగ్ం⁴ సర్వమ్⁵ । దేవత్రాయచ్చ మానుషమ్⁶ । సర్వాస్తాః । (15) యావత్లోహాయ¹ సగ్ం² సర్వమ్³ । దేవత్రాయచ్చమానుషమ్⁴ । సర్వాస్తాః । (16) సర్వగ్ం¹ సీసగ్ం² సర్వంత్రపు³ । దేవత్రాయచ్చ మానుషమ్⁴ ॥౫॥3౪॥

సర్వాస్తాః । (17) సర్వగ్ం¹ హిరణ్యగ్ం² రజతమ్³ । దేవత్రాయచ్చమానుషమ్⁴ । సర్వాస్తాః । (18) సర్వగ్ం¹ సువర్ణగ్ం² హరితమ్³ । దేవత్రాయచ్చమానుషమ్⁴ । సర్వాస్తాః ఇష్టకాః⁵ కృత్వా⁶ । ఉపకాను⁷ మఘాదధే⁸ । తెనర్షే⁹ జా¹⁰ తెన¹¹ బ్రహ్మణా¹² । తయా¹³ దేవ¹⁴ తయాంగిరస్వ¹⁵ ధ్రి¹⁶ వాసీద ॥ ౬ ॥ ౪౦ ॥

భూమైరధివిష్ఠితాః¹ పృథివీ² మనుసర్వాస్తా³ ఉచ్యతే⁴ మానుషగ్ం⁵ సీద ॥ ౭ ॥

యచ్చస్త్రియః¹ పాగ్ం² సనఠా³ మాస్సిక⁴ తాశ్శర్కరా⁵ అశ్శానో⁶ వీరుధ⁷ ఓషధీ⁸ ర్వసస్పతయో⁹ గ్రామ్యాయే¹⁰ ద్విపాదో¹¹ యావదాంజనం¹² యావత్క్ష్మా¹³ స్థాయ¹⁴ సగ్ం¹⁵ లోహాయ¹⁶ సగ్ం¹⁷ సీసగ్ం¹⁸ హిరణ్యగ్ం¹⁹ సువ

ఇ॒న్ గం॑ హ॒రిత॑ మ॒ష్టాద॑శ ॥

• 2. అనువాకః, మధ్యమరేఖాయా ముపధానాథాపస్తాః.

(1) స॒ర్వాది॑శో ద్విక్షు॑ । య॒చ్చాం త॒ర్భూతం॑ ప్ర॒తిష్ఠితమ్॑ ।
స॒ర్వాస్తా॑ ణ్మ॒కాః పృ॒త్వా । ఉ॒పకా॑మమ॒ఘాద॑ధే । తే॒నర్షి॑ణా తే॒న
బ్ర॒హ్మణా॑ । తయా॑దే॒వ త॒యాంగి॑తస్వ ధృ॒వాసీ॑ద । (2) అ॒ంతరి॑క్షంచ
కే॒వలమ్॑ । య॒చ్చాస్మి॑న్నంతరా హితమ్॑ । స॒ర్వాస్తాః॑ । (3) అ॒ంతరి॑క్ష్య
శ్చ॒యాః ప్ర॒జాః ॥ ౧ ॥ ౪౧ ॥

గంధ॑ర్వాపుర॒సశ్చ॑యే । స॒ర్వాస్తాః॑ । (4) స॒ర్వాను॑దారా॒ర్థ
స్థలి॑ర్థా । అ॒ంతరి॑క్ష ప్ర॒తిష్ఠితా॑ । స॒ర్వాస్తాః॑ । (5) స॒ర్వాను॑
దారా॒ర్థస్థలి॑ర్థా । స్థాన॑రా॒ప్త్యాశ్చ॑యే । స॒ర్వాస్తాః॑ । (6) స॒ర్వాం
ధు॒న్విగం॑ స॒ర్వా ధ॒న్విగం॑సా । హి॒మోయ॑చ్ఛశీ॒యతే॑ ॥ ౨ ॥ ౪౨ ॥

స॒ర్వాస్తాః॑ । (7) స॒ర్వాన్మ॒రీచీ॑ వి॒తతా॑ । నీ॒హణో॑యచ్ఛ
శీ॒యతే॑ । స॒ర్వాస్తాః॑ । (8) స॒ర్వావి॑ద్యుత స్స॒ర్వాంఘ్ స్తనో॑యతూ॒ర్ణా ।
హి॒మనీ॑ర్యచ్ఛశీ॒యతే॑ । స॒ర్వాస్తాః॑ । (9) స॒ర్వాస॑వంతీస్స॒రితః॑ । స॒ర్వ
మ॒పుచ॑రంచ॒యత్ । స॒ర్వాస్తాః॑ ॥ 3 ॥ ౪౩ ॥

(10) యాశ్చ॑ కూ॒ప్యా యాశ్చ॑ వా॒ద్యాస్స॑ముద్రి॒యాః । యా
శ్చ॒నైశ్చ॑గీ॒తత॑వ్రా॒తచీ॑ర్యాః । స॒ర్వాస్తాః॑ । (11) యే॒చాత్రి॑ష్ఠంతి
జీ॒మూతాః॑ । యాశ్చ॑వర్షం॒తి వృ॑ష్ట॒యః । స॒ర్వాస్తాః॑ । (12) తప్త॑స్థైః
ఆ॒కాశమ్॑ । య॒చ్చాకా॑శే ప్ర॒తిష్ఠితమ్॑ । స॒ర్వాస్తాః॑ । (13) వాయుం॑
వ॒యాగ్ం॑స్తి స॒ర్వాణి॑ ॥ ౪ ॥ ౪౪ ॥

అంతరిక్షచరంచయత్ । సర్వాస్తాః । (14) అగ్నిగ్ంసూయం
చంద్రమ్ । మిత్రం వరుణంభగమ్ । సర్వాస్తాః । (15) సత్యగ్ంశ్రద్ధాం
తపాదమమ్ । నామ రూపంచ భూతానామ్ । సర్వాస్తా ఇష్టకాః
కృత్వా । ఉపకామదుఘాదధే । తెనర్షిణా తేనబ్రహ్మణా । తయా
దేవతయాంగిరస్వ ధ్రువాసీద ॥౧॥ ౪౫॥

ప్రజాహిమో యచ్ఛ్రీయతే సర్వాస్తా సుర్వాణి బ్రహ్మణై
కంచ ॥ ౭॥

దిశోంతరిక్షమాంతరిక్ష్య ఉదారానుదారాః ధునిమరీచీ
విద్యుత ప్రవంతీర్యాశ్చయేచతపోవాయుమగ్నిగ్ం సత్యంపంచదశ ॥

౮. అనువాకః, తదభ్యంతరేభాయాం ఉపధానమస్తాః.

(1) సర్వాం దివగ్ం సర్వాం దేవాందివి । యచ్ఛాంతిహృ
తం ప్రతిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తా ఇష్టకాః కృత్వా । ఉపకామదుఘాదధే ।
తెనర్షిణా తేనబ్రహ్మణా । తయా దేవతయాంగిరస్వ ధ్రువాసీద ।
(2) యావతీస్తారకాస్సర్వాః । వితతా రోచనే దివి । సర్వాస్తాః ।
(3) ఋచో యజుగ్ంషి సామాని ॥ ౧॥ ౪౬ ॥

అథర్వాంగిరశ్శయే । సర్వాస్తాః (4) ఇతిహాసపురాణంచ ।
సర్పదైవజనాశ్శయే । సర్వాస్తాః । (5) యేచగ్ంకాయేచాగ్ంకాః ।
అంతర్భూతం ప్రతిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తాః । (6) యచ్ఛబ్రహ్మయచ్ఛ
బ్రహ్మ । అంతర్బ్రహ్మ ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౨॥ ౪౭ ॥

సర్వాస్తాః । (7) అహూరాత్రాణి సర్వాణి । అథమాసా

గంశ్చ కేవలాత్ । సర్వాస్తాః । (8) సర్వా స్వర్ణాథ్ సర్వాన్మా
సాత్ । సంప్రభురంచ కేవలమ్ । సర్వాస్తాః । (9) సర్వం భూతగ్ం
సర్వం భవ్యమ్ । యచ్చాహోధిభవిష్యతి । సర్వాస్తాఃకాః కృత్వా ।
ఉపకామదుఘాదధే । తేనర్షిణా తేనబ్రహ్మణా । తయాదేవతయాం
గిరస్వధు)వాసీద ॥ ౩॥౪౫॥

సామానిబ్రహ్మ ప్రతిష్ఠితం కృత్వాతీరిచ॥౮॥

దివం తారకా ఋచఃకృతిహస పురాణంచ యేచ యచ్చ
హూరాత్రాణ్యుత్సా భూతం నవ ॥

౯. అనువాకః, బ్రహ్మణాపఠనీయా మస్తాః.

(1) ఋచాం ప్రాచీ మహతీదిగుచ్యతే । దక్షిణామాశ్చ ర్యశ్
మామపారామ్ । అథర్వణామంగిరసాం ప్రతీచీ । సామ్నాముదీచీ మహ
తీదిగుచ్యతే । (2) ఋగ్భిఃపూర్వాఞ్జైదివిదేవ ఈయతే । యజుర్వై
దేత్తిస్తతి మధ్యే అహ్నః । సామనైదేనా సమయేమహీయతే । వేదై
రశూన్యస్త్రిభిరేతి నూర్యః । (3) ఋగ్భ్యజుతాగ్ం సర్వశోమూర్తి
మాహుః । సర్వాగతిర్యాజుషే హైవశశ్వత్ ॥౧॥౪౬॥

సర్వంతేజస్సామ హృష్యగ్ంహ శశ్వత్ । సర్వగ్ం హేదం
బ్రహ్మణోహైవ స్తప్తమ్ । (4) ఋగ్భ్యజుతం వైశ్వం వర్ణమాహుః ।
యజుర్వైదం క్షత్రియస్యాశ్చ ర్శోనిమ్ । సామనైదో బ్రాహ్మణానాం
ప్రసూతిః । పూర్వైపూర్వైభ్యోవచ వ్రతదూచుః । (5) ఆదర్శమగ్నిం
చిన్వానాః । పూర్వై విశ్వస్పృజౌ మృతాః । శతం వర్షషసహస్రాణి ।

దీక్షితాస్సత్రమాసత ॥౨॥౧౦॥

(6) తపతీన్ద్రహపతిః । బ్రహ్మ బ్రహ్మ భవద్వయమ్ సత్య
గంహాహాతైషామాసీత్ । యద్విశ్వసృజత ॥ (7) అమృతమేభ్య
ఉదగాయత్ । సహస్రం పరివర్తరాః । జూతగం హప్రస్తాతైషా
మాసీత్ । భవిష్యత్ప్రతిచాహరత్ ॥ (8) ప్రాణో అధ్వర్యురభవత్ ।
ఇదగ్ం సర్వగ్ం సిమాసతామ్ ॥౩॥౧౧॥

అపానో విద్వానావృతః । ప్రతిప్రతిష్ఠ దధ్వరే ॥ (9) ఆత్ర
వా ఉపగతారః । సదన్యాయుతవో భవన్ ॥ అథమాసాశ్చమా
సాశ్చ । చమసాధ్వర్యౌ భవన్ ॥ (10) అశగ్ం సద్భ్రహ్మణస్తేజః ।
అచాచనాకో భవద్యతః । ఋతమేషాం ప్రశస్తాసీత్ । యద్విశ్వ సృ
జత ॥౪॥౧౨॥

(11) ఉగ్రాజాన ముదవహత్ । ధువగోపసహాభవత్ ।
ఓజోభ్యస్తాద్రావణః । యద్విశ్వసృజ త ॥ (12) అపచితిః ప్రాతీ
యామయజత్ । నెష్టీయామయజత్విషిః । ఆగ్నిధా ద్విదుషీ
సత్యమ్ । శ్రద్ధాహైవాయజధ్వయమ్ ॥ (13) ఇరాపత్నీ విశ్వసృ
జామ్ । ఆకూతిరపినద్రవిః ॥ ౧ ॥ ౧౩

ఇధగ్ం హతుచైభ్య ఉక్తైః । తృప్తాచాపహతాముభే ।
(14) వాగేమాగ్ంసు బ్రహ్మణ్యాసీత్ । ఛందోయోగా విజానతీ ।
కల్పతంత్రాణి తవ్వానాహః । సగ్ం ఫాశ్చసర్వతః ॥ (15) అహ్నో
రాత్రే పశుపాత్యా । ముహూతాః ప్రేష్యా అభవన్ ॥ మృత్యుస్త

దభవద్ధాతా । శమితోగ్రావిశాంపతిః ॥౬॥౧౪॥

(16) విశ్వసృజః ప్రథమాస్సత్రమాసత । సహస్రసమం ప్రసు
తేనయంతః । తతోహజ్జ్ఞే భువనస్య గోపాః । హిరణ్మయశ్శకుని
ర్భిహ్నామ । (17) యేననూర్యస్తపతి తెజసేద్ధః । పితాపుత్రేణ పితృ
మా యోనియోనా । నావేదవిన్నతుతే తేంబృహంతమ్ । సర్వా
నుభుమాత్తానగ్ం సంపరాయే । (18) ప్రపనిత్యో మహిమా బ్రాహ్మ
ణస్య । నకర్తణా వధతే నోకసియా ॥౭॥౧౫॥

తస్యైవాత్పాపదవిత్తంవిదిత్వానకమణాలిప్యతేపాపకేన । (19)
పంచ పంచాశతస్త్రివృత స్సంవత్సరాః । పంచ పంచాశతః పంచ
దశాః । పంచషడ్ఘాతస్సప్తదశాః । పంచ షడ్ఘాత ఏకవిగ్ంశాః ।
విశ్వసృజాగ్ం సహస్ర సంవత్సరమ్ । (20) ప్రతేనవై విశ్వసృజ ఇదం
విశ్వమసృజంత । యద్విశ్వ మసృజంత । తస్మాద్విశ్వ సృజః । (21)
విశ్వమైనా నను ప్రజాయతే । బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ం సలొకతాయం
తి । పితాసామేవ దేవతానాగ్ం సాయుజ్యమ్ । సాప్తీతాగ్ం సమాన
లొకతాయంతి । యఏతనుపయంతి । యేచైనతాప్రిహుః । యేభ్యశ్చై
నతాప్రిహుః ॥ ఓమ్॥౮॥౧౬॥

శశ్వదాసతసిమా సతామాసత హవిష్పతిః కసియా నస్తాద్విశ్వ
సృజోష్టాచ॥౯॥

తుభ్యందేవేభ్యస్తహసా దేవేభ్యోబ్రహ్మవై చతుర్హూతారో
యచ్చామృతగ్ం సర్వాదిశోదిత్తు సవ్రాణాం దివమృచాంప్రాచీనవ ॥

తుభ్యంతపస్తా తావా ఏతాః పఞ్చహిరణ్యం దదాతి సర్వాదిశే
స్తప ఆసీద్దహపతిః పట్నంచాశత్ ॥

తుభ్యం సమాప్తమ్.

అథ సున్నాలపన్నమ్.

హరిఃటమ్ ॥ బ్రహ్మణై బ్రాహ్మణ మాలభ తే । క్షత్రాయ రాజన్యమ్ ।
మరుదో భ్యవైశ్యమ్ । తపసే శూద్రమ్ । తమ సైతస్సరమ్ । నారకాయ
వీరహణమ్ । పాప్తనే క్షీబమ్ । ఆక్రయా యాయోగూమ్ । కామాయ
పుగ్ంశ్చ లూమ్ । అతిక్రుష్టాయ మాగధమ్ ॥ ఇతి ప్రథమానువాకః ॥ ౧ ॥
గీతాయ సూతమ్ । నృతాయ శైలూషమ్ । ధర్మాయ సభాచరమ్ ।
సర్కాయ రైథమ్ । నరిష్ఠాయై భీషులమ్ । హసాయ కారిమ్ । ఆనందాయ
ప్రీప్తమ్ । ప్రముదేకుమారీపుత్రమ్ । మేధాయై రథకారిమ్ । ధైర్య
య తక్షణమ్ ॥ ౨ ॥

శ్రమాయ కౌలాలమ్ । మాయాయై కామూరమ్ । రూపాయ
మణికారమ్ । శుభేషవమ్ । శరవ్యాయా ఇషుకారమ్ । హైశ్యై ధన్వ
కారమ్ । కర్మణ్యై జ్యౌకారమ్ । దిష్టాయై రజస్సర్గమ్ । మృత్యవే మృగ
యుమ్ । అంతకాయశ్వనితమ్ ॥ ౩ ॥

సంధయై జూరమ్ । గ్రేహాయోపతిమ్ । నిర్బుజ్యై పరిపిత్తమ్ ।
ఆర్యై పరివివిదానమ్ । అరాధ్యై దిధిష్ఠాపతిమ్ । ప్రవిత్రాయ భిషజమ్ ।

ప్రజ్ఞానాయ నక్షత్రదర్శకమ్ । నిష్కృత్యై పేశస్కారీమ్ । బలాయో
ప్రణామ్ । వర్ణాయామారుధమ్ ॥ ౪ ॥

వదీభ్యఃపాంజిప్తమ్ । ఋక్షీకాభ్యనైపాదమ్ । పురుషవ్యా
ఘాయదుర్గమ్ । ప్రయుద్భ్యుత్సత్తమ్ । గంధర్వాసరాభ్యైవా
త్యం । సర్వదైవజనేభ్యోప్రతిపదమ్ । అవేభ్యకితవమ్ । ఇర్యతాయా
అకితమ్ । పితౄచేభ్యోవిదలకారమ్ । యాతుధానేభ్యః కంటకకా
రమ్ ॥ ౫ ॥

ఉద్వాదేభ్యః కుబ్జమ్ । ప్రముదేవామనం । ద్వారభ్యస్సాస్రీమమ్ ।
స్వప్నాయాంధమ్ । అధర్మాయబధిరమ్ । సౌజ్ఞానాయస్థరకారీం । ప్ర
కామోద్యా యోప్తసదమ్ । ఆశితాయైప్రశ్నిచనమ్ । ఉపశితాయా
అభిప్రశ్నిచనమ్ । మర్యాదాయైప్రశ్నవివాకమ్ ॥ ౬ ॥

ఋత్యైస్తేనహృదయమ్ । వైరహత్యాయ పిశునమ్ । వివిత్త్యై
క్షుత్తారమ్ । బౌద్ధప్రప్తాయసంగ్రహితారమ్ । బలాయానుచరమ్ ।
భూమేపరిప్రస్థం । ప్రియాయప్రియవాదినమ్ । అరిష్ట్యా అశ్వసా
దమ్ । మేధాయవాసః పల్నూలీమ్ । ప్రకామాయరజ్యుతీమ్ ॥ ౭ ॥

భాయైదార్వాహరమ్ । ప్రభాయాఆగ్నేంధం । నాకస్యపు
ష్టాయాభిషేకారమ్ । బ్రహ్మస్యవిష్టపాయ పాత్రనిశ్చేగమ్ । దైవలో
కాయపేశితామ్ । మనుష్యలోకాయ ప్రకరితారమ్ । సర్వేభ్యోలో
కేభ్యుత్ససేకారమ్ । అవర్త్యైవధాయోపమంధితారమ్ । సువర్గాయలో
కాయభాగదుఘమ్ । వర్షిష్టాయ నాకాయ పరివైష్టారమ్ ॥ ౮ ॥

అమే॑భ్యో॒హస్తి॑పమ్ । జ॒వాయౌ॑శ్వ॒పమ్ । పు॒ష్ట్యై॑ గో॒పాల॑మ్ । తే॒జసే॑
జ॒పాల॑మ్ । పీ॒ర్యా॒యావి॑పాలమ్ । ఇ॒రా॒యై॒కీనా॑శమ్ । కీ॒లా॒లాయ॑సు॒రా
కా॒రమ్ । భ॒ద్రా॒యగృ॑హపమ్ । శ్రే॒యసే॑వి॒త్తధ॑మ్ । అ॒ధ్యతా॑యానుక్ష
తా॒రమ్ ॥ - ॥

మ॒న్యవే॑య॒స్సాప॑మ్ । క్రో॒ధాయ॑ని॒సర॑మ్ । శో॒కాయా॑భి॒సర॑మ్ ।
ఉ॒క్కుల॑ వి॒కులా॑భ్యాం॒త్రిస్థి॑నమ్ । యో॒గా॒యయో॑క్తా॒రమ్ । తే॒మా
యవి॑మో॒క్తా॒రమ్ । వ॒పుషే॑మాన॒స్కృత॑మ్ । శీ॒లా॒యాంజ॑సీ॒కార॑మ్ ।
ని॒ఋ॒త్యైకో॑శ॒కాఠీ॑మ్ । య॒మాయా॑సూమ్ ॥౧౦॥

య॒మ్యైయ॑మ॒సూమ్ । అ॒థర్వ॑భ్యో॒వతో॑కామ్ । స॒ంవ॒థ్స॒రాయ॑
ప॒ర్యాణీ॑ం । ప॒రివ॑థ్స॒రాయా॑ వి॒జాతా॑మ్ । ఇ॒దావ॑థ్స॒రాయా॑ప॒స్క
ద్వరీ॑ం । ఇ॒ద్వథ్స॒రాయా॑తీ॒త్వరీ॑ం । వ॒థ్స॒రాయ॑వి॒జర్జ॑రామ్ । స॒ర్వం
థ్స॒రాయ॑ప॒లిక్ష్మీ॑మ్ । వ॒నాయ॑వ॒సప॑మ్ । అ॒న్యతో॑ర॒ణ్యా॒య దా॑వ
పమ్ ॥౧౧॥

స॒రో॒భ్యోధై॑వ॒రమ్ । వే॑శం॒తాభ్యో॑దాశమ్ । ఉ॒ప॒స్థావ॑రీ॒భ్యైబై
ద్ధమ్ । స॒ద్వలా॑భ్య॒శ్శృష్క॑లమ్ । పా॒ర్యా॒యతై॑వ॒రమ్ । అ॒వా॒ర్యా॒య
నూ॒గ్గార॑మ్ । తీ॒ర్థేభ్య॑ఆన॒ద్ధమ్ । వి॒షమే॑భ్యో॒మైనా॑లమ్ । స్వ॒నే॒భ్యః ప॑ర్ణ॒కమ్ ।
గు॒హా॒భ్యః కి॑రాతమ్ । సా॒నుభ్యో॑ జం॒భక॑మ్ । ప॒ర్వతే॑భ్యః కిం॒పూ
రు॑షమ్ ॥౧౨॥

ప్ర॒త్తిశ్రు॑తా॒యాఋతు॑లమ్ । ఘో॒షాయ॑భ॒షమ్ । అం॑తాయ
బ॒హు॒వాది॑నమ్ । అ॒నం॒తాయ॑మూ॒కమ్ । మ॒హా॑సే॒విణా॑వాదమ్ । క్రో॒శా

య తూణవధ్మమ్ । ఆక్రందాయదుందుభ్యాఘాతమ్ । అవరస్పరాయశంఖ
ధ్మమ్ । ఋభుభ్యోజనసంధాయమ్ । సాధ్యేభ్యశ్చమఘ్ణమ్ ॥౧౩॥

బిభృహ్యైపౌల్కసమ్ । భూత్యైజాగరణమ్ । అభూత్యైస్వప
నమ్ । తులాయైవాణిజమ్ । వర్ణాయహిరణ్యకారమ్ । విశ్వేభ్యోదేవేభ్య
సిద్ధలమ్ । పశ్చాద్దోషాయగ్లావమ్ । ఋత్యైజనవాదినమ్ । వ్యర్థాయ
అపగల్భమ్ । సగంశరాయ ప్రచ్ఛిదమ్ ॥౧౪॥

హసాయపుగంశ్చలూమాలభతే । వీణావాదంగణకం గీతాయ ।
యాదసేశాబుల్యమ్ । సర్వాయభద్రవతీమ్ । తూణవధ్మం గ్రామణ్యం
పాణిసంఘాతం స్మృతాయ । మోదాయానుక్రోశకమ్ । ఆనందాయత
లవమ్ ॥౧౫॥

అక్షరాజాయకితవమ్ । కృతాయసభావినమ్ । త్రేతాయాఆదినవ
దశమ్ । ద్వాపరాయ బహిస్పదమ్ । కలయేసభాస్థాణమ్ । దుష్కృతా
యచరకాచార్యమ్ । అధ్వనే బ్రహ్మచారిణమ్ । పితౄణామభ్యుపేక్షలమ్ ।
పితౄణామభ్యుపేక్షలమ్ । నిర్ఋత్యైగోమూతమ్ । త్సుధేగోవికతమ్ ।
త్సుతృష్టాభ్యంతమ్ । యోగాం వికృంతం మూగం సంభిక్షమాణ ఉప
తిష్ఠతే ॥౧౬॥

భూమ్యైపీతసర్పిణమూలభతే । అగ్నయేగంసలమ్ । వాయవే
చాండాళమ్ । అంతరితాయవగంశసర్పినమ్ । దివేఖలతిమ్ । సూర్యాయ
హర్యక్షమ్ । చంద్రమసేమిర్మిరమ్ । నక్షత్రేభ్యః కిలానమ్ । అహ్నే
శుక్లంపింఙలమ్ । రాత్రియై కృష్ణం పింగాక్షమ్ ॥౧౭॥

నాచెపురుష మాలభతే పాణమపానం వ్యానముదానం సమా
సంతా వాయవే । నూర్యాయ చక్షురాలభతే । మనశ్చంద్రమపీ ।
దిగ్భ్యశ్శ్రోతమ్ । ప్రజాపతయేపురుషమ్ ॥౧౮॥

అథైతానరూపేభ్య ఆలభతే । అతిహస్త్య మతిదీర్ఘమ్ । అతికృ
శ మత్యగ్ంసలమ్ । అతిశుక్లమతికృష్ణమ్ । అతిశక్త మతిలోమశమ్ ।
అతికిరిటమతిదంతరమ్ । అతిమిర్చిరమతిమేమిషమ్ । ఆశాయై జామిమ్ ।
ప్రతీక్షాయై గుమారీమ్ ॥౧౯॥

బ్రహ్మణేగీతాయ శ్రమాయ సంధయే నదీభ్య ఉత్థానైభ్య ఋత్యై
భాయా అమేభ్యామన్యవేయమ్యై దశదశసరోభ్యాద్వాదశ ప్రతిగు
తాయై బీభృథాయై దశదశహసాయ సప్తాక్షరాజాయ త్రయోదశ భూ
మ్యైదశ వాచేషడధనవైకాం నవిగ్ంశతిః ॥ బ్రహ్మణ్యమ్యై నవదశ ॥

సున్నాలపన్నం సమాప్తమ్.

అథ పంచానువాకాః.

హరిఃటమ్ ॥౧॥ ప్రజాపతే రత్వత్వయత్తత్పరా పత త్తదశ్వోభవ
ద్యదశ్వయత్తదశ్వస్యత్వత్వత్వదేవా అశ్వమేధేనైవ ప్రత్యదధురేషవై
ప్రజాపతిగ్ంసర్వంకరోతి యోశ్వమేధేన యజతే సర్వవభవతి సర్వ
స్యవాప్తపాప్రాయశ్చిత్తి సర్వస్య భేషజగ్ సర్వంవా ఏతేన పాప్రానందేవా
అతరన్నప్తివా ఏతేన బ్రహ్మహత్యామతర స్థసర్వం పాప్రానమ్ ॥ ౧ ॥

తరతి తరతి బ్రహ్మసూత్యాం యోఽశ్వమేధేన యజతే యజ్ఞచై
 నమేవం వేదోత్తరం వైతత్ప్రజాపతే రక్ష్యశ్వయత్తస్మాదశ్వస్య తరతో
 ఽవద్యన్తి దక్షిణతోఽన్యేషాం పశూనాం వైతనః కటోభవత్యపు
 యోనిర్వా అశ్వోఽపునో వేతసస్వ ఏవైవం యోనాప్రతిష్ఠాపయతి
 చతుష్టామ స్తోమోభవతి స్రజ్జనా అశ్వస్య సఖ్య వృహత్త ద్వేవాశ్చ
 తుష్టోమేనైవ ప్రత్యదధుర్యచ్చతుష్టోమ స్తోమోభవ త్యశ్వస్య సర్వ
 త్వాయ ॥

ప్రథమానువాక స్సమాప్తః.

హరిఃఓమ్ ॥ ౨ ॥ పవమానస్సువర్జనః | పవిత్రేణ విచర్షణః | యః
 పోతానప్రనాతుమా | పునస్తుమాదేన జనాః | పునంతు మనఃసాధియా |
 పునంతు విశ్వ ఆయవః | జాత వేదః పవిత్రవత్ | పవిత్రేణ పునాహిమా | శు
 క్రేణ దేవ దీద్యత్ | అగ్రైక్రత్వాక్రతుగ్ంరను ॥ ౧ ॥

యశ్చైవ విత్రమచ్ఛి | అగ్రై విత్రమస్తరా | బ్రహ్మతేన పునీమ
 హే | ఉభాభ్యాం దేవసవితః | పవిత్రేణ సవేనచ | ఇదం బ్రహ్మ పునీమ
 హే | వైశ్వదేవీ పునతీదేవ్యాగాత్ | యస్య బహ్విస్తనువో నీతపృష్ఠాః |
 తయామదస్తస్సధమాద్యమ | వయగ్ స్యామపతయోరయీణామ్ ॥ ౨ ॥

వైశ్వానరోరశ్చి భిర్నాపునాతు | వాతః ప్యాణేనేషిరో మయో
 భూః | ద్యావోపృథివీయసోపయోభిః | ఋతానీరయజ్ఞయే మాపునీ
 తామ్ | బ్రహ్మద్భిస్సవితస్తృభిః | వర్షిష్టేదైవమస్తృభిః | అగ్రైదక్షిః

పునాహిమా । యేనదేవా అపునత । యేనాపోదివ్యం కశః । తేనదివ్యే
సప్రహ్మణా ॥ ౩

ఇదంప్రహ్మపునీమహే । యఃపావమానీరధ్యేతి । ఋషిభిస్సం
భృతగ్ రసం । సర్వగ్ సంసృత మజ్ఞాచితి । స్వదితం మూర్తిశ్చనా ।
పావమానీర్యో అధ్యేతి । ఋషిభిస్సంభృతగ్ రసమ్ । తస్మైసంస్వతీ
దుహే । క్షీరగ్ సంస్పర్శభూదకమ్ । పావమానీ స్వస్వయనీః ॥౪॥

సుదుఘాహిపయస్వతీః । ఋషిభి స్సభృతగ్ రసః । బ్రాహ్మణే
ప్రమృతగ్ హితమ్ । పావమానీ గ్దిశ న్తునః । ఇమం లోక మథో అముం ।
కామా స్సమర్థయ న్తునః । దేవీర్దేవై స్సమాభృతాః । పావమానీస్వ
స్వయనీః । సుదుఘాహిపుత్రశ్చతః । ఋషిభిస్సమృతగ్ రసః । బ్రా
హ్మణేప్రమృతగ్ హితమ్ । యేనదేవాః ప్రవిత్రేణ । ఆత్మానంపుసజ్జే
నదా । తేనసహస్రధారేణ । పావమానయః పునన్తుమా । ప్రాజాప
త్యంప్రవిత్రం । శత్రోద్యామగ్ హిరణ్మయం । తేన బ్రహ్మవిదోనయం ।
పూతంప్రహ్మపునీమహే । ఇన్ద్రస్సునీతీనహమా పునాతు । సోమస్వ
స్యానరుణస్సమీచ్యా । యమో రాజా ప్రమృణాభిః పునాతుమా ।
జాతవేదామోర్జయన్త్యా పునాతు॥

ద్వితీయానువాక స్సమాప్తః.

హరిః ఓమ్ ॥ ౩॥ సర్వేషువా ఏషులోకేషు మృత్యువోన్వాయతాః ।
తేభ్యోయదాహుతీర్న జహుయాత్ । లోకేలోక ఏనం మృత్యువ్యం దేత్ ।
మృత్యువేస్వాహా మృత్యువేస్వాహే త్యభిపూర్వమాహుతీర్జహుయాత్ । లో

కాల్లోకాదేవమృత్యుమవయజతే । నైసంలోకే లోకేమృత్యుర్ద్విదతియ
దమ్మష్టేస్వాహాముష్టేస్వాహేతి జహ్వధస్సంచక్షీత । బహుంమృత్యుమమి
త్రం కుర్వీత । సృత్యవెస్వాహేత్యేకస్య ఏవై కాంజహుయాన్ । ఏకోవా
అముష్మిన్లోకేమృత్యుః ॥

ఆశనయామృత్యురేవ । తమేవాముష్మిన్లోకేవయజతే । భూగ్రహ
త్యాయైస్వాహేత్యవభృథ ఆహుతిం జహ్వహతి । భూగ్రహత్యామేనా
నయజతే । తదాహుః । యద్భూగ్రహత్యాపాత్యాథ । కస్తాద్వజ్జేషీ
క్రియత ఇతి । అమృత్యుర్వా అన్యో భూగ్రహత్యాయా ఇత్యాహుః ।
భూగ్రహత్యావావమృత్యురీతి । యద్భూగ్రహత్యాయై స్వాహేత్యవభృ
థ ఆహుతిం జహ్వహతి॥

మృత్యుమేవాహుత్యాతర్పయిత్వాపరిపాణం కృత్వా । భూగ్ర
హేషుభేషజం కరోతి । ఏతాగంహవై ముండిభబౌదన్యవః । భూగ్రహత్యా
యైప్రాయశ్చిత్తిం విదాంచకార । యోహాస్యాపి ప్రజాయాం బ్రాహ్మ
ణగంహంతి । సర్వస్వైతస్సైభేషజంకరోతి । జంబకాయస్వాహేత్యవభృథ
ఉత్తమామాహుతిం జహ్వహతి । వరుణోవై జంబకః । అంతతప్తవ వరు
ణమవయజతే । ఖిల తెర్విక్లిధస్య శ్చ కస్యపింగాక్షస్యమూర్ధంజహ్వహతి ।
ఏతద్వై వరుణస్యరూపమ్ । రూపేణైవ వరుణమవయజతే ॥

(లోకేమృత్యుర్జహ్వహతి మూర్ధంజహ్వహతి ద్వేచ)

తృతీయానువాక స్సమాప్తః.

హరిః ఓమ్॥౪॥ కూశ్మాండైః జహు యాద్యోపూతభవమన్యేత్ర యథా
 సైనో యథాభూణహైవమైషభవతి యోయోనారితస్సించతియదర్శా
 చీన మేనోభూణహత్యాయాస్తన్మన్మచ్యతే యావదేనో దీక్షాముపైతి
 దీక్షితస్తతే స్మతతిజహూతి సంవత్సరం దీక్షితో భవతి సంవత్సరాదే
 వాత్తానం పునీతేమాసం దీక్షితో భవతి యోమాసస్సంవత్సర స్సంవత్స
 రాదేవాత్తానం పునీతే చతుర్వింశతిగ్ం రాత్రిర్దీక్షితో భవతి చతు
 ర్వింశతి రర్థమాసా స్సంవత్సర స్సంవత్సరా దేవాత్తానం పునీతే
 ష్వాదశరాత్రి ర్దీక్షితో భవతి ద్వాదశమాసా స్సంవత్సర సంవత్స
 రాదేవాత్తానం పునీతే షడ్రాత్రిర్దీక్షితో భవతి షడ్వాఙ్ముతవస్సం
 వత్సర స్సంవత్సరా దేవాత్తానం పునీతే నమాగ్ం సమశ్నీయా
 న్నప్రియముపేయాన్నో పర్యాసేత జగుప్సేతానృతాత్పయో బ్రాహ్మ
 ణస్య వ్రతం యవానూరాజస్య స్వామితా వైశ్వస్వాభో సౌమ్య
 ప్యధ్వరపతద్వ్రతం బ్రూయాద్యది మన్యేతో పదస్వామితోదనం
 ధానా స్సక్తాన్ముతమిత్త్యనుసతయే దాత్తనానుపదాసాయ॥

చతుర్థానువాక స్సమాప్తః.

హరిః ఓమ్॥౫॥ హిరణ్యశృంగం వరుణం ప్రపద్యే తీర్థంమేదేహి
 యాచితః! యస్మయాభుక్తమసాధూనాం ప్రాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః! యన్తే
 మనసా వాచాకర్మణావాదుష్కృతం కృతమ్ । తన్నఇన్ద్రో వరుణో
 బృహస్పతి స్సవితాచపునన్తు పునః పునః! నమోఽగ్నయే ౨పునమతేనమ
 ఇన్ద్రాయనమోవరుణాయనమో వారుణ్యే నమోఽభ్యుధి॥

యదపాంక్తూరం యదమేధ్యం యదశాస్త్రం తదపగచ్ఛతాత్ ।
 అత్యశనాదతీపానాద్యచ్చ ఉగ్రాత్పత్తిగ్రహాత్ । తన్నో వరుణోరాజా
 పాణినాహ్యవమర్శతు । సోఽహమపాపోవిరజోనిరుక్తోముక్తకిల్బిషః ।
 నాకస్యప్తప్తమారుహ్యగచ్ఛేద్భ్రహ్మ సలోకతామ్ । యశ్చాప్సువరుణ
 స్సప్తనాత్వఘమర్షణః । ఇమం మేగర్గేయమునే సరస్వతి శుతుద్రిస్తా
 మగ్ంసచ తాపరుష్ణియా । అసిక్నియా మరుద్వృధేదిత స్తయాఽఽర్జీకీ
 యేశుణహ్యనుషోమయా । ఋతంచ సత్యంచా భీధా తపసోఽధ్యజా
 యత । తతోగాత్రీరజాయత తతస్సముద్గో అర్ణవః॥

సముద్గోదగ్రవాదధిసంవత్సరో అజాయత । అననోరాత్రాణిమి
 దధద్విశ్వస్యమిషతావశీ । నూర్వాచస్త్రమసా ధాతాయథాపూర్వ
 మకల్పయత్ । దివంచపృథివీంచా నరిక్షమభోసువః । యత్పృథివ్యాగ్ం
 రజస్వనమా నరిక్షే విరోదసీ । ఇమాగ్ం సదాపా వరుణపునాత్వఘ
 మర్షణః । ఏషభూతస్య మధ్యేభువనస్య గోపా । ఏష పుణ్యోక్తాం
 లోకా నెషమృత్యోర్ హిరణ్మయమ్ । ద్యావాపృథివ్యాగ్ం హిరణ్మ
 యగ్ంసగ్గ్రీతగ్ం సువః॥

సనస్సువస్సగ్ంశిశాధి । ఆర్ద్రంజ్వలతి జ్యోతిరహమస్మి । జ్యోతి
 జ్వలతి బ్రహ్మహమస్మి । యోఽహమస్మి బ్రహ్మహమస్మి । అహమస్మి
 బ్రహ్మహమస్మి । అహమేవాహం మాంజహేవామిస్వాహా । అకార్య
 కార్యవక్షీర్ణస్తేనా భూణహగురుతల్పగః । వరుణోఽపామఘమర్షణి
 స్తేస్తాత్పాత్పముచ్యతే । రజోభూమి స్త్వమాగ్ం రోదయస్త్వ ప్రవద

న్రిధీ॥ రాః । ఆక్రా॥ స్థముద్ధృ॥ ప్రథ॥ మే విధ॥ ర్జజ్జనయస్సృ॥ జాభువనస్యరాజా॥
 వృ॥ హృప్తవి॥ శై అధి॥ సానో అ॥ వ్యే బృ॥ హృథో॥ మో॥ వా వృ॥ థే॥ స॥ న॥ ఇ॥ వృ॥
 పంచా॥ ను॥ వాక స్స॥ మా॥ వృ॥

—(౦)—

అథ బృహస్పతి సూక్తమ్.

ఇమాంధియమితి ద్వాదశచక్రస్యనూక్తస్య అయాస్యో బృహస్ప
 తిస్త్రిష్టవ్ । బృహస్పతి నూక్తజపే వినియోగః॥
 ఇమాంధియం సప్తశీష్ణీకం పితౄణాం ఋతప్రజాతాం బృహతీమ
 విందత్ । తురీయం స్విజ్జనయ ద్విశ్వజన్మైయాస్సృక్తమింద్రాయశంసత్॥
 ఋతశంసన్త ఋజదీధ్యానా దివస్సుత్రాస్తో అసురస్య నీరాః ।
 విప్రంప్రదమగ్గిరస్తోదధానా యజ్ఞస్య ధామ ప్రథమం మనన్త ॥
 హంసైరిప్రసఖివావదద్భి రశ్శేన్తయాన్వి నహనావ్యస్యత్ ।
 బృహస్పతి రభికనిక్రదద్ధా ఉతప్రాస్తా దుచ్ఛవిద్వా అగాయత్ ॥ అహో
 ద్వాభ్యాంప్రవకయాగా గుహాత్మిష్ట నీరసృతస్య సేతౌ । బృహస్పతి సమసి
 జ్యోతిరిచ్ఛన్ను దుసాఆకవిహితిన్ ఆవః । విభిద్యాపురంశయథై - మ
 పాచీనిస్త్రీణీసాకముదధే రకృన్తత్ । బృహస్పతిరుషన్తం సూర్యంగా
 మకం వివేద స్తనయన్నివ ద్యాః॥

ఇన్ద్రోన్తలం రక్షితారం దుఘానాం రేణేవ విచకితా రవేణ
 స్వేదాజ్జభి రాశి రమిచ్ఛమానోరోదయత్ప్రణిమాగా అముష్ణాత్ ।

స॒ఈ॒స॒త్యైభి॒స్స॒ఖిభి॒ శ్శు॒చ॒ద్భి॒ గో॒ధా॒య॒సం॒విధ॒స్స॒స॒ర॒ద॒ద॒ః । బ్ర॒హ్మ॒
 ణ॒స్ప॒తి॒వ॒క్త్ర॒ప॒భి॒వ॒రా॒హై॒శు॒మ॒న్వ॒దే॒భి॒ద్ర॒వి॒వా॒న్య॒న॒త్ ॥ తే॒స॒
 త్యై॒స॒మ॒న॒సా॒ గో॒ఽతి॒గా॒ ఇ॒యా॒నా॒స॒ ఇ॒ష॒ణ॒య॒న్ద్రీ॒భిః॒ । బృ॒హ॒స్ప॒తి
 మి॒ఘో॒ల॒వ॒ద్య॒ఽభి॒రు॒దు॒స్రి॒యా॒ అ॒స్మజ॒త॒ స్వ॒య్య॒గ్భిః॒ । తం॒వ॒ర్ధ॒యన్తో॒మ॒తి
 భి॒శ్శి॒వాభి॒ శ్శి॒వాభి॒న్రి॒హ॒మి॒వ॒నా॒న॒ద॒త॒ స॒ధ॒న్ధే॒ । బృ॒హ॒స్ప॒తిం॒ వృ॒ష॒ణం
 శూ॒ర॒సా॒త్రోభ॒రేభ॒రే॒ అ॒ను॒మ॒దే॒మ॒జి॒ష్ణు॒మ్ ॥ య॒దా॒వా॒జ॒మ॒స॒న॒ద్వి॒శ్వ
 రూ॒ప॒మా॒ద్యా॒మ॒రు॒క్ష॒దు॒త్రా॒ణి॒ స॒ద్ ॥ బృ॒హ॒స్ప॒తిం॒ వృ॒ష॒ణం॒ వ॒ధ॒ః
 యన్తో॒నా॒నా॒ స॒న్త॒బి॒భ్రో॒జ్యోతి॒రా॒సా॒ ॥ స॒త్యా॒మా॒శి॒షం॒ కృ॒ణా॒త్
 న॒యో॒ధే॒క్షీం॒చి॒ద్ర్య॒వ॒ధ॒స్సై॒భి॒రే॒వైః॒ । ప్ర॒శా॒న్తు॒దో॒ ఆ॒భ॒వ॒న్తు॒వి
 శ్వా॒స॒ద్రో॒డ॒సీ॒శృ॒ణు॒తం॒ వి॒శ్వ॒మి॒న్ద్రే॒ ॥ ఇ॒న్ద్రో॒మ॒హ్న॒మ॒హ॒తో॒ అ॒ణ్ఠా
 వ॒స్య॒ వి॒మూ॒ఢా॒న॒ మ॒భి॒న॒ద॒బు॒ధ॒ద॒స్య॒ । అ॒హ॒న్న॒హి॒మ॒రి॒ణా॒ త్స॒ప్ర॒సి
 ఘ్నా॒దై॒వై॒ ద్యా॒వా॒ పృ॒థి॒వీ॒ప్రా॒వ॒తం॒ నః॒ ॥

బృహస్పతిసూక్తమ్ ససూక్తమ్.

స ర స్వ తీ సూ క్త మ్.

హరిః ఓమ్ ॥ ఋషయ ఆశ్వలాయనం ప్రశూయః ॥ కథం సా
 రస్వతప్రాప్తిః కేన ధ్యానేన సువ్రతం మహాసరస్వతే యేన తుష్టా భవతి త
 ద్వద ॥ ఆశ్వలాయన ఉవాచ ॥ శృణ్వంతు ఋషయ స్సర్వే గుహ్యోద్గుహ్యత
 మం మహత్ ॥ దశశ్లోక్య మిదం స్తోత్రం ధ్యానపూర్వం వదామ్యహం ।

వక్ష్యే సారస్వతం స్తోత్రం వాక్ప్రవృత్తికరం శుభమ్ । లక్ష్మీవివర్ధనంచై
 వ వివాదే విజయప్రదం । నదా సకలరోగఘ్నం సర్వసంపత్కరం శుభమ్ ।
 సర్వ స్త్రీరాజవశ్యాధం సర్వకార్యశుభావహమ్ । సర్వపాపక్షయకరం
 భక్తాభీష్టప్రదాయకమ్ ॥ ఋషిరాశ్వలాయనస్తు చ్ఛందోనుష్టుప్తుకీర్తి
 తం । దేవతాస్తోత్రమస్త్రస్య మహావాగీశ్వరీ తథా ॥ శుద్ధస్ఫటికసంకా
 శాం శశిబింబసముప్రభామ్ । కుందేందుశుహినాభాసాం హంసాసనగ
 తాం శుభామ్ ॥ అంకుశం చాక్షుసూత్రంచ పాశపుస్తకధారిణీమ్ । ముక్తా
 హారై స్సమాయుక్తాం దేవీం ధ్యాయే చ్చతుర్భుజామ్ । సితేన దర్పణా
 భేన వస్త్రేణ పరిభూషితాం । సుస్తనీం వేదిమధ్యాంతాం చంద్రార్ధ
 చక్రశేఖరామ్ ॥ జటాకలాపసంయుక్తాం పూర్ణచంద్రనిభాననాం ।
 త్రిలోచనీం మహాదేవీం స్వర్ణనూపురధారిణీమ్ ॥ కంబుకంఠం సుతా
 మ్రోష్ఠీం సర్వాభరణభూషితాం । కటకై స్వర్ణరత్నాద్యై ర్మహావల
 యభూషితామ్ ॥ కేయూరై ర్దేఖిలాద్యైశ్చ ద్యోతయంతీం జగత్ప్రియమ్ ।
 శబ్దబ్రహ్మరిణిం ధ్యాయేత్ జ్ఞానకామస్సనూహితః ॥

అస్య శ్రీదశశ్లోకీస్తోత్రమహామస్త్రస్య ఆశ్వలాయనభగవాన్
 ఋషిః । అనుష్టుప్చందః । శ్రీసరస్వతీ దేవతా । యద్వాగితి బీజం ।
 దేవీంచాచమితి శక్తిః । ప్రణోదేవీతి కీలకమ్ । పరబ్రహ్మధిదైవత్యం ।
 మమ సరస్వతీప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః ॥ ఐం - అంగుష్ఠాభ్యాం
 నమః । క్లీం - తర్జనీభ్యాం నమః । సాః - మధ్యమాభ్యాం నమః । హ్రం -
 అనామికాభ్యాం నమః । హ్రీం - కనిష్ఠికాభ్యాం నమః । హూం - కరతల
 కరపృష్ఠాభ్యాం నమః । ఐం - హృదయాయ నమః । క్లీం - శిరసే స్వాహా ।
 సాః - శిఖాయై వషట్ । హ్రం - కవచాయ హూం । హ్రీం - నేత్రత్ర
 యాయ వౌషట్ । హూం - అస్త్రాయ ఫట్ । భూర్భువస్సువనోమితి
 దిగ్బంధః ॥

ధ్యానమ్ ॥ పరబ్రహ్మత్తికాం దేవీం భుక్తిముక్తిఫలప్రదామ్

ప్రణమ్య స్థామి తా మేవ జ్ఞానశక్తిం సమాహితః॥ లమిత్యాది పంచపూజాం
కుర్యాత్॥ మనుః॥ ఐ - హ్రీం - శ్రీం - ఐ - క్లీం - సో॥ ఇతి యథాశక్తిం
జవిత్యా పారాయణం కుర్యాత్॥ యథా ॥ ౧ ॥ (ప్రణోదేవీత్యస్య భర
ద్వాజ సరస్వతీగాయత్రీ) ప్రణోదేవీత్యస్య మస్త్రస్య భరద్వాజఋషిః
గాయత్రీఛందః । శ్రీసరస్వతీదేవతా ॥ ఐం-బీజం । మమ వాక్సిద్ధ్యర్థే జపే
వినియోగః॥

మంత్రః ॥ ప్రణోదేవీసరస్వతీ వాజేభిర్వాజినీవతీ । ధీనామ
నిత్యోవతు ॥

శ్లో॥ యా వేదాంతార్థ తత్త్వైక స్వరూపా పరమార్థతః ।

నామరూపా త్తికావ్యక్తా సా మాం పాతు సరస్వతీ॥౧॥

౨॥ ఛందః॥ (ఆనోదివోత్రీ సరస్వతీత్రిష్టుప్) ఆనోదివ ఇత్యస్య
మస్త్రస్య । అత్రిఋషిః । త్రిష్టుప్ఛందః । శ్రీసరస్వతీదేవతా । క్లీం-బీజం ।
మమ వాక్సిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః ॥

మస్త్రః॥ ఆనోదిప్రాబృహతః పర్వతాద్రా సరస్వతీ యజతాగంతు
యజ్ఞమ్ । హవందేవీజుష్మాణ మృతాచీ శగ్ధాం నోవాచ ముశతీ
శృణోతు ॥

శ్లో॥ యాసాం గోపాంగ వేదేషు చతుష్కైవ గీయతే ।

అద్వైతా బ్రహ్మణః శక్తి సా మాం పాతు సరస్వతీ॥

౩॥ ఛందః॥ (పావకానోమధుచ్ఛందా సరస్వతీగాయత్రీ) పాకా
నఇత్యస్య మస్త్రస్య । వైశ్వానరోమధుఛందా ఋషిః । గాయత్రీఛందః ।
శ్రీసరస్వతీదేవతా । సో-బీజమ్ । మమ వాక్సిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః ॥

మస్త్రః॥ పావకాసరస్వతీ వాజేభిర్వాజినీవతీ యజ్ఞం వస్తుధి
యావసు

శ్లో॥ యావర్ణపదనా కృర్థ స్వరూపేణ ప్రవ ర్తతే ।

అనాదినిధనానంతా సా మాం పాతు సరస్వతీ ॥

౪॥ ఛందః॥ (చోదయి త్రీసుధుచ్ఛందా స్సరస్వతీ గాయత్రీ) చోదయి త్రీత్యస్య మ స్త్రస్య । వై శ్వానరో మధుఛందాఋషిః । గాయత్రీ ఛందః । శ్రీసరస్వతీదేవతా ॥ హ్రం-బీజం ॥ మమ వాక్సిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః॥

మ స్త్రః॥ చోదయి త్రీ స్తూన్యతానాం చేతంతీ సుమతీనాం ।
యజ్ఞం దధే సరస్వతీ ॥

శ్లో॥ అధ్యాత్మ మధిదైవంచ దేవానాం సమ్యగీశ్వరీ ।
ప్రత్యగాస్తై వసంతీయా సా మాంపాతు సరస్వతీ ॥

౫॥ ఛందః॥ (మహో అన్తో మధుచ్ఛందా స్సరస్వతీగాయత్రీ) మహూఅర్ణ ఇత్యస్య మ స్త్రస్య । మధుఛందాఋషిః । గాయత్రీఛందః । శ్రీసరస్వతీదేవతా । హ్రం-బీజం । మమ వాక్సిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః॥

మంత్రః ॥ మహూ అణః స్సరస్వతీ ప్రచేతయతి కేతునా । ధయో విశ్వావిరాజతి ॥

శ్లో॥ అంతర్యామ్యాత్మనా విశ్వం త్రైలోక్యం యాధిగచ్ఛతి ।

రుద్రాదిత్యాదిరూపస్థా సా మాంపాతు సరస్వతీ ॥

ఛందః॥ (చత్వారి వాగ్ధీర తమా వాగ్ధేవీ త్రిష్టుప్) చత్వారి వాగీత్యస్య మ స్త్రస్య । ఉచధ్యపున్తో దీర్ఘ తమఋషిః । వాగ్ధేవతా త్రిష్టుప్ఛందః । హ్రూం-బీజం । ... ర్థే జపే వినియోగః॥

మంత్రః॥ చత్వారి వాక్పరిమితా ప్రదాని తానీవిదుర్బాన్మాణయే మనీషిణః । గుహాత్రీణి నిహితానేంగయంతి తురీయం వాచో మనుష్యావదంతి॥

శ్లో॥ యా ప్రత్యగ్దృష్టిభి జ్ఞానై ర్వ్యభిమానానుభూయతే ।
వ్యాపినీజ్ఞప్తిరూపై కా సా మాంపాతు సరస్వతీ ॥

౨ ॥ ఛందః॥ యద్వాజ్ఞై మో భార్గవోవాక్ త్రిష్టుప్ । యద్వా
గీత్యస్య మంత్రస్య । భార్గవో నేమిఋషిః । శ్రీధేనువాగీశ్వరీ దేవతా ।
త్రిష్టుప్చందః । హ్రీం - బీజం । ... జపే వినియోగః ॥

మంత్రః॥ యద్వాగ్ద్వదంత్యవిచేతనాని రాష్ట్రీ దేవానాం నిషసా
ద మంద్రా । చతస్ర ఊర్జం దుదుహౌపయాంసి క్వస్విదన్యాః పరమం
జగామ॥

శ్లో॥ వ్యక్తావ్యక్తగిరస్సర్వే వేదాద్యా వ్యాహరంతి యామ్ ।

సర్వకామదుఘా ధేను సా మాంపాతు సరస్వతీ ॥

౩ ॥ ఛందః॥ (దేవీం వాచ న్నై మో భార్గవోవాక్ త్రిష్టుప్) దేవీం
వాచమిత్యస్య మంత్రస్య । భార్గవో నేమిఋషిః । శ్రీధేనువాగీశ్వరీ దేవ
తా । త్రిష్టుప్చందః॥ హ్రీం - బీజం... జపే వినియోగః ॥

మంత్రః॥ దేవీం వాచ మజనయం తదేవా స్తాం విశ్వయాపాః
ప్రశవో వదంతి । సానోమంద్రేషమూర్జం దుహానా ధేను ర్వాగ్నస్తా నుప
సుప్తుతైతు॥

శ్లో॥ నామజాత్యాదిభి ధ్యేదై రప్తథాయా వికల్పితా ।

నిరికల్మాత్తి కా వ్యక్తా సా మాంపాతు సరస్వతీ॥

౪ ॥ ఛందః॥ (ఉతత్వః పశ్యన్ బృహస్పతిర్వాక్ త్రిష్టుప్) ఉతత్వః
పశ్యన్మిత్యస్య మంత్రస్య । బృహస్పతిఋషిః । త్రిష్టుప్చందః । శ్రీసరస్వతీదే
వతా । హ్రీః - బీజం ॥ ... ధ్యే జపే వినియోగః॥

మంత్రః॥ ఉతత్వః పశ్యన్ దదర్శవాచ ముతత్వ శ్రౌణ్వ న్నశృ
ణోత్యేనాం । ఉతో త్వస్తైతన్వాం విసస్రజాయేవపత్య ఉశశీను

వాసాః ॥

శ్లో॥ యాంవిదిత్వాఖిలం బంధం నిర్మంభ్యాఖిలవత్కనామ్ ।

యోగీయాతి పరంస్థానం సా మాంపాతు సరస్వతీ ॥

౧౦॥ ఛందః॥ (అంబితమెగృత్సమద సరస్వత్యచుష్టుప్) 'అంబిత
మ ఇత్యస్య మస్త్రస్య । గృత్సమదఋషిః । అనుష్టుప్పందః । సరస్వతీ
దేవతా । శ్రీం - బీజం । మమ...థే జపేవినియోగః॥

మస్త్రః॥ అంబితమైనదీతమే దేవీతమే సరస్వతీ । అప్రశస్తా ఇ
వశ్మస్త్రపశస్తి మంబునస్కృధి ॥

శ్లో॥ నామరూపాదికం సర్వం యస్యామావేశ్యతాం పునః ।

ధ్యాయంతి బ్రహ్మణోరూపం సా మాంపాతు సరస్వతీ॥

అథ ఫలశ్రుతిః.

శ్లో॥ యఃకవిత్యం నిరాతంకం భుక్తింముక్తించవాంఛతి । సోభ్య
రైచ్చినాందశశ్లోక్యా భక్తాస్తాతి సరస్వతీమ్॥౧॥ తస్యైవంస్తువతో నిత్యం
సమభ్యర్చ్యసరస్వతీమ్ । భక్తిశ్రద్ధాభియుక్తస్య పాశ్చాతాత్పత్యయో
భవేత్ ॥ ౨॥ తతః ప్రవర్తతే వాణి స్వేచ్ఛయా లలితాక్షరా । గద్యపద్యా
త్మికావాణీ ప్రమయైశ్చ వివక్షితైః ॥ ౩॥ అశృతం బుధ్యతే గ్రంథం ప్రా
యస్సారస్వతం కవిః । శృతంచ ధారయే దాశు ఫలగ్గిస్సప్తవాగ్భ
వేత్ ॥ ౪॥ విఖ్యాత స్సర్వలోకేషు వాగ్మీ భవతి సర్వదా । అజేయః
ప్రతిపక్షాణాం స్వయంజేతాభిజాయతే ॥ ౫॥ స్వయూధ్యై శ్వేదనా
హ్యైర్వావివాదే ప్రస్తుతే సతి । అహం వాచస్పతి ర్విష్ణు శ్చిహోవా
స్తీ భావయేత్ ॥ ౬॥ ఏవం భావయతా తేన బృహస్పతిరపి స్వయం ।

నశకోన్మితి సమంవక్తుం నరేష్వన్యేషు కాకథా ॥ ౭ ॥ నకాంచనస్త్రియం
నిందే న్నదేవా న్నాపిచ ద్విజాః । అనార్యై రాభిభాషత సర్వత్రైవ
క్షమాభవేత్ ॥౮॥ సర్వత్రైవప్రియం బ్రూయాద్విదిచ్ఛేత్సిద్ధిమాత్మనః ।
శ్లోకేనైవ తిరస్కృత్యాద్విషంతం ప్రతివాదినమ్ ॥ ౯ ॥ ప్రతివాదిగజా
నాంతు సింహా భవతి మానవః । యద్వాగితిద్వ్యుచ్యేనైవ దేవీం
యోర్భయతివ్రతీ ॥ ౧౦ ॥ తస్య నాసంస్కృతావాణీ ముఖాదుచ్చరతే
క్వచిత్ ॥ నమామి యామినీనాథ రేఖాలంకృతకుంతలాం ॥ ౧౧ ॥
భవాసిం భవసంతాప నిర్వాపణసుధానిధిం । యయాచేదం ధృతం సర్వం
జగత్సావరజంగమమ్ ॥ ౧౨ ॥ యాం నత్వా లోకపాలాద్యా స్వేష్టే ధర్మై
ప్రతిష్ఠితాః ॥ ఇత్యాశ్వలాయనముని నిజజగద దేవ్యా స్తోత్రం సమస్తఫల
భోగనిదానభూతం । ఏతత్పఠేద్విజవర శ్శచితాముపేత్య సంధ్యాసువాం
ఛితఫలా న్యుపయాతి శీఘ్రం ॥ ప్రథమం భారతీనామ ద్వితీయం చ సర
స్వతీ । తృతీయం శారదాదేవీ చతుర్థం కంపమర్దనీ ॥ పంచమంతు జగ
న్నాతా షష్ఠంచైవతు పార్వతీ । సప్తమంచైవ కౌమారి అష్టమం బ్రహ్మ
వాదినీ । నవమం చైవ వారాహీ దశమం బ్రహ్మపుత్రికా ॥ ఏకాదశంచ
వాద్దేవీ ద్వాదశం వర దాంబికా । ద్వాదశైతాని నామాని త్రిసంధ్యం
యఃపఠేత్ సురః । వాగ్వాదిన్యాః ప్రసాదేన వత్సరాత్సకవిర్భవేత్ ॥

ఇత్యాశ్వలాయనముప్రిప్రొక్తం

ఫలశ్రుతి స్సమాప్తమ్.

అథ సరస్వతీస్తోత్రపారంభః.

యత్పాదాంబుజ మంబుజాసనముపై రాద్యైరచింత్యం సురై ర్య
 చ్చార్చిత మగణ్యమేవ వచసా వాచస్పతే రుచ్చితామ్ | యత్కరుణ్య
 కటాక్షసూత్రకలితా చిత్రా జగన్తాలికా పాయాత్సా మమ సర్వదా భగ
 వతీ భద్రైశ్వరీ భద్రదా || ౧ || వందే సర్వసురాదిభి ర్నిగదితాం లోకప్ర
 సిద్ధప్రభాం శుభ్రాం శాస్త్రీ పురాణ నాటక మహాకావ్యాది సంచారి
 కీం | బ్రహ్మాది త్రిదశై రనిందితగుణై రావేష్టితాం సర్వదా నానాభూ
 మణభూషితాం సతజనాభీష్టప్రదాం భారతీమ్ || ౨ || కలహంసమత్లీ
 కాది యాభం కలసిణా కలకంపితోత్తమాంగం | కలయాకలితం విధోః
 కిరీట కలయే కంచనకామసీవిశేషమ్ || ౩ || శుభ్రాం శుభ్రవిలేప మా
 ల్యసననాం శీతాంశుఖండోజ్జ్వలాం వ్యాఖ్యా మక్షగుణం సుధాశ్య
 కలశం విద్యాంచ హస్తాంబుజైః | బిభాణం కమలాసనాం కుచనతాం
 వాగ్దేవతాం సంస్థితాం వందే వాగ్విభవప్రదాం త్రినయనాం సౌ
 భాగ్యసంపత్కరీమ్ || ౪ || ఛందః పాదయుగోరుచారుజఘనా శితౌపి
 జంఘైశుతీ ఋగ్వేదాదియుగా యజస్సురదనా యా సామవామో
 దరా | తర్కోద్యత్సుకుచాశ్రుతి స్త్రుతిభుజా కావ్యారవిందాసనా
 వేదాంతామలలోచనా విలసితా నౌమిహ వాగీశ్వరీమ్ || ౫ || కుందే
 నువారణ మృణాల మరాళతార సిహారహార ఘనసారపటీరగౌర | యా
 పుస్తకాక్షవలయాంకుశ పాశహస్తా సా భారతీ మమ ముఖాంబురు
 హే సదాస్తామ్ || ౬ || నవనవ ముక్తాహారాం నవమణి ఫలయాం నవాం
 బరధరాం | పీనపయోధరభారాం సరసిజనయనాం సరస్వతీం వందే || ౭ ||
 సరస్వతీ నమస్తుభ్యం వరదే కామరూపిణీ | విద్యారంభం కరిష్యామి

సిద్ధి ర్భవతు మే సదా ॥౮॥ పద్మపత్రివిశాలాక్షీ పద్మ కేసరవర్ణినీ । నిత్యం
పద్మాలయా దేవీ సా మాంపాతు సరస్వతీ ॥౯॥ యాకుండేందుతుషా
రహారధవళా యాశుభవస్త్రావృతా యావీణా వరదండమండితకరా
యాశ్వేతపద్మాననా । యా బ్రహ్మచ్యుత శంకరప్రభృతిభి ర్దేవై స్సదా
పూజితా సా మాం పాతు సరస్వతీ భగవతీ నిశ్శేషజాడ్యాపహా ॥ ౧౦॥
దోభిఁ యుక్తా చతుర్భిఁ స్ఫటికమణిమయీ మక్షమాలాం దధానాం
హస్తై నైకేన పద్మం సితమపిచ శుకం పుస్తకం చాపరేణ । భాసాకుం
దేందుశంఖస్ఫటికమణినిభా భాసమానా సమానా సామె వాగ్దేవతై
యం నివసతు నదనై సర్వదా సుప్రసన్నా ॥ ౧౧॥ ఆమ్నాయమూర్తిరను
బంధషడంగవాస తర్కప్రకల్పితకళాభరణాభిరామా । వాణీవధూ
భగవతీ మమవక్త్రపద్మ సద్మ స్యభీష్టఫలదా వసధంక్రప్తీష్టా ॥ ౧౨॥
అమలకమలసంస్థా లేఖనీ పుస్తకోద్య త్కరయుగళసరోజా కుండమందా
రకార । ధృతశశధర ఖండోల్లాస కోటిరచూడా భవతు భవభయా
నాం భగవతీ భారతీ నః ॥ ౧౩॥ శరదిదువికాసమందహాసాం స్ఫు
రదిందీసరణోచనాభిరామాం । అరవిందసమానసుగదరాస్యా మర
విందాసన సుందరీ ముపాసే ॥ ౧౪॥ పుస్తక జపవటహస్తై సరదా
భయ చిహ్నచారు బాహులతై । కర్పూరామలదేహే వాగీశ్వరి శోద
యాశు మమచేతః ॥ ౧౫॥ సీహార హార ఘనసార సుధాకరాభాం
కల్యాణదాం కనకచంపకదామభూషాం । ఉత్తుంగపీనకుచకుంభ మనో
హరాంగీం వాణీం నమామి మనసా వచసాం విభూత్యై ॥ ౧౬॥
శ్రీమచ్ఛందనచచిత్తోజ్జ్వలవపు శ్శుక్లాంబరా కామదా వామాలంకృత
కుంతలా ప్రవిలసన్తుక్తావళిశోభనా । సర్వజ్ఞాననిదాన పుస్తకధృతా శు
భ్రాక్షమాలాధరా వాగ్దేవీ వదనాంబుజై వసతుమే త్రైలోక్యమాలా
చిరమ్ ॥ ౧౭॥ శారదాశారదాంభోజ వదనావదనాంబుజే । సర్వదా
సర్వదాస్మాకం సన్నిధిస్సన్నిధిం క్రియాత్ ॥ ౧౮॥ శరణం కరవాణిశర్మ

దంతే చరణం వాణిచరాచరోపజీవ్యం । కరుణమస్మజైః కటాక్షపాత్రైః
 కురుమామంబ కృతార్థసార్థవాహమ్ ॥ ౧౮ ॥ వాగ్వాణీ భారతీ బ్రా
 హ్మీ భాషా గీ శ్శారదాస్తదా సరస్వతీ కామదుఘావేదగర్భాక్షరాత్మి
 కా । వాచాసిద్ధి మవాప్నోతి వివాదే విజయీభవేత్ ॥ ౨౦ ॥ తుంగస్తనీం
 తుహినహారసమానభాసాం శాతోదరీం శశికళా కలితావతంసాం ।
 చంద్రాననాం చక్రత బాలకురంగస్త్రేతాం వీణవినోదసిరతాం కలయామి
 వాణీం ॥ ౨౨ ॥

సరస్వతీస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ ఉదకశాంతి ప్రయోగః.

ఆచార్య గణపతిపూజాం సమాచరేత్ ॥

పునః ప్రాణానాయమ్యు॥ దేశకాలాని శాంత్యై ॥

ఏవం గుణవిశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమ ఉపాత్తదురి
తక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం బోధాయనోక్తప్రకారేణ ఉదక
శాంతికర్మ కరిష్యే ఇతి సకల్వ్యు॥

శ్రీవైష్ణవమతే ॥ శ్రీభగవదాజ్ఞాయా శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం
ఏభి శ్రీవైష్ణవై బ్రాహ్మణైస్సహ బోధాయనోక్తప్రకారేణ ఉదకశాంతి
కర్మ కరిష్యేతి సంకల్ప్య ॥

ఉదోదకశాంతి విధిం వ్యాఖ్యాస్యమః ॥

శుచౌదేశే గోమయేన గోచర్తమాత్రం చతురశ్ర ముపలిష్య॥రంగ
వల్యావ్యలంకృత్య ॥ తస్యోపరి అష్టదశపద్మం లిఖత్వా ॥ తస్యోపరి ద్రోణ
ద్వయం ప్రహిన్యీష్య ॥ తస్యోపరి తదధఃం తిలాన్నిష్యీష్య ॥ తస్యోపరి
తదధఃం తండులాన్నిష్యీష్య ॥ తస్యోపరి.

ఓం బ్రహ్మజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమత స్సుకుచోవేన ఆవః॥
సబుద్ధియా ఉపమా అస్మత్త్విషా స్సతత్యయోచి మసతత్త్వవివః ॥ ఇతి
మంత్రేణ మధ్యే ప్రాగ్గ్ర ముల్లిఖ్య ॥

నాకేసుప్తణ ముపయత్పరితగ్ం హృదావేనతో అభ్యచక్షు
తత్త్వహిరణ్యపక్షం వరుణస్యేమాతం యమస్యయోనా శకునంభరణ్యం॥
ఇతి మంత్రేణ దక్షిణతిః ప్రాగ్గ్ర ముల్లిఖ్య ॥

అప్యాయస్త్వసమేతుతే విశ్వతే సామవృష్టియం ॥ భవావాజస్య
సంగతే ॥ ఇతి మంత్రేణ ఉత్తరతః ప్రాగగ్రముల్లిఖ్య ॥

యోరుదో అగ్నో యో అపుయ ఓషధీషు యోరుదో విశ్వో
భువనావివేశ తస్మై రుదాయ నమో అస్త్యాహుతిభాగావా అగ్నే రుద్రా
హవిర్భాగాః ॥ ఇతి మంత్రేణ మధ్యే ఉదకగ్రముల్లిఖ్య ॥

ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రైధా నిదధే పదం సమూఢ మస్యపాగ్ం
సురే ॥ ఇతి మంత్రేణ పశ్చాదుదగగ్ర ముల్లిఖ్య ॥

ఇంద్రం విశ్వా అవీవృధంస్సిముద్రవ్యచసంగిరః ॥ రథితమగ్ం
రథీనాం వాజానాగ్ం సత్పతిం పతిం ॥ ఇతి మంత్రేణ పురస్తాదుదగగ్ర
ముల్లిఖ్య ॥

తస్యోపరి ప్రాగగ్రాఢ భాణ్ సగ్ సీర్య ॥ పుష్పై రవకీర్య ॥
ఫలై రవకీర్య ॥ గంధోదకేన అభ్యుత్య ॥

తస్యోపరి శ్వేతసూత్రేణ వేష్టితం ధూపితం కుంభం బ్రహ్మజ్ఞాన
మితీ ప్రతిష్ఠాప్య ॥ తస్యోపరి ॥

తిరఃపవిత్ర మతీసీతాః ॥ ఆపోధారియ మాతిగుః ॥ దేవేన
సవిత్రో త్పుతాః ॥ వస్తోనూర్యస్యరశ్మిభిః ॥ ఇతి మంత్రేణ పవిత్రం ని
ధాయ ॥ ఆపోవా ఇదగ్ం సర్వం విశ్వాభూతాన్యాపః ప్రాణావా ఆపః
పశవ ఆపోన్న మాపోమృత మాపస్సమా డాపోవిరా డాపస్త్వరా
డాపశ్చంద్రాగ్ మ్యాపోజ్యోతీగ్ మ్యాపోయజూగ్ మ్యాపస్సత్య మాప
స్సర్వా దేవతా ఆపో భూభువస్సువరాపటం ॥ ఇతి మంత్రేణ కుంభే అద్భి
రాపూర్య ॥

సహిరత్నాని దాశుషే సువాతి సవితా భగః ॥ తంభాగం చిత్ర
మీ మహే ॥ ఇతిమంత్రేణ నవరత్నం కుంభే నిక్షిప్య ॥

అస్మిక్కుంభే వరుణాంతర్యామినం భగవంత మావాహ్య ॥ ఆసనా
ద్యుపచారాకృత్వా ॥

శ్రీస్తోత్రమతే శ్రీవరుణాయనమః ధ్యానాదిషోడశోపచారపూజాం
కుర్యాత్

కూర్చుగ్రే రాక్షసాః ఘోరాః చింది కర్తృవిఘాతినః ।

త్వామర్పయామి కుంభే స్థిక్ సాఫల్యం కురుకమను ॥

ఇతికుంభే ఊర్ధ్వార్ధం కూర్చం నిక్షిప్య ॥

వృక్షరాజసముద్భూతా శ్శాఖాయాః పల్లవా తతః ।

యుష్మాక్ కుంభే త్వష్టయామి సర్వపాపాపను త్తయే ॥

ఇతిచూతపల్లవం నిక్షిప్య ॥

నాదికేశఫలోద్భూతా త్రినేత్రహరసమిత ।

శిఖయా దురితం సర్వం పాపం వీడాంచ మేచుద ॥

ఇతినాదికేశఫలం నిక్షిప్య ॥

అస్మి ఉదక శాంతిజపకర్తృణి ప్రాచ్యాందిశి జపకతారం త్వాం

వృణీమహే

దక్షిణస్యాందిశి జపకతారం త్వాం వృణీమహే ॥

ప్రతీచ్యాందిశి జపకతారం త్వాం వృణీమహే ॥

ఉత్తరస్యాందిశి జపకతారం త్వాం వృణీమహే ॥

సర్వస్యాందిశి జపకతారం త్వాం వృణీమహే ॥

అస్మి న్నుదక శాంతిజపకమకురుధ్వం ॥ ఇతిప్రాథ్యక్ ॥

వయంకుర్త ఇతి ప్రతివచనం ॥

అగ్నిమీశే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవ మృత్విజం ॥ హోతారం
రత్నధాతమం ॥ ఇష్ట్యోజేత్వా వాయవస్థాపాయవస్థ దేవైవస్సవి
తా ప్రార్థయతు శ్రేష్ఠతమాయ కమణ ఆప్యాయధ్వ మఘ్నియా దేవ
భాగమూజన్వతీః పయస్వతీః ప్రజానతీ రనమీవా అయశ్శమావ
స్తేన ఈశతమాఘశగ్ం సోమద్రస్య మౌతిః పరివోవృణక్తు ధ్రువా అస్తి
గోపతౌ స్యాతబ్రహ్మీర్యజమానస్య పశూన్వాహి ॥ అగ్న ఆయాహివీత
యే గృణానో హవ్యదాతయే । నిహూతాసత్సి బహిష్మి ॥ శన్నో దేవీ
రభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే । శంయో రభిస్రవంతునః ॥

క్రీగురుభ్యోనమః

హరిః ఓం ॥ కృణుష్వపాజః ప్రసీతి స్సప్రథ్మ్యం యాహి రాజేవా
మవగ్ం ఇధేన ॥ తృప్తీ మనుప్రసీతిం దృణానోస్తాసి విధ్యరక్షస స్త
పిష్టైః ॥ తేవ భిమాన ఆశుయాపతం త్యనుస్మృత ధృషతా శోశుచానః ॥
తపూగ్ వ్యక్తేజుహ్వా పతంగానసందితౌ విస్మజవిష్వగుల్కాః ॥ ప్రతిస్స
శో విస్మజ తూర్ణితమోభవా వాయువిశో అస్యా అదభ్యః ॥ యోనో
దూరే అఘశగ్ం సః ॥ యో అంత్యగ్నే మాకిష్టే వ్యధిరా దధిష్ఠితే ॥
ఉదగ్నే తిప్తప్రత్యాతనుష్వస్యమిత్రాగ్ం ఓషతా త్రిగ హేతే ॥ యోనో
అరాతిగ్ం సమిధానచక్రే నీచాతంధత్యుతసన్న శుష్కమ్ ॥ ఉధ్యో
భవప్రతివిధ్యాద్య స్తదావిష్కృణుష్వ దైవ్యాన్యగ్నే ॥ అవస్థిరాతను
హియాతుజానాంజమిమజామిం ప్రమృణీహి శత్రూన్ ॥

సతే జానాతి సుమతిం యవిష్టయ ఈవతే బ్రహ్మణే గాతు మైరత్ ॥
 విశ్వో న్యపై సుదినాని రాయో ద్యుమాన్య ర్యో విదరో అభిద్యోత్ ॥
 సేదగ్నే అస్తు సుభగస్సుదాసుర్యస్త్వా నిశ్యేన హవిషాయ ఉక్తైః ॥
 విప్రీషతిస్వ ఆయుషి దురోణే విశ్వేదస్మై సుదినాసా సద్విప్తిః ॥ అచాన్
 మితే సుమతిం ఘోష్యర్వాకన్ తేనావాతాజరతా మియంగీః ॥ స్వశ్వా
 స్త్వాసు రథామజయే మా సేక్షత్రాణిధారయే రనుద్యూత్ ॥
 ఇనాత్వా భూర్యా చరే దుపత్తనోపావస్తద్దివాగ్ం సమనుద్యూత్ ॥
 క్రీడంతస్త్వాసుమనసస్స పేమాభిద్యుమాన్ తస్థివాగ్ం సోజనానాం ॥ యస్త్వా
 స్వశ్వ స్సహిరణ్యో అగ్న ఉప్రయాతి వసుమతా రథేన ॥ తస్య తా
 తాభవసి తస్య సఖాయ స్త ఆతిథ్యమానుషగ్జజోపత్ ॥

మహూరుజామి బంధుతా వచోభి స్తన్వాపితు గోతమా
 దస్వీయాయ ॥ త్వన్నో అస్యవచసశ్చిక్తిహూతర్యవిష్టసుక్ర
 దమూనాః ॥ అస్వప్నజ స్తరణయస్సుశేవా అతంద్రాసోవృకా అశ్ర
 విష్టాః తేసాయవ స్సగ్రియం చోనిషద్యాగ్నేతవనః సాంత్యమూర ॥
 యేసాయవోమామతేయం తే అగ్నే పశ్యంతో అంధం దురితాదరక్ష ॥
 రరక్షతాం త్సుకృతో విశ్వవేదాదిష్పుత్ర ఉద్రిపవోనాహ దేభుః ॥ త్వయా
 వయగ్ం సధస్యస్తా సప్రప్రణిత్యస్యామవాజా ॥ ఉభాశగ్ం సానూ
 దయసత్యతా తెనుష్ఠయాకృణుహ్య హయాణ ॥ అయాతే అగ్నే స
 మిధావిధేమ ప్రతిస్తామగ్ం శస్యమానం గృభాయ ॥ దప్రశస్తా రక్షసః
 పాహ్యస్తాన్రుహానిదోమిత్ర మహూ అప్రద్యాత్

రక్షోహణం వాజిన మాజఘమిమిత్రం ప్రతిష్ఠ ముపయామి శమః॥
 శిశానా అగ్నిః శ్రతుభి సుమిద్ధ సునోదివా సరిషః పాతున క్షమే ॥
 విజ్యోతిమా బృహతాభాత్వగ్నిరావి విశ్వానికృణుతే మహిత్యా ॥
 ప్రాదేవీ మాాయాస్సహతే దురేవాశ్శితే శృంగే రక్షసే వినిక్షే ॥
 ఉతస్వానాసోదివిషం త్వగ్నే స్తిగ్ధాయధారక్షసేహం తవాఉ ॥ మదే
 చిదస్యప్రరుజంతిభామానవరథే పృబాధో అదేవీః ॥ ఇంద్రం ఘో విశ్వ
 తస్పరిహవామహా జనేభ్యః ॥ అస్తాక మస్తు కేవలః ॥ ఇంద్రం నరం నే
 పుధితాహవంతే యత్పార్యాయనజతేధియస్తాః ॥ శూరో నృపాతాశప
 సశ్చకాన ఆగోమతి ప్రజేభజాత్వన్నః ॥ ఇంద్రియాణి శతక్రతో యాతే
 జనేషు పంచసు ॥ ఇంద్రితానిత ఆవృణే ॥ అనుతేదాయ మహ ఇంద్రి
 యాయ సతతాతే విశ్వమనువృత్తహత్యే ॥ అనుక్షత్ర మనుసహా
 యజ్జతేంద్రదేవేభి రనుతే నృపహ్యే ॥ ఆయస్మింత్ర వాసవా స్మింతి
 స్వారుహా యథా ॥ ఋషిర్హ దీర్ఘు శృతమ ఇంద్రస్యమూఁ
 అతిథిః ॥ ఆమా సుపక్ష్వమైరయ ఆనూర్యగ్ం రోహయో దివి ॥
 ఘమః స్ససామంతపతా సువృక్షిభి జాప్తం గిర్వణసే గిరః ॥
 ఇంద్రి మిద్రాధినో బృహదింద్రమకేభి రక్షిణః ఇంద్రం వాణీ రనూ
 పత ॥ గాయంతి త్వాగాయత్రిణః ॥ అచక్షత్రకమక్షిణః ॥ బ్రహ్మ
 ణస్త్యా శతక్రతఉద్వగ్ం శమివయేమిరే ॥ అగ్ంహూముచే
 ప్రభరేమా మనీషామోషిష్ఠదాపున్నే సుమతిం గృణానాః ॥ ఇద
 మింద్రి ప్రతిహవ్యం గృభాయ సత్యాస్సంత యజమానస్య కామాః ।

వివేచయన్తాధిపణాజ్జనన్తవై పురాపార్యా దింద్రమహ్నః ॥ అగ్ం
 హస్తో యత్ర ప్రిపరద్యథానోనావేవయాంత ముభయేహవంతే ॥ ప్రసం
 నూజం ప్రథమ మధ్వరాణాం ॥ అగ్ంహోముచం వృషభం యజ్ఞయా
 నాం ॥ అపాన్నపాత మశ్వినా హయంత మస్మిన్నరథింద్రియంధ తమో
 జః ॥ విన ఇంద్రమృధోజహినీచాయచ్చ పృతన్యతః ॥ అభన్నదంత
 మీం కృధియో అస్మాగ్ం అభిదాసతి ॥ ఇంద్రక్షత్రమభివామమోజోజా
 యథా వృషభ చక్షుషణీనాం ॥ అపానుదోజన మమిత్రయంతమురుందే
 వేభ్యో అకృణోగుణోకం ॥ మృగోనభీమః కుచరోగిష్ఠాః సరావతః ॥
 ఆజగామా పరస్యాః ॥ స్తకగ్ం సగ్ంశాయప్రవిమింద్రతిగ్ం విశత్రూ
 న్నాడివిమృధోనుదస్వ ॥ విశత్రూ నివిమృధోనుదవివృతస్వహనూరుజ ॥
 విసున్య మింద్రభామితో మిత్రస్యాభిదాసతః ॥ తాతార మింద్రమితా
 ర మింద్రగ్ం వావేహవే సుహవగ్ం శూరమింద్రం ॥ హువేనుశక్రం పు
 రుహూతమింద్రగ్ స్వస్తి నో మఘవా ధాత్విద్రః ॥ మాతే అస్యారి ॥ స
 సాసానస్పరిష్టానఘాయ భూమహరివః పరాదై ॥ త్రాయస్వనోప్రకేభి
 ర్వరూథై స్తవప్రియాసస్సూరిషుస్యామ ॥ అనవస్తేరథ మశ్వాయత
 త్తం త్వష్టావజ్రం పురుహూత ద్యుమంతం ॥ బ్రహ్మణ ఇంద్రం మహాయంతో
 అకైరవధేయ న్నహయే హంతవా ఉ ॥ వృష్ణేయతే వృషణో అ
 కైమర్చా నింద్రగ్రావాణో అదితి సన్జోహః ॥ అనశ్వాసో యేషవయో
 రథా ఇంద్రేషితో అభ్యవతంతదన్యూక్ ॥

యతి ఇంద్రభయామహేతతోనో అభయం కృధి ॥ మఘవం

చ్చగ్ధితవతన్నఊతయై విద్విషో విమృధోజహి ॥ స్వస్తిదావిశస్పతి వృ
 త్రహ విమృధోనశీ ॥ వృషేంద్రఃపురవతున స్వస్తిదా అభయంకరః॥
 మహాగ్ం ఇంద్రోవజ్రబాహు ష్టాదశీశంఖాయచ్చతు ॥ స్వస్తి నో మఘ
 వాకరోతు హాతు పాపానం యోస్తా ద్వేష్టి ॥ సజోషా ఇంద్రసగణో
 నుశుస్థి సోనుం సిబ వృత్రహ నూచరవిద్వాన్ ॥ జహిశత్రూగ్ం రప
 మృధోనుదస్వాథాభయంకృణుహి విశ్వతోనః ॥

యేదేవాః పురస్సదోగ్ని సేతా రక్షోహణ స్తేనఃపాంతు తేనో
 వంతు తేభ్యోనమస్తేభ్యస్వాహా ॥ యేదేనా దక్షిణసదోయమసేతా
 రక్షోహణ స్తేనఃపాంతు తేనోవంతు తేభ్యోనమస్తేభ్యస్వాహా యేదేవాః
 పశ్చాత్సదస్సవితృసేతా రక్షోహణ స్తేనఃపాంతు తేనోవంతు తేభ్యోన
 మస్తేభ్యస్వాహా ॥ యేదేవా ఉత్తరసదో వరుణసేతా రక్షోహణ స్తేనః
 పాంతు తేనోవంతు తేభ్యోనమస్తేభ్యస్వాహా ॥ యేదేవా ఉపరిషదో బృ
 హస్పతిసేతా రక్షోహణ స్తేనఃపాంతు తేనోవంతు తేభ్యోనమస్తేభ్యస్వా
 హా ॥ అగ్నియే రక్షోఘ్నేస్వాహా ॥ యమాయ రక్షోఘ్నేస్వాహా ॥ సవిత్రే ర
 క్షోఘ్నేస్వాహా ॥ వసుణాయ రక్షోఘ్నేస్వాహా ॥ బృహస్పతయే రక్షోఘ్నే
 స్వాహా ॥ దువస్వతే రక్షోఘ్నేస్వాహా ॥

అగ్నిరాయుష్మాంత్సనస్సతిభి రాయుష్మాం తేనత్వాయుషా
 యుష్మంతం కరోమి ॥ సోమాయుష్మాత్సపషధీభి రాయుష్మా తేన
 త్వాయుషాయుష్మంతం కరోమి ॥ యజ్ఞాయుష్మాంత్సదక్షిణాభి రాయు
 ష్మా తేనత్వాయుషాయుష్మంతం కరోమి ॥ బ్రహ్మాయుష్మ తద్బ్రా

హృదై రాయస్మత్తేనత్వాయుషాయష్కంతం కరోమి దేవా ఆయుష్కం
తస్మై తేన పితర ఆయుష్కంత స్వేనస్వధయాయుష్కంత స్వేనత్వాయుషా
యుష్కంతం కరోమి ॥

యావా మింద్రావరుణాయ తస్మాత్తనూ స్తయే మమగ్ంహసోముం
చత్రం యావా మింద్రావరుణాసహస్యాత్తనూ స్తయే మమగ్ంహసోముంచ
త్రం యావా మింద్రావరుణారక్షస్యాత్తనూ స్తయే మమగ్ంహసోముంచత్రం
యావా మింద్రావరుణ తేజస్యాత్తనూ స్తయే మమగ్ంహసోముంచత్రం
యోవా మింద్రావరుణా వగ్నాస్సామస్తంవా మే తేనావయజే యోవా
మింద్రావరుణా ద్విసాత్సు పశుషుస్సామస్తంవా మే తేనావయజే యోవా
మింద్రావరుణా చతుష్పాత్సుస్సామస్తంవా మే తేనావయజే యోవామిం
ద్రావరుణాగోష్ఠేస్సామస్తంవా మే తేనావయజే యోవామింద్రావరుణా
గృహేషు సామస్తంవా మే తేనావయజే యోవామింద్రావరుణాపుష్పా
మస్తంవా మే తేనావయజే యోవా మింద్రావరుణాపథీషు సామ
స్తంవా మే తేనావయజే యోవా మింద్రావరుణా వనస్పతిషు సామ
స్తంవా మే తేనావయజే ॥ ౧౮ ॥ అగ్నే యశస్వి యశస్తే మ
మప్రయేంద్రావతీ మపచితి మహవహ ॥ అయం మూర్ధా పరమేష్ఠీ
సువచాస్సమానానా ముతమశ్లోకో అస్తు ॥ భద్రం పశ్యంత
ఉపనేదురగ్రే తపోదీక్షామృషయ స్సవవిదః ॥ తతః క్షత్రం బ
లమోజశ్శజాతే తదస్తేదేవా అభినన్న మంతు ॥ ధాతా విధాతా పర
మోతసందృక్ప్రజావతిః పరమేష్ఠీ విరాజా ॥ స్తోమా శ్చందాగ్ంసి నివిదో

మతిహురే తస్మై రాష్ట్రమభినన్నమామ ॥ అభ్యావతధ్వ ముపమేత
సాకమయగ్ం శాస్తాధిపతిర్వో అస్తు ॥ అస్య విజ్ఞానమనుసగ్ం రభధ్వమి
మం ప్రశాన్తదనుజీవాధ్వసర్వే ॥

ఋతామాద్యతథామాగ్ని గంధర్వ సుతదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు
తస్మై స్వాహా తస్మై పథయోపురస ఊర్వో నామతా ఇదం బ్రహ్మ
క్షత్రంపాతు తాభ్యస్వాహా సగ్ం హితో విశ్వసామాసూర్వో గంధర్వ
సుతదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మై స్వాహా తస్య మరీచయోపురస
త్రయ్యువో నామతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తాభ్యస్వాహా సుషుమ్న
సూర్యరశ్మి శ్చంద్రమా గంధర్వ సుతదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మై
స్వాహా తస్య సక్షత్రాణ్యపురసా భేకురయో నామతా ఇదం బ్రహ్మ
క్షత్రంపాతు తాభ్యస్వాహా భుజ్యస్సుపణో యజ్ఞో గంధర్వ సు
తదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మై స్వాహా తస్య దక్షిణా అపురసస్త
వానామతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తాభ్యస్వాహా ప్రజాపతిర్విశ్వో
మా మనో గంధర్వ సు తదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మై స్వాహా తస్య
ఋక్ సామాన్యపురసో వహ్నయో నామతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు
తాభ్యస్వాహేషిరో విశ్వవ్యచావాతో గంధనః సు తదం బ్రహ్మక్షత్రం
పాతు తస్మై స్వాహా తస్మై పోపురసా ముదానామతా ఇదం బ్రహ్మక్ష
త్రంపాతు తాభ్యస్వాహా భువనస్య పతే యస్యత ఉపనిగ్రహో ఇహచ ॥
ససోరస్వాజ్యనిగ్ం కాయస్పషగ్ం సువీర్యగ్ం సంవత్సరీణాగ్ స్వ
ప్తిగ్ స్వాహా పరమేష్ఠ్యధిపతి మృత్యుగంధనః సు తదం బ్రహ్మ

క్షత్రంపాతు తస్మైస్వాహ తస్య విశ్వమప్సరసోభువోనామతా ఇ
దం బ్రహ్మక్షత్రంపాంతు తాభ్యస్వాహ సుక్షీతి సుభూతి భద్రకృత్సు
వనాః స్వర్జన్యో గంధర్వాః సు ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మైస్వా
హ తస్య విద్యుత్సోప్సరసోఋచోనామతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాంతు
తాభ్యస్వాహ దూరేహేతి రమృడయో మృత్యుగంధర్వాః సు ఇదం
బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మైస్వాహ తస్య ప్రజా అప్సరసో భీరువోనామతా
ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాంతు తాభ్యస్వాహ చారుః కృపణకాశీకామోగం
ధర్వాః సు ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మైస్వాహ తస్మాద్దయోఽప్సరస
శ్శోచయంతీనామతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాంతు తాభ్యస్వాహ సనో
భువనస్యవసే యస్యత ఉపరిగృహ ఇహచ ॥ ఉరుబ్రహ్మక్షత్రేత్రా
యమహి శమయచ్చ స్వాహా ॥ ౨౧

నమో అస్తు సప్తపేభ్యో యేకేచ పృథివీమను ॥ యే అంతరిక్షే
యేచివి తేభ్యస్తపేభ్యో నమః ॥ యేదోహోచనే చివ్రా యేవానూ
ర్యస్య రశ్మిషు ॥ యేషా మపునదఃకృతం తేభ్యస్తపేభ్యో నమః ॥
యాథిహవో యాతుధానానాం యేవా వనస్పతీగింరను ॥ యేవా వతు
షు శేరతే తేభ్యస్తపేభ్యో నమః ॥

అయం పురో హరికేశ నూర్యరశ్మి స్తస్యరథగృత్సశ్చరథౌజా
శ్చసేనానిగ్రామణ్య పుంజికస్థలాచ కృతస్థలాచాప్సరసో యాతుధానా
హేతీరిత్యోగింసి ప్రహేతి స్తేభ్యో నమ స్తేనోమృడయంతుతే యం ద్వి
ష్టాయశ్చనోద్వేష్టే తంహోజంభేదధామి ॥ అయం దక్షిణా విశ్వకర్మా

తస్య రథస్త్వనశ్చ రథేచిత్రశ్చ సేనాని గ్రామణ్యమేన కాచ సహజన్యాచా
 పునరసాదంత్యవః పుశవోహేతిః పారుషేయావధః ప్రహేతి స్తేభ్యానమ
 స్తేనోమృడయంతు తేయం ద్విష్టో యశ్చనోద్వేష్టి తంవోజర భేదధామి॥

అయం పశ్చాద్విశ్వవ్యచా సస్య రథప్రాతశ్చా సమరథశ్చ సేనాని
 గ్రామణ్యప్రమోచంతి చానుమోచంతి చాపురసా సహాహేతి ర్వాన్య
 ఘాః ప్రహేతి స్తేభ్యానమ స్తేనోమృడయంతు తేయం ద్విష్టోయశ్చనో
 ద్వేష్టితంవోజరభేదధామి ॥

అయము త్రరాతన్యద్యసు సస్య సేనజచ్చసుషేణశ్చ సేనాని
 గ్రామణ్య విశ్వాచీచ పుతాచీచాపురసావాహేతిర్వాతః ప్రహే
 తి స్తేభ్యానమ స్తేనోమృడయంతు తేయం ద్విష్టోయశ్చనోద్వేష్టితం వో
 జరభేదధామి ॥

అయము పర్యర్వాగ్వసు సస్య తార్క్ష్య శ్చారీష్ట సేమిశ్చ సేనాని
 గ్రామణ్యపురవశీచ పూర్వచి త్తిశ్చాపురసా విద్యుద్ధేతిరవస్సూజ్జన్య
 హేతి స్తేభ్యానమ స్తేనోమృడయంతు తేయం ద్విష్టోయశ్చనోద్వేష్టితం వో
 జరభేదధామి ॥ ౨౩ ॥

అశుశ్చిశానోవృషభోనయ్యుధో ఘనాఘనః ॥ త్సోభణశ్చర్మవశీ
 నా ॥ సంక్రందనోనిమిష ఏకవీరశ్శత్రుగ్ంసేనా అజయత్సామింద్రః ॥
 సంక్రందనేనానిమిషేణ జిఘ్ననాయుత్కారేణ దుశ్శ్చవనేన ధృష్టునా ॥
 తదింద్రేణజయత తత్సహధ్వన్యయ్యుధో సరత్తఘహ స్తేనవృష్టా ॥ సత్తఘ
 హ హైస్తనిషంగిభిర్వశీనగ్గప్రప్తా సయుధ ఇంద్రోగణేన ॥ సగ్ంసృష్ట

జత్సీమసాబాహు శద్ధ్యధ్వధన్వా ప్రతిహితాభిరస్తాః॥ బృహస్పతేపరి
 దీయా ॥ రథేన రత్నోహమిత్రాగ్ం అపబాధమానః ॥ ప్రభంజంతేనా
 ప్రమృణోయుధాజయ స్సస్తాకమేధ్యవితారథానాం ॥ గోత్రభిదం గో
 విదం వజ్రబాహుం జయంత మజ్జప్రమృణంతమోజసా ॥ ఇమగ్ం స
 జాణా అనువీరయధ్వ మింద్రగ్ం సఖాయోనుసగ్ం రభధ్వం ॥ బలవిజ్ఞా
 యస్థవిరః పృవిర స్సహస్వా వాజీ సహమానఉగ్రః ॥ అభివీరో అభిస
 త్వా సహజాజై త్రమింద్రరథ మాత్మిష్ఠ గోవిత్ ॥ అభిగోత్రాణి సహ
 సా గాహమానోదాయ

వీర శ్చతమన్యురింద్రః ॥ దుశ్చ్యవనః పుతనామ డయుధ్యోస్తా
 కగ్ం సేనా అవతు ప్రయుత్సు ॥ ఇంద్ర ఆసాన్నేతా బృహస్పతిడక్ష
 ణాయజ్ఞః పురవీతుసోమః ॥ దేవసేనానామభిభంజతీనాం జయంతీనాం మ
 రుతోయం త్వగ్రే ॥ ఇంద్రస్య వృష్ణో వరుణస్య రాజ్ఞ ఆదిత్యానాం మ
 రుతాగ్ం శధఉగ్రం ॥ మహామనసాం భవనచ్యవానాం ఘోషోదేవా
 నాం జయతా ముదస్థాత్

అస్తాక మింద్రస్సమృతేషు ధ్వజే ష్వస్తాకంయా ఇషవస్తా
 జయంతు ॥ అస్తాకం వీరాఉత్తరేభవం త్వస్తానుదేవా అవతాహవేషు ॥
 ఉద్ధర్షయ మఘవ న్నాయుధాన్యతనత్వనాం మామకానాం మహ
 గ్ంసి ॥ ఉద్వృత్తిహన్వాజనాం వాజనాన్యద్రథానాం జయతామేతు
 ఘోషః ॥ ఉపప్రేతజయతానరస్థిరావస్సంతు బాహవః ॥ ఇంద్రోవశ్శ
 మాయచ్చ త్వనాథృష్యాయథా సథ ॥ అవస్మస్తా పరాతతశరవ్యే బ్ర

హస్గం శిత ॥ ౨౭ ॥

గచ్ఛామిత్రాన్ప్రవిశమైషాం కంచనోచ్ఛ్రవః ॥ మర్మాణితే
వర్మభి చ్ఛాదయామి సోమస్త్రాజామృతేనాభివస్తాం॥ ఉగ్రోర్వరీయో
వరవస్తే అస్తు జయంతం త్వమనుమదంతు దేవాః॥ యత్ర బాణాస్సంప
తంతి కుమారావిశిఖా ఇవ ॥ ఇంద్రోస్తత్రవృత్రహా విశ్వాహా శర్మ
యచ్ఛతు॥ ౨౮ ॥

శంచమే మయశ్చమే ప్రియంచమేనుకామశ్చమే కామశ్చమే సా
మాసశ్చమే భద్రంచమే శ్రేయశ్చమే వస్యశ్చమే యశశ్చమే భగశ్చ
మే ద్రవిణంచమే యాతాచమే ధర్తాచమే క్షేమశ్చమే ధృతిశ్చమే
విశ్వంచమే మహశ్చమే సంవిచ్ఛమే జ్ఞాత్రంచమే సూశ్చమే ప్రసూ
శ్చమే సీరంచమే లయశ్చ మఋతంచమే మృతంచమే యత్కృతంచమే
సామయచ్ఛమే జీవాతుశ్చమే దీర్ఘాయుత్వంచమే నమిత్రంచమే భ
యంచమే సుగంచమే శయనంచమే సూషాచమే సుదినంచమే ॥ ౩౦ ॥

మమాగ్నేవచోవిహవేస్వస్తు వయంత్యేథానాస్తనవగు
షేను ॥ మహ్యాన్నమంతాం ప్రదిశశ్చతస్మిన్ స్వయాధ్యక్షేణవృతనా
జయేను ॥ మమ దేవావిహవేసంతు సర్వఇంద్రావంతో మరుతో
విష్ణురగ్నిః॥ మమాంతరిక్ష మురుగోపమస్తు మహ్యాంవాతః పవతాం కా
మేఅస్మిన్ ॥ మయి దేవాద్రవిణ మాయజంతాం మహ్యూశీరస్తు మయిదే
వహూతిః ॥ దైవ్యాహూతారావనిషంత ॥ పూర్వేర్విష్టాస్యామతను
వాసువీరాః ॥

మహ్యం యజంతు మమయానిహవ్యాకూతి స్సత్త్వామససామే
అస్తు ॥ ఏనోమానిగాంకతమచ్చనాహం విశ్వేదేవాస్తో అధిపౌచతామే॥
దేవీష్వదువీరురుణకృణాత విశ్వేదేవాసఇహ వీరయధ్వం॥ మాహస్త్వహి
ప్రజయా మాతనూభి మారధామద్విషతే సోమరాజః ॥

అగ్ని మున్యం ప్రతినుద స్పృరస్తాత్ ॥ అదభౌ గోపాః పరిపాహి
న స్వం ॥ ప్రత్యంవోయంతు నిగుతఃపుష్తేమైషాం చిత్తంప్రబుధావి
శేత ॥ ధాతా ధాతృణాం భువనస్వయస్స శిదేవగ్ం సవితార మభి
మాతిషాహం ॥

ఇమం యజమశ్వినోభా బృహస్పతిదేవాః పాంతు యజమానం
స్వధాత్ ॥ ఉరువ్యచానో మహిష శ్శముయగ్ం సదస్కి హవే
పురుహూతః పురుక్షు ॥ సనః ప్రజాయై హ్యశ్వమృడయేంద్రమా ॥
నోరీరిషోమాపరాదాః ॥

యేన స్సపత్నా అపతేభవం త్వంద్రాగ్నిభ్యా మవబాధా
మూహతాత్ ॥ వసవో రుద్రా ఆదిత్యా ఉపరి స్పృశంమోగ్రంచేత్తార
మధిరాజమక్రత్ ॥ అర్వాంచ మింద్రమముఖోహవామహౌ యోగో
జిద్ధనజదశ్వజద్యః ॥ ఇమన్నోయజ్ఞంవిహవేజుషస్వాస్యకుమో హరి
వోమేదిసంత్యా ॥ ౩౪ ॥

అగ్నే మున్యేపథమస్య ప్రచేతసోయం పాంచజన్యం బ్రహవ
స్సమింధతే ॥ విశ్వస్యాంవిశిప్రవిశివాగ్ం సమీమహౌ సనోముంచ
త్వగ్ంహసః ॥ యస్యేదంప్రాణన్నిమిషద్యదేజితి యస్యజాతంజనమా

నంచ కేవలం || స్తామ్యగ్నింనాథితో జోహవీమి ననోముంచత్వగ్ంహ
 సః || ఇంద్రస్యమన్యే ప్రథమస్య ప్రచేతసా వృత్రోఘ్నస్తామా ఉపమా
 ముపాగుః || యోదాశుష సుకృతోహవ ముపగంతా || ౩౫ ||
 ననో ముంచత్వగ్ంహసః యస్సంగ్రామం నయతినంవశీయధేయః పుష్టాని
 సగ్ం స్సృజతి త్రయాః || స్తామింద్రంనాథితో జోహవీమి ననోముంచ
 త్వగ్ంహసః || మన్వేవాం మిత్రావరుణా తస్యవిత్గ్ంసత్యైజసాదృగ్ం
 హణాయన్ను దేధే || యారాజానగ్ం సరథంయాథ ఉగ్రాతానో ముంచ
 తమాగసః || యోవాగ్ం రథఋజరశ్చిస్సత్యధర్మా మిథుశ్చరంతము
 పయాతిదూషయ ||

స్తామి మిత్రావరుణానాథితో జోహవీమితేనో ముంచతమాగ
 సః || వా యోస్సవితు విదధానిమన్త హే యావాత్మస్వద్భిభృతోయాచ
 రేక్షతః | యా విశ్వస్యపరిభూబభూవతు స్తానోముంచతమాగసః ||

ఉపశ్శేష్తాన ఆశిషో దేవయో ధర్మే అస్థిర || స్తామి వాయు
 గ్ం సవితారం నాథితో జోహవీమితేనో ముంచతమాగసః || రథితమా
 రథినామహ్నఃతయే శుభం గమిష్ఠాసుయమేభి రశ్వైః ||

యయోవాం దేవోదేవేష్వనిశితమోజస్తానో ముంచతమాగ
 సః || యదయాతం వహతుగ్ం సూర్యాయాస్త్రిచక్రేణసగ్ంసద మిచ్ఛ
 మానా || స్తామి దేవావశ్వినో నాథితో జోహవీమితేనో ముంచతమాగ
 సః || మరుతాం మన్వే ఆధినోబృవంతు ప్రేమాం వాచం ఛిశ్వా మ
 వంతు విశ్వే || ఆర్కా హువేసుయమానూతయే తేనోముంచం త్వేనసః ||

తిగ్మమాయుధం వీడితగ్ం సహస్వద్వివ్యగ్ం శధః పృథనానుజిష్టు !
 స్తామి దేవాన్మరుతోనాథితో జోహవీమి తేనోముంచం త్వేనసః ॥
 దేవానాం మన్వేఅధినోబృవంతు ప్రేమాంవాచం విశ్వామవంతువిశ్వే ॥
 ఆశూః హువేసుయమానూతయే తేనోముంచం త్వేనసః ॥ యదిదం మా
 భిశోచతి పారుషేయేణదేవ్యేన ॥ స్తామి విశ్వా దేవాన్నాథితోజోహ
 వీమి తేనో ముంచం త్వేనసః ॥ అనున్మద్యానుమతి ర్యజ్ఞం దేవేషు
 మన్యతాం ॥

అగ్ని శ్చహవ్యవాహనౌ భవతాం దాశుషేమయః ॥ అన్విదశుమ
 తేత్వంమన్యాసై శంచనస్సృధి ॥ క్రత్వేదతాయనోహినుప్రణ ఆయా
 గ్ంషితాఽపః ॥ వైశ్వానరోన డ్దాత్యాప్రయాతుపరావతః ॥ అగ్నిరుక్తేన
 వాహసా ॥ పృష్టోదివి పృష్టోఅగ్నిః పృథివ్యాంపృష్టో విశ్వాఽపథీ రా
 వివేశ ॥ వైశ్వానరస్సహసా పృష్టోఅగ్ని స్సనోదివాసరిషఃపాతు న క్తరో ॥
 యే అప్రథేతా మమి తేభిరోజోభిర్వేప్రతిష్ఠే అభవతాం వనూసాం ॥ స్తా
 మి ద్యావాపృథివీనాథితోజోహవీమి తేనోముంచతమగ్ంహసః ॥ ఉర్వీ రో
 దనీవరిషకృణోతం తేత్రస్యపత్ని అధినోబ్రూయాతం ॥ స్తామి ద్యావా
 పృథివీనాథితోజోహవీమి తేనో ముంచతమగ్ంహసః ॥ య త్వేవయం పూ
 రుషత్రాయ విష్టావిద్వాగ్ం సశ్చక్రమా కచ్చనాగః ॥ ౪౧ ॥

కృధీస్వస్త్వాగ్ం అదితేరనాగావ్యేనాగ్ంసి శిశ్రఘోవిష్వగగ్నే ॥
 యథాహతద్వసఘా కార్యం చిత్పదిషితామముంచతాయజతాః ॥ ఏవా
 త్వసస్త్వప్రముంచావ్యగ్ంహః ప్రాతార్యగ్నేప్రతరాన్నఆయుః ॥ అగ్నే

తేషాం యో లజ్జానిమజీతిమావహ తస్మై నో దేవాః పరిద తైహ
నర్హే ॥ గ్రీష్మో హేమంత ఉతనో వసంత శ్వరద్వషాన్సువితన్న అస్తు॥
తేషా మృతూనాగ్ం శతశారదానాం నివాతపమా మభయేస్యామ ॥ ఇ
దువత్సరాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ కృణుతా బ్రహ్మమః ॥

తేషాం వయగ్ం సుమతౌ యజ్ఞయానాం జ్యోగజితా అహతా
స్యామ ॥ భద్రాన్నశ్రేయ సుఖనైష్టదేవా స్వయావసేన సమశీ మ
హిత్వా ॥ సనోమయోభూః పిన్వో ఆవిశస్వశంహో కాయతనువే స్తోమః॥

• భూతం భవ్యం భవిష్యద్వషట్ థాన్వహ నమఃకుక్సానుయజ్ఞ
ర్వషట్ థాన్వహ నమోగాయత్రీత్రిష్టుజ్జగతీవషట్ థాన్వహ నమఃపు
థివ్యంతరిక్షం ద్వార్యషట్ థాన్వహ నమోగ్నిర్వాయుస్సూర్యోవషట్
థాన్వహ నమఃప్రాణోవ్యానోప్రానోవషట్ థాన్వహ నమోన్నగక్రమీ
వ్యోష్టివషట్ థాన్వహ నమఃపితృపుత్రః పౌత్రోనషట్ థాన్వహ న
మోభూభువస్సువర్వషట్ థాన్వహ నమః ॥

ఇంద్రో దధీచో అథభిః ॥ సుతా ణ్యప్రతిష్కృతః ॥ జఘాన
నవతీ ర్నవ ॥ ఇచ్ఛ స్వశ్వస్య యచ్ఛిరః ॥ పర్వతే ప్వశ్రితం ॥ తద్విద
చ్ఛర్యణావతి ॥ అత్రాహగో రమన్వత ॥ నామత్వష్ట రపీచ్యం ॥ ఇత్థా
చంద్రమసో గృహే ॥ ఇంద్రోమిద్ధాధినో బ్రహ్మత ॥ ఇంద్ర మకేభి
రక్షాణః ॥ ఇంద్రం వాణీరనూషత ॥ ఇంద్ర ఇద్ధర్యోస్సచా ॥ సంమిశ్ర
ఆవహో యుజా ॥ ఇంద్రోవజ్రీ హిరణ్మయః ॥ ఇంద్రో దీర్ఘాయ చక్షు
సే ॥ ఆనూర్యగ్ం రోహయద్దివి ॥ విగోభి రద్రి మైరయత్ ॥ ఇంద్రవా

జేషునో అవ ॥ సహస్రపద్ధనేషు చ ॥ ఉగ్ర ఉగ్రాభిరూతిభిః ॥ తమిం
 ద్రం వాజయామసి ॥ మహే వృతాయ హంతవే ॥ సవృషా వృషభో
 భవత్ ॥ ఇంద్ర స్సదామనే కృతః ॥ ఓజష్ట సృబలేహితః ॥ ద్యుమ్ని
 శ్లోకీనసామ్యః ॥ గిరా వజ్రోనసంభృతః ॥ సబల్లో అనపచ్యుతః ॥ వన
 త్సురుగో అస్తృతః ॥ చక్షుషో హేతేమనసో హేతె ॥ వాచోహేతె
 బ్రహ్మణోహేతె ॥ యోమామాయు రభిదా సతి ॥ తమగ్నే మేన్యా
 ఘేనింకృణు ॥ యోమాచక్షుషా యోమనసా ॥ యోవాచా బ్రహ్మ
 ణాఘాయు రభిదాసతి ॥ తయాగ్నే త్వంమేన్యా ॥ అముమమేనింకృణు ॥
 యత్కించాసా మనసా యచ్చవాచా ॥ యజ్జేజ్జాహతి యజుషా
 హవిభిః ॥ తం మృత్యుం నిఋరుత్యా సంవిదాసః ॥ పురాదిష్టదా
 హుతీరస్యహంతు ॥ యాతుధానా నిఋరుతి రాదురక్షః ॥ తే అస్య
 స్తుం త్వన్మతేన సత్యం ॥ ఇంద్రేషితా ఆజ్య మస్యమధ్నః ॥ మో
 తత్సమృద్ధియదసాక్షరోతి ॥ హన్మితేహంకృతగ్ం హవిః ॥ యోమ
 ఘోరమచీకృతః ॥ అపాంచత ఉభా బాహూ ॥ అపనహ్యమ్యాస్యం ॥
 అపనహ్యమితేబాహూ ॥ అపనహ్యమ్యాస్యం ॥ అగ్నే దేవస్య బ్ర
 హ్మణా ॥ సర్వం తేవధిషం కృతం ॥ పురా మువ్యవపట్కారాత్ ॥ య
 జ్ఞం దేవేషు నస్కృధి ॥ స్విష్ట మస్మాకం భూయాత్ ॥ మాస్తా ప్రాప్త
 న్నరాతయః ॥ అంతిదూరేసతో అగ్నే ॥ భాతృవ్యస్మాభిదాసతిః ॥ వ
 పట్కారేణ వజ్రేణ ॥ కృత్యాగ్ం హన్మికృతా మహం ॥ యోమాన క్తం
 దివాసాయంప్రాతశ్చాహ్నానిపీయతి ॥ అద్యాత మింద్రవజ్రేణ ॥

భ్రాతృవ్యం పాదయామసి ॥ ౧౭ ॥

ప్రాణోరక్షతి విశ్వమేజత్ ॥ ఇర్యోదూత్వా బహుధా బహుని ॥
స ఇత్సర్వం వ్యానశే ॥ యోదేహో దేవేషు విభూకంతః ॥ ఆవృద్ధాదా
తే త్రిమధ్యగద్వృషా ॥ తమిత్ప్రాణం మనసోపశిక్షత ॥ అగ్రం దే
వానా మిదమత్తునో హవిః ॥ మనస్ శ్చిత్తేదం ॥ భూతం భవ్యంచ
గుప్యతే ॥ తద్ధి దేవేష్వగ్రియాం ॥ ఆనయేతు పురశ్చరం ॥ సహదేవై
రిమగ్ం హవం ॥ మనశ్చేయసి శ్రేయసి ॥ కర్తవ్యజ్ఞపతిం దధత్ ॥ జప
తామేవాగ్నిదగ్ం హవిః ॥ విరాడ్దేవీపురోహితా ॥ హవ్యవా డనసా
ని ॥ యయా రూపాణి బహుధా భవంతి ॥ పేషాగ్ంసి దేవాః పర
మే జనితే ॥ సానోవిరా డనపస్పరంతి ॥ ౧౮ ॥

వాగ్దేవీజపతా మిదగ్ం హవిః ॥ చక్షుర్దేవానాం జ్యోతిరమృ
తేన్యక్తం ॥ అస్యవిజ్ఞానాయ బహుధాని ధీయతే ॥ తస్యసుమ్న మశీ
మహి ॥ మానోహాసేద్విచక్షణం ॥ ఆయు రిన్నః ప్రతీర్యతాం ॥ అనం
ధాచ్ఛక్తుమావయం ॥ జీవాజ్యోతిరసీ మహి ॥ సువజ్యోతిరుతాన్పు
తం ॥ శ్రోత్రేణ భద్రముత శృంగంతి సత్యం ॥ శ్రోత్రేణ వాచం బహు
ధోద్యమానాం ॥ శ్రోత్రేణ మోదశ్చ మహాశ్చ శూయతే ॥ శ్రోత్రే
ణ సర్వాదిశ ఆశ్రణోమి ॥ యేనప్రాచ్యా ఉతదక్షిణా ॥ పృథివ్యైదిశశ్చ
ఙ్మంత్యుత్తరాత్ ॥ తదిచ్ఛోత్రం బహుధోద్యమానం ॥ అరాన్ననేమిః ప
రిసర్వం బభూవసిగ్ం హేవ్యాప్రమ ఉతయా పృథాకా ॥ త్విషి రగ్నా బా
హ్మణే నూర్యేయా ॥ ఇంద్రియాదేవీ సుభగాజ్జహన్ ॥ సాన అగన్వచకా

సంవిదానా ॥ యారాజన్యే దుందుభానాయతాయా ॥ అశ్వస్యక్రంద్యే
పురుషస్యమాయా ॥ ఇంద్రంయాదేవీ సుభగా జజాన ॥ సాన ఆగన్వచ
సాసంవిదానా ॥ యామాస్తిని ద్వీపిని యాహిరణ్యే ॥ త్విషిరశ్వేషు పు
రుషేషు గోషు ॥ ఇంద్రం యాదేవీ సుభగా జజాన ॥ సాన ఆగన్వచ
సాసంవిదానా ॥ రథే అక్షేషు వృషభస్య వాజే ॥ వాతే ప్రజన్యే వ
రుణస్య శుష్కే ॥ ఇంద్రం యాదేవీ సుభగా జజాన ॥ సాన ఆగన్వచ
సాసంవిదానా ॥

రాడసి విరాడసి ॥ సంమాడసి ॥ స్వరాడసి ॥ ఇంద్రాయత్వాతే
జస్వతే తెజస్వంతగ్ శ్రీణామి ॥ ఇంద్రాయత్వాజస్వత ఓజస్వంతగ్ శ్రీణా
మి ॥ ఇంద్రాయత్వా పయస్వతే పయస్వంతగ్ శ్రీణామి ॥ ఇంద్రాయ
త్వాయుష్మత ఆయుష్మంతగ్ శ్రీణామి ॥

తెజోసి ॥ త తై ప్రయచ్ఛామి ॥ తెజస్వదస్తుమే ముఖం ॥ తెజ
స్వచ్ఛిరో అస్తుమే ॥ తెజస్వా విశ్వతః ప్రత్యజ్ ॥ తెజసా సంపిపృ
ధిమా ॥

ఓజోసి ॥ త తై ప్రయచ్ఛామి ॥ ఓజస్వదస్తుమేముఖం ॥ ఓజస్వ
చ్ఛిరో అస్తుమే ॥ ఓజస్వా విశ్వతః ప్రత్యజ్ ॥ ఓజసా సంపిపృధిమా ॥
పయోసి ॥ త తై ప్రయచ్ఛామి ॥ పయస్వదస్తుమే ముఖం ॥ ప
యస్వచ్ఛిరో అస్తుమే ॥ పయస్వా విశ్వతః ప్రత్యజ్ ॥ పయసా సంపిపృ
ధిమా ॥౬౦॥

ఆయురసి ॥ త తై ప్రయచ్ఛామి ॥ ఆయుష్మదస్తు మేముఖం ॥

అయుష్కచ్చిరోఅస్తుమే ॥ అయుష్మా నిశ్శ్వతః ప్రత్యజ్ ॥ అయుషా సు
 పిపృగ్ధిమా ॥ ఇమమగ్న అయుషే వచనానే కృణి ॥ ప్రియగ్ం రేతోవ
 రుణ సోమరాజ్ ॥ మాతెవాన్తా అదితె శమయచ్ఛ ॥ విశ్వేదేవా
 జరదష్టర్యథాసత్ ॥౬౧॥

అయురసి విశ్వాయురసి ॥ సర్వాయురసి సర్వమాయురసి ॥ య
 తో వాతో మనోజవాః ॥ యతఃక్షరంతి సింధవః ॥ తాసాం త్వాసర్వా
 సాగ్ం ఋచా ॥ అభిషించామి వచనా ॥ సముద్రధివాసిగంహనా ॥
 సోమైవాస్య దాభ్యః ॥ అగ్నిరివ విశ్వతః ప్రత్యజ్ ॥ సూర్యధివ జ్యోతి
 మావిభూః ॥

అపాంయోద్రవజేరసః ॥ తమహమస్తా అముష్యాయణాయ ॥
 తెజసే బ్రహ్మవచనాయ గృహ్ణామి ॥ అపాంయ ఊర్మారసః ॥ తమ
 వా మస్తాఅముష్యాయణాయ ॥ ఓజసే వీర్యాయగృహ్ణామి ॥ అపాంయో
 మధ్యతీరసః ॥ తమహ మస్తా అముష్యాయణాయ ॥ పుష్ట్యప్ర
 జననాయ గృహ్ణామి ॥ అపాంయో యజ్ఞయోరసః ॥ తమహమస్తాఅము
 ష్యాయణాయ ॥ ఆయుషే దీర్ఘాయుత్వాయ గృహ్ణామి ॥ అహమస్మి
 ప్రథమజఋతస్య ॥ పూర్వం దేవేభ్యో అమృతస్యనాభిః ॥ యోమాద
 దాతిసత్తదేవమావాః ॥

అహమన్న మన్నమదంత మద్ధి ॥ పూర్వమగ్నేరపి దహత్య
 న్నం ॥ యత్రేహాసాతే అహము త్రరేషు ॥ వ్యాత్యమస్య పశవస్తుజం
 భం ॥ పశ్యంతిధీరాః ప్రచరంతిపాశాః ॥ జహ్మ్యన్యం నజహ్మ్యన్యం॥

అహమన్నం వశమిచ్చరామి॥ సమానమర్థం పశ్యేమి భుంజత్ ॥ కో
 మ్మామన్నం మనుష్యాదయేత ॥ పరాకేలన్నం సిహితం లోకపతే॥ విశ్వే
 దేవనైః పితృభిర్గుణైః పమన్నం ॥ యదద్యతే లుప్యతే యత్పరోష్యతే ॥
 సతతమీసాతనూర్జేబభూవ॥ మహంతే చరూసకృద్దుగ్ధేన పపా॥ దివంచ
 పృశ్నే పృశ్నివీంచ సాకం ॥ తత్సంపిబంతోనమినంతి సేధసః ॥ నైతద్భూ
 యోభవతి నోకసియః ॥ అన్నంప్రాణమన్న మపానమాహుః ॥ అన్నం
 మృత్యుం తముజీవాతమాహుః ॥ అన్నంబ్రహ్మణోజరసం వదంతి ॥ అన్న
 మాహుః ప్రజననం ప్రజానాం ॥ మోమమన్నం విందతే అప్రచేతాః ॥ స
 త్యంబ్రహ్మిమివధ ఇతస్సతస్య ॥ నార్యమణం పుష్యతినోసఖాయం ॥ కేవ
 లాఘోభవతి కేవలాదీ॥ అహం మేఘస్తయన్వపకన్నస్తి॥ మామదంత్య
 హమద్భ్యన్యాయ ॥ అహం సదమృతో భవామి ॥ మదాదిత్యా అధిన
 వేతే తపంతి ॥ దేవీం వాచమజనయంతదేవాః ॥ తాంవిశ్వరూపాః పుత్ర
 శ్రా వదంతి ॥ సానోమంద్రేషమూర్జం దుహానా॥ ధేనుర్వాగస్తానుప
 సుప్తతైతు ॥ యద్వాగ్స్వదంత్యవిచేతనాని ॥ రాష్ట్రీదేవానాం నిషసాద
 మందా॥ ॥ చతస్రీ ఊర్జం దుదుహేపయాగ్ంసి॥ క్వస్విదన్యాః పరమం
 జగామ ॥ అనంతామంతాదధినిమిత్తాం మహీం ॥ యస్యాందేవా అ
 దధుభోజనాని॥

ఏకాక్షరాంద్విపదాగ్ంపట్టదాంచ॥ వాచందేవా ఉపజీవంతి విశ్వే॥
 వాచందేవా ఉపజీవంతి విశ్వే॥ వాచం గంధవాః పుత్రశ్రా మనుష్యాః॥
 వాచీ మావిశ్వాభువనాన్యపితా ॥ సానోహవంజపతా మంద్రపత్నీ ॥

వాగ్మరం ప్రథమజా ఋతస్య ॥ వేదానాం మూతామృతస్యనాభిః॥౬౮॥
 సానోజమాణోపయజ్ఞమాగాత్ ॥ అవంతీదేవీ సుహవామే అస్తు॥
 యామృషయో నుత్రకృతౌ మనీషిణః ॥ అన్వైచ్ఛ దేవా సహనా
 శ్రమేణ ॥ తాం దేవీం వాచగ్ం హవిషాయజామహే ॥ సానోదధాతు
 నుకృతస్యలోకే ॥ చత్వారివాక్పరిమితా పదాని ॥ తాని విదుః ॥ హ్య
 ణా యేమనీషిణః ॥ గుహాతీగ్నిహితా నంగయంతి ॥ తురీయం నాచో
 మనుష్యా వదంతి॥

శ్రద్ధయాగ్ని సమిధ్యతే ॥ శ్రద్ధయా విందతేహవిః॥ శ్రద్ధాం భ
 గస్య మూర్ధని॥ వచసావేదయామసి ॥ ప్రియగ్ శ్రద్ధేదదతః॥ప్రియగ్ శ్ర
 ద్ధేదిదాసతః ॥ ప్రియంభోజేషుయజ్వసు॥ ౭౦ ॥

ఇదంమ ఉదితంకృధి ॥ యథాదేవా అనురేషు॥శ్రద్ధా ముగేషు
 చక్రిరే॥ప్రవంభోజేషు యజ్వసు ॥ అస్తాకముదితం కృధి ॥ శ్రద్ధాం దేవా
 యజమానాః ॥ నాయుగోపా ఉపాసతే ॥ శ్రద్ధాగ్ం హృదయ్యయాకూ
 త్యా ॥ శ్రద్ధయా హూయతే హవిః ॥ శ్రద్ధాం ప్రాతర్హవామహే ॥
 శ్రద్ధాం మధ్యందినం పరి శ్రద్ధాగ్ం సూర్యస్యనిమృచి ॥ శ్రద్ధే శ్రద్ధాప
 యేహమా॥ శ్రద్ధా దేవానధివస్తే ॥ శ్రద్ధా విశ్వమిదంజగత్ ॥ శ్రద్ధాం
 కామస్యమూతరం॥

హవిషా వధాయామసి॥ బ్రహ్మజ్ఞానంప్రథమంపురస్తాద్విసీమత
 స్సురుచోవేస ఆవః॥సబుద్ధియా ఉపమా అన్యవిష్టా సన్నిశ్చయోని మ
 సతశ్చైవివః॥ పితావిరాజా మృషభోరయీణాం ॥ అంతరిక్షం విశ్వయాప్త

ఆపివేశ || తమక్తైరభ్యచంతివత్సం||

బ్రహ్మనంతం బ్రహ్మణా వర్ధయంతః || బ్రహ్మ దైవానజనయత్ ||
 బ్రహ్మ విశ్వమిదం జగత్ || బ్రహ్మణః క్షత్రం నిర్మితం || బ్రహ్మ బ్రాహ్మ
 ణ ఆత్మనా || అంతరస్మిన్ని మే లోకాః || అంతర్విశ్వమిదం జగత్ ||
 బ్రహ్మైవ భూతానాం జ్యేష్ఠమ్ || తేనోహ తిస్సృజతుం || బ్రహ్మ దై
 వా స్త్రీయ స్త్రిగ్శత || బ్రహ్మన్నింద్రపజాపతీ || బ్రహ్మ హవిశ్వా
 భూతాని || నావీవాంత ససమాహితా || చతస్ర ఆశాః ప్రచరం త్యగ్న
 యః || ఇమన్మో యజ్ఞం నయతు ప్రజానన్ || ఘృతం పిన్వ స్నజజ్ఞం
 సువీరం || ౭౪ ||

బ్రహ్మ సమిద్భవత్యాహుతీనాం || ఆగాఘా అగ్న్యన్నతద్రవ మ
 క్షణ || సిదతు గోమే రణయం త్వస్తే || ప్రజావతీః పురుషావా ఇహ
 స్యుః || ఇంద్రాయ పూర్వీరుషస్తో దుహానాః || ఇంద్రో యజ్వనే పృణ
 తెచ శిక్షతి || ఉపేద్దదాతినస్వం ముషాయతి || భూయోభూయో రయి
 మిదిస్య వర్ధయత్ || అభిన్నేఖిల్లేనిదధాతి దేనయుం || నతానశంతినదభా
 తి తస్కరః || సైనా అమిత్రోవ్యధిరా దధమతి || దేవాగ్శ్చయాభి
 ర్యజతే దదాతిచ || జోగిత్రాభిస్సచతే గోపతి స్సహ || నతా అర్వాశే
 ణక కాటో అశ్నుతే || నసగ్గ్నస్కృతత్రముపయంతితాఆభి ||

ఉరుగాయ మభయం తస్యతాలను || గావోమ ర్యస్యస్యవిచరంతి
 యజ్వనః || గావో భగో గావ ఇంద్రోమే అచ్ఛాత్ || గావ సోమస్య
 ప్రథమస్యభక్షుః || ఇమాయాగావ సుజనావ ఇంద్రః || ఇచ్ఛామిద్ధృ

దామసనా చిదింద్రం || యూయం గావో మేదయథాకృతంచిత || అశ్శీ
 లం చిత్త్రణుథానుప్రతీకం || భద్రం గృహం కృణుధ భద్రవాచః |
 బృహద్వోవయఉచ్చతేనభానుః | ప్రజావతీ స్సూయవసగ్ రిశంతీః || శు
 ధా ఆపస్సుప్రపాణే పిబంతీః || మావస్తేన ఈశతమాఘ శక్ంసః || పరి
 వోహేతీ రుద్రస్య వృంజ్యత్ || ఉపేద ముప్రవచనం || ఆసు గోషూ
 పపుచ్యతాం || ఉపక్ష్మభస్య రేతసి || ఉపేంద్ర తవప్రీత్యే || ౭౬ ||

తానూర్యాచంద్రమసా విశ్వభృతమా మహత్ || తేజో నసు
 మధ్రాజతోద్భవి || సామాన్తా నా చరత సామచారిణా || యయోర్వతం
 నమమే జాతు దేవయోః || ఉభావంతౌ పరియాత అర్త్యా || దివోనరశ్శీ
 గ్ సనుతోవ్యణవే || ఉభాభువంతీ భువనాకవిక్రతూ || సూర్యానచం
 ద్రా చరతో నాతామతి || పతీ ద్యుమద్విశ్వవిదా ఉభాదినః || సూర్యా
 ఉభా చంద్రమసా విచక్షణా || ౭౭ ||

విశ్వవారావహివో భావరేణ్యా || తానుమతం మతిమంతా మహి
 వ్రతా || విశ్వవహీప్రతరణ తరంతా || సువర్విదాదృశయే భూరి రశ్మి ||
 సూర్యాహి చంద్రావసుత్వేష దశతాః || మనస్వివో భానుచరతో ను
 సందివం || అస్య శ్రవో నద్య సప్త బిభ్రతి || ద్యావా త్మామా పృథి
 వీ దిశతం పుట్రః || అస్మై సూర్యాచంద్రమసాభిచక్షే || శ్రద్ధాకమంద్రచ
 రతో విచక్షరమ్ || ౭౮ ||

పూర్వాపరంచరతో మాయయైతే || శిశూ క్రీడంతౌ పరియాతో
 అధ్వరం || విశ్వస్య న్యోభువనాభిచక్షే || ఋతూ నన్యోవిదధ జ్ఞాయతే పు

నః॥హిరణ్యవర్ణాః శ్శుచియః పావకాయా సుజాతః కస్యపోయాస్వింద్రః॥
 అగ్నియాగభం దధిరేపియాపా స్తానఆపశ్శగ్ స్సోనాభవంతు ॥ యా
 స్నాం గాజా వరుణోయాతిమధ్యే సత్త్వానృతే అవపశ్యం జనానాం
 మధుశ్శుశ్రిశ్శుచయో యాఃపావకా స్తానఆపశ్శగ్ స్సోనాభవంతు ॥
 యాసాం దేవాదివికృణ్వంతి భక్షం యా అంతరిక్షే బహుధాభవంతి ॥
 యాఃపృథివీపయస్సోందంతి శుకా స్తానఆపశ్శగ్ స్సోనాభవంతు ॥ శివే
 సమాచక్షుషాపశ్యతాపశ్శివయా తన్వోపస్సృశతత్వచం మే ॥ సర్వా
 గ్ం అగ్నిగ్ంరపుషదోషువేవో ము వచో బలమోజ్ఞానిధత్త॥
 ఆపోబద్రా స్ఫుతమిదాప ఆసురగ్ని పోమాభిభృత్యాపృతాః ॥ తీవో
 రసో మధుపృచా మరఃగమ ఆమాప్రాణేనసహవచసాగ్ ॥ ఆదిత్య
 శ్శా మ్యుతవా శ్శ్రవోమ్యామాఘోషో గచ్ఛతి వాఙ్మ ఆసాం ॥ మన్యే
 భేజానో అమృతస్య తహి హిరణ్యవర్ణా అతృపంయదావః ॥ న్వాస
 దాస్తీన్నోసగాస్తీ తదాసిం ॥ నాస్తీద్రజోనో వ్యోమాపరోయత్ ॥ కిమా
 వరీవః కుహకస్య శమన్ ॥ ౭౯ ॥

అంభః కిమాస్తీ ద్దహనం గభీరం ॥ సమృత్య రమృతంభీతహిన్ ॥
 రాత్రియా అహ్న ఆస్తీత్ప్రకీతః ॥ ఆనీద వాతగ్ స్వభయా తచేకం ॥
 తస్మా ధ్ధాన్యం సపరఃకించ నాస ॥ తమ ఆస్తీ తమసా గూఢమగ్రే ప్రకీ
 తం ॥ సలిగ్ం సర్వమా ఇదం ॥ తుచ్ఛేనాభ్యపీహితం యదాస్తీత్ ॥
 తమస సస్ హి నాజాయతైకం ॥ కామ స్తదగ్రే సమవతతాధి ॥ ౮౦ ॥
 మనసో రేతః ప్రథమం యదాస్తీత్ ॥ సతో బంధుమసత్తి నిర

విందః ॥ హృది ప్రతిష్ఠాకవయో మనీషా ॥ తిలీకీనో వితతో రశ్మి
శేషామ్ ॥ అధస్విదానీ దుపరి స్విదానీత్ ॥ శేతోధా అనన్తహిమాన
ఆనన్ ॥ స్వధా అనన్తా త్ప్రయతిః పరసాత్ ॥ కో అద్ధా వేద కఇహ
ప్రవోచత్ ॥ కుత అజాతా కుత ఇయం విస్మయే ॥ అర్వాదైవా అన్యవి
నజనాయ ॥ ౮౧ ॥

అథాకోవేదయత ఆబభూవ ॥ ఇయం విస్మయైర్యత ఆబభూవ ॥
యదివాదధే యదివాన ॥ యో అస్యాధ్యక్షః పరమేష్వామః ॥ సో
అంగవేదయదినాన వేద ॥ కిన్ స్విద్యనం కఉనవృక్ష ఆసీత్ ॥ యో
ద్యావాపృథివీ నిష్ఠతక్షుః ॥ మనీషిణో మనసా ప్రచ్ఛతే దుతత్ ॥ య
దధ్యతిష్ఠ ద్భువనాని ధారయన్ ॥ బ్రహ్మవనం బ్రహ్మనవృక్ష ఆసీత్ ॥ ౮౨ ॥

యో ద్యావాపృథివీ నిష్ఠతక్షుః ॥ మనీషిణో మనసా విబ్రమీ
మిషః ॥ బ్రహ్మధ్యతిష్ఠ ద్భువనాని ధారయన్ ॥ ప్రాతరగ్నిం ప్రాతర్నిద్రగ్ం
హవామహి ॥ ప్రాత మిత్రావరుణా ప్రాతరశ్వినా ॥ ప్రాతభగం
పూషణా బ్రహ్మణస్పతిం ॥ ప్రాత సోమముతరుద్రగ్ం హువేమ ప్రాత
జితం భగముగ్రగ్ం హువేమ ॥ వయం పుత్ర మదితే ర్యోవిధతా ॥
అద్రక్షిద్ద్యం మన్యమాన స్తురశ్చిత్ ॥ ౮౩ ॥

రాజాచిద్యం భగం బ్రహ్మత్యాహ ॥ భగప్రణత భగనత్యరా
ధో భగే మాంధియముదవ దదన్ ॥ భగప్రణోజనయ గోభిరశ్వైః ॥
భగప్రనృభిన్నవం తస్యామ ॥ ఉతేదాన్తి భగవంతస్యామ ॥ ఉత ప్ర
పిత్వ ఉత మధ్యే అహ్నిం ॥ ఉతోదితా మఘవం హుర్యస్య ॥ వయం

దేవానాం నునుతౌ న్యామ ॥ భగవన్ భగవాన్ అనుదేవాః॥౫౪॥
 తేనవయం భగవంతన్యామ ॥ తంత్యా భగవత్వజ్జ్వా హవీమి॥
 సనో భగవ్రవతా భవేహ ॥ సమధ్వరాయోషసామంత ॥ దధిక్రా
 వేన శుచయే పదాయ ॥ అర్వాచీనం వసువిదం భగన్నః ॥ రథమివాశ్వా
 వాజినవహంతు ॥ అశ్వావతీ గోమతీ ర్షఉషాసః ॥ వీరవతీ స్పదమి
 చ్చంతు భద్రాః ॥ ఘృతం దుశనా విశ్వతః ప్రపీనాః ॥ యూయంపాత
 స్వస్తిభిస్సనానః ॥ ౫౫ ॥ ...

అగ్నినః పాతు కృత్తికాః నక్షత్రం దేవ మింద్రియం॥ ఇదమా
 నాం విచక్షణం ॥ హవిరాసం జహోతన ॥ యస్యభాంతిగన్మయోయ
 స్యకేతవః ॥ యస్మేమా విశ్వాభువనాని సర్వా ॥ సకృత్తికాభి కభి
 సంవసానః ॥ అగ్నిర్నోదేవ స్సువితే దధాతు ॥ ప్రజాపతే గోహిణీ వేత్తు
 పత్నీ ॥ విశ్వయాపా బృహతీ చిత్రభానుః ॥ ౫౬ ॥

సానోయజ్ఞస్య సువితే దధాతు ॥ యథాజీవే మశరదస్యవీతాః॥
 గోహిణీదేవ్యదగా త్పురస్తాత్ ॥ విశ్వయాపాణి ప్రతిమోదమానా ॥
 ప్రజాపతిగ్ం హవిషా నధయంతీ ॥ ప్రియా దేవానా ముపయాతు
 యజ్ఞం ॥ సోమోరాజా మృగశీషేణ అగన్ ॥ శివం నక్షత్రం ప్రియ
 మస్యధాను ॥ అప్యాయమానో బహుధా జనేషు ॥ రేతః ప్రజాం యజ
 మానే దధాతు ॥ ౫౭ ॥

యత్తేనక్షత్రం మృగశీర్ష మస్తే ॥ ప్రియగ్ం రాజా ప్రి
 యతమం ప్రియాణాం ॥ తస్యే తేసామ హవిషా విధేమ ॥ శష్ట వధి

ద్విపదేశం చతుష్పదే || ఆద్రయా రుద్రః ప్రథమాన ఏతి || శ్రేష్ఠో
దైవానాంపతి రష్మియానాం || నక్షత్ర మస్య హవిషా విధేమ ||
మానః ప్రజాగ్ం రీరిష న్నోతవీరా || హేతీ రుద్రస్య పరిణో వృణక్తు ||
ఆద్రానక్షత్రం జపతాగ్ం హవిర్నః || ౩ ||

ప్రిముంచమానా దురితాని విశ్వా || అపాఘశగ్ం సన్నుదతా
మరాతిం || పునర్నోదేవ్యదితిస్సృణోతు || పునర్వనూనః పునరేతాం
యజ్ఞం || పునర్నోదేవా అభియంతు సర్వే || పునఃపునర్వో హవిషా
యజామః || ఏవానదేవ్యదితి రసర్వా || విశ్వస్యభ్రతీః జగతః ప్రతిష్ఠా ||
పునర్వనూ హవిషా వధేయంతీ || ప్రియం దైవానా మప్యేతుపాఘః || ౪ ||

బృహస్పతిః ప్రథమం జాయమానః || తిష్య స్సక్షత్ర మభినంబ
భూవ || శ్రేష్ఠోదైవానాం పృతనాసు జిష్ణుః || దిశోనుసర్వా అభయ
నో అస్తు || తిష్యః పురస్తా దుతమధ్యతోనః || బృహస్పతిర్నః పరి
పాతు పశ్చాత్ || బాధేతాంద్వేషో అభయం కృణుతాం || సువీర్యస్య
పతయ స్యామ || ఇదగ్ం సర్వేభ్యో హవిరిస్తు జుష్టం || ఆశ్రేమా యే
షా మనుయంతి చేతః || ౫ ||

యే అంతరిక్షం పృథివీం క్షీయంతీ || తేన సస్పాహహవమా
గమిష్టాః || యే రోచనే నూర్వస్యాపి సపాః || యే దివం దేవీ మను
సంచరంతీ || యేషా మాశ్రేమా అనుయంతి కామం || తేభ్య సస్పే
భ్యా మధుమ జ్ఞాహూమి || ఉపహూతాః పితరో యేమఘాసు || మ
నోజవన సుకృతస్సుకృత్యాః || తేనో నక్షత్రే హవమాగమిష్టాః ||

స్వధాభియజ్ఞం ప్రయతం జపంతాం || ౬ ||

యే అగ్నిదగ్ధా యేనగ్నిదగ్ధాః || యేముంత్కం పితరః క్షీయంతి ||
యాగ్శ్చ విద్మయాగ్ం ఉచసప్రవిద్మ || మఘాసు యజ్ఞగ్ం సుకృతం జపం
తాం || గవాంపతిః ఫల్గునీనామసిత్వం || తదర్య మన్వరుణమిత్రాచారు ||
తంత్యావయగ్ం సనితారగ్ం సనీనాం || జీనాజీవంత ముపసంవిశేమ ||
యేనేమా విశ్వాభువనాని సంజతా || యస్య దేవా అనుసంయంతి
చేతః || ౭ ||

అర్యమా రాజా జరస్తువిష్టా || ఫల్గునీనా మృషభో రోర్దవీతి ||
శ్రేష్ఠో దేవానాం భగవో భగాసి || తత్వావిదుః ఫల్గునీ స్తస్యవితాత్ ||
అస్థభ్యం క్షత్రమజరగ్ం సువీర్యం || గోమదశ్వవచుపపన్ను దేహా || భ
గోహదాతా భగత్ప్రిదాతా || భగోదేవీః ఫల్గునీ రావివేశ || భగస్య
త్తం ప్రసవంగమేమ || యత్ర దేవై స్సధమాదం మదేమ || ౮ ||

ఆయాతు దేవ స్సవితోపయాతు || హిరణ్యయేన సువృతా ర
భేన || వహా వాస్తగ్ం సుభగం విద్మనాపసం || ప్రయచ్ఛంతం పపు
రింపుణ్యమచ్ఛ || వాస్త ప్రయచ్ఛ త్వమృతం వసీయః || దక్షిణేన ప్ర
తిగృభ్ణీమ వసత్ || దాతార మద్యసవితా విదేయ || యోనో వాస్తాయ
ప్రసువాతీ యజ్ఞం || త్వష్టా నక్షత్రమభ్యేతి చిత్రాం || సుభగం ససం
యువతిగ్ం రోచమానాం || ౯ ||

నివేశేయ స్సమృతా స్సర్వాగ్శ్చ || రూపాణి పిగ్ంశన్భువనాని
విశ్వా || తస్మై స్తవ్యస్తా తదుచిత్రా విచక్షాం || తస్మత్కృతం భూరిదా

అస్తు మన్యం ॥ తన్నఃప్రజాం వీరవతీగం సనోతు ॥ గోభి న్నో అశ్వై
 ససమనక్తు యజ్ఞం ॥ వాయు నక్షత్ర మభ్యేతి నిష్ట్యం ॥ తిగ్మశృంగో
 వృషభో రోరువాణః ॥ సమీరయ న్భువనా మాతరిశ్వా ॥ అపద్వే
 మాగ్ంసి నుదతామరాతీః ॥ ౧౦ ॥

తన్నో వాయు సదునిష్ట్య శృణోతు ॥ తన్నక్షత్రం భూరిదా
 అస్తుమన్యం ॥ తన్నోదేవాస్తో అనుజానంతు కామం ॥ యథాతమ
 దురితాని విశ్వా ॥ దూర మన్మచ్ఛత్రవోయంతు భీతాః ॥ తదింద్రాగ్ని
 కృణ్ణుతాం తద్విశాఖే ॥ తన్నో దేవా అనుమదంతు యజ్ఞం ॥ పశ్యాత్పు
 రస్తా దభయన్నో అస్తు ॥ నక్షత్రాణా మధిపత్ని విశాఖే ॥ శ్రేష్ఠావిం
 ద్రాగ్ని భువనస్య గోపా ॥ ౧౧ ॥

విషూచశ్శత్రూ నపభాధమానా ॥ అపక్షుధ న్నుదతా మరా
 తీర్తి ॥ పూర్ణా సశ్చాదుతపూర్ణా పురస్తాత్ ॥ ఉస్తద్భుతః పౌర్ణ
 మాసీ శిగాయ ॥ తస్యాం దేవా అధిసంవసంతః ॥ ఉత్తమేనాక ఇహ
 మాదయంతాం ॥ ప్రథ్వీసువచా యవతిస్సజోమాః ॥ పౌర్ణమా
 స్యుదగా చోభమానా ॥ ఆప్యాయయంతీ దురితాని విశ్వా ॥ ఉనుం
 దుహం యజమానాయ యజ్ఞం ॥ ౧౨ ॥

చిత్రభాను ర్యజమానే దధాతు హవిర్ముః పాథశ్చేతోజపం
 తాం చేతోమదేమరోచమానా అరాతీ గోపా యజ్ఞం ॥ ఋధ్యాస్త
 హవైస్సమసాసద్య ॥ మిత్రందేవం మిత్రభేయన్నో అస్తు ॥ అనూ
 రాథా హవిషా వధయంతః ॥ శతం జీవేమ శరద స్సుపీరాః ॥ చి

త్రానక్షత్ర ముదగా తురస్తాత్ ॥ అనూరాధా సత్తియద్వదంతి ॥ తస్మిన్
 త్రపతి పథిభి ర్దేవయానైః ॥ సిరణ్యయై విత్తతై రంతరిక్షే ॥ ఇంద్రో
 జ్యేష్ఠా మనునక్షత్రమేతి ॥ యస్మిన్ స్వత్రం వృత్తాశ్చ తతార ॥ ౧౩ ॥
 తస్మిన్ స్వయమమృతం దుహానాః ॥ క్షుధంత రేను దురితిం దురిష్టిం ॥
 పురందరాయ వృషభాయ ధృష్ణవే ॥ ఆషాఢాయ సహమానాయ మ్రాఢు
 షే ॥ ఇంద్రాయ జ్యేష్ఠామధుమ ద్దుహానాః ॥ ఉరుం కృణోతు యజమా
 నాయ లోకం ॥ మూలం ప్రజాం నీరవతీం విదేయ ॥ పరాచ్యేతు ని
 ఋరుతిః పరాచా ॥ గోభిర్నక్షత్రం పశు భిస్సమక్తం ॥ అహభూయతా ద్య
 జమానాయ మహ్యం ॥ ౧౪ ॥

అహరో అద్యసువితే దధాతు ॥ మూలం నక్షత్రమితి యద్వ
 దంతి ॥ పరాచీం వాచా నిఋరుతిం నుదామి ॥ శివం ప్రజాయై శివ
 మస్తు మహ్యం ॥ యాద్రివ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుః ॥ యా ఆత
 రిక్ష ఉతపాథిర్నీర్యాః ॥ యాసా మషాఢా అనుయంతి కామం ॥ తాన
 ఆపశ్యన్ స్తోనాభవంతు ॥ యాశ్చ కూపాయాశ్చనాద్యా స్సముద్రి
 యాః ॥ యాశ్చవైశంతీ రుతప్రాసనీర్యాః ॥ ౧౫ ॥

యాసా మషాఢా మధుభక్షయంతి ॥ తాన ఆపశ్యన్ స్తోనా
 భవంతు ॥ తన్నో విశ్వే ఉపశృణ్వంతు దేవాః ॥ తదషాఢా అభినం
 యంతు యజ్ఞం ॥ తస్మక్షత్రం ప్రథతాం పశుభ్యః ॥ కృషివృష్టి ర్య
 జమానాయ కల్పతాం ॥ శుభాః కన్యాయవతయ స్సపేశసః ॥
 కర్మకృత స్సుకృతో నీర్యావతీః ॥ విశ్వా దేవా హవిషా వర్ధ

యంతీః ॥ అస్తాధాః కామ ముపయాంతు యజ్ఞం ॥ ౧౩ ॥

యస్మిన్ బ్రహ్మభ్యజయ త్సర్వమేతత్ ॥ అముంచ లోక మిద
మూచ సర్వం ॥ తన్నోనక్షత్ర మభిజద్విజిత్య ॥ శ్రియం దధాత్వహృణే
యమానం ॥ ఉభౌలోకౌ బ్రహ్మణానం జితేమా ॥ తన్నో నక్షత్ర మభి
జద్విచష్టాం ॥ తస్మిన్వయం పుతనా స్సంజయేమ ॥ తన్నోదేవాస్తా అను
జానంతు కామం ॥ శ్రద్ధాంతి శ్రోణా మమృతస్య గోపాం ॥ పుణ్యమ
స్యా ఉపశృణోమి వాచం ॥ ౧౪ ॥

ః మహీం దేవీ విష్ణుపత్నీ మజ్జార్యాం ॥ ప్రతీచీమేనాగ్ం హవి
షా యజామః ॥ త్రేధా విష్ణు రురుగాయో విచక్రమే ॥ మహీం దివం
పృథివీ మంత్రతుం ॥ తచ్చోక్తే తిశ్రవ ఇచ్ఛనూనా ॥ పుణ్యగ్గోళోకం
యజమానాయ కృణ్వతీ ॥ అష్టా దేవా వసవ స్సామ్యాసః ॥ చతస్రాదే
వీ రజరా శ్రవిష్ఠాః ॥ తేయజ్ఞం పాంతు రజసః పరస్తాత్ ॥ సంవత్సరీ
ణా మమృతగ్న్ స్వప్తి ॥ ౧౫ ॥

యజ్ఞం నః పాంతు వసవః పురస్తాత్ ॥ దక్షిణతోభియంతు శ్ర
విష్ఠాః ॥ పుణ్యం నక్షత్ర మభినంవిశామ ॥ మానో అరాతి ర్ఘృతగ్ం సా
గః ॥ క్షత్రస్యరాజా వరుణోధిరాజః ॥ నక్షత్రాణాగ్ం శతభిష గ్వస్తిష్ఠః ॥
తౌదేభ్యః కృణుతో ద్ధిఘమామ్యుః ॥ శతగ్ం సహస్రా భేషజా నిధతః ॥
యజ్ఞం నోరాజా వరుణఉపయాతు ॥ తన్నో విశ్వే అభినంయంతు
దేవాః ॥ ౧౬ ॥

తన్నో నక్షత్రగ్ం శతభిష గ్మమాణం ॥ ద్ధిఘమామ్యుః ప్రతిర ద్యే

సజాని ॥ అబ్జ ఏకపా దుదగా త్పురస్తాత్ ॥ విశ్వాబూతాని ప్రతిమోద
మానః ॥ తస్య దేవా ప్రసనంయంతి సర్వే ॥ ప్రోష్ఠప్రదానో అమృత
స్య గోపాః ॥ విభాజమాన స్సమిధాన ఉగ్రః ॥ అంతఃక్షమహ దగం
ద్యాం ॥ తగం సూర్యం దేవ ముజవకపాదం ॥ ప్రోష్ఠప్రదానో అనుయం
తి సర్వే ॥ ౨౦ ॥

అహిబుద్ధియః ప్రథమాన ఏతి ॥ శ్రేష్ఠో దేవానా ముతమా
నుమాణాం ॥ తం బ్రాహ్మణా స్సమపా స్సామ్యాసః ॥ ప్రోష్ఠప్రదానో అ
భిరక్షంతి సర్వే ॥ చత్వార ఏకమభికమ దేవాః ॥ ప్రోష్ఠప్రదానశ్చతియా
వదంతి ॥ తేబుద్ధియం పరిషద్యగ్ స్తువంతః ॥ అహిగ్ంరక్షంతి సమసోప
సద్య ॥ పూషా రేవత్యన్వేతి పంథాం ॥ పుష్టివతి పశుపావాజబస్త్వే ॥ ౨౧ ॥

ఇమాని హవ్యా ప్రయతా జమాణా ॥ సుగైర్నోయానై రుప
యాతాం యజ్ఞం ॥ క్షుద్రా సశూ నక్షతు రేవతీనః ॥ గామ్రానోల
క్వాగ్ం అన్వేతు పూషా ॥ అన్నగ్ం రక్షంతౌ బహుధాః పూషం ॥
వాజగ్ం సనుతాం యజమానాయ యజ్ఞం ॥ తద్దశ్వినావశ్వయుజోప
యాతాం ॥ శుభంగమిష్ఠే సుయమేభి రశ్వైః ॥ స్వంనక్షత్రగ్ం హవి
షా యజంతౌ ॥ మధ్వాసంప్రక్తౌ యజమా సమక్తౌ ॥ ౨౨ ॥

యాదేవానాం భిషజౌ హవ్యవాహా ॥ విశ్వస్యదూతా వమృతస్య
గోపా ॥ తేనక్షత్రం జజమాణోపయాతాం ॥ సమోశ్విభ్యం కృణుమీ
శ్వయుగ్భ్యం ॥ అపపాస్మానం భరణీభారంతు ॥ తద్ద్యమోరాజా భగ
వా విచప్టాం ॥ లోకస్యరాజా మహతో మహాహి ॥ సుగన్నపం

థా మభయం కృణోతు ॥ య స్త్విన్నక్షత్రేయమవతిరాజా ॥ యస్మిన్నే
 నమభ్యసించుతదేవాః ॥ తదస్య చిత్రగం హవిషాయజామ ॥ అపస్తాప్తా
 నం భరణీభారంతు ॥ వివేశసి సంగమనీ వనూనాం విశ్వాదూపాణి వనూ
 న్యావేశయంతీ ॥ సహస్రోహగం సుభగా రరాణా సానకగన్ధచాసా
 సంవిదానా ॥ య త్రేదేవా అదధుభాగధేయ మమావాస్యేసంవసం
 తో మహిత్యా ॥ సానయజ్ఞం పిపృహి విశ్వవారే రయిన్నోధేహి సుభ
 గే సువీరం ॥ ౨౩ ॥

నవోనవో భవతి జాయమానోహ్నిం కేతురుషసామేత్యక్రగే ॥
 భాగందేవేభ్యో విదధాత్యాయన్ప్రచంద్రమా స్తిరతి దీర్ఘమామాయః ॥
 యమాదిత్యా అగ్ంశుమాప్త్యాయయంతి యమక్షత్రమక్షత్రయః పిబంతీ ॥
 తేననోరాజా వరుణో బృహస్పతి రాప్త్యాయయంతు భువనస్యగోపాః ॥
 యేవిరూపేనమనసాసంవ్యయంతీ ॥ సమానంతంతు పరితాతనాతే ॥ వి
 భూః ప్రభూ అనుభూ విశ్వతోహువే ॥ తేనో నక్షత్రేహవమాగమేతం ॥
 నయం దేవీబ్రహ్మణా సంవిదానాః ॥ సురత్సాసాదేవవీతిం దధానాః ॥
 అనూరాత్రే హవిషా వధాయంతః ॥ అతిపాప్తాన మతిముక్త్యాగమే
 మ ॥ ప్రత్యునదృశ్యాయంతీ ॥ ౨౪ ॥

ప్రృచ్ఛ్యంతీ దుహితా దివః ॥ అపామహీ వృణుతే చతుషా ॥
 తమో జ్యోతిష్కృణోతినూనరీ ॥ ఉద్దుస్రియా స్సచశేనూర్యః ॥ సచా
 ఉద్యన్నక్షత్ర మచిమత్ ॥ తవేదుహోవ్యుప్తి నూర్యస్యచ ॥ సంభక్తేన
 గమేమహి ॥ తన్నో నక్షత్ర మచిమత్ ॥ భానుమ త్తేజ ఉచ్చరత్ ॥

ఉపయజ్ఞమహాగమత్ ॥ ౨౫ ॥

ప్రసక్తత్రాయదేవాయ ॥ ఇంద్రాయేందుగ్ం హవామహే ॥ స
 నస్సవితాసువత్సనిం ॥ పుష్టిదాం వీరవత్తమం ॥ ఉదుత్యం జాతవేదసం
 దేవంవహంతి కేతవః ॥ దృశే విశ్వాయ సూర్యం ॥ చిత్రందేవానా ము
 దగాదనీకం చక్షుమిత్రస్యవరుణస్యాగ్నేః ॥ ఆస్మాద్యావా పృథివీ అంత
 రిక్షగ్ం సూర్యఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ ॥ అదితిర్న ఉరుష్య త్వదితిశ్శమ
 యచ్ఛతు ॥ అదితిఃపాత్యగ్ంహసః ॥ మహీమూషుమాతరగ్ం సుప్ర
 తానామృతస్యపత్నీమవసే హువేమ ॥ తువిక్షత్రామజరంతీ మ్మహా
 చీగ్ం సుశర్మాణ మదితిగ్ం సుప్రణీతి ॥ ఇదం విష్ణువిచక్రమే త్రేధా
 నిదధేప్రదగ్ం సమూఢమస్యపాగ్ంసురే ॥ ప్రతద్విష్ణుస్తవతే వీర్యాయ ॥
 మృగోనశ్రీమః కుచరో గిప్తాః ॥ యస్యోరుషుత్రిషు విక్రమణేషు ॥ అధ
 క్షయంతి భువనాని విశ్వా ॥ అగ్ని మూఢాః దివఃకకుత్స్తిః పృథ
 వ్యా అయం ॥ అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జన్వతి ॥ భువో యజ్ఞస్య రజనశ్చ
 నేతా ॥ యత్రానియుద్భిస్సచసే శివాభిః ॥ ద్విమూఢానందధిషేనువర్
 షాం ॥ జిహ్వమగ్నేచక్రమే హవ్యవాహం ॥ అనునోద్యానుమతి ర్య
 జ్ఞందేవేషుమన్యతాం ॥ అగ్నిశ్చహవ్యవాహనో భవతాంద్రాశుషమయః ॥
 అన్విదినుమతైత్వం ॥ మన్యాసైశంచనస్కృధి ॥ క్రతేద్దక్షాయనాహి
 సుప్రణ ఆయాగ్ంషితానిషత్ ॥ హవ్యవాహ మభిమాతిషాహం ॥ ర
 త్నోహణం పృతనాసుజ్ఞం ॥ జ్యోతిస్తంతం దీద్యతం పురంధిం ॥ అ
 గ్నిగ్గ్స్విప్తకృతమాహువేమ ॥ స్విప్తమగ్నే అభితత్పృణాహి ॥ విశ్వాదే

వపుతనా అభివ్యా || ఉరున్నఃపంథాం ప్రదిశన్విభాహి || జ్యోతిష్కథ్యే
హ్యజరన్న ఆయుః || ౨౬ ||

అగ్నయైస్వాహం శృతికాభ్యస్వాహం || అంబాయైస్వాహం దులాయై
స్వాహం || నిత్యైస్వాహం భయంత్యైస్వాహం || మేఘయంత్యై
స్వాహం నర్మయంత్యైస్వాహం || చుప్రుశికాయైస్వాహం || ప్రజాపతయై
స్వాహం రోహిత్యైస్వాహం || రోచమానాయైస్వాహం ప్రజాభ్యస్వాహం ||
సోమాయస్వాహం మృగశీషాయస్వాహం || ఇన్ద్రకాభ్యస్వాహం పథీ
భ్యస్వాహం || రాజ్యాయస్వాహం భిజ్యైస్వాహం || రుద్రాయ స్వాహం
ద్రావ్యాయైస్వాహం || విన్దమానాయైస్వాహం పశుభ్యస్వాహం || అదిత్యై
స్వాహం పునర్వసుభ్యాం || స్వాహం భూత్యైస్వాహం ప్రజాత్యైస్వా
హం || బృహస్పతయైస్వాహం తిష్యాయస్వాహం || బ్రహ్మవచసాయ
స్వాహం || సపేభ్యస్వాహం శ్రేషాభ్యస్వాహం || దండశూకేభ్యస్వాహం ||
పితృభ్యస్వాహం మఘాభ్యః || స్వాహం నభాభ్యస్వాహం గదాభ్యః || స్వా
హం కుఙ్కరీభ్యస్వాహం || అర్యమైస్వాహం ఫలునీభ్యాగ్ స్వాహం || పశుభ్య
స్వాహం || భాగాయస్వాహం ఫలునీభ్యాగ్ స్వాహం || శ్రేష్ఠాయస్వాహం ||
సవితేస్వాహం హస్తాయ || స్వాహం దదతే స్వాహం పృణతే || స్వాహం ప్రయచ్ఛ
తేస్వాహం ప్రతిగృభ్యతేస్వాహం || త్వష్టేస్వాహం చిత్రాయైస్వాహం ||
చైత్రాయస్వాహం ప్రజాయైస్వాహం || వాయవేస్వాహం నిష్యాయైస్వా
హం || కామచారాయస్వాహం భిజ్యైస్వాహం || ఇంద్రాగ్ని శ్యాగ్ స్వా
హం విశాఖాభ్యాగ్ స్వాహం || శ్రేష్ఠాయస్వాహం భిజ్యైస్వాహం ||

పాణిమాస్యస్వాహా కామాయస్వాహాగత్యైస్వాహా ॥ మిత్రాయస్వా
 హాన్మారాధేభ్యస్వాహా ॥ మిత్రధేయాయస్వాహాభిజిత్యైస్వాహా ॥ ఇం
 ద్రాయస్వాహా జ్యేష్ఠాయైస్వాహా ॥ జ్యేష్ఠాయస్వాహాభిజిత్యైస్వాహా ॥
 ప్రజాపతయైస్వాహా మూలాయస్వాహా ॥ ప్రజాయైస్వాహా ॥ అద్భ్య
 స్వాహామాధాభ్యస్వాహా ॥ సముద్రాయస్వాహా కామాయస్వాహా ॥
 అభిజిత్యైస్వాహా ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్వాహామాధాభ్యస్వాహా ॥ అన
 పజయ్యాయస్వాహాభిజిత్యైస్వాహా ॥ బ్రహ్మజ్యేష్ఠాయైస్వాహాభిజిత్యైస్వాహా ॥
 బ్రహ్మలోకాయస్వాహాభిజిత్యైస్వాహా ॥ విష్ణవేస్వాహా శ్రోతాయైస్వా
 హా ॥ శ్లోకాయస్వాహా శ్రుతాయస్వాహా ॥ వసుభ్యస్వాహా శ్రవీష్ఠాభ్య
 స్వాహా ॥ అగ్రాయస్వాహా పరిత్యైస్వాహా ॥ వరుణాయస్వాహా శతభి
 పజ్యేస్వాహా ॥ భైష్ఠజ్యేభ్యస్వాహా ॥ అజాయైకపదేస్వాహా పౌష్ఠపదేభ్య
 స్వాహా ॥ షేజసేస్వాహా బ్రహ్మవచనాయస్వాహా ॥ అహయేబుధ్ని
 యాయస్వాహా ప్రాస్తపదేభ్యస్వాహా ॥ ప్రతిష్ఠాయైస్వాహా ॥ పూష్టే
 స్వాహా రేవత్యైస్వాహా ॥ పశుభ్యస్వాహా ॥ అశ్విభ్యోగ్ స్వాహాశ్వ
 యుగ్భ్యోగ్ స్వాహా ॥ శ్రోత్రాయస్వాహా శ్రుత్యైస్వాహా ॥ యమాయ
 స్వాహాప్రథరణీభ్యస్వాహా ॥ రాజ్యాయస్వాహాభిజిత్యైస్వాహా ॥ అమావా
 స్యాయైస్వాహా కామాయస్వాహా గత్యైస్వాహా ॥ చంద్రమసేస్వాహా
 ప్రతిదృశ్యాయైస్వాహా ॥ అహారాత్రేభ్యస్వాహాభిజిత్యైస్వాహా
 హా ॥ మాసేభ్యస్వాహార్తుభ్యస్వాహా ॥ సంవత్సరాయస్వాహా ॥ అహ్వే
 స్వాహా రాత్రియైస్వాహా ॥ అతిముక్త్యైస్వాహా ॥ ఉపసేస్వాహాప్ర్య

ప్యస్వాహం ॥ పూష్యమప్యస్వాహం పూష్యం తైస్వాహం ॥ పూష్యమై
 స్వాహం ॥ సక్షత్రాయస్వాహం దేవ్యతేస్వాహం ॥ ఉద్యతేస్వాహం
 దితాయస్వాహం ॥ హరనేస్వాహం భరనేస్వాహం ॥ భాజనేస్వాహం
 తేజనేస్వాహం తపనేస్వాహం బ్రహ్మవచనాయస్వాహం ॥ సూర్యాయస్వాహం
 సక్షతేభ్యస్వాహం ॥ ప్రతిష్ఠాయైస్వాహం ॥ అద్వితైస్వాహం ప్రతిష్ఠాయై
 స్వాహం ॥ విష్ణవేస్వాహం యజ్ఞాయస్వాహం ॥ ప్రతిష్ఠాయైస్వాహం ॥ 3 ॥

దధికాపుణ్యో అకారిషం జిహ్వోరశ్వస్యవాజినః ॥ సురభినోముఖా
 కరత్ప్రకాయూగ్ంషితారిషత్ ॥ ఆపోహిష్ఠామయోభువ స్తానఙ్గోజే
 దధాతన ॥ మహేరణాయచక్షుసే ॥ యోవశ్చివతమోరస స్తస్యభాజ
 యతేహనః ॥ ఉశతీరివమాతరః ॥ తస్మా అరంగమామహో యస్యక్ష
 యాయజన్వథ ॥ ఆపోజన యథాచనః ॥ ఉసుతమం వరుణపాశమస్మ
 దవాధమం ॥ విమధ్యమగ్గశ్రథాయ ॥ అథావయ మాదిత్యప్రతేతవా
 నాగసోఅదితయేస్యామ ॥ అస్తభాన్ద్యామృషభో అంతరిక్షమమిమీత
 వరిమాణంపృథివ్యా ఆసీదద్విశ్వాభువనాని సప్రమాడ్విశ్వేత్తాని వరుణస్య
 ప్రతాని ॥ యత్కించేదం వరుణదైవ్యేజనేభిద్రోహం మరుష్యాశ్చరా
 మసి ॥ అచిత్తీయ త్వదధర్మాయుయోపి మమాన స్తస్మాదేనసోదే
 వరీరిషః ॥ కితవాసోయద్రిపున్మ దివియద్వా ఘాతత్యముతయ న్నవి
 ద్న సర్వాతావిష్యశిధిరేవదేవాథాతేస్యామ వరుణప్రియానః ॥ అవతే
 హేహో వరుణనమోభి రవయజ్జేభిరీమహే హవిభిః ॥ ఖయస్సన్తభ్య
 మసురప్రచేతో రాజన్నేనాగ్ంషి శిశ్రథః కృతాని ॥ తత్త్వాయామి బ్ర

హ్మణావందమాన స్తదాశాస్త్రే యజమానో హవిః, అహేడమానోవ
 రుణైహబాధ్యు రుశగ్ంసమాన ఆయుఃప్రమోషీః ॥ హిరణ్యవర్ణాశ్శు
 చయఃపావకాయాసుజాతః కస్యప్రోయాస్వింద్రః అగ్నియాగభణంద
 ధిరేవిరూపా స్తానఆపశ్శగ్స్యోనాభవంతు ॥ యాసాగ్ం రాజా వరుణో
 యాతిమధ్యే సత్యాన్తతే అవపశ్యంజనానాం మధుశ్చుతశ్చచయో
 యాః పావకా స్తానఆపశ్శగ్స్యోనాభవంతు ॥ యాసాం దేవాదివిక్త
 ణ్వంతభక్షంయా అంతరిక్షే బహుధాభవంతి ॥ యాః పృథివీంపయసోం
 దంతి శుక్రా స్తానఆపశ్శగ్స్యోనాభవంతు ॥ శివేనమాచక్షుషా పశ్య
 తాప శ్శివయాతన్వోపస్పృశతత్వచంమే ॥ సర్వాగ్ం అగ్నిగ్ం రప్సు
 షదోహువేవో మయివచోబలమోజో నిధత్త ॥ యదదస్సంప్రయ
 తీరహవనదతాహతే ॥ తస్మాదానద్యోనామస్తతావో నామానిసింధవః॥
 యత్ప్రేక్షితా వరుణేన తాశ్శేఫగ్ం సమనల్లత ॥ తదాప్నోదింద్రో ఖా
 యతీస్తస్మాదాపో అనుస్తన ॥ అపకామగ్స్యందమానా అవీవరత
 వోహికం ॥ ఇంద్రోవశ్శక్తిభిదేవీ స్తస్మాద్వాణమఘోహికం ॥ ఏ
 కోదేఘో అస్యతిష్ఠత్సన్ధమానా యథావశం ॥ ఉదారిషుమహీరితి
 తస్మా దుదకముచ్యతే ॥ ఆపోభద్రామృతమిదావ ఆసుగగ్నిపోమాబి
 భ్రతాపఞ్చతాః ॥ తీవ్రోరసో మధుపృచాం ॥ ఆరంగమఆమాప్రాణేన
 సహవచసాగః ॥ ఆదిత్యశ్యామ్యుతవా శ్శణోమ్యా మాఘూషో
 గచ్ఛతి వాఙ్మతీసాం ॥ మన్యేభేజానో అమృతస్యతహి హిరణ్యవర్ణా
 అతృపంయదావః ॥ ఆపోహిష్ఠా**చనః ॥ దివిశ్రయస్త్యాంతరిక్షేయత

స్వ పృథ్విశ్చాసంభవ బ్రహ్మవచనమసి బ్రహ్మవచనాయత్వా ॥ ౪ ॥

పనమానస్సునృజానః ॥ పవిత్రేణ విచక్షణః ॥ యః పాతాస
పునాతుమా ॥ పునంతుమా దేవజనాః ॥ పునంతుమనవోధియా ॥ పునం
తు విశ్వాయువః ॥ జాతవేదః పవిత్రవత్ ॥ పవిత్రేణ పునాహిమా ॥
శుక్రేణ దేవదీప్యత్ ॥ అగ్నే కత్వా క్రమాగ్ంరను ॥ ౫ ॥

యతే పవిత్రమచిప్తి ॥ అగ్నే వితత మంశరా ॥ బ్రహ్మణే పు
నీమహే ॥ ఉభాభ్యం దేవసవితః ॥ పవిత్రేణ సవేచ ॥ ఇదం బ్రహ్మ
పునీమహే ॥ వైశ్వదేవీ పునతీదేవ్యాగాత్ ॥ యస్యైవహిస్త్వస్మనవోధీ
తపృష్ఠాః ॥ తయామదంతస్సధమాద్యేషు ॥ నయగ్న్యామపతయోర
యీణాం ॥ ౬ ॥

వైశ్వానరో రశ్మిభిర్మా పునాతు ॥ వాతః ప్రాణేనోమయో
భుః ॥ గ్యావా పృథ్వి పయః ప్రాణయోభిః ఋతానరీ యజ్ఞయేచూపునీ
తాం ॥ బ్రహ్మద్విస్సవితస్తృభిః ॥ వషిష్ఠే దేవమస్తృభిః ॥ అగ్నే ద
త్తైః పునాహిమా ॥ యేనదేవా అపునత ॥ యేనాపాద్విష్యంకశః ॥ తేన
దివ్యేనబ్రహ్మణా ॥ ఇదంబ్రహ్మపునీమహే ॥ యః పానమాసి రగ్నేతి ॥ ఋ
షిభి స్సంభృతగ్ంరసం ॥ సర్వగ్ంసపూతమశ్నాతి ॥ స్వదీతం మాతరి
శ్వనా ॥ పావమానిర్యోఽధ్యేతి ॥ ఋషిభి స్సంభృతగ్ంరసం ॥ తస్సనర
స్వతీదుహే ॥ క్షీరగ్ం సర్పిమకథూదకం ॥ పానమానిస్వస్త్వయసీః ॥
సుదుఃఖూహిపయస్వతీః ॥ ఋషిభి స్సంభృతగ్ంరసః ॥ బ్రాహ్మణేష్వమృ
తగ్ంహితం ॥ పావమాని దిశంతునః ॥ ఇమం లోక మథోఅముం ॥

కామాం తృప్తయంతనః ॥ దేవీదేవై స్సమాభృతాః ॥ పావమా
నీస్త్వస్త్వయనీ ॥ సుదుఘాహి ఘృతశ్చృతః ॥ ఋషిభి స్సాభృతోర
సః ॥ బ్రాహ్మణే స్వమృతగంహితం ॥ యేనదేవాః పవిత్రేణ ॥ ఆత్మా
నంపునతేనదా ॥ తేన సహస్రధారేణ ॥ పావమాన్యః పునంతుమా ॥
ప్రాజాపత్యం పవిత్రం ॥ శతోద్యామగం హిరణ్మయం ॥ తేన బ్రహ్మవి
దోనయం ॥ పూతం బ్రహ్మపునఃమహే ॥ ఇంద్ర స్ససతీసహమాపునాతు ॥
సోమస్త్వస్త్వావరుణ స్సమీచ్యా ॥ యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతు
మా ॥ జాతవేదామోజయంత్యా పునాతు ॥ తచ్ఛంయోరాఘ్నేమ
హే ॥ గాతుం యజ్ఞాయ ॥ గాతుం యజ్ఞపతయే ॥ దైవీస్వస్తిరస్తునః ॥
స్వస్తిమానుషేభ్యః ॥ ఊర్ధ్వం జగాతు భేషజం ॥ శన్నో అస్తుద్వి
పదే ॥ శంచతుష్పదే ॥ ఓంశాంతి శాంతి శాంతిః ॥

యోబ్రహ్మబ్రహ్మణఉజ్జహార ప్రాణైశ్శిరఃకృత్తివాసాః పినాకీః ఈ
శానోదేవ స్సనతయదకథాతు తస్మైజాహూయి హవిషాఘృతేన । బి
గ్రాజనూన సురిరస్యమధ్యా న్రోచమానోఘ ర్థరుదిర్యతగాత్ । సమృ
త్యపాశా దపనుద్యఘోరా దిహాయుషేణో ఘృతను క్తుదేవః । బ్రహ్మ
జ్యోతి బ్రహ్మపత్నీషు గభం యమాదధాత్పురుహూపం జయంతం ।
సువర్నరంభగ్రహమర్కమర్చం తమాయుషేవర్ధయామో ఘృతేన ।
శ్రియం లక్ష్మీ మాపలామఃబికాంగం పప్తిం జయామింద్రసేనేత్యుదా
హుః । తాం విద్యాం బ్రహ్మయోనిగ్ం సురూపా మిహాయుషే తర్పయా
మోఘృతేన । దాక్షాయణ్యస్సర్వయోన్యా సుయోన్యా సహస్రశో విశ్వ
రూపావిరూపాః । సనూనవస్సపతయ స్సయాధ్యా ఇహాయుషేణోఘృ
తమిదంజపంతాం । దివ్యాగణా బహుతూపాః పురాణా ఆయుచ్ఛిదోనప్ర

మథంతువీరాః॥ తేభ్యా జహూమిహవిమాఘృతేన మానఃప్రజాగ్ం రీ
రిపోమోతవీరాః॥ ఏకః పురస్తాద్య ఇదం బభూవ యతోబభూవ భువన
స్యగోపాః । యమప్యేతి భువనగ్ం సాంపరాయే । సనోహవిఘ్నోతమి
హాయుషే త్తు దేవః । వనూమ్రద్రా ఆదిత్యా స్తరుతోథసాధ్యా నృభూ
న్యతాం గంధర్వాగ్శ్చ పితౄగ్శ్చ విశ్వా । భృగూన్సపాక్ శ్చాంగిరసా
ధనవాః ఘృతగ్ంహుత్వా స్వాయుష్యామహయామశశ్వత్ ॥ విష్ణోత్వ
న్నో అంతమృశమయచ్ఛ సహంత్య । ప్రతేధారామధుశ్చుత ఉత్సంఘ
ప్రహతే అక్షితం ॥ నమోబ్రహ్మణే నమోఅస్త్వగ్నయేనమః పృథీవ్యైన
మఃపృథీభ్యః నమోవాచే నమోవాచస్పతయే నమోవిష్ణవే బృహతేక
రోమి ॥ ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః ॥

ప్రణవేన కుంభముత్థాప్య । దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే అశ్వినో
బ్రాహ్మభ్యాం పూజ్ఞోహస్తాభ్యాం అశ్వినోభేషజ్యేన । తేజసే బ్రహ్మ
వచోసాయాభిషించామి ॥ దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవే X హస్తాభ్యాం ।
సరస్వత్యే భేషజ్యేన వీర్యాయాన్నాద్యాయాభిషించామి ॥ దేవస్య
త్వా X ఇంద్రస్యేంద్రయేణ శ్రీయేయశసే బలాయాభిషించామి ॥ చవా
జినం సోమగ్ం రాజానం వరుణ మగ్నిమన్వారభామహే । ఆదిత్యాన్విష్ణు
గ్ంనూర్యం బ్రహ్మణంచ బృహస్పతిం ॥ దేవస్య X హస్తాభ్యాం సరస్వ
త్యైవాచోయంతుయంత్రైణాగ్నేస్త్యా సామ్రాజ్యేనాభిషించామిం
ద్రస్య బృహస్పతేస్త్యాహమ్రాజ్యేనాభిషించామి । దేవాస్త్యేంద్రస్యే
స్తావరుణరాజానోధస్తాచ్ఛోపరిష్టాచ్ఛపాంతునవా ఏతేనపూతోసమేధ్యో
నప్రోక్షితోయదేనమతః ప్రాచీనం ప్రోక్షతి యత్సంచితమాజ్యేనప్రో
క్షతి తేనపూతస్తేనమేధ్యస్తేనప్రోక్షితః ॥

ఇతిదేవస్య త్వేతిమంత్రేణ వ్యాహృతిభిశ్చ యజమానం ప్రోక్ష-
యేత్ . ॥

• ఆపయిద్వా ఉభేషజీ । ఆహాలిమీవచాతసిః । ఆపస్సవఃస్యభే-
షజీ । తాస్తే గృహ్లాంతు భేషజం ॥ ఇతి తీర్థం ప్రాశ్నా ॥

అథ యజమానః । పురస్తా దుపవిశతే ఫిరణ్యం । దక్షిణత ఉప-
విశతే రజతం । పశ్చాదుపవిశతే కాంస్యం । ఉత్తరత ఉపవిశతే వాసశ్చ-
దక్షిణాంధశ్చ । కుంభజలేన స్నాయాత్ ॥ ఏతేభ్యో బ్రహ్మణేభ్య-
స్సంప్రదదేనమయి । యథాశక్తి దక్షిణతాంబూలంచ దద్యాత్ । మం-
త్రాక్షతపూర్వకం ఆశీర్వాచనంకృత్వా । అథ యజమానః కృతంకర్తృభగ-
వతే సమర్పయేత్ ॥

బోధాయనోక్త ఉదకశాంతి స్సమాప్తః.

—

విచ్చిన్నా పాసన సూత్రమ్.

నిత్యోధార్యోఽనుగతో మంధ్యశ్శ్రోత్రియాగారాద్వా హార్య ఉపవాసశ్చాన్యతరస్య భార్యాయాః పత్యుర్వానుగ తేఽపి ప్రాత్ర రయాజుహుయాన్నోపవసేత్ || ఆప॥గృ॥ఖం ౧౬॥

(జౌపాసనాన్ని) నిత్యమయినది. ధరింపదగినది. (అత్మయందారోపణ జేయదగినది) (ఆయన్ని) చల్లారినయెడ మధింపదగినది. లేక వేదాధ్యయనశంపన్ను నియొక్క గృహమువలన దీసికొనిరాదగినది. భార్యకయినను భర్తకయినను (సాయం ప్రాతఃకాలములలో * నొక్కకాలమం దుపవాసము, లేక చల్లారినప్పుడు ఉత్తర మంత్రముచేత (అయాశ్చ అనుమంత్ర)ముచేత హోమము జేసినయెడ ఉపవాసము జేయనక్కరలేదు.

శాట్యాయన సూత్రమ్.

చతుర్థీహోమాదుపర్యాపాసనాగ్నా వనుగతేఽయాశ్చే త్యాత్రి రాత్రాన్మనోజ్యోతిర్జుషతామితి చానప్రరాత్రాదత ఊర్ధ్వ మాద్వాదశ రాత్రాత్రిస్తంతమతీస్తంతంతస్యన్, ఉద్భుధ్యస్వా గ్నే, త్ర్యయస్త్రిగ్ంశత్తంతవ, ఇతిచ ప్రాణాయామశతం చావింశతి రాత్రాదుపవాసంచాత్రిగ్ంశతిరాత్రాదతఊర్ధ్వమాషష్ఠిరాత్రాత్రి స్సోరాత్రీరుపవసే దతఊర్ధ్వ మాసంవత్స రాత్పాత్యపత్యంవిహిత మతఊర్ధ్వంకాలబజుత్వే దోషగురుత్వ మేనస్సు గురుషు గురూణి లఘుషు లఘూని శుచిక రాణిభవంతి॥

వివాహశేషహోమము తరువాత జౌపాసనాన్ని చల్లారితే మూడుకోజుల పర్యంతము (హోమములేనియెడ) “అయాశ్చాగ్నే” అనుమంత్ర)ముచేత (హోమ

* ప్రాతఃకాలమం దగ్ని చల్లారినయెడ సాయంకాలమువఱకు నుపవాసము, సాయంకాలమున చల్లారినయెడ మరుచీటికోజు మధ్యాహ్నమువఱకు నుపవాసము. ఆయుపవాసము దంపతులిద్దరును జేయవలసినదని కొందరిమతము; దంపతులలో నొక్కరుమాత్రమే జేయవలసినదని కొందరిమతము.

ముజేయవలసినది.) ఏడవరోజుపశ్యంతము లేనియెడఁ గనునోజ్యోతిర్జవతాంగ అను
మంత్రముచేత (హోమముజేయవలసినది.) అటుపిమ్మట పండ్రెండవరోజుపర్యం
తము (లేనియెడఁ) మూడుతంత్రముమతీబుమ్మలు అనఁగా ఆతంత్రమునన్ ఉద్బుధ్య
స్వాశ్చ్యే, త్రయస్త్రిన్ శతతంత్రము బహుమాదుమంత్రములచేత హోమముజేయవలసి
వది.) ఇరువదవరోజుపర్యంతము (లేనియెడఁ) మూడుమాల్లు ప్రాణానామమున్ను తంత్రము
మతీబుమ్మలచే హోమమును జేయవలసినది.) మాప్పదవరోజుపర్యంతము లేని
యెడఁ ఉపనాసమున్ను తంత్రముతీ బుమ్మలచే హోమమున్ను జేయవలసినది.

అటుపిమ్మట అరువదవరోజు పర్యంతము మూడురోజు బహుమానము జేయ
వలసినది. అటుపిమ్మట సంతర్సరపర్యంతము పాఠాపత్య కృధ్రము జెప్పఁబడినది.
అటుపిమ్మట కాళిస్తారము ఇరిగినయెడ దోపనిస్తారము దోషములు గొప్పవయిన
యెడ పాఠాయశ్చిత్తములు గొప్పవగుచున్నవి. (దోషములు) స్వల్పముయినయెడ
(పాఠాయశ్చిత్తములు) స్వల్పములుగుచున్నవి.

విచ్చిన్నాపాననమ్.

దత్తేష్వా సీనోదరాభిం ధారయ మాణః పత్న్యా నహస్యా
ణానాయమ్య సంకల్పం కరోతి

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ శ్రీమాన్ గోరీః
నామధేయోఽహం శ్రీమతః గోరీస్య నామధేయస్య భగవత్ప్రీ
త్యర్థం * ఔపాసనాగ్నిమాధాన్యే విచ్చిన్నసంధానార్థం।

అర్థము స్పష్టము.

౨॥ శ్లో॥ ప్రాచీన్పూర్వముదక్సంస్థందక్షిణారం భమాలిఖేత్ ।
తథోదీచీః పురస్సంస్థం పశ్చిమారంభమాలిఖేత్ ।

(పరిశుద్ధమయిన భూమియందు పిండియించి దానిని పటకతలె నలుదిక్
లయందును సతుముగాజేసి దానియందు రెండుదర్భలచేత) ముందుగా దక్షిణదిక్కు
నందారంభముగాను ఉత్తరదిక్కునందు సమాప్తిగాను తూర్పుకొనలుగల (మూడవ
రేఖలను) గీయునది. ఆప్రకారముగానే పడమరదిక్కునందారంభముగాను తూర్పు
దిక్కునందు సమాప్తిగా నుత్తరపు కొనలుగల (మూడవరేఖలను గీయునది.

౩॥ అవాక్కరోఽభ్యుత్య నిధాయవహ్ని ముత్సప్త్యతే ప్నా
క్షణతోయ శేషమ్। ప్రాక్రోయమన్యం నిదధాత్యుదగ్వాయథాబహి
స్సాస్త్రిచ్చ పరిస్తరాణామ్॥

ఆరేఖలు గీచినస్థలమందు చోర్లొంపబడిన హస్తముచే నుదకముజల్లి (దాని
యందు) అగ్నినుంచి మిగిలినయుదకమును వదిలివేయవలసినది. మరియొక
యుదకపాత్రమును పరిస్తరణ దర్భలకు వెలుపలగా తూర్పుభాగమందయిన నుత్తర
భాగమందయిన నుంచవలసినది.

౪॥ భూర్భువస్సువరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య భూర్భువస్సు
వరోమ్।

అర్థము స్పష్టము.

* పరిస్తరణమనగా నగ్నికి నలుదిక్లయందును వేయుదర్భము.

* ౧॥ చత్వారిశృంకాత్రయోలన్యపాదో ద్వేశీర్వే నప్తహస్తాసో
 లన్యః త్రిధాబద్ధో వృషభోరోరవీతి మహాదేవో మర్త్యాం ఆవి
 వేశ॥ (ఋ-౪-౫౮-౩-తై- ఆ ౧౦- ౧౦- ౩)

ఈ (అగ్నికి) నాలుగు (వేదములు) శృంగములు. మూడు (శవనములు) పాదములు. (ప్రాయశ్చియోదయనీయలు) రెండు శిరస్సులు. ఇతనికి (ఛందస్సులు) ఏడుహస్తములు. (ఫలమును) వర్షించెడి, అనగా (ఫలమును) ఇచ్చెడిఅగ్ని (మంత్ర బ్రాహ్మణ, కల్పములచే) మూడువిధములుగఁ గట్టబడినవాడగుచు ధ్వనిజేయుచు న్నాడు. మహాత్ముడగు దేవుడు, అనగా నగ్ని మనుష్యులయందు ప్రవేశించుచు న్నాడు.

౬॥ నప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగ సప్తజిహ్వో ద్వీశీర్షకః॥ త్రిపా
 త్రునన్నవదన స్సుఖాసీనశ్చ చిస్తితః॥ స్వాహాంతు దక్షిణే పార్శ్వే
 దేవీంవామే స్వధాంతథా॥ బిభృద్దక్షిణహస్తైస్తు శక్తిమన్నం సృచం
 నువం॥ తోమరం వ్యజనం వామైర్ఘృతపాత్రంతు ధారయన్॥

(అగ్ని) ఏడుచేతులు నాలుగుకొమ్మలు ఏడు జిహ్వలు రెండు శిరస్సులు మూడు పాదములు నిర్మలమయిన ముఖము! గుఖముగా కూర్చుండుటయు స్వచ్ఛమయిన చిరునవ్వును గలవాడు. దక్షిణభాగమందు స్వాహాదేవిని వామభాగమందు స్వధాదేవినిధరించుచున్నవాడు. దక్షిణహస్తముల (నాల్గింటిచేత) శక్తిని అన్నమును సుక్ష్మమును సువమును, వామహస్తముల (నాల్గింటిచేత) తోమరమును నాయుధమును వింజామరమును ఆజ్యపాత్రమును ధరించుచున్నవాడు.

౭॥ మేషారూఢం జటాబద్ధం గౌరవర్ణం మహాజనం॥ ధూమ
 ధ్వజంహితాక్షం నస్తార్చిస్సర్వకామదం॥ ఆత్మాభిముఖ మాసీన
 మేనంధ్యా యేద్ధుతాశనమ్॥

మేషమునెక్కి గట్టబడిన జడలను సువర్ణకాంతియు అధిక లేజన్మును

* ఈమంత్రమునకు నిరుక్తాదిగ్రంథములయందు దక్షిణార్థములు వ్రాయబడినవి. వానిలో నగ్ని పరమగు నర్థమిచ్చట వ్రాయబడినది.

ధూమమను చిహ్నమును ఎర్రనికన్నులును ఏడుజ్వాలలును గలిగి అన్నికొరకలనిచ్చు వాడయి తనకభిముఖముగ కూర్చున్న యగ్ని నీప్రకారముగఁ దలంపుచున్నాను.

* ౮॥ ఏషహేదేవః ప్రదిశోఽను సర్వాః పూర్వోహిజాత స్స ఉగ్రైర్భ్రాంతః॥ సవిజాయమాన స్సజనిష్యమాణ ప్రత్యజ్ఞాః స్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః(తై-ఆ-౧. ౧౦- 3)

ప్రకాశమానుడయిన ఈ (అగ్ని) సమస్తమయిన దిక్కులను వ్యాపించి ముందుగాపుట్టినవాఁడు. అయగ్నియేగర్భమందున్నవాఁడు అయగ్నియే పుట్టుచున్నవాఁడు. అయగ్నియే పుట్టగలవాఁడు. అభిముఖుఁడు అన్నిదిశలయందు ముఖములుగలవాఁడుగాను నున్నాడు.

౯॥ ప్రాజ్ఞాఘ్నే మమాభిముఖోభవ, సుముఖోభవ, సుప్రోహిభవ, ఎరదోభవ, యథోక్త జహ్వాయా హవిర్గ్రహేణ॥

౧౦॥ ఓంభూర్భువస్సువః॥

అర్థము స్పష్టము.

౧౧॥ ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి॥ ధియోయోనః ప్రచోదయాత్॥ (ఋ-౩-౬-౨-౧౦-తై-సం౧-౧-౬-౪)

ఎవడు మాయొక్కకర్మలను ప్రేరణ జేయుచున్నాడో అట్టి జగత్సృష్టయొక్క కొరదగిన తేజస్సును దలంపుచున్నారనుట

౧౨॥ సోదక్షేన పాణినా ప్రదక్షిణ మగ్నిం పరిసమూహ్య. అలంకృత్య అగ్నయేనమః, హుతవహాయనమః, హుతాశినేనమః॥ కృష్ణవర్తనేనమః, దేవముఖాయనమః, సప్తజహ్వాయనమః, వైశ్వానరాయనమః, జాతవేదనేనమః॥

* ఈమంత్రమునకు వారాయణమందు క్రివిద్యారణ్యులవారు పరబ్రహ్మ పరమాగా నర్థమువ్రాసిరి. ఇచ్చట సందర్భము ననుసరించి యగ్ని పరమాగ నర్థము వ్రాయఁబడినది.

ఉ దకముగల హస్తముచేతఁ బ్రదక్షిణముగాఁగ్నికి (బొట్టును) దుడిచి
అలరకఁజేయి॥ కేషము స్పృష్టము.

౧౩॥ ఇతిపాగ్రిగాది పృథివీణా మతు తాదిభిరలంకృత్యాప్తదిక్షు
ఈప్రకారముగా, అనఁగా “అగ్నియేనమః” అనునది మొదలుగాఁగ
యొసేమిదివాక్యములచేతఁ. దూర్వదిశ మొదలెనిమిది దిశలయందుఁ బ్రదక్షిణముగా
నక్షత్రము మొదలగువానిచేత నలంకరించి॥

౧౪॥ పాగ్రిదగగైర్దైర్భిరగ్నింపరిస్తృణాతి దక్షిణైరుత్తరైః
ప్రాగ్గైఃపూర్వైఃపశ్చిమైశ్చోదగగైర్దక్షిణైరుత్తరైరుత్తరైరధరైశ్చ

పాగ్రిగ్రములు సుత్తరగ్రములునయిన దర్భలచేత నగ్నికి (చుట్టును;
పరిస్తరణము చేయవలసినది. అనఁగా నగ్నికి నలదిశలయందు దర్భలను బరుచునది.
దక్షిణమందు సత్తరమందును దూర్వకొనలుగలుగునట్టియు దూర్వనందును పడమర
యందు సత్తరపుకొనలు గలుగునట్టియు (దర్భలచేత) పరిస్తరణము చేయవలసినది.
దక్షిణదర్భలను (దూర్వ, పడమరభాగములయందుఁబడిన దర్భలతో) మీదుగాను
ఉత్తరదర్భలను (తూర్వ పడమరలయందు వేసినదర్భల కిందుగాను నుంచవలసినది.

౧౫॥ ఉత్తరేణాగ్నిం పాగ్రిగాగ్నిన్ దర్భాంత్యగ్నస్తీర్య॥

అగ్నికి సత్తరభాగమందు దూర్వకొనలుగల దర్భలను బరుచునది.

౧౬॥ ద్వంద్వన్యంచ పాత్రాణి ప్రియునక్తి, * దర్వాభ్యజ్య
స్థాత్యై, పోక్షణసువావితి, చత్వారిపాత్రాణి వ్రయుంజ్యత్ ॥

(ఆ పరచినదర్భలయందు) పాత్రములను ద్వంద్వముగా జోరగింప
వలసినది. దర్వి, ఆభ్యస్థాని, పోక్షణి, సుగ్రనము, అనెడి నాలుగుపాత్రముల
ను సుంచవలసినది.

౧౭॥ సమా సాగ్రి ద్వాదర్భాప్రాదేశమాత్రో పవిత్రీకృ
త్వా తృణంకాష్ఠంవాంతర్థాయ ఛినత్రిన సఖేన, అపఉపస్పృశ్య, మూ
లాదారభ్యాగ్రా దద్భిరనుమృజ్య పోక్షణీ ధాన్యాం పాగ్రిగే
నిధాయతి న్యాయపలసియ ప్రాచీస్తీరుత్తానాభ్యాం పాణిభ్యా మం
గుష్ఠోపకనిష్ఠికాభ్యా ముదగగే గృహీత్వాత్పుయ॥

సముములును కొనలుగలవియు పాదేశ పరిమాణముల నగు రెండుదశ్శులను పవిత్రములుగాఁజేసి (అపవిత్రముయొక్క మొదళ్ళను) (మఱియొక)దర్శనమునను పుడకనయినను వ్యవధిగానుంచుకొని కొయవలసినది. గోశ్యచేత గోయఁగూడదు. ఉదకమును స్పృశించి (అపవిత్రమును) మొదటినుండి చివరదాక నుదకముచేఁదుడని ప్రోక్షణీపాత్రయందుఁ బ్రాగ్గముగానుంచి యాప్రోక్షణీపాత్రయం దుదకమునుంచి యత్తానములయిన హస్తములయొక్క యంగుష్ఠానామికలచేత (అపవిత్రమును) నుత్తరాగ్గముగా పట్టుకుని (అపవిత్రముచేత ఆయుదకమును) తూర్పుగా ముమ్మారు పరిశుద్ధిఁ జేయవలసినది.

౧౮॥ సపవిత్రేణ పాణినాపాత్రాణిసంమృశ్య, పాత్రాణ్యుదక్రవణముత్తానాని కృత్వా, త్రిఃప్రోక్ష్య పాత్రాణి, తత్పత్రం విస్మజ్య॥

పవిత్రముతోఁగూడిన హస్తముచే పాత్రములను స్పృశించి, యుత్తరముఖముగలుగునట్లేత్తి ముమ్మారు ప్రోక్షించి యాప్రోక్షణీపాత్రమును వదలివేయవలసినది.

౧౯॥ ఆజ్యంవిలాప్య. అపరేణాగ్నింపవితాంతర్హితాయామూజ్యస్థాల్యా మాజ్యం నిరూప్య, ఉదీచోఽంగారాన్నిరూహ్య, తేవ్యధిశ్రిత్య, జ్వలతాదర్భేణావద్యుత్య, ద్వేదర్భాగే (తృణమంతర్థాయ) ప్రచ్చిద్య, అపఉపస్పృశ్య, పృతూశ్య, దర్భాగ్రే తస్మిన్నాజ్యే ప్రాప్య, శునరపఉపస్పృశ్య త్రిః పర్యగ్నికృత్వా, ఉదగుద్వాస్య వత్కాకుర్వన్, అంగారాన్ప్రత్యూహ్య॥

ఆజ్యమునుగాచి యగ్నికి బడమరభాగమున బవిత్రముతోఁగూడిన యా ఆజ్యపాత్రయందాజ్యమునుంచి యుత్తరమందున్న యంగారములను (అగ్నిలోనుంచి) ఖదదీసి యాయంగారములయందు (ఆజ్యపాత్రమును) ఉంచి జ్వలింపుచున్న దర్భచే

* దర్భయనఁగా హోమముకేసెడి పాత్రము. ఆజ్యస్థాలి యనఁగా నాజ్యము నుంచెడి పాత్రము. శునమనఁగా నాజ్యపాత్రములోనుంచి హోమపాత్రమందాజ్యమునుంచెడి పాత్రము.

(అజ్యమందు) తలకిందుగాఁ బ్రకాశింపఁజేసి రెండుదర్భాగములను (మఱియొక) దర్భను వ్యవధానముగా నుంచుకొని తొలి ఉదకము స్పృశించి దర్భాగములను కడిగి అయాజ్యమందుంచి తిరిగి ఉదకమును స్పృశించి (జ్వలింపుచున్న దర్భచే) అజ్యమునకు ముచ్చారు పర్యగ్ని కరణముజేసి అనఁగా చుట్టుతిరిగి (అజ్యపాత్రము ను) (అగ్నికి) ఉత్తరభాగమున మార్గము జేయుచుదింపి, అంగారములను తిరిగియగ్ని లోనికి దోయవలసినది.

౨౦॥ ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహార మాజ్యం త్రిరుత్పనాతి, పాగారభ్య పశ్చాన్నీత్యా పాగేవ సమాప్తిః॥

ఉత్తరాగ్రములయిన పవిత్రముచేత తిరుగా అజ్యము ముచ్చారు ఉపరిభాగమందు పరిశుద్ధిఁజేయవలసినది. తూర్పువైపున పాగిరంభించి పడమర వైపునకుఁ దీసికొనివచ్చి తూర్పువైపున నే సమాప్తి (జేయవలసినది.)

౨౧॥ పవిత్రగ్రంథిం విస్రస్య ప్రత్యౌశ్య పాగగ్రమగ్నాపవి శే అనుప్రవారతి॥

పవిత్రపు ముడివిప్పి కడిగి పవిత్రదర్భల నగ్నియందు బ్రాగగ్రముగా నుంచవలసినది.

౨౨॥ సుగ్రక్నువావగ్నౌ ప్రతితప్య. త్రిభిః దర్భాగైస్సం మృజ్య, పునః ప్రతితప్య, పోక్ష్య, నిధాయ, దర్భానద్భిస్సగ్న స్మ శ్యాగ్నౌ ప్రాగగ్రాన్వహరతి॥

సుగ్రక్నును సుగ్రము నగ్ని మందుగాచి మూడు దర్భాగములచే ముందు సుగ్ర తర్వాత స్వవము దుడిచి మఱిగాచి (ఉదకముచే) ప్రోక్షించి (అజ్యపాత్రమునకు ఉత్తరభాగమందు సుగ్రను దానికి ఉత్తరమందు స్వవమును ఉంచి (తుడిచిన) దర్భల నుదకముచే కడిగి అగ్నియందు పాగగ్రములనుగానుంచవలసినది

౨౩॥ అదితేఽనుమన్యస్య, అనుమతేఽనుమన్యస్య, సరస్వతేఽను మన్యస్య, దేవసవిత్తః ప్రాసువ॥

అదితి దేవీ (నాచేజేయబడుచున్న కర్మను) అంగీకరింపుము. ఓషాద్ధ మునీ కేవతా అంగీకరింపుము. ఓసరస్వతీ అంగీకరింపుము. ప్రేరకుడవగుపరమాత్మా ప్రేరణజేయుము.

౨౪॥ ఏకం, ద్వే, త్రిణి, చత్వారి, ఓం భూర్భువస్సువస్వాహా॥ పృథాపతయత్తదం నమమ॥

(సు)వముచే (సుక్తునందు) “ఏకం, ద్వే, త్రిణి, చత్వారి.” (ఈనాలుగు వాక్యములచేత నాలుగుమూలజ్యమునుంచి) “ఓంభూర్భువస్సువస్వాహా,” (ఈమంత్రముచే నన్నియందు హోమము జేయవలసివది) ఈ (హోమ హవిస్సు) పృజాపతికొఱకు (నాకుకాదు.)

౨౫॥ ఏకం, ద్వే, త్విణి, చత్వారి॥ అయాశ్చాగ్నేఽన్యనభిశస్తీశ్చసత్యమిత్యమయాఅసి॥ అయస్తామససా ధృతోఽయసా హవ్యమూహిషేఽయానోధేహి భేష్టజగ్న్ స్వాహా॥ అయనేఽగ్నయే ఇదంనమమ॥ (తై-ఏకాగ్ని కాండ-౧-౫)

ఓయగ్నే నీవు (భక్తులను) పొందదగినవాడవును దోషరహితుడవును నత్యస్వరూపుడవును (సర్వజనులను) బొందదగినవాడవును ఆగుచున్నావు. (మాచేత) (నిన్ను) పొందినవనున్నచే ధరింపబడితివి. (మమ్ము) పొందిన (నీమనస్సుచేత) మా విన్నును (దేవతలకు) బొందింపుము. (మాచే) బొందబడినవాడవగుచు మాకొఱకు భయజయమును అనగా భయనివారణమునుకలుగజేయుము.

౨౬॥ నానాప్రకారేణ సంభావిత సకలదోష నిర్హరణార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥

నానా విధములచేత సంభవించిన సమస్తదోష పరిహారముకొఱకు సర్వప్రాయశ్చిత్త హోమము జేయగలను.

౨౭ ఓంభూర్భువస్సువస్వాహా॥ పృజాపతయత్తదం నమమ॥ అథామస్మప్తము.

౨౮॥ అదితేఽన్వమగ్న్ స్థా॥ అనుమతేఽన్వమగ్న్ స్థా॥ సరస్వతేఽన్వమగ్న్ స్థా॥ కేవసవితఃప్రాసావీ॥

౮॥ ఓం భూర్భువస్సువస్సావహే॥ వజ్రావతయశ్చదం సమమ॥
 ౯॥ అద్వి తేఽన్వమగ్ధాః॥ అనుమతేఽన్వమగ్ధాః॥ సరస్వ
 తేఽన్వమగ్ధాః॥ దేవసవితఃప్రాసావీః॥

పూర్వమందు అగ్ధము వ్రాయఁబడినది.

౧౦॥ అనేన సప్త హోతృ హోమేనభగవాం త్వర్వాత్త క
 స్సర్వం శ్రీయజ్ఞేశ్వర స్సుప్రీణాతు॥

౧౧॥ యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు॥

ఈసప్త హోతృ హోమముచేత భగవంతుడును త్వర్వాత్మకుడునగు యజ్ఞ
 శ్వరుడు తెన్నగా తృప్తి నొందుగాక.

సప్త హోతృహోమము సమాప్తము.

ప్రాతస్సాయమాపాసన హోమః.

౧॥ మమోపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వర వీర్య
 ధం(ప్రాతరాపాసనం)సాయమాపాసన హోమంతంశులైర్హోష్యామి॥

౨॥ భూర్భువస్సువరోమ్॥

అగ్ధము స్పష్టము. ఈహోమము ప్రాతఃకాలమందును సాయంకాల
 మందును బియ్యముచే జేయవలసినది. ఈహోమములు పర్వములచేత పూర్వహో
 మముగా చేయవలయును.

౩॥ చత్వారి శృంగైరయోలస్యపాదా ద్వేశ్చీరే వప్తహస్తా
 సోలస్య॥ త్రిధాబద్ధో వృప్తభోరోరవీతి మహోదేవో మర్త్యాగం
 అవివేక॥

ఈ మంత్రార్థము విచ్చిన్నాపాసనమందు వ్రాయఁబడినది.

౪॥ సప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగ సప్తజాహ్వా ద్విశీర్షకః॥ త్రి
పాత్ప్రసన్నవదన స్సుఖాసీనశ్శుచిస్తితః॥ స్వాహాంతు దక్షిణే పార్శ్వే
దేవీంవామే స్వధాంతథా॥ బిభృద్దక్షిణహస్తైస్తు శక్తిమన్నం సుచం
స్యవం॥ తోమరం న్యజనం వామైర్ఘృతపాత్రంతు ధారయన్॥

౫॥ మేషారూఢం జటాబద్ధం గౌరవర్ణం మహాజనం॥ ధూమ
ధ్వజం లోహితాక్షం సప్తార్చిస్సర్వకామదం॥ ఆత్మాభిముఖ మాసీన
మేవంద్యామే ధృతాశనమ్॥

౬॥ ఏషహిదేవః ప్రదిశోఽనుసర్వాః పూర్వోహిజాత స్సక్త
గర్భైలంతః సవిజాయమాన స్సజన్మిష్యమాణః॥ ప్రత్యజ్ఞుఖాస్తిష్ఠతి
విశ్వతోముఖః॥

౭॥ ప్రాజ్ఞుఖాగ్నే మమాభిముఖోభవ, సుముఖోభవ, సుప్ర
సన్నోభవ, వరదోభవ, యథోక్తజిహ్వాయా హవిర్గృహణ॥

౮॥ ఓంభూర్భువస్సువః॥ ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదే
వస్య ధీమహి॥ ధియో యోనః ప్రచోదయాత్॥

౯॥ సోదకేన పాణినా ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిసమూహ్య, అలం
కృత్య॥

౧౦॥ అగ్నయేనమః॥ హుతవహాయనమః॥ హుతాశినేనమః॥
కృష్ణవత్క్తనేనమః॥ దేవముఖాయనమః॥ సప్తజిహ్వాయనమః॥ వైశ్వా
నరాయనమః॥ జాతవేదసేనమః॥

౧౧॥ అదితేఽనుమన్యస్వ॥ అనుమతేఽనుమన్యస్వ॥ సరస్వ
తేఽనుమన్యస్వ॥ దేవనవితః ప్రసువ॥

౧౨॥ ఓం సూర్యాయస్వాహా॥ సూర్యాయేదంనమమ॥ అగ్న
యేస్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నయే స్విష్టకృతఇదంనమమ॥ ఇతిప్రతః॥

౧౩॥ అగ్నే యేస్వాహా॥ అగ్నే యథిదంశమమ॥ అగ్నే యే స్విష్ట
కృతేస్వాహా॥ అగ్నే యే స్విష్టకృతథిదం సమమ॥ ఇతిసాయం॥

౧౪॥ అదితేఽన్వమగ్గ్సాః॥ అనుమతేఽన్వమగ్గ్సాః॥ సరస్వ
తేఽన్వమగ్గ్సాః॥ దేవసవితః పృసావీః॥

ఔపాసనే హునెదేవ అంగుళీ నాంచవామతః॥ వైశ్వదేవే
తథాన్యత్ర॥ అంగుళీరగృతో హునెత్॥

౧౫॥ అగ్నే త్వంనో 'అంతమ ఉతత్రాతా శివ్రాధవవర్తూభ్యః॥

ఓయగ్ని నీవు మాకు మిక్కిలి సమీపస్థుడవగుము. రక్షకుడవును సుఖకయడ
వును గృహమందుండువాడవును అగుము.

౧౬॥ తంత్రాశోచిష్ఠదీదివ స్తుమ్నాయ నూన మీమహే
సభిభ్యః॥ (ఋ ౫-౨౪-౧-తై-సం-౪-౪-౪-౮)

మిక్కిలి పరిశుద్ధుడగునట్టియు ప్రకాశించుచున్నట్టియు (ఓయగ్ని) అట్టి
నిన్ను మిత్రులమగు (మాయొక్క) సుఖముకొఱకు మిక్కిలి యాచించుచు
న్నాము.

౧౭॥ వసుర్నిర్వసు శ్రవా అచ్ఛా సక్షీద్యుమత్రమో
రయిందాః॥

అగ్ని శ్రేష్ఠుడును వ్యాపించిన హవిస్సుగలవాడును మిక్కిలి ప్రకాశం
వువాడును అట్టి (ఓయగ్ని) నీవు మాకు అభిముఖముగా ధనమునిమ్ము.

౧౮॥ సనోబోధి శ్రుధీహవ మురుష్యాశో అఘాయతస్సమ
స్తాత్॥ (ఋ ౫-౨౪-౨-౩-తై-సం-౪-౪-౪-౮)

౧౯-౧౬-౧౭-౧౮ మంత్రములు రెండేసి పాదములుగల విరాట్పుండ్రస్సు
కవి. నీటిముఖాలు క్రమముగా బంధు-విప్రబంధు-సుబంధు-శ్రుతబంధు అనువారు

౧౯॥ మంత్రము తైత్తిరీయ యజస్సునందు గనుపించదు.

మమ్ము తెలిసికొమ్ము (మా) అహ్వనమును వినుము. పాపాత్ములగు
అధిదైవలన మమ్ము రక్షింపుము.

౧౯॥ హోమసాద్గుణ్యార్థ మనాజ్ఞాతత్రయ మంత్ర్యజ్ఞం
కరిష్యే॥

హోమసిద్ధినిమిత్తము “అనాజ్ఞాతం” అనునది మొదలుగాగల మూఁడు
మంత్రములను జపించుచున్నాను.

౨౦॥ అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిథుః॥
అగ్నేతదస్య కల్పయ త్వగ్ంహవేద్య యథాతథం॥ (తై.బ్రా).3.
2.౧౧.౫)

ఓయగ్నే నీవు (యజ్ఞముయొక్క) యథార్థము దెలిసినవాడవు గనుక
(మాచేత) దెలియపడనట్టియు తెలియబడినట్టియు యజ్ఞముయొక్క యేభాగము
లోపింపజేయబడినదో ఆయజ్ఞముయొక్క లోపింపబడిన భాగమును పూర్తి జేయుము.

౨౧॥ పురుషసంమితో యజ్ఞయజ్ఞః పురుషసంమితః॥ అగ్నే
తదస్యకల్పయ త్వగ్ంహవేద్య యథాతథం॥ (తై.బ్రా) 3.2.౧౧.౫

యజ్ఞము పురుషునితో సమానమయినది (పురుషునివలె అవయవలోప
ము లేనిది) యజ్ఞము పురుషునిచే జేయబడుచున్నది. ఓయగ్నే నీవు యజ్ఞముయొక్క
యథార్థము దెలిసినవాడవు గనుక ఆయజ్ఞముయొక్క (అవయవలోపమును)
పూర్తి జేయుము.

౨౨॥ యత్పక్షతా మససా దీనదత్రానయజ్ఞస్య మన్వతే మ
రాసః॥ అగ్నిష్టదోతా క్రతువిద్విజ్ఞానా యజిష్ఠోదేవాగ్ం ఋతుశో
యజాతి॥ (తై.బ్రా)-3-2-౧౧-౫)

బాలులవలె రక్షింపబడదగినట్టియు అసమర్థులయినట్టియు మనుష్యుల
యజ్ఞముయొక్క యే (భాగమును) మనస్సుచేత తెలిసికొనరా ఆ తెలియని
భాగమునుగూర్చి యజ్ఞవేత్త, విశేషజ్ఞానవంతుడు, యాగనమర్థము (దేవతల నాహ్వా
నము చేయువాడును అగు అగ్ని, కాలములయందు దేవతలను పూజింపుగాక.

౨౩ అనేన పాత్రరాపాసన హోమేన సాయమాపాసనహోమేన భగవాంత్సర్వాత్మకస్సర్వం శ్రీయజ్ఞేశ్వరస్సుప్రీణాతు । యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు॥

ఈపాత్రరాపాసన హోమముచేతను సాయమాపాసనహోమము చేతను భగవంతుడును సర్వస్వరూపుడును అగు యజ్ఞేశ్వరుడు తృప్తిచొందుగాక.

౨౪॥ స్వస్తిశ్రద్ధాం మేధాం యశః । వజ్రాం విద్యాంబుద్ధిం శ్రియం బలమాముష్యం తేజ ఆరోగ్యం దేహిమే హవ్యవాహన । శ్రియం దేహిమే హవ్యవాహన ఓంనమః॥

ఓయగ్నీ (మామ) క్షేమమును, అస్తిక్యమును ధారణసామర్థ్యమును క్రింది ప్రజ్ఞను విద్యను బుద్ధిని, సంపదను బలమును ఆయుస్సును తేజస్సును ఆరోగ్యమును ఇమ్ము. ఓ యగ్నీ సుపదను వాణిజ్యమును. ఓయగ్నీ నమస్కారము

౨౫॥ యస్యస్త్రైత్యాచ నామోక్త్యా తపో హోమక్రియా దిషః । న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతీ సద్యో వందేతమచ్యుతమ్॥

ఏ విష్ణువుయొక్క స్మరణచేతనున్న నామోచ్ఛరణముచే తనున్న తపస్సు హోమము మొదలగు క్రియలయందు లోపభాగము సంపూర్ణమౌను అట్టివిష్ణువును నిష్కళ నమస్కరింపుమన్నాను.

౨౬॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం హుతాశన యద్ధుతంతు మయాదేవ పరపూర్ణం తదస్తుతే॥

ఓయగ్నీ మంత్రలోపముగాను క్రియాలోపముగాను భక్తిలోపముగాను ఏహోమము నాచేత జేయబడినదో ఆలోపము నీకు పూర్తియగుగాక.

౨౭॥ చతుస్సాగర పర్యతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభంభవతు * అహంభో అభివాదయే॥

స్వప్రము.

కౌపాసనహోమము సమాప్తము.

* ఈగురుకు తరువాత యజమానునియొక్క ప్రవర జెప్పవలసినది.

ఓమ్. పరబ్రహ్మణేనమః.

అథ సంధ్యావందనమ్.

శ్లో॥ అపవిత్రః పవిత్రోవా సర్వావస్థాం గతోఽపివా ।

యస్మిన్ తుండరీకాక్షం సబాహ్యో భ్యస్తర శ్కుచిః॥

అపవిత్రః దైవసు, పవిత్రః దైవసు, సకలవ్యాపారములఁ బొందివవాఁడై నను ఎవడు తుండరీకాక్షునిస్మరించునో వాఁడు బాహ్యభ్యంతరముల శుచియగునని అర్థము. కనుక తుండరీకాక్షుని మమ్మారు స్మరింప వలయును.

పుణ్డరీకాక్ష పుణ్డరీకాక్ష పుణ్డరీకాక్ష

ఇతిశిరసిమూర్జనం కుత్వాఽచమ్య॥

+ పురాణాచమనం కృత్వా, పురాణాచమనము చేసి

+ తతః స్మృత్యాచమనం కృత్వా పిదప స్మృత్యాచమనము చేసి

భూతోచ్ఛాటనమ్.

+ ఉత్తిష్ఠన్తు భూతపిశాచాః । యేతేభూమిభారకాః । ఏతేషా మవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే॥

అథ ప్రాణాయామః.

ఓంభూః । ఓంభువః । ఓం సువః । ఓం మహాః । ఓంజనః । ఓం తపః । ఓంసత్యః । ఓంతత్సత్వైశ్చ ర్వరేణ్యైః । భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ । ఓంమాప్రోజ్యో తీరస్తోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ ॥

+ అచమన, ప్రాణాయామ విషయములగురించి గ్రంథవిస్తరభీతిచే వ్రాయ నైతి. పెద్దలవలన గ్రహింపవలయును.

(* దేశకాలా సంకీర్త్య: —) | దేశకాల సంకీర్తనంబు చేసి
 † పంచాశతోక్తి...ప్రీత్యర్థం (సంకల్పించు తావులయందు ఆనా
 ప్రాతస్సన్ధ్యా ముపాసిష్యే. మి కాంగులితోజలము స్పృశించుట
 సప్రదాయమై యున్నది.)

జలాభిమంత్రణమ్.

(శివశస్త్రముదకం † బ్రహ్మ పవిత్రజలము “బ్రహ్మముఖ” మనునీక్రిందఁ
 ముఖాభ్యేషణమంజేణాభిమంత్ర్య) | శివశాస్త్రముచేత అభిమంత్రించి.

ఓం భూర్భువస్సువః । ఓం తత్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య
 ధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ॥

మార్జనః

తదుదకం స్పృష్త్వా ఆపో ఆయుదకమును స్పృశించి ఆపోహిష్ఠే
 హిష్ఠే త్యాదిభి శ్శిరసి మార్జ త్యాదిక్రింది మంత్రములతో శిరమున జల్లు
 యేత్ :— కానునది.

ఓం ఆపో హిష్ఠా మయోభువః । తానఠా ద్దేవధాతన । మ
 హీరణ్యాయచక్షసే । యోవశ్శివతమోరసః । తస్య భాజయతేహసః ।
 ఉత్తరీవ మ్రాతరః । తస్మా అరంగమామవః । యస్య త్కమాయ జన్వ
 థ । ఆపోజనయథాచసః ॥

* సంకల్ప వివరణమును గురించి స్మార్తానుక్రమణికయందు చూడుడు.

† “బ్రహ్మముఖోఽయం మనువా నిరుక్తః:—”

శ్లో: ఓంకారపూర్వికా ప్రిస్తా మహావ్యాహృతయోఽర్చయాః ।

ప్రపదాచైవ సావిత్రి (గాయత్రీ) విశ్లేయం బ్రహ్మశోముఖమ్॥ మను॥ ౨॥ ౪౪౪.

మంత్రాచమనమ్.

- . (హస్తేనజలం గృహీత్వా) | హస్తముచేశజలము గ్రహించి యా
(౧) పాఠః:— | క్రింది మంత్రము పఠించి మంత్రాచమనమువర్షవలయును.

సూర్యశ్చ మామన్యుశ్చ మన్యుపత యశ్చ మన్యుకృతేభ్యః ।
పాపేభ్యోరక్షంతాం । యద్రాత్యాపాపమక్వార్షం । మనసా వాచా
హస్తాభ్యాం । పద్భ్యా ముదరేణ శిక్షాన్ । రాత్రిన్తదవ లుమ్పతు ।
యత్కించ దురితం మయి । ఇద మహం మామమృత యోనా ।
సూర్యే జ్యోతిషి జూహామి స్వాహా ॥

(౨) మథ్యాహ్నః:—

అపః పునంతు పృథివీం పృథివీ పూతా పునాతుమాం । పున
స్తు బ్రహ్మణస్పతి ర్భహ్మ పూతా పునాతుమాం । యదుచ్ఛిష్ట
మభోజ్యం యద్వా దుశ్చరితం మమ । సర్వం పునంతు మా మా
హస్తాంచ పృత్తిగ్రహ్న స్వాహా ॥

(3) సాయంతనః:—

అగ్నిశ్చ మామన్యుశ్చ మన్యు పతయశ్చ మన్యు కృతేభ్యః ।
పాపేభ్యో రక్షంతాం । యదహ్ని సాప మక్వార్షం । మనసా వాచా
హస్తాభ్యాం । పద్భ్యా ముదరేణ శిక్షాన్ । అహస్తదవ లుంపతు ।
యత్కించ దురితం మయి । ఇద మహం మామమృత యోనా ।
సత్యే జ్యోతిషి జూహామి స్వాహా ॥

పురః (ద్వితీయ) మార్జనమ్.

ద్విరాచమ్య

రెండుసారులు † స్మృత్యాచమనముచేసి
ఈచెప్పబోవు మంత్రములు పఠింపుచుదర్శన
లతో మార్జనము చేసికొన వలయును:—

దధికా¹వ²ణ్ణో³ అకా⁴పం⁵ । జి⁶ప్తో⁷ రశ్వ⁸స్య⁹ వా¹⁰జనః¹¹ । సు¹²రభి¹³
నో¹⁴ ముఖా¹⁵కర¹⁶ త్ర¹⁷ప్త¹⁸ ఆయా¹⁹గ్²⁰ంషి²¹ తారి²²షత్ ॥

౧॥ ఓం ఆపోహిష్ఠామయోభువః తాన ఊర్జే దధాతన । మ
హేరణాయ చక్షసే ॥

౨॥ యోవశ్చివత మోరసః తస్య భజయ తేహసః । త్రిశ
తీరవ మూతరః ॥

౩॥ తస్మా అరజ్గ మామసః యస్యక్షయాయ జన్వథ । ఆపో
జన యథాచసః ॥

౧॥ హిరణ్య వర్ణా శ్శుచయః పావకా యానుజాతః కశ్యప్తా
యాస్విందః । అగ్నియా గర్భం దధిరే విరూపా స్తావతశ్శ్చగ్ స్తో
నాభవంతు ॥

౨॥ యాస్తాగ్ం రాజా వరుణోయాత్తి మధ్యే సత్యావ్రతే
అవ్రత్యం జనానాం । మధుశ్శుత్రశ్శు చయో యాః పావకా స్తావ
తశ్శ్చగ్ స్తోనా భవంతు ॥

౩॥ యాసాం దేవా ద్దివి క్రౌణ్వంతి భక్షంయా అంతరిక్షే
బహుధా భవంతి । యాః పృథివీ పయస్తోందంతి శ్శుకా స్తావ
తశ్శ్చగ్ స్తోనాభవంతు ॥

౪॥ శ్రీవేదమా చక్షుషా పశ్యతాప శ్చివయా తనువౌప
స్పృశంత త్వచం మే । సర్వాగ్ం అగ్గీగ్ం రపుషదోహు వేవోమ
యి వర్షో జలమోజ్జో నిధత్త ॥

పాపవిమోచనమంత్రమ్.

(హస్తేనజల మాదాయనిశ్చ్య స్య వామతో వినిక్షిపేత్)	హస్తమున జలముగైకొని అందు ఈశ్రీం ది మంత్రము పఠింపుచు నిశ్చాసమువిడిచి యాజలము తనకు ఎడవనై పున విడువ వలయును. మరల నాజలము చూడఁదగదు.
---	--

ద్యుప్రదా దివ ముఞ్చతు * । ద్యుప్రదా దివే న్ముముచానః ।
స్త్విన్నస్సాన్వీత్వ మలాదివ । పూతం ప్రవిశేత్తేవాజ్యం । ఆశ్శున్ధన్తు
మెనసః

అర్ఘ్యత్రయప్రదానమ్.

అచమ్య	స్మృత్యాచమనముచేసి
పాణానాయమ్య	పాణాయామ మొనర్చి

పూర్వోక్తైవంగుణ విశిష్టే, శుభేభ్యుదయ ముహూర్తే
శ్రీమా ౧... + గోత్రః... + శర్మాభిధేయోఽహం, శ్రీమతః... + గోత్ర
స్య... + శర్మాభిధేయస్య మమోపాత్తదురితక్షయద్వారా శ్రీపర మే
శ్వరప్రీత్యర్థం. ప్రాతస్సంధ్యాంగ మర్ఘ్యత్రయప్రదానంకరిష్యే ॥

ఓంభూర్భు వ్రస్తువః । తత్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమ
హి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥

ఇతిలంజలిత్రయం విస్మయేత్

పై మంత్రము 3 సారులు పఠింపుము
మాడుఅంజలుల అర్ఘ్యమువిశువలయును.

కాలాతిక్రమణస్థాయశ్చిత్తమ్.

ఆచమ్య

స్మృత్యాచమనముచేసి

ప్రాణానాయమ్య

ప్రాణాయామ మొనర్చి

* ఏవం...ప్రీత్యర్థం కాలాతిక్రమణ నోపపరిహారార్థం చతు
ర్థా ర్ఘ్యప్రదానంకరిష్యే.

(ఇతి సంకల్ప్య)

అని సంకల్పించి ఈకిందిమంత్రము చదు
వుచు ప్రాయశ్చిత్తార్ఘ్యమునువిశువలయును.

ఓం భూః | ఓం భువః | ఓం సువః | ఓం మహాః | ఓం జనః |
ఓం తపః | ఓం సత్యం | ఓం తత్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య
ధీమహి | ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ | ఓ మా ప్రో జ్యోతీరసోఽ
మృతం బ్రహ్మ భూర్భు వస్సు వరోమ్ ||

(౨) మధ్యాహ్న :—

ఆచమ్య

† స్మృత్యాచమనముచేసి

ప్రాణానాయమ్య

‡ ప్రాణాయామ మొనర్చి

+ ఏవం గుణవిశేషణ విశిష్టే శుభేఽభ్యుదయముహూర్తే
శ్రీయాఃప్రీత్యర్థంమాధ్యాహ్నక సంధ్యాంగ మర్ఘ్యత్రయ
ప్రదానం కరిష్యే:—

* “ ద్రుపదా దివ ముంచతు ” అనునది పాతాళితరమున గనబడెను.

+ ఇచ్చట తమతమ గోత్రినామముల చెప్పకొనవలయును.

అర్ఘ్యత్రయ ప్రదానమ్.

(ఉతి నంశల్ప్య) | వైవచెప్పిన తీరున సంకల్పించి

హాగ్నం న శ్మచిష ద్వన్తు రంతరిక్ష సద్ధోతా వేదిష దతేధి
ర్ధురోణనత్ | నైష ద్వర్తస దృతసద్వ్యోమస ద్భజా గోజా ఋతజా
అద్రిజా ఋతం బ్రహ్మత్ ||

ఓం భూర్భు వస్తువః | ఓం త త్స వితు ర్వరేణ్యం భర్గోదేవ
స్య ధీమహి | ధియో యోనః ప్రచోద యాత్ ||

(ఏవం అర్ఘ్యత్రయం విస్మజేత్) వైమరత్రమును గాఢాత్రి మంత్రమును
పఠించి యొక యర్ఘ్యమును, కేవలగాయ
త్రిని మాత్రము పఠించి యర్ఘ్యద్వయమును
విడువ వలయును.

(కాలాతీక) మణే పూర్వవత్) కాలాతి క్రమణమయ్యేనేని ప్రాతస్సం
భ్యతు వలెనే సంకల్పించి ర-న యర్ఘ్యమును
విడువ వలయును.

సాయంకాలే:—

ఆచమ్య స్మృత్యాచమనము చేసి
ప్రాణానాయమ్య పాణాయామము మొనరి

* ఏంవ.....ప్రీత్యర్థం సాయంపంథ్యాంగ మర్ఘ్యత్రయ

ప్రదానం కరిష్యే:—

x సంకల్పించు తావులలో అహమికాంగులితో జలము స్పృశించుట సంప్ర
దాయమై యున్నది.

ఇతి సంకల్ప్య

అని సంకల్పించి

(ఈక్రింది మంత్రము ముమ్మారు పఠింపుచు ఆర్ఘ్యత్రయము, విడువవలయును!

(కాలాతి క్రమణే పూర్వవత్)

కాలాతి క్రమణమయ్యేనేని ప్రాతస్సంభ్యక్ష వలెనే రక్షణ యర్ఘ్యము విడువవలయును.

ఓంభూ! ఓంభువః! ఓంనువః! ఓంమహా! ఓంజనః! ఓంతపః
ఓంస్తత్యం! ఓం తత్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి! ధియో
యోనః! ప్రచోదయాత్ ||

ప్రదక్షిణమ్.

(పశ్చాత్ మాస్తేన జల మాదాయ ఉత్థాయ.)

పిమ్మట మాస్తమతో జలముగైకొని నిలుచుండి (చెప్పబోవు మంత్రమును స్మరింపుచు ముమ్మారు ఆత్మప్రదక్షిణము చేసి కొనవలయును:—)

ఉద్యంత మస్తంయంత మాదిత్య మభిధ్యాయ మ్మర్వ
స్పృహణో విద్వాన్ త్రకలం భద్ర మశ్నుతే సాహ దిత్యో
బ్రహ్మేతి బ్రహ్మవనః బ్రహ్మస్యేతి యవవం వేద ||

† అసా వాదిత్యో బ్రహ్మ ||

(ఈయాదిత్యుడే పరబ్రహ్మము.)

తర్పణమ్.

ద్విరాచమ్య

స్మృత్యాచమనము ౨ సారలుచేసి

ప్రాణాయామత్రయం కృత్వా

ప్రాణాయామము ముమ్మారునర్పి

ఏవం గుణ.....వీర్యధం * పాత సంధ్యాంగ తర్పణం
కరిష్యే:—

౧ సంధ్యాం తర్పయామి		3 బ్రాహ్మీం తర్పయామి
౨ గాయత్రీం తర్పయామి		౪ నిమృజేం తర్పయామి

మధ్యాహ్న:— .

౧ సంధ్యాం తర్పయామి		3 రాద్రీం తర్పయామి
౨ సావిత్రీం తర్పయామి		౪ నిమృజేం తర్పయామి

సాయంకాలే:—

౧ సంధ్యాం తర్పయామి		3 వైష్ణవీం తర్పయామి
౨ సరస్వతీం తర్పయామి		౪ నిమృజేం తర్పయామి

* సంకల్పము మధ్యాహ్నమున నయ్యెనేని, “మధ్యాహ్నం సంధ్యాంగం” యనియు
సాయంకాల మందయ్యెనేని “సాయం సంధ్యాంగం” యనియు మార్పుకొనవలయును.

† సంధ్యా, “అసావాదిత్యోబ్రహ్మ” ఇతి ధ్యాన మిత్యర్థః. తథాహలోకాక్షిః
శ్లో॥ అసావాదిత్యో బ్రహ్మేతి యధ్యావం క్రియతేఽన్యహమ్ ।

తదేవ సాంధ్యమిత్యుక్తం కర్మబ్రాహ్మణ్యమాలకమ్ ॥

(స్మృతిరత్న మహాదధా)

గాయత్ర్యా వాహనమ్.

ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ । అగ్నిదేవతా బ్రహ్మైత్యర్థమ్ ।
గాయత్రీం ఛందం పరమాత్మం సర్వాపరిసాయజ్యం వినియోగమ్ ।
అయాత్తు పరదా దేవీ అక్షరం బ్రహ్మ సమితం । గాయత్రీం
ఛందసాం మూలేదం బ్రహ్మ జుషేస్వమే । యదహ్ని త్కురుతే ప్రా
ప్తం తదహ్ని త్ప్రతిముచ్యతే । యదాగ్నియా త్కురుతే ప్రాప్తం

తద్రాత్రియా త్ప్రతిముచ్యతే । సర్వవర్ణే మహాదేవి । సంధ్యావిద్యే
సరస్వతి ॥

ఓజోఽసి, సహవాఽసి, బల మసి, భాగోఽసి, దేవానాం
థామ నామాసి, విశ్వమసి, వి శ్వాయు, సుర్వమసి సర్వాయు, రభి
భూరోం, గాయత్రీ మావాహయామి, సావిత్రీ మావాహ యామి,
సరస్వతీ మావాహయామి, ఛందో నావాహయామి, త్రియ మావా
హయామి, గాయ త్ర్యా గాయత్రీఛందో విశ్వామిత్రబాహి, పృథితా
దేవతా, యగ్నిర్ముఖం, బ్రహ్మశిరో, విష్ణు ర్మృదయగ్ం, రుద్రశ్శిఖా,
పృథివీయోనిః, ప్రాణాపాన వ్యానోదాన సమానా సప్రాణా శ్వేత
వర్ణా సాఖ్యానునన గోత్రా గాయత్రీ, చతు ర్విగ్ం శత్రుశ్చరా
త్రిపదా పట్కుః పంచశీరోపనయనే వినియోగః॥

ఓంభూః । ఓంభువః । ఓగ్ంసువః । ఓంమహః । ఓంజనః ।
ఓంతపః । ఓగ్ంసత్వం । ఓంతత్సవితుర్వర్ణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ।
ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఓమాప్రోజ్యోతీరస్సోఽమృతంబ్రహ్మ
భూర్భువస్సువరోమ్ ॥

అథజపః॥

పూర్వోక్తేవంగుణవిశిష్టే.....ప్రీత్యర్థం * పాత్ర
సంధ్యాంగ + ముష్టోత్తర శత (అష్టావింశతి) గాయత్రీ మహా మంత్ర
జపం + శరిష్యే :—

అథ న్యాసః:—

(అంగన్యాస కరన్యాసాకృత్యాం) యాక్రింది విధముగా అంగన్యాస కరన్యాసములు గలవలయును.

౧. ఓం తత్సవితుర్, బ్రహ్మాతమసో యోనమః.
౨. ఓం వరేణ్యం, విష్ణ్వత్తనో తర్జనీభ్యాంనమః.
౩. ఓం భర్గో దేవస్య, రుద్రాత్తనో మధ్యమాభ్యాంనమః.
౪. ఓం ధీమహి, సత్యాత్తనో అనామికాభ్యాంనమః.
౫. ధియో యోనః, జ్ఞానాత్తనో కనిష్ఠికాభ్యాంనమః.
౬. ఓం ప్రచోదయాత్, సర్వాత్తనో కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః.

అంగన్యాసః:—

౭. ఓం తత్సవితుర్, బ్రహ్మాతమసో యోనమః.
 ౮. ఓం వరేణ్యం, విష్ణ్వత్తనో శిరసో స్వాహా.
 ౯. ఓం భర్గో దేవస్య, రుద్రాత్తనో శిఖాయై వషట్.
 ౧౦. ఓం ధీమహి, సత్యాత్తనో కవచాయహుం.
 ౧౧. ఓం ధియో యోనః, జ్ఞానాత్తనో నేత్రత్రయాయ వాషట్.
 ౧౨. ఓం ప్రచోదయాత్, సర్వాత్తనో అస్త్రాయ భట్.
- భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః. అని దిగ్బంధం మొనర్చి శక్తిని
ధ్యాన శ్లోకము చదువవలయును.

ధ్యానమ్:—

శ్లో॥ ముక్తా విద్యుమ హేమనీల ధవళచ్ఛాయై ర్ముఖే శ్రీవైష్ణవై
ర్యుక్తా మిందునిబద్ధరత్న మకుటాం తత్త్వార్థ వర్ణాత్మికామ్॥

గాయత్రీం వరవాభ యామశకశా శ్శుభ్రాం కపాలంగదా
శంఖం చక్ర మథారవిందయుగళం హస్తై ర్వహంతీం భజే
చతుర్వింశతి పూర్వముద్భావః—

శ్లో॥ ¹సుముఖం, ²సంపుటా, (³చైవ) ⁴వితతం, ⁵విస్తృతం, (తథా) ।
⁶ద్విముఖం, ⁶త్రిముఖం, (⁷చైవ) ⁸చతుః, ⁸పంచముఖం, (తథా) ॥
శ్లో॥ ⁹షష్ఠభా, ¹⁰ఽధోముఖం, (¹¹చైవ) ¹¹వ్యాపకాంజలికం, (తథా) ।
¹²శకటం, ¹³యమచాశం, (¹⁴చ) ¹⁴గ్రథితం, ¹⁵సమ్మభాన్తుఖం ॥
శ్లో॥ ¹⁶ప్రబంబం, ¹⁷మృష్టికం, (¹⁸చైవ) ¹⁸మత్స్యః, ¹⁹కూరో, ²⁰వరాహకం ।
²¹సింహక్రాంతం, ²²మహాక్రాంతం ²³ముద్గరం, ²⁴పల్లవం, (తథా) ॥
శ్లో॥ చతుర్వింశతి ముద్రావై గాయత్రీయం సుప్రతిష్ఠితాః ।
ఇతిముద్భావనజానాతి గాయత్రీ నిష్కలాభవేత్ ॥

(ఇతి ముద్రా ప్రదర్శనః) | పై శ్లోకములయందు చెప్పిన ౨౪
ముద్రలను ప్రదర్శించి.

గాయత్రీ మంత్రార్థశ్లోకః—

శ్లో॥ యోదేవ సప్తవితాస్తకం, ధియో ధర్మాదిగోచరః ।
ప్రేరయేత్, తస్య యద్భగ్గ స్తద్వరేణ్య ముచాస్తహే ॥

మంత్ర జపః—

ఓంభూర్భువస్సువః । తత్సవితుర్వరేణ్యం భగోదేవస్య ధీమ
హి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥

జప విధిః.

. (ఇతి గాయత్రీం * అష్టాక్షర శతం జపేత్)

“ఓం భూర్భువస్సువః ... యాత్” అను వై గాయత్రీ మంత్రమును ౧౦౮ మూఱులు జపించవలయును.

(† పాఠ స్తిష్టా, సాయం మధ్యాహ్న యోరాసీనః)

ప్రాతఃకాలమున నిలుచుండియు, సాయంకాలమునందును, మధ్యాహ్న కాలమందును, కూర్చుండియు జపించవలయును.

అష్టావింశత్యనధ్యాయే

అనధ్యయన దినములయందు ౨౮ పర్యాయములు జపించిన వాలును.

‡ శ్లో॥ పర్వస్వేవ జపేద్దేవీం గాయత్రీం వేదమాతరమ్॥

“చేతివేలి కణుపులయందే గాయత్రీజపసంఖ్యను లెక్కింప వలయును” అని చెప్పియున్నారు. కావున నటులనే జపము చేయవలయును.

ఇత్యుక్తత్వాత్ పర్వభిః గాయత్రీజప సంఖ్యానం కుర్యాత్. (స్మృతిరక్ష మహాదధా.)

జపావ సానమ్:

శ్రౌతాచమనం కృత్వా:-

శ్రౌతాచమనము చేసి

ప్రాణానాయమ్య

ప్రాణాయామ మొనర్చి (ఈ క్రింది తీయన సంకల్పించవలయును)

+ ఏవంగుణ విశిష్టే.....ప్రీత్యర్థం ప్రాతస్సంధ్యాంగ గాయత్రీ మంత్రీజపావసానం కరిష్యే.

అంగన్యాస కరన్యాసాః:-

(పూర్వోక్త క్రమేణ అంగన్యాస కరన్యాసా విధాయ.)

వెనుక చెప్పిన విధమున అంగన్యాస కరన్యాసములు చేసి.

దిగ్విమోక్షః.—

“భూభ్యవ స్సువరో”మితి ఈశవచనము పలికి రెండుచేతుల తర్జను దిగ్విమోక్షః. (ద్యయోః కుంచిత లను వంచి లంకెగా వేసికొనవలయును. తర్జన్యో స్ఫులగ్నుం కుర్యాత్)

ధ్యానమ్:—

శ్లో: ముక్తావిద్రుమ హేమ నీలభవళచ్ఛాయై ర్ముఖై స్త్రిక్షణై
ర్యుక్తా మినువిబద్ధ రత్న మసుహృ తత్త్వార్థవర్ణాత్తిగాం ।
గానుత్రీం వరదాభయాంకుశకళా శ్శుభ్రం కపాలం గదాం
శంఖం చక్ర మథారవిద యుగళం హస్తై ర్వహంతీం భజే ।

ఉత్తరముద్యా:—

శ్లో: సుర ¹ భిః, రా ² న, చక్ర ³ కే, చ,	ఈ శ్లోకా క్తములగు నుత్తర ముద్రల ను బ్రదర్శింపవలయును.
⁴ యోషి, ⁵ హస్తా, ⁶ అభవంకజం	
⁷ లింగం, ⁸ నిర్మాణ ముద్రాచే	
త్యష్టముద్రాః పృక్షీర్తితాః॥	

తత్సద్భ్రహ్మార్పణమస్తు

* సూర్యోపస్థానమ్:—

తతః స్మృత్యాచమనం కృత్వా	పిదప స్మృత్యాచమనము చేసి
త్రిః ప్రాణానాయమ్య	ప్రాణానాయము ముహూర్తావసరించి.

ఏవంగుణ విశిష్టే.....ప్రీత్యర్థప్రాత స్సంధ్యాంగ సూర్యో
పస్థానం కరిష్యే:—

* ఉపస్థానమనగా స్థాననియమముతోఁ గూడిన ప్రార్థనము. ఈ యాప స్థాన మంత్రములను నిలబుండి పఠింపవలయును.

మిత్రస్య చరపణీ ధృతశ్శవో దేవస్య సావసిం । సత్యం
చిత్ర శృంశ్చస్తమం । మిత్రో జనాన్ యాతయతి పిజానన్నితోదా
ధారపృథివీ మతద్యాం । మిత్రః కృష్టి రసి మిషాభి చప్తే సత్యా
యమావ్యం ఘృతవ ద్విధేమ । పసి మిత్రమిహి అస్తు ప్రయస్తాన్
యస్త ఆదిత్య శిక్షతి ప్రతేన । నహన్యతే నజీయతే త్వోహోనైన మ
గ్ంహూ అశ్నిత్యంతి తోన దూరాత్ ॥

మాధ్యాహ్నిక సూర్యోపసానమ్:—

అనత్యేన రజసా వర్తమానో నివేశయ న్నమృతం మర్త్యం
చ । హిరణ్యయేన సవితార ధేనాఽఽదే వోయాభిభవనాని పశ్యత్ ॥

ఉద్వయం తమన స్సరి పశ్యన్తో జ్యోతిరుత్తరం । దేవందే
సత్యా సూర్య మగన్మజ్యోతి రుత్తమమ్ ॥

ఉదుత్యం జాతవేదసం దేవం వహంతి కేతవః । దృశే విశ్వా
య సూర్యమ్ ॥

చిత్రం ధేవానా మదగా దనీకం చక్షు ర్నిత్యస్య వరుణ
స్యాగ్నేః । ఆప్రాద్యావా పృథివీ అంతరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మా జగత
స్తస్థు పశ్య ॥

తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తా చ్చుకా ముచ్చరత్ । పశ్యేమశ
రదశ్శతం, జీవేమశరదశ్శతం, నన్దామ శరదశ్శతం, మోదామ శ
రద శ్శతం, భవామశరదశ్శతత్గ్ం, శ్రుణవామ శరద శ్శతం, ప్రబ్ర

వామ శరద శ్శతమజీతాస్సామ శరద శ్శతం, జ్యోత్స్న సూర్యం
ద్రౌశేయఉదగా స్సహతోర్ణవా ద్విభాజమాన స్సర్దిరస్యమధ్యా
త్సమావృప్తభో లోహితాక్షనూస్యోవిప్రశ్చిన్నసాపునాతు॥

సామూహిక సూర్యోపస్థానమ్:—

ఇమం మే వరుణ శుక్రీహవ మద్యా చ మృడయ । త్వా
మవస్యరాచకే॥

తత్త్వయామి బ్రహ్మణా వందమానస్త దాశాస్తే యజమా
నో హవిభిః । అహేడమానో వరుషే హర్షాధ్యురు శగంస్తమావ
తయుః పరమోషీ॥

యచ్చిద్ధితే విశోయథా ప్రదేవవరుణ వ్రతం । మినీ మసి
ద్యవిద్యవి । యత్కించే దం వరుణైవే జనేభిద్రోహం మస్తుష్యా
శ్చరామసి । అచిత్తీయ త్తవ ధర్మాయుయోషిమ మావస్త స్మాదేన
సో దేవశీరిషః । కీతవాసాయ ద్దిపు ర్మగీసే యద్వాఘా నత్యముత
యన్నవిద్మ । సర్వాల విష్యశిధి కేవదేవాథానే న్యామవరుణ
ప్రియాసః॥

దిక్షుమస్కారః:—

(ఏతైః సమస్కారింకుర్యాత్.)

ఈక్రిందిమంత్రములచేత సమస్కా
రము చేయవలయును

౧॥ ఓంనమః స్యాచ్యైదిశే, యాశ్చదేవతా ఏ తస్యాం వ్రత
సంత్యే తాభ్య శ్చనమః॥

౨॥ నమో దక్షిణాయైదిశే, యాశ్చదేవతా వ తస్యాం పృథి
వసంత్యేతాభ్యశ్చనమః॥

౩॥ నమః పృథీవ్యైదిశే, యాశ్చదేవతా వ తస్యాం పృథివసం
త్యేతాభ్య శ్చ నమః॥

౪॥ నమ ఉదీచ్యైదిశే, యాశ్చదేవతా వ తస్యాం పృథివసం
త్యేతాభ్య శ్చనమః॥

౫॥ నమ ఉర్ధ్వా యైదిశే, యాశ్చదేవతా వ తస్యాం ప్రథి
వసంతేతాభ్య శ్చనమః॥

౬॥ నమోఽధరా యైదిశే, యాశ్చ దేవతా వ తస్యాంప్రథివ
సంత్యేతాభ్య శ్చనమః॥

౭॥ నమోఽ వాంతరా యైదిశే, యాశ్చదేవతా వ తస్యాం
పృథివసంత్యేతాభ్య శ్చనమః॥

ముని నమస్కారః—

నమో గంగా యమునయో ర్మధ్యే యే వసంతి తేమే పృథ
న్నాత్మా న శ్చిరంజీవితం వర్ధయంతి నమోగంగాయమునయో ర్ముని
భ్యశ్చ నమోనమో గంగాయమునయో ర్మునిభ్యశ్చ నమః॥

దేవతా నమస్కారః.

సంధ్యామైనమః, సావిత్త్యైనమః, గాయత్త్యైనమః, సరస్వ
త్త్యైనమః, సర్వాభ్యో దేవతాభ్యోనమః, దేవేభ్యోనమః, ఋషిభ్యోనమః,
మునిభ్యోనమః, గురుభ్యోనమః, పితృభ్యోనమః॥

కామోఽకారోఽన్నమో నమః॥

మన్యురకారోఽన్నమో నమః॥

ఈశ్వరధ్యానమ్.

(వైతేపరమేశ్వరంధ్యానేతః:-) | ఈక్రింది శ్లోకములచేతను, మంత్రముచేత
సుపరమేశ్వరుని ధ్యానము చేయవలయును.

* పృథివ్యాపస్తేజో వాయురాకాశాత్ । ఓన్నమో భగవ
తే వాసుదేవాయ॥

* యాన్సదా సర్వభూతాని చరాశి స్థావరాణిచ సాయం
ప్రాత ర్నమస్యంతి సామా సంధ్యాభిరక్షతు॥

హరిహరాభేదస్మరణమ్.

శ్లో॥ శివాయ విష్ణురూపాయ శివరూపాయ విష్ణవే ।

శివస్య హృదయం విష్ణు ద్విష్ణోశ్చ హృదయంశివః॥

శ్లో॥ యథా శివమయో విష్ణు రేవం విష్ణుమయ శ్శివః ।

యథాంతరం నపశ్యామి తథా మేస్వస్తి రాయుషి ॥

శ్లో॥ నమో బ్రహ్మణ్యదేవాయ గోబ్రాహ్మణహితాయచ ।

జగద్ధితాయ కృష్ణాయ గోవిందాయ నమోనమః॥

గాయత్రీ ధ్యానమ్:—

ఉత్తమే శిఖరే జాతే భూమ్యాం పర్వతమూర్ధనీ । బ్రాహ్మ
ణేభ్యోఽభ్యనుజ్ఞాతా గచ్ఛదేవి । యథానుఖమ్ ॥

స్తుతో మయా వరదా వేదమూర్తా ప్రచోదయన్తీ వసన్తే
ద్విజాతా । ఆయుః పృథివ్యాం ద్రవిణం బ్రహ్మవర్షతం మహ్యంద
త్వా ప్రసాతుం బ్రహ్మలోకమ్ ॥

నారాయణాభి వద్దనమ్:—

శ్లో॥ సమోఽస్త్వ సంతాయ సహస్రమూర్తయే
సహస్ర పాదాక్షి శిరోరు బాహవే ।
సహస్ర నామ్నే పుగుమాయ శాశ్వతే
సహస్ర కోటి యుగధాని నమః ॥

భూమ్యాకాశాభి వద్దనమ్ :—

ఇదం ద్యావా పృథివీ సత్యమస్తు । పితర్మాతర్యదీ హివాప
బ్రువేవాం । భూతం దేవానా మనమే అస్మాభిః । విద్యా మేషం
ప్రజనం జీరదానుమ్ ।

ఈశ్వర ప్రార్థనా:—

శ్లో॥ సర్వవేదేషు యత్పుణ్యం సర్వతీర్థేషు యత్ఫలం ।
తత్ఫలం పురుష ఆస్మీతి స్తుత్యా దేవం జనార్దనమ్ ॥

శ్లో॥ వాసనా ద్వాసుదేవస్య వాసితంతే జగత్ప్రియం ।
సర్వభూతనివాసోఽసి వాసుదేవ సమోఽస్తుతే ॥

చతు స్సాగరపర్యంతం గో అనిపతికి గోశ్రమ మొదలగు శానిని
బ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభం భవతు. చెప్పవలయును:—

... శర్మాహం భో అభివాదయే॥

శ్లో॥ కాయేన, వాచా. మనసేంద్రియై ర్వా
బుద్ధ్యాత్మనావా పృకృతే స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్య త్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

(ఏతత్సర్వం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు.)

" ఇతి సన్ధ్యా వద్దన ప్రకరణమ్
సమాప్తమ్.

అగ్రబ్రహ్మయజ్ఞః.

ఆచమ్య... ఏవగుణ... శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞేన
 యజ్ఞే, విద్యుదసివిద్యమే పాప్మానమృతా త్సత్యముపైమి॥ హస్తావ
 వనిజ్య-తిరాచామత్ - ద్విపదిమృజ్య-సకృదప్రసృత్య-యత్సవ్యం
 ప్రాణి ప్రాదాప్రాక్షతి-శిరశ్చక్షుషీ నాసిక్త్రోతే హృదయ మాల
 భ్య, దక్షిణోత్తరాప్రాణి ప్రాదా కృత్వాస ప్రవిత్రాహుతి ప్రతిపద్య
 తె-ఓమ్-ఋచో అక్షరే పరమే ప్యౌర్ము-యస్మై దేవా అధిపత్యే
 నిషేమః । యస్తన్న వేదకి మృచాకరిష్యతి య ఇ తద్విదు-స్త ఇమేన
 మానతే * ఓంభూః తత్సవితుర్వరేణ్యం, ఓంభువః-భగ్తోదేవస్య ధీ
 మహి-ఓంసువః ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓంభూః తత్సవి
 తుర్వరేణ్యం భగ్తోదేవస్య ధీమహి॥ ఓంభువః-ధియోయోనః ప్రచో
 దయాత్ ॥ ౨ ॥ ఓంసువః-తత్సవితుర్వరేణ్యం భగ్తోదేవస్య ధీమహి
 ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ౩ ॥ (ప్రరోజసి సావదోం) శ్రీగురు
 భ్యోనమః హరిఃఓమ్॥ ఇషేత్వోరైత్వవాయవ స్సప్తాయవ స్సదే
 వౌవస్స వితాప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్య మ
 ఘ్నియాదేవ భాగమూర్జన్వతి, పయస్వతీః ప్రజావతీ రనమీవా అయ
 త్తామావస్తైన ఈశతమాఘశగ్ం సోరుద్రస్యహేతిః పరివో వృణ
 క్తు ధ్రువా అస్మిన్లోపతేన్యాత బహ్వీర్యజ మానస్య ప్రశూన్పాహి॥

* వ్యాహృతులు ముందు చెప్పి గాయత్రీమంత్రము మాత్రము పఠించి, అగ్ర
 ర్చకః అనవానం ఈప్రకారం మూడు పర్యాయములు చెప్పవలయును.

హరిఃఓమ్॥ బ్రహ్మసంధత్తం తన్నేజన్వతం । త్సత్రగ్ంసంధత్తంతన్నే
జన్వతం । ఇషగ్ం సంధత్తం తామేజన్వతం । ఊర్జగ్ం సంధత్తం
తామేజన్వతం రయిగ్ం సంధత్తం తామేజన్వతం । ప్రస్థిగ్ం సం
ధత్తం తామేజన్వతం । ప్రజాగ్ం సంధత్తం తామేజన్వతం ।
ప్రశూన్యగ్ం సంధత్తం తామేజన్వతం । సుతోసిజనధాః । దేవాస్తాన్
శుక్రపాః ప్రణయంతు । సువీరాః ప్రహః ప్రజనయన్పరీహి ॥ హరిః
ఓమ్॥ సమో బ్రహ్మణే ధారణంమే అస్త్యనిరాకరణం ధారయిత్వా
భూయాసం కిర్ణయోశ్శ్రుతం మాచ్యోక్ష్యో మమాముష్య ఓం
ఋతంతపస్సత్యం తపశ్శ్రుతం తపశ్శాంతం తపోదమస్తపశ్శమస్తపో
దానంతపోయజ్ఞం తపోభూర్భువస్సు ప్రర్భష్టైత దుష్పాస్యై త తపః॥
యథాప్రతస్య సంప్రప్సితస్య దూరాద్దంధో వాత్తేనంపుణ్యస్య క
ర్మణో దూరాద్దంధో వాతీయథాసి ధారాంకర్తేవహితామప్రకా
మే యద్యవేమువేహవాచిహ్వా యిష్యామికర్తం పతిష్యా మీత్యేవ
మసుతా దాత్తానంజగుప్సేత్...ఓమ్ + శాన్తి శాన్తి శాన్తి॥ అ
హం ప్రక్షుప్త్యరేవా । క్షీర్తిః ప్రప్తంగిరేవ । ఊర్ధ్వపవిత్రోవాజ
సి వస్త్యమృతమస్తి । ద్రోవిణగ్ం సవర్చనం । సుమేధా అమృతోక్షి
తః । ఇతి త్రింశకోర్వేదాను వచనమ్ । (ఋగ్వేదః) అగ్నిమీశేపురో
హితం । యజ్ఞస్య దేవమృత్విజం । హోతారం రత్నధాతమమ్ ।
(సామ) అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే । నిహా

తాసత్పిబర్హిషి॥ (అథర్వణః) శంసోదేవీర భిష్టయ ఆపాభవంతుపీత
యే । శంయోరభిసృవంతునః॥ అథాతో ధర్మజ్ఞాసా॥ అథాతో
బ్రహ్మజిజ్ఞాసా॥ అథాతో దర్శపూర్ణమాసా వ్యాఖ్యాప్యాయమః॥ స్త
ద్ధిరాదేవ-ఓంసమో బ్రహ్మజేనమో అస్త్యగ్నయేనమః పృథివ్యైసమ
ఓషధీభ్యః । నమోవాచేనమో వాచస్పతయేనమో విష్ణవే బృహ
తేకరోమి॥ తిః॥ ఓంశాన్తి శాన్తి శాన్తిః॥ ఓమ్ భూర్భువస్సువ స్స
త్యంతఃశ్రద్ధాయాజుహోమి॥ నృప్తిరసి వృశ్పమే ప్రాప్తాన మృతా
త్పత్యము పాగామ్॥

ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞంగ దేవషిఃపితౄ నుద్దిశ్య
దేవషిఃపితృప్రీత్యర్థం దేవషిఃపితృతర్పణం కరిష్యే॥ (ఇతిసంకల్ప్యం)
బ్రహ్మదయో యే దేవాః తా దేవాన్ స్తర్పయామి ॥ సర్వా
దేవాన్ స్తర్పయామి ॥ సర్వా దేవగణాన్ స్తర్పయామి ॥ సర్వాః
దేవపత్నీ స్తర్పయామి ॥ సర్వా దేవపుత్రాగ్ స్తర్పయామి ॥
సర్వా దేవపౌత్రాగ్ స్తర్పయామి ॥ భూదేవాగ్ స్తర్పయామి ॥
భువదేవాగ్ స్తర్పయామి ॥ సువదేవాగ్ స్తర్పయామి ॥ భూర్భువస్సు
వదేవాగ్ స్తర్పయామి (నివీతీ) కృష్ణద్వైపాయనా దయోయే
ఋషయః తా నృషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి॥ సర్వా నృషీగ్
స్తర్పయామి తర్పయామి॥ సర్వానృషీగణాగ్ స్తర్పయామి తర్పయా
మి॥ సర్వాః ఋషిపత్నీ స్త...మి॥ ౨॥ సర్వా నృషిపుత్రాగ్ స్త...మి॥
౨॥ సర్వానృషి పౌత్రాగ్ స్త...మి॥ ౨॥ భూర్ ఋషీగ్ స్త...మి॥
౨॥ భువర్ ఋషీగ్ స్త...మి ॥ ౨॥ సువర్మి ॥ ౨॥ ఋషీగ్
భూర్భువస్సువర్ ఋషీగ్ స్త...మి॥ ౨॥ అథ కాండర్ పితర్పణం॥

[ప్రజాపతిం కాండము పిం తర్పయామి తర్పయామి ॥ సోమం కాండ
ముపిం త...మి॥ ౨॥ అగ్నిం కాండము పిం త...మి॥ ౨॥ విశ్వా
దేవా కాండముపీగ్ స్త...మి॥ ౨॥ సాగ్ంహితీ ద్వేవతా ఉపనిషద
స్త...మి॥ ౨॥ యాజ్ఞకీ ద్వేవతా ఉపనిషద స్త...మి॥ ౨॥ వారుణీ ద్వేవ
తా ఉపనిషద స్త...మి॥ ౨॥ బృహస్పతి స్వయంభువం త...మి ౨॥
సదసస్పతిం త.. మి॥ ౨॥ (ప్రాచీనావీతి) సోమః పితృమా య
మోఽంగిరస్వా నగ్నిష్వాత్తాఽగ్నిః కవ్యేవాహనాదయో యేపితరః
తా పితౄగ్ స్వధా నమ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి॥
సర్వా పితౄగ్ స్తర్పయామి... మి॥ ౩ ॥ సర్వా పితౄగణాగ్
స్త...మి॥ ౩॥ సర్వాః పితృపత్నీ స్త...మి॥ ౩॥ సర్వా పితృపుత్రా
గ్ స్త...మి॥ ౩॥ సర్వా పితృపౌత్రాగ్ స్త...మి॥ ౩॥ భూపితౄగ్
స్త...మి॥ ౩॥ భువః పితౄగ్ స్త...మి॥ ౩॥ సువః పితౄగ్ స్త...మి॥
౩॥ భూర్భువస్సువః పితౄగ్ స్త...మి॥ ౩॥ అనేన దేవమి పితృతర్ప
ణేన భగవాన్ త్వర్వాత్మక...ఏతత్ఫలం శ్రీశరమేశ్వరార్పణ మస్తు॥
ఆచమ్య॥

శ్లో॥ ఆదా పితా తథా మాతా సాపత్నీ జననీ తథా । మాతామహా
స్సపత్నీకా, ఆత్మపత్నీ త్వనంతరమ్ । సుతభ్రాతృపితృవ్యాళ్ళ
మాతులా స్సహభార్యకాః । దుహితా భగినీచైవ దాహితో
భాగినీయకః పితృష్వసా మాతృష్వసా జామాతా భాపుక
స్సృషాశ్వశుర స్సాన్యలకశ్చైవ శ్వశూళ్ళ గురుర్ఙ్గిసః॥

తా॥ ముందు తండ్రి, తాత, ముత్తాత, మాత, పితామహి,
ప్రపితామహి, పిదవ సవతితల్లి, జనకతల్లిదండ్రులు, మాతామహుడి
తల్లియము, మాతామహీత్యయము, తనభార్య, కుమారుడు, భా

తలు, పినతండ్రి పెత్తండ్రులు, మేనమామ, అతనిభార్య, కూతురు, తోబుట్టువు, మనుమడు, మేనల్లుడు, మేనత్త, పినతల్లి పెదతల్లులు అల్లుడు, బావమఱువలు, కోడలు, మామ, భార్యయొక్క సోదరుడు, భార్యయొక్కతల్లి, గురువు, రిక్తి, వీరలకు తర్పణ మొనర్ప వలయును.

అని నిత్యతర్పణమ.

ఆచమ్య.....నవం నిత్యార్థం పితుః పితౄణాం అశ్వయ్య పుణ్యలోక ఫలావాన్త్యర్థం.

నిత్యతర్పణం క్రిమ్యే ఇతినంకల్ప్య (ప్రాచీనావీతీ) దక్షణాభిముఖః సవ్యంజాన్వాచ్య ॥

(బ్రాహ్మణులకు శర్మాణమ్ — క్షత్రియులకు వర్మాణమ్ — వైశ్యులకు గుప్తమ్ — ఇట్లు తీలతర్పణమందు గ్రాహ్యము.)

పితరం — గోత్రం + శర్మాణం (వర్మాణం) (గుప్తం) స్వధానమస్తర్పయామి । పినం త్రైః ।

పితామహం ... గోత్రం ... స్వధానమస్తర్పయామి॥ 3 ॥

ప్రపితామహం ... గోత్రం ... స్వ... ..

మాతరం ... గోత్రం ... స్వ... ..

పితామహీం... .. గోత్రం ... స్వ... ..

ప్రపితామహీం ... గోత్రం ... స్వ... ..

సపత్నీమాతరం ... గోత్రం ... స్వ... ..

జనకపితరం ... గోత్రం ... స్వ... ..

జనకమాతరం ... గోత్రం ... స్వ... ..

మాతామహం ... గోత్రం ... స్వ... ..

మాతుఃపితామహం	... గోత్రం ...స్వ...	...
మాతుఃప్రపితామహం	... గోత్రం ...స్వ...	...
మాతామహీం	... గోత్రం ...స్వ...	...
మాతుఃపితామహీం	... గోత్రం ...స్వ...	...
మాతుఃప్రపితామహీం	... గోత్రం ...స్వ...	...
ఆత్మపత్నీం	... గోత్రం ...స్వ...	...
సుతం	... గోత్రం ...స్వ...	...
భాగతరం	... గోత్రం ...స్వ...	...
పితృవ్యం	... గోత్రం ...స్వ...	...
మాతులం	... గోత్రం ...స్వ...	...
దుహితరం	... గోత్రం ...స్వ...	...
భగినీం	... గోత్రం ...స్వ...	...
నామోత్రం	... గోత్రం ...స్వ...	...
భాగినీయకం	... గోత్రం ...స్వభానమస్తర్పయామి.	...
పితృభగినీం	... గోత్రం ...స్వ...	...
మాతృభగినీం	... గోత్రం ...స్వ...	...
జమాతరం	... గోత్రం ...స్వ...	...
భావుకం	... గోత్రం ...స్వ...	...
స్నుషాం	... గోత్రం ...స్వ...	...
శ్వశురం	... గోత్రం ...స్వ...	...
స్వాల్కం	... గోత్రం ...స్వ...	...
శ్వశూం	... గోత్రం ...స్వ...	...
గురుం	... గోత్రం ...స్వ...	...
రిక్తీనం	... గోత్రం ...స్వ...	...

ఏవం తర్పణం కుర్యాత్ । యే కే చాఽస్మత్కులే జాతా
అపుత్రాగ్నిగోత్రిణో మృతాః । తే గృహ్లాంత మయా దత్తం సూత్ర
నిష్పీడనోదకమ్ । ఏవం నిత్యతర్పణం కుర్యాత్ ।

తీలతర్పణము కొందరిట్లు చేయుచున్నారు.

ఆచమ్య + ధం తీలతర్పణ కా లేకూర్చావాహనం కరిష్యే॥
ఆయాతపితర స్సామ్యా గంభీరైః ప్రథిభిః పూర్వైః ప్రజామస్మభ్యం
దధద్రయించ దీర్ఘాయుత్వంచ శతశారదంచ॥ కూర్చేతవాహయామి॥
సక్రదాచ్ఛిన్నం బర్హిరూర్ణామృదుస్తోనం పితృభ్యస్త్యా భరామ్య
హమ్ । అస్మిన్ సీదంతు మేపితరస్సామ్యాః పితామహాః ప్రపితామహాః
శ్చాప్తగస్తహ ఇదమాననం॥ పిమ్మట తీలతర్పణము చేయవలయును.

మృత్యులాంగులన్యాసమ్.

అన్యశ్రీమృత్యులాంగులన్యాస స్తోత్రమహామ స్త్రీస్య ఉలూ
ఖలాఙ్గుల ఋషిః । కాలాగ్ని రుద్రోదేవతా । క్లాంబీజమ్ ॥ క్లీంశ క్లిః ।
క్లొంకీలకమ్ । ఋతగ్ం సత్యమిత్యస్య మ స్త్రీస్య । యమఋషిః । మృ
త్యురేవతా । మృత్యుపస్థానే వినయోగః ॥

క్లాం అగుష్ఠా...నమః॥ క్లీంతర్జ...నమః । క్లామ్మమధ్యమా...
నమః॥ క్లెంలనామికా...నమః । క్లాంకనిష్ఠికా...నమః॥ క్లఃకరతలకర
...నమః॥ ఏవం హృదయాదిన్యాసః॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥
ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ నీలపర్వతసంకాశ । కోటిసూర్య సమప్రభ । కాలదం
డ ధర శ్రీమాన్ నైవస్వతసమోస్తుతే॥ లంపృథిపీ తత్వాత్మనే గధం
సమర్పయామి । హంకాశ తత్వాత్మనే పుష్పం పరికల్పయామి॥
యం వాయుతత్వా...ధూపం పరికల్పయామి॥ రంలగ్ని తత్వాత్మనే
దీపం పరికల్పయామి॥ వం అమృత తత్వాత్మనే అమృత నైవేద్యం
సమర్పయామి॥ సంసర్వతత్వాత్మనే తాంబూలాది సర్వోపచారాన్
సమర్పయామి ॥

వారుణ జపాః

పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ అస్మి
 గ్గామే అస్మిన్దేశే అస్మిన్ప్రే అనావృష్టిదోషపరిహారార్థం సద్య
 స్సు వృష్టిసిద్ధ్యర్థం వాపీకూప తటాకాది పరిపూర్తి సిద్ధ్యర్థం ఋష్య
 శృంగ ఆవాహనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః పుణ్యాహవాచనాఖ్యం
 కర్మకరిష్యే । తదంగగణపతి పూజాంకుర్యాత్ । వరుణకలశస్థాపనం
 కుర్యాత్ ॥ పురుషనూక్తవిధానేన సోడశోపచార పూజాంకుర్యాత్ ।
 తదంగ ఋత్విగ్వరణం కరిష్యే । ఆదాఆచార్య బ్రహ్మఋత్విగ్వరణం
 కుర్యాత్ । ఆదాగణపతి ప్రార్థనంకుర్యాత్ । ఋష్యశృంగాయమున
 యే విభండకనుతాయవై । నమశ్శాంతాధిపతయే సద్యస్సద్యవృష్టి
 హేతవే । పీఠోన్నాం=మనీషా । ఇమంమే=మీః । ఉన్నంభయ=దృతిః ।
 విద్యన్మహాసో=వర్షంతి । పురోవాతః=భూతరావృథ్వాహా । పర్జ
 న్యాయ=పురుషీణాం । పర్జన్యోవసోర్ధారా=సంపూరయతి । సమానమే
 తదుదకం=అగ్నయఇతి । ఏతైర్మంత్రైః ఏకైకస్య అష్టోత్తర శతజపం
 కుర్యాత్ । సర్వేఋత్విజః జానుదఘ్నం వానాభిదఘ్నం వాజల్మ
 ధ్యే స్థిత్యావారుణాను వాకాన్ సంకల్పపూర్వేణపఠేత్ । కృతవీర్య
 సుతోరాజాస్సహస్ర భుజమండలః । అవతారోహరేస్సాక్షాత్పాల
 యేత్పుధివీం మహీం । చంద్రప్రభంపంకజ సన్నివిష్టం పాశాంకుశా
 భీతి వరందధానం । ముక్తాకలాపాంచిత సర్వగాత్రంధ్యాయే త్ప్రస
 న్నంవరుణం సువృష్ట్యై । ఇతి సర్వేఋత్విజః ప్రార్థ్య । సుబ్రహ్మణ్య
 హ్యనంకుర్యాత్ । సుబ్రహ్మణ్యో ఇతితిః । ఇంద్రాగచ్ఛ=ఉపస్తరణ
 మసి । ఏహిపర్జన్యత్రిః । ఏహింద్రత్రిః । ఏహివరుణత్రిః ॥ ఏహిపుష్క
 లావర్తక మేఘుత్రిః । మాందాః । వాశాః=సురాష్ట్రైః । ఇహవర్ష

యంతుః పర్జన్యోవసోధా రా=సంపూరయతి । పుష్కలావ ర్తకే ర్దేమైః
 ప్రవర్షంతు వసుంధరాం । విద్యద్గర్భిణినన్నిధంతో యాత్తానం సమా
 మ్యహం । యస్య కేశేషుజీమూత సద్యస్సర్వాంగ సంధిషు । కుతూ
 సముద్రాశ్చత్వార స్తస్మై తో యాత్త నేనమః । సమానమేతదుదకం=
 దివంజిన్వంత్యగ్నయః శ్రతిః । ఓంనమోభగవతే వరుణాయ జలాధిపత
 యే మకరవాహనాయ పాశహస్తాయవిష్ణు భక్తాయ నానాలంకృత
 మేఘవస్త్రాచ్ఛాదన విద్యుత్ప్రికాశ దీపజ్వాలాద్యోష్ణమీషున గర్జిత
 జీమూత ఘోషాలం కృతసర్వ నదీతటాకవాపీకూప సమృద్ధి సంపూర్ణ
 బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర రాజర్షి దేవద్వి జగణానాం సకల జీవప్రా
 ణాధార సకల జీవ ఆహారార్థం శీఘ్రమేవ వరుణ ఆగచ్ఛ ఆగచ్ఛ
 వర్షప్రతిబాధం నివారయ నివారయ! వర్షంధారయ ధారయ । వర్షం
 విముంచయ విముంచయ పశ్చాద్వాతం శమయ శమయ పురోవాతం
 జనయ జనయ మహావృష్టిం స్రావయ స్రావయ సద్యస్సు వృష్టిం
 దేహిపర్జన్యోమ్ ॥ అస్మిన్నామే అస్మిన్దేశే అస్మిన్నాప్తే అనావృష్టి దో
 షపరిహారో అస్తు ॥ సద్యస్సువృష్టి సిద్ధిరస్తు ॥ చతుష్పథే దేవాలయ
 సన్నిధే సుబ్రహ్మణ్యహ్యవనం కుర్యాత్ । తతఃనారాయణం వాకాస్ప
 శేత్ ॥

వారుణఅధ్యాలు । ఆపఉదంతు । ఉదాయమా । వాచామేం
 ద్రియేణ । ప్రజాపతిర్వజ్ఞాన్ । ధృవైసీత్యాహ । యోవైసప్తదశం ।
 ఇంద్రంవైసావామహే । ప్రజాపతిస్తావరుణం । వషట్కారోసా సా
 రీంవరుణ మాశ్విన మింద్రంవైసారః । అగ్నింవాపితస్య । ప్రజాపతిర్వ
 రుణాయ । యావామింద్రావరుణా । మారుతమసి మరుతామోజః ।
 దేవావసవ్యా అగ్నే । మారుతమసి మరుతామోజశ్రతి । దేవావస

వ్యా దేవాశ్చ ర్క్షణాః । అగ్ని నారయిం । ఏతద్వాఅపాం । అపాంత్యై
 మన్న । ఇంద్రాగ్ని భ్యంత్యా సయజాయజా । వృష్టిసనీరుప । జ్యో
 తీగంపికురుతే । గుదోవాసపః । నసోర్ధారాం జాహూతి । అగ్నిదే
 వేభ్యోపాక్రామత్ । సమీచీనామాసి । హిరణ్యవర్ణాః । అపాంగ్ర
 హాన్ । వారుణోవైక్రీతః । దేవైనైయజ్ఞ మాగ్నిధే । అవభృథ
 యజాగ్ంపి । కూప్యాభ్యస్వాహా । అద్భ్యస్వాహా । పృథివ్యైస్వాహా ।
 ఆబ్రహ్మన్న । ఆక్రాన్వాతి । జజ్జబీజం । యోవాఅశ్వస్య మేధ్యస్య ।
 బ్రహ్మసంధ త్తం । పవమాసః । ప్రజాపతిస్సవితాభూత్వా ఉత్తరస్యాం
 వేద్యాం । వసూనాంత్యా । అపాంయోద్యవణే । యంతునదయః । తి
 పోదేవీః । యత్రేగావ్ణా । యద్దిదీతే । వారుణోవాఅశ్వః । యద్య
 శ్వం । తదాహుః । ఏషవైవిభూః । తార్ప్యేణ । ఆదిత్యాశ్చ । ప్రజా
 పతింనై దేవాః పితరం । ప్రజాపతిర్దేవాన్ । ఇయంవావసరఘా । కశ్చి
 ధ్ధనై । యచ్చామృతగ్ం । సర్వాదిశస్సర్వాందివం । అగ్నిశ్చజాత
 వేదాశ్చేతి పృశ్నాంతం జపేత్ । తస్యనై మేఘుః । తస్యనైద్వా ।
 ప్రజాపతిస్సంగ్రహయమాణః । సువిర్ణంఘర్తం । సహస్రశీర్షా । అద్భ్య
 స్సంభూతః । భిర్తాసన్నియమాణః । అంభస్యపారే । ఆదిత్యోవాఏష
 ఏతత్ । ఆదిత్యోవై తేజః । పీవోన్నాం ప్రశ్నాంతం జపేత్ । తతః ।
 దశ్శాంతులు-మితోసి-స్యాసపుర్వక సహస్రఘటాభిషేక కాల
 మండు తటాకంఠోగాని ప్రవాహంఠోగాని నాభిదఘ్నుజల స్థితులయి
 వారుణ అధ్యాలు శతాను వాకములు చెప్పవలెను ।..... వంబీజం
 రుంశక్తీ । గంకీలకం । అస్యశ్రీధ్వవాసు త్వైత్యస్య మంత్రస్య । ఋష్య
 శృంగఋషిః । అనుష్టుప్పందః । వరుణోదేవతా । ఇంద్రప్రీత్యధే వర్ష
 ప్రతిబంధక నివారణార్థే జపేదిదియోగః । ధృవాసుత్వా అంగునమః ।

సుక్షీతయః తర్జనమః । అస్తత్వాశంమధ్యఃనమః । వరుణోము మో
 చత్ అనానమః । అవోవన్వానా అదితేరుపస్థాత్ కనిభ్యాంనమః ।
 యూయంపాతస్వస్తి భిస్సదానః కరతలఃనమః ॥ ఏవంహృదయాదిన్యా
 సః ॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః । ధ్యానం ॥ శ్లోకం ॥ ఋష్య శ్చం
 గాయమునయే విభాండక సుతాయై । నమశ్శాంతాధి పతయే సద్య
 స్సద్వృష్టిహేతవే ॥ ధృవాసుత్యాసుక్షీతయస్తు పేశస్తోవ్యా 3 అస్త
 త్వాశం వరుణోము మోచత్ । అవోవన్వానా అదితేరుపసాద్య
 యంపాతస్వస్తిభిస్సదానః ॥ ౧౦౮ యీమంత్రజపము । శతానువాకా
 లు-వివరించెద-ఎట్లనగా-త్వమగ్నే, త్వమగ్నే పృథివూరుషం ప్రతి
 వూరుషం రుద్రోవాఏషః । రుద్రోవాఏషః । ఆశుశ్చిశానః । ఋచాం
 ప్రాచీం । తేషామసురాణాం । సువర్గాయవా ఏషలోకాయ చియ్యతే
 యదగ్నిస్తం । సువర్గాయవా ఏషలోకాయ దేవరభః । సువర్గాయవా
 ఏషలోకాయ చీయతేయ దగ్నిర్వజ్రః । అసావాదిత్యోదశర్షభాం
 సోరీం । అసాసోమారాద్రం । ఇంద్రస్య వజ్రోసి వార్త్రీఘ్నస్త
 నూపాః । వసోధారాం । సువర్ణంఘర్తం । సహస్రశీమా । అదభ్య
 స్సమూభతః । దశ్శాంతులు ౧౦ అణోరణీయాని తిప్రశ్శాంతం అనగా
 ఖండలు 2౦ యిందులో సహస్రలోవి ౧3 పరాయంతలోవి ౪
 చిత్తిలోవి 3 నారాయణంలోవి 2౦ । దశ్శాంతులు ౧౦ మొత్తం ౧౦౦

ఇతి వారుణజపాలు సమాప్తము.

ఆశీర్వాచన మంత్రాః

(౧) యోవైతాం బ్రహ్మణోవేదాఅమృతే నాప్యతాంపురీమ్ ।
 తస్మై బ్రహ్మచ బ్రహ్మ చ ఆయుః కీర్తిం ప్రజాం దదః । భాగధేయే
 నై వైసం ప్రణయతి । బ్రాహ్మణ ఆశ్నేయఉద్ధరేత్ । బ్రాహ్మణో వై
 సర్వా దేవతాః । సర్వాభి రే వైసం దేవతాభి రుద్ధరతి ॥ యావత్తి
 ర్వై దేవతా స్తా సుర్వా వేదవిది బ్రాహ్మణే వసంతి తస్మా స్పృహ్యణే
 భ్యో వేదవిద్భ్యో దివేదినే నమస్కుర్యాన్నాక్షీలం కీర్తయే దేతా నీవ
 దేవతాః ప్రీణాతి ॥ పర్యాప్త్యా అనంతరాయాయ సర్వస్తామోతి
 రాత్య ఉత్తమ మహా ర్భవతిసర్వ ప్యాప్యై సర్వస్య జిత్యై సర్వ
 మేవ తే నాప్నోతి సర్వం జయతి ॥

౨॥ శతం జీవ శరద్రో వర్ధమాన ఇ త్యపి నిగమో భవతి శతే
 మితి శతం దీఘమాయుః । మరుత ఏనావర్ధయంతి । శత మేన
 మేవ శతాత్తానం భవతి శత మనంతం భవతి । శత మైశ్వర్యం భవతి ।
 శతమితి శతం దీఘమాయుః ॥ అగ్నే యశస్వి యశ నేమ
 మర్పయేంద్రావతీ మపచితీ మి హావహ । అయం మూర్ధా పర
 మేష్ఠీ సువర్చా సమూనానా ము త్తమశ్లోకో అస్తు ॥

(3) అయ మగ్ని ర్మృహపతి సుసన్గంసత్పుష్టివర్ధనః । యథా
 భగప్యాభ్యాం దద ద్ధ్రయిం పుష్టి మభోప్రజామ్ । ప్రజాయాఅభ్యాం
 ప్రజాపత ఇద్దాగ్ని శర్మ యచ్ఛతమ్ । యథైనయోనః ప్రమీయా

తాక్షభయో ద్భీవతోః ప్రజాః తేనభూతేనహవిషాఽయ మాప్యాయ
తాం పునః జాయాం యామస్తా ఆవాక్షుస్తాగ్ం రసే నాభివర్ధతామ్ |
అభివర్ధతాం పయస్తాఽభిరాప్తేణ వర్ధతామ్ | రయ్య సహసపా
ష నెమాస్తా మనపేక్షితే | ఇ హైవ స్తం నూవియోష్టం విశ్వ
మాయు వ్యఃశ్నుతమ్ |

(ర) ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జహణో ఘృతప్రతీకో ఘృత
యోనిరేధి | ఘృతం పీత్వా మధు చారు గవ్యం పితేవ పుత్ర మభి
రక్షతాదిమమ్ ||

ఆయుర్దా ఇత్యాయఃఽదాః | అగ్నే | హవిషః | జహణః |
ఘృతప్రతీక ఇతి ఘృతప్రతీకః | ఘృతయోనిరితి ఘృతయోనిః |
ఏధి | ఘృతం | పీత్వా | మధు | చారు | గవ్యం | పితా | ఇవ | పు
త్రం | అభీతి | రక్షతాత్ | ఇమమ్ ||

ఆయుర్దా అగ్నే | ఆయుర్దా ఇత్యాయఃఽదాః | అగ్నే హవి
షః | హవిషో జహణః | జహణో ఘృతప్రతీకః | ఘృతప్రతీకో ఘృ
తయోనిః | ఘృతప్రతీక ఇతి ఘృతప్రతీకః | ఘృతయోనిరేధి | ఘృ
తయోనిరితి ఘృతయోనిః | ఏధీత్యేధి | ఘృతం పీత్వా | పీత్వా
మధు | మధుచారు | చారుగవ్యం | గవ్యం పితా | పితేవ | ఇవపు
త్రమ్ | పుత్రమభి | అభిరక్షతాత్ | రక్షతాదిమం | ఇమమతీమ
మ్ || శోచిషే శో ఘృతనిర్ణి కావకః | సుయజ్ఞో అగ్ని ర్యజథా
య దేవా || ఘృతప్రతీకో ఘృతయోని రగ్నిః | ఘృతై సమిద్దో

ఘృత మ స్యాన్నమ్ । ఘృతపుష్ ప్త్యా సైతో వహంతి । ఘృతం
పిబం త్థుయజాయతే దేవాః ॥ ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జహాణః ।
ఘృతప్రతీకో ఘృతయోని రేధి ఘృతం పీత్వా మధు చారుగవ్యమ్ ।
పీతేవపుత్ర మభిరతు తా విమమ్ ॥ శతమానం...తి ॥

(౫) అస్తే దేవాస్తావపుష చికిత్సత యమాశిగ్రా దంపతీవామ
మశ్శ్నుతః । పుమా న్పుత్రో జాయతే విందతేవస్వథ విశ్వే అరచా సధ
తే గృహః । ఆశీర్దా యాదంపతీవామమశ్శ్ను తామరిష్టో రాయస్సచతా
గ్ం సమోక సా । యఆసిచత్సంధుగ్ధంకుంభ్యాస్తహే ష్టేన యామన్న
మతింజ హతుసః । సర్విర్గ్రీవీపీవరిఅస్య జాయాపీ వాః । పుత్రా అకృ
శాసో అస్య । సహజానిర్యస్సుమఖస్యమాన ఇన్ద్రాయాశిరగ్ం సహ
కుంభ్యాదాత్ । ఆశీర్మ ఊర్జనుత సుప్రజా స్త్వ మిషం దధాతు
ద్రవిణగ్ం సవర్చనమ్ । సన్దయన్ డేత్రాణి సహ సాహ మిన్ద్రాకృ
ణ్యానో అన్య్యాగ్ం అధరా త్సపత్నాః । ఆశిషమే వై తా మా
శాస్తే పూర్ణప్రాతే । అంతతో నుష్టుభా । చతుష్పద్వావీతచ్ఛంద
ప్రతిష్ఠితం పత్నియై పూర్ణప్రాతే భవతి అస్మి లోకే ప్రతితిష్ఠానీతి
అస్మి న్నేవ లోకే ప్రతితివృతి । అథోవాగ్వా అనుష్టుప్ । వాఙ్మీధున
మ్ । ఆప్తోరేతః ప్రజననమ్ । ఏతస్మాద్వైమిథునాద్వి ద్యోతమాస
స్తనయన్వరతి । రేతస్సించన్ । ప్రజాః ప్రజనయన్ । యద్వై యజ్ఞ
స్య బ్రహ్మణా యుజ్యతే । బ్రహ్మణానైతస్య విమోకః । అద్భిశ్శాన్తిః ।

విముక్తం వా ఏతర్హియోక్తిం బ్రహ్మణా ఆదాయైవత్పత్తిస్తహాప
ఉపగృహ్ణీతేశాంత్యై । అంజతా పూర్ణస్తాత్ర మానయతి । శేత ప్రవా
స్యాం ప్రజాం దధాతి । ప్రజయా హి మనుష్యః పూర్ణః । ముఖం
విమృష్టే । అవభృథస్త్వైవ చూపం కృశ్యోత్తిష్ఠతి ॥ శతమానం...తి॥

(౬) మంత్రమ్॥ ఆశాసానాసామన సప్రుజాగ్ం సాభాగ్యం
తనూమ్ । అగ్నైరను వృతాభూత్వా సన్న హ్యేసు కృతాయకమ్॥

పదం॥ ఆశాసానత్యై=శాసానా । సామనసమ్ । ప్రజామితి
ప్ర=జామ్ । సాభాగ్యమ్ । తనూమ్ । అగ్నేః । అనున్త్ర తేత్యను=వృతా
భూత్వా । సమితి । సహ్యే । సుకృతాయేతి=సు=కృతాయ । కమ్ ।

[కమమ్॥ ఆశాసానా సామనసమ్ । ఆశాసానత్యై=శాసానా
సామన సప్రుజామ్ । ప్రజాగ్ం సాభాగ్యమ్ । ప్రజామితి ప్ర=జాం ।
సాభాగ్యంతనూమ్ । తనూమితి తనూమ్ । అగ్నైరనువృతా । అను
వృతా భూత్వా । అనున్త్ర తేత్యను=వృతా భూత్వాసమ్ । సన్న హ్యే
నహ్యేసు కృతాయ । సుకృతాయకమ్ । సుకృతాయేతి సు=కృతాయ
య । కమితీకమ్॥

జట । ఆశాసానా సామనసగ్ం సామన సమాశాసానాశా
సానా సామనసమ్ । ఆశాసానత్యై=శాసానా । సామన సంప్రజా
ప్రుజాగ్ం సామనసగ్ం సామనసప్రుజామ్ । ప్రజాగ్ం సాభాగ్య
గ్ం సాభాగ్యప్రుజాప్రుజాగ్ం సాభాగ్యమ్ । ప్రజామితి ప్ర=జామ్ ।
సాభాగ్యంత నూంతనూగ్ం సాభాగ్యగ్ం సాభాగ్యంతనూమ్ । తనూ

మితి తనూమ్ । అగ్నైరనువ్రతానువ్రతాగ్నైరగ్నై రనువ్రతా । అను
వ్రతాభూత్వా భూత్వాను వ్రతాను వ్రతాభూత్వా । అనువ్రతేత్య
ను=వ్రతా । భూత్వా సగ్ం సంభూత్వా భూత్వాసమ్ । సన్న హ్యేన
హ్యేనగ్ం సంసహ్యే । సహ్యేను కృతాయ నుకృతాయనహ్యే
నహ్యే నుకృతాయ । నుకృతాయకంకగ్ం నుకృతాయ నుకృతా
యకమ్ । నుకృతాయేతిను=కృతాయ । కమితికమ్॥

ఘన॥ ఆశాసానా సోమనసగ్ం సోమన సమాశాసానా శాసా
నా సోమన సప్రమృజాప్రమృజాగ్ం సోమనసమాశాసానా శాసానా
సోమనసప్రమృజామ్ । ఆశాసానైత్యే=శాసానా । సోమన సప్రమృజాప్రమృ
జాగ్ం సోమనసగ్ం సోమనసప్రమృజాగ్ం సాభాగ్యగ్ం సాభాగ్యమ్
జాగ్ం సోమనసగ్ం సోమనసప్రమృజాగ్ం సాభాగ్యమ్ప్రజాగ్ం సాభా
గ్యగ్ం సాభాగ్యమ్ప్రజాప్రమృజాగ్ం సాభాగ్యంతనూస్తనూగ్ం సోభా
గ్యమ్ప్రజాప్రమృజాగ్ం సాభాగ్యస్తనూమ్ప్రజామితి పృ=జామ్ । సాభా
గ్యంతనూస్తనూగ్ం సాభాగ్యగ్ం సాభాగ్యంతనూమ్ప్రజామితి తనూ
మ్ । అగ్నైరను వ్రతానువ్రతాగ్నైరగ్నై రనువ్రతా భూత్వాభూత్వాను
వ్రతాగ్నైరగ్నై రనువ్రతా భూత్వా । అనువ్రతా భూత్వా భూత్వా
ను వ్రతాను వ్రతా భూత్వాసగ్ం సమ్భూత్వాను వ్రతాను వ్రతా
భూత్వాసమ్ । అనువ్రతే త్యను=వ్రతా । భూత్వాసగ్ం సమ్భూత్వా
భూత్వా సంసహ్యే నహ్యే సంభూత్వా భూత్వా సంసహ్యే । సంస

హ్యో న హ్యోసగ్ం సంస హ్యో సుక్తతాయ సుక్తతాయ న హ్యోస
గ్ం సంస హ్యో సుక్తతాయ । న హ్యో సుక్తతాయ సుక్తతాయ
న హ్యో న హ్యో సుక్తతాయ కంకగ్ం సుక్తతాయ న హ్యో న హ్యో
సుక్తతాయకమ్ । సుక్తతాయకంకగ్ం సుక్తతాయ సుక్తతాయ
కమ్ । సుక్తతాయైతిసుక్తతాయ । కమితకమ్ ।

పది॥ యత్ప్రశాన్తౌచ్యన్వాసీత । అనయాన మదందధీత ।
దైవానా మ్పత్నియాన మదందధీత । దేశాద్దక్షిణత ఉదీచ్యన్వాసై ।
ఆత్మనో గోప్తీభాయ । ఆశాసానా సామన సమిత్యాహ । మేధ్యామై
వైనాజ్ఞా వలీఙ్మృత్వా । ఆశిషా సమర్థయతి । అగ్నైరను వృతా
భూత్వా సన్న హ్యో సుక్తతాయ కమిత్యాహ । ఏతద్వై పత్నియై
వృతోప్త నయనమ్ । తెనై వైనాం ప్రతముపనయతి॥ శతమానం + తి॥

(2) బృహస్పతే సవితర్భోధయేనగ్ం సగ్ంశితం చిఘ్నస్తరా
గ్ం సగ్ంశితాధి । వర్ధయై నమ్మహతే సాభగాయ విశ్వేనను మ
దనుదైవాః ॥

పదం॥ బృహస్పతే । సవితః । భోధయ । ఏనమ్ । సగ్ం శితమి
తినమ్=శితమ్ । చిత్ । స్తస్తరామితిసమ్=త్రరామ్ । సమితి । శిశాధి ।
వర్ధయ । ఏనమ్ । మహతే । సాభగాయ । విశ్వే । ఏనమ్ । అన్విత
మదను । దైవాః॥

కృమం । బృహస్పతే సవితః । సవితర్భోధయ । భోధయేనమ్ ।
ఏనగ్ం సగ్ంశితమ్ । సగ్ంశితంచిత్ । సగ్ంశితమితిసమ్=శితమ్ । చి

ధృ॒స్తరామ్ । స॒స్తరాగ్ంసమ్ । స॒స్తరామితి॑ సమ్త॒రామ్ । సగ్ంశి॑శా
ధి । శి॒శాధీ॑తి శి॒శాధి॑ । వర్ధ॒యైసమ్ । ప్ర॒వృత్తా॑మతే । మ॒హతే॑ సా॒భగా॑
య । సా॒భగా॑య వి॒శ్వే వి॒శ్వేష॑నమ్ । ప్ర॒వృత్తా॑మతే । అను॑మదన్తు । మ॒ద
న్తు॒దైవాః । దై॒వా ఇతి॑దై॒వాః॥

జట । బృహ॑స్పతే స॒విత॑స్స॒విత॑ర్భృహ॑స్పతే బృహ॑స్పతే సవి
తః । స॒విత॑ర్భృధయ॑ బోధయ॑ స॒విత॑స్స॒విత॑ర్భృధయ॑ । బోధ॑యైసమే
సంబోధయ॑ బోధ॑యైసమ్ । ప్ర॒వృత్తా॑ సగ్ంశి॑తగ్ం సగ్ంశి॑తమేనమేనగ్ం
సగ్ంశి॑తమ్ । సగ్ంశి॑తం చిచ్చి॑శ్సగ్ం శి॒తగ్ం సగ్ంశి॑తచిత్ । సగ్ం
శి॒తమితి॑సమ్=శి॒తమ్ । చి॒ధృస్తరా॑గ్ం స॒స్తరాం చి॒చ్చిధృ॑స్తరామ్ ।
సగ్ం సగ్ం సగ్ం స॒స్తరాగ్ం స॒స్తరాగ్ం సమ్ । స॒స్తరామితి॑ సమ్త॒
రామ్ । సగ్ంశి॑శాధి శి॒శాధి॑ సగ్ం సగ్ం శి॒శాధి॑ శి॒శాధీ॑తి శి॒శాధి॑
వర్ధ॒యైస మేనం వర్ధ॑య వర్ధ॒యైసమ్ । ప్ర॒వృత్తా॑మతే మ॒హతే॑ ప్ర॒వృత్తా॑
మహతే॑ మహతే॑ సా॒భగా॑య సా॒భగా॑య మహతే॑ మహతే॑ సా॒భ
గా॑య । సా॒భగా॑య వి॒శ్వే వి॒శ్వే సా॒భగా॑య సా॒భగా॑య వి॒శ్వే । వి
శ్వేష॑నమేనం వి॒శ్వే వి॒శ్వేష॑నమ్ । ప్ర॒వృత్తా॑మతే సమేనమను॑ । అను॑మద
న్తు మ॒దస్త్వస్వ॑ను మదన్తు । మ॒దన్తు దై॒వా దై॒వామదన్తు॑ మదన్తు
దై॒వాః । దై॒వా ఇతి॑దై॒వాః॥

ఘన॥ బృహ॑స్పతే స॒విత॑స్స॒విత॑ర్భృహ॑స్పతే బృహ॑స్పతే
స॒విత॑ర్భృధయ॑ బోధయ॑ స॒విత॑స్స॒విత॑ర్భృధయ॑ బృహ॑స్పతే స॒విత॑ర్భృధ
య॑ । స॒విత॑ర్భృధయ॑ బోధయ॑ స॒విత॑స్స॒విత॑ర్భృధయై॑ సమే నమో॒

ధ॑య॑ న॒వి॒త॒స్స॑ వి॒త॒ర్భో॑ధ॒యై॒నమ్ । బో॑ధ॒యై॒ న॒మె॒న॒మో॒బ్ధ॑య॒ బో॑ధ॒
 యై॒నగ్ం॑ స॒గ్ం శి॒తగ్ం॑ స॒గ్ం శి॒త॒మె॒నం బో॑ధ॒య॒ బో॑ధ॒యై॒నగ్ం॑ స॒గ్ం
 శి॒తమ్ । ఏ॒నగ్ం॑ స॒గ్ం శి॒తగ్ం॑ స॒గ్ం శి॒త॒మె॒ న॒మె॒నగ్ం॑ స॒గ్ం శి॒తం॑ చి॒చ్చి
 ధ్స॒గ్ం శి॒త॒మె॒ న॒మె॒నగ్ం॑ స॒గ్ం శి॒తం॑ చిత్ । స॒గ్ం శి॒తం॑ చి॒చ్చి॒స్స॒గ్ం
 శి॒తగ్ం॑ స॒గ్ం శి॒తం॑ చి॒చ్ఛ॒స్త॒రాగ్ం॑ స॒స్త॒రాం చి॒చ్ఛ॒గ్ం శి॒తగ్ం॑ స॒గ్ం
 శి॒తం॑ చి॒చ్ఛ॒స్త॒రామ్ । స॒గ్ం శి॒త॒ మి॒తి॒నమ్ శి॒తమ్ । చి॒చ్ఛ॒స్త॒రాగ్ం॑ స॒స్త॒
 రాం చి॒చ్చి॒చ్ఛ॒స్త॒రాగ్ం॑ స॒గ్ం స॒గ్ం స॒స్త॒రాం చి॒చ్చి॒చ్ఛ॒స్త॒రాగ్ం॑
 స॒స్త॒రాగ్ం॑ స॒గ్ం స॒గ్ం స॒స్త॒రాగ్ం॑ స॒స్త॒రాగ్ం॑ స॒గ్ం శి॒శా॒ధి శి॒శా
 ధి॒నగ్ం॑ స॒స్త॒రాగ్ం॑ స॒స్త॒రాగ్ం॑ స॒గ్ం శి॒శా॒ధి । స॒స్త॒రామి॒తి॒నమ్ త
 రామ్ । స॒గ్ం శి॒శా॒ధి శి॒శా॒ధి॒నగ్ం॑ స॒గ్ం శి॒శా॒ధి శి॒శా॒ధి తి॒శి॒శా॒ధి వర్ధ
 యై॒నమె॒నం వర్ధ॑య॒ వర్ధ॑యై॒నం మ॒హ॒తే మ॒హ॒త॒ఏన॑ వర్ధ॑య॒ వర్ధ॑యై
 నం మ॒హ॒తే । ఏ॒నం మ॒హ॒తే మ॒హ॒త॒ ఏ॒నమె॒నం మ॒హ॒తే సా॒భ॒గాయ॑
 సా॒భ॒గాయ॑ మ॒హ॒త॒ ఏ॒నమె॒నం మ॒హ॒తే సా॒భ॒గాయ॑ । మ॒హ॒తే సా॒భ
 గాయ॑ సా॒భ॒గాయ॑ మ॒హ॒తే మ॒హ॒తే సా॒భ॒గాయ॑ వి॒శ్వే॑ వి॒శ్వే॑ సా॒భ
 గాయ॑ మ॒హ॒తే మ॒హ॒తే సా॒భ॒గాయ॑ వి॒శ్వే॑ సా॒భ॒గాయ॑ వి॒శ్వే॑ వి॒శ్వే॑
 సా॒భ॒గాయ॑ సా॒భ॒గాయ॑ వి॒శ్వ॒ఏ॒నమె॒నం వి॒శ్వే॑ సా॒భ॒గాయ॑ సా॒భ॒గాయ॑
 వి॒శ్వ॒ఏ॒నమ్ । వి॒శ్వ॒ఏ॒నమె॒నం వి॒శ్వే॑ వి॒శ్వ॒ ఏ॒నమ॑స్వ॒స్వ॒నం వి॒శ్వే॑ వి॒శ్వ॒
 ఏ॒నమ॑ను॒ । ఏ॒నమ॑స్వ॒స్వ॒ నమె॒నమ॑ను॒ మ॒దన్తు॑ మ॒దన్తు॑స్వ॒స్వ॒ నమె॒నమ॑ను॒
 మ॒దన్తు॑ । అ॒ను॒మ॒దన్తు॑ మ॒దన్తు॑స్వ॒స్వ॒ను॒ మ॒దన్తు॑ డై॒వా డై॒వా మ॒దన్తు॑

న్వను మదన్తు దైవాః । మదన్తు దైవా దైవా మదన్తు మదన్తు దైవాః ।
దైవా ఇతి దైవాః ॥

పది॥ వ్యానానుచాగ్ం శునవనమ్ । వాచ విద్యవాయవమ్ ।
దక్షకృతుభ్యాం మైత్రావకుణమ్ । శోత్రాయాశ్వి నమ్ । చక్షువశ్శు
కామన్థినా ఆత్మనాగ్రయణమ్ । అజ్ఞభ్యక్ష్యమ్ । ఆయుషోద్భవమ్ ।

(౮) మంత్రః । పునస్త్యాదిత్యారుద్రావ సవస్సమిన్ధతామ్నునర్భ
హ్యోణో వసునీధయజ్ఞైః । ఘృతైవత్వం తనుపూవర్ధయస్వ సత్యాస్సం
తు యజమానస్య కామాః ॥

పదం॥ పునః । త్వ । ఆదిత్యాః । రుద్రాః । వసవః । సమితి
ఇన్ధతామ్ । పునః । బ్రహ్మణః । వసునీధేతివసునీధ । యజ్ఞైః । ఘృ
తైవ । త్వం । తనువః । వర్ధయస్వ । సత్యాః । సన్తు । యజమానస్య
కామాః

కృమం । పునస్త్యా । త్వదిత్యాః । ఆదిత్యారుద్రాః । రుద్రా
వసవః । వసవస్సం । సమిన్ధతామ్ । ఇన్ధతామ్నునః । పునర్భహ్యోణా
బ్రహ్మణో వసునీధ । వసునీధయజ్ఞైః । వసునీధేతివసునీధ । యజ్ఞైతి
యజ్ఞైః । ఘృతైవత్వమ్ । త్వంతనువః । తనుపూవర్ధయస్వ । వర్ధయ
స్వసత్యాః । సత్యాస్సన్తు । సన్తు యజమానస్య । యజమానస్య కా
మాః । కామా ఇతి కామాః ॥

జట॥ పునస్త్యాత్వా పునః పునస్త్యా । త్వదిత్యా ఆదిత్యాస్త్యా

త్వాదిత్యాః । ఆదిత్యా రుద్రా రుద్రా ఆదిత్యా ఆదిత్యా రుద్రాః ।
 రుద్రావసవో వసవో రుద్రా రుద్రావసవః । వసవస్సగ్ం సంవసవో
 వసవస్సమ్ । సమిన్ధతా మిన్ధతాగ్ం సగ్ం సమిన్ధతామ్ । ఇన్ధతామ్నునః
 పునరిన్ధతా మిన్ధతామ్నునః । పునర్బ్రహ్మణో బ్రహ్మణః పునః పున
 బ్రహ్మణః । బ్రహ్మణో వసునీథ వసునీథ బ్రహ్మణో బ్రహ్మణో వసు
 నీథ । వసునీథయజ్జైర్వజ్జై ర్యసునీథ వసునీథయజ్జై । వసునీథతివసు
 నీథ । యజ్జైతియజ్జైః॥ ఘృతేనత్వంత్య ఘృతేన ఘృతేనత్వమ్ ।
 త్వంతనువస్తను వస్త్యంత్యం తనువః । తనువో వర్ధయస్వ వర్ధయ
 స్వతను వస్తనువో వర్ధయస్వ । వర్ధయస్వ సత్యాససత్యా వర్ధయ
 స్వ వర్ధయస్వ సత్యాః । సత్యాససత్తు సత్తు సత్యా ససత్యాససత్తు ।
 సత్తు యజమానస్య యజమానస్య సత్తు సత్తు యజమానస్య । య
 జమానస్య కామాః కామా యజమానస్య యజమానస్యకామాః ।
 కామాద్భి కామాః॥

ఘన॥ పునస్త్యాత్వా పునః పునస్త్యాదిత్యా ఆదిత్యాస్త్యా పునః
 పునస్త్యాదిత్యాః । త్యాదిత్యా ఆదిత్యా స్త్యా త్యాదిత్యా రుద్రా
 రుద్రా ఆదిత్యా స్త్యా త్యాదిత్యా రుద్రాః । ఆదిత్యా రుద్రా రు
 ద్రా ఆదిత్యా ఆదిత్యా రుద్రావసవో వసవో రుద్రా ఆదిత్యాః
 ఆదిత్యా రుద్రావసవః । రుద్రావసవోవసవో రుద్రా రు
 ద్రావసవస్సగ్ం సంవసవో రుద్రా రుద్రావసవస్సమ్ ।

వసవస్సగ్ం సంవసప్తావ సవస్సమిస్థతా మిస్థతాగ్ం సంవ
 సప్తావ సవస్స మిస్థతామ్ । సమిస్థతా మిస్థతాగ్ం సగ్ం సమి
 స్థతామ్మనః పునరిస్థతాగ్ం సగ్ం సమిస్థతామ్మనః । ఇస్థతా
 మ్మనః పునరిస్థతా మిస్థతామ్మ సర్వహ్మణో బ్రహ్మణః పునరిస్థతా
 మిస్థతామ్మసర్వహ్మణః । పునర్వహ్మణో బ్రహ్మణః పునః పునర్వ
 హ్మణో వసునీధ వసునీధ బ్రహ్మణః పునః పునర్వహ్మణో వసునీధ ।
 బ్రహ్మణో వసునీధ వసునీధ బ్రహ్మణో బ్రహ్మణో వసునీధయజ్ఞై ర్య
 జ్ఞై ర్వసునీధ బ్రహ్మణో బ్రహ్మణో వసునీధయజ్ఞైః । వసునీధయజ్ఞై ర్య
 జ్ఞై ర్వసు నీధవసు నీధయజ్ఞైః । వసునీధోతివసునీధ । యజ్ఞై రితియజ్ఞైః ।
 ఘృతైస్తత్త్వంత్యజ్ఞైః ఘృతైస్తత్త్వం తను వస్తను వస్త్యజ్ఞైః
 తైస్తత్త్వం తనువః । త్వంతను వస్తను వస్త్యంత్యంతనువో
 వర్ధయస్వ వర్ధయస్వ తనువస్త్యంత్యంతనువౌ వర్ధయస్వ । తనువౌ
 వర్ధయస్వ వర్ధయస్వ తనువస్తనువో వర్ధయస్వ సత్యాసత్యా వర్ధ
 యస్వతను వస్తనువౌ వర్ధయస్వ సత్యాః । వర్ధయస్వ సత్యా స
 త్యా వర్ధయస్వ వర్ధయస్వ సత్యా సున్తు సన్తు సత్యా వర్ధయస్వ వ
 ర్ధయస్వ సత్యాసున్తు । సత్యాసున్తు సన్తు సత్యాసత్యాసున్తు య
 జమానస్య యజమానస్యసన్తు సత్యా సత్యా సున్తు యజమానస్య
 సన్తు యజమానస్య యజమానస్య సన్తు సన్తు యజమానస్య కా
 మాః కానూ యజమానస్య సన్తు సన్తు యజమానస్య కామాః ।

యజమానస్య కామూః కామూ యజమానస్య యజమానస్య కా
మూః । కామూ ఇతి కామూః॥

పది॥ పునస్తాద్విత్యా రుద్రావసప్తస్య మిన్ధతామిత్యా హై
తానా వ్రతందైవతా అగ్రేనమైన్ధత తాభిరైవైన్ధం సమిన్ధై బోధాన
బోధీత్యు పతిష్ఠతై బోధయత్యైవై నం తస్మాద్భుస్త్వా ప్రజాః పృబు
ధ్యంతై యథాస్థానము పతిష్ఠతై తస్మాద్భుథా స్థానమ్మశవః పునరై
త్యో పతిష్ఠంతై శతమానం...తి॥

(F) మన్మసాః సన్త్వాసిజ్ఞామి యజమా ప్రజామాయుర్ధనశ్చ॥

పదమ్ । సమితి । త్వా । సిజ్ఞామి । యజమా । ప్రజామితి
ప్రజామ్ । ఆయుః । ధనమ్ । చ ॥

కృమం॥ సన్త్వా । త్వాసిజ్ఞామి । సిజ్ఞామి యజమా । య
జమా ప్రజామ్ । ప్రజామాయుః । ప్రజామితి పృజామ్ । ఆయుర్ధనమ్
ధనశ్చ । చెతిచ॥

జట॥ సన్త్వా త్వన్గం సన్త్వా । త్వాసిజ్ఞామి సిజ్ఞామిత్వా
త్వాసిజ్ఞామి । సిజ్ఞామి యజమా యజమా సిజ్ఞామి సిజ్ఞామి య
జమా । యజమా ప్రజాప్రజాం యజమా యజమా ప్రజామ్ । ప్రజా
మాయురాయుః ప్రజాప్రజానూయుః । ప్రజామితి పృజామ్ । ఆయు
ర్ధనం ధనమాయురా యుర్ధనమ్ । ధనశ్చ చధనం ధనశ్చ । చెతిచ॥

ఘన । సన్త్వాత్వన్గం సన్త్వా సిజ్ఞామి సిజ్ఞామిత్వన్గం

సన్వాసిజ్ఞామి! త్వాసిజ్ఞామి సిజ్ఞామిత్వా త్వాసిజ్ఞామి యజమా
 యజమా సిజ్ఞామిత్వాత్వా సిజ్ఞామి యజమా । సిజ్ఞామి యజమా
 యజమా సిజ్ఞామి సిజ్ఞామి యజమా ప్రజామృజాం యజమా సి
 జ్ఞామి సిజ్ఞామి యజమా ప్రజామ్ । యజమా ప్రజాం ప్రజాం యజ
 మా యజమా ప్రజామాయురాయుః ప్రజాం యజమా యజమా ప్ర
 జామాయుః । ప్రజామాయురాయుః ప్రజామృజామాయుర్ధనం ధన
 మాయుః ప్రజామృజామాయుర్ధనమ్ । ప్రజామితీ ప్రజామ్ । ఆయు
 ర్ధనం ధనమాయురాయుర్ధనమ్ ధన్యచధన మాయురాయుర్ధనంచ
 దనంచ చధనం ధనంచ । చేతిచ॥

పది॥ శ్రేయోవసీయ ఆయుధ్యమ్భ తన్ముఖతమ్ । చిత్రః కె
 తుః ప్రభానాభాన్తమ్భాన్ । జ్యోతిష్త్వాన్ సైజస్వానా తప్తగ్న పన్న
 భితపన్న । రోచనో రోచమానశ్శోభనశ్శోభ మానః కల్యాణః॥

(౧౦) సం॥ ఓజసేజహ్వాంమ్యేజో విదస్యో జోమామాహో నీన్యా
 హమోజో హసీషం మామామోజో హసీత్సూర్య భాజస్విన్భాజ
 స్వీత్వం దేవేషు భూయాభాజస్వంతం మామాయుష్కంతం వర్చస్వం
 తంమనుష్యేషు కురువాయోశ్చత్వా పాంచభాజసేజహ్వామి ను
 వర్షిదసి సువర్ణామాహో నీన్యాహం సువర్ హసీషం మామాగం
 సువర్ హసీన్ద్రయి మేధాంమయి ప్రజాంమయ్యగ్నిస్తే జోదధాతు
 మయి మేధాంమయి ప్రజాంమయింద ఇంద్రియం దధాతుమయి
 మేధాంమయి ప్రజాంమయి సూర్యోభాజో దధాతు॥

పది॥ మే॒ధా॒దే॒వీ॒జు॒ష॒మా॒ణా॒న॒ ఆ॒గ్ని॒శ్వా॒చీ॒భద్రా॒ను॒ మ॒న॒
 న్య॒ మా॒నా॒ । త్వయా॒ జ॒ప్తా॒ను॒ ద॒మా॒నా॒ను॒ రుక్మా॒న్త్రు॒ హ॒ద్వ॒జే॒మ॒
 వి॒ద॒ధే॒సు॒వీ॒రాః॒ । త్వయా॒జ॒ప్త॒మి॒షి॒ర్భ॒వతి॒ దే॒వీ॒త్వయా॒ బ్ర॒హ్మ॒గత॒శ్రీ
 రు॒త॒త్వయా॒ । త్వయా॒జ॒ప్త॒శ్చి॒త్రం॒ వి॒ద॒తే॒న॒సు॒ సా॒నో॒జు॒ష॒ స్వ॒ద్రవి॒
 ణో॒న॒మే॒ధే॒ । మే॒ధాం॒పు॒ ఇ॒ంద్రో॒ దధాతు॒ మే॒ధాం॒ దే॒వీ॒సర॒స్వతీ॒ ।
 మే॒ధాం॒మే॒ అ॒శ్వీ॒నా॒పు॒ భా॒వా॒ధ॒త్తాం॒ పు॒ష్క॒ర॒స॒జా॒ । అ॒శ్వు॒రా॒ను॒చ॒
 యా॒ మే॒ధాగం॒ధ॒ర్వే॒షు॒చ॒ య॒న్త॒నః॒ । దై॒వీ॒మే॒ధా॒ సర॒స్వతీ॒ సా॒మాం॒
 మే॒ధాను॒ రభి॒ర్బు॒వ॒తాన్ స్వా॒హః॒ । ఆ॒మాం॒మే॒ధాను॒ రభి॒ర్వి॒శ్వ॒రూ॒పా॒
 హి॒రణ్య॒వర్ణా॒ జగ॑తీ జగ॒మ్యా॒ । ఊ॒ర్జ॒స్వతీ॒ ప॒య॒సా॒ పి॒న్వ॒మా॒నా॒సా॒
 మాం॒మే॒ధాను॒ ప్ర॒తీ॒కా॒జు॒షం॒ తామ్॒ । మ॒యి॒మే॒ధాం॒ మ॒యి॒ప్ర॒జాం॒
 మ॒య్యగ్ని॒స్తే॒జో॒ దధాతు॒ మ॒యి॒మే॒ధాం॒ మ॒యి॒ప్ర॒జాం॒ మ॒యి॒ంద్ర॒
 ఇ॒ంద్రి॒యం॒ దధాతు॒మ॒యి॒ మే॒ధాం॒మ॒యి॒ ప్ర॒జాం॒మ॒యి॒ నూ॒ర్యో॒భా॒
 జో॒ దధాతు॒ ॥ శత॒మా॒నం...తి॒ ॥

(౧౧) సం॥ ప్ర॒జా॒కా॒మా॒ అ॒చి॒న్వత॒ తతో॒వై॒తే॒ స॒హ॒స్రగ్ం॒ స॒హ॒స్రం॒
 పు॒త్ర్యా॒న॒ వి॒దం॒త॒ ప్ర॒థ॒తే॒ ప్ర॒జయా॒ ప॒శు॒భి॒స్తాం॒ మా॒త్రా॒మా॒ప్నో॒తి॒
 యాం॒తే॒ గచ్ఛ॒క్వా॒ య॒వ॒పం॒ వి॒ద్వా॒నే॒ తమ॒గ్నిం॒ చి॒న్తు॒తే॒ ॥

పది॥ ప్ర॒జా॒కా॒మా॒ ఇతి॒ప్ర॒జా॒కా॒మాః॒ । అ॒చి॒న్వత॒ । తతః॒ । వై॒
 తే॒ । స॒హ॒స్రగ్ం॒ స॒హ॒స్రమి॒తి॒ స॒హ॒స్రం॒-స॒హ॒స్రం॒ । పు॒త్ర్యా॒ । అ॒విం॒
 ధం॒త॒ । ప్ర॒థ॒తే॒ । ప్ర॒జయే॒తి॒-ప్ర॒జయా॒ । ప॒శు॒భి॒తి॒ ప॒శు॒-భిః॒ । తాం॒ ।

మాత్రాం । ఆప్నోతి యాం-తే అగచ్ఛ ॥ యః ఏవం విద్వాన్ ॥
ఏతం ॥ అగ్నిం చినుతే ॥

క్రమం ॥ ప్రజాకామా అచిన్వతః ప్రజాకామా ఇతిప్రజా-కా
మాః । అచిన్వతతః । తతోవై వై తే । తేసహస్రగ్ం సహస్రం-స
హస్రగ్ం సహస్రం పుత్రాన్ ॥ సహస్రగ్ం సహస్రమితి సహస్రం ।
సహస్రం పుత్రానవిదంత ॥ అవి దంతప్రథతే ॥ ప్రథతే ప్రజయా ।
ప్రజయాప్రశుభిః । ప్రజయేతి ప్రజయా । ప్రశుభిస్తాం । ప్రశుభితి ప్ర
శుభిః । తాంమాత్రాం । మాత్రా మాప్నోతి । ఆప్నోతియాం
యాంతే । తేగచ్ఛ ॥ అగచ్ఛన్యః । యఏవం । ఏవంవిద్వాన్ ॥
విద్వానేతం । ఏతమగ్నిం । అగ్నించినుతే । చినుత ఇతిచినుతే ॥

జట ॥ ప్రజాకామా అచిన్వతా చిన్వతః ప్రజాకామాః ప్రజా
కామా అచిన్వతః । ప్రజాకామా ఇతిప్రజా-కామాః । అచిన్వత తత
స్తతో చిన్వతా చిన్వత తతః । తతోవై వై తతస్తతోవై । వై తేతే
వై వై తే । తేసహస్రగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రం తేతే సహ
స్రగ్ం సహస్రం । సహస్రగ్ం సహస్రం పుత్రాన్సహస్రం సహస్రగ్ం
సహస్రగ్ం । సహస్రగ్ం సహస్రంపుత్రాన్ ॥ సహస్రగ్ం సహస్రమి
తిసహస్రం సహస్రం । పుత్రాన విదంతా విదంత పుత్రాన్పుత్రా
నవిదంత ॥ అవిదంత ప్రథతే ప్రథతే విదంతా విదంత ప్రథతే ।
ప్రథతే ప్రజయా ప్రజయా ప్రథతే ప్రథతే ప్రజయా । ప్రజయా ప్ర
శుభిః ప్రశుభిః ప్రజయాప్రజయా ప్రశుభిః । ప్రజయితి ప్రజయా ।

పశుభిస్తాంతాం పశుభిః పశుభిస్తాం । పశుభిః పశుభిః । తాంమా
 త్రాం మాత్రాం తాం తాం మాత్రాం । మాత్రామాపీ త్యా
 పీతి మాత్రాం మాత్రాం మాపీతి ఆప్నోతియాం యా మా
 పీత్యాపీతియాం । యాంతేతే యాంతే । తేగచ్ఛన్న
 గచ్ఛంతేతే గచ్ఛన్ । అగచ్ఛన్యో యోగచ్ఛన్న గచ్ఛన్యః ।
 యవవమెవయో యవవం । వవవిద్వాన్ విద్వానెవ మెవవి
 ద్వాన్ । విద్వానెతమెతం విద్వాన్ విద్వానెతం । ఏతమగ్ని మగ్ని
 మెత మెత మగ్నిం । అగ్నిం చినుతే చినుతేగ్ని మగ్ని చినుతే ।
 చినుత ఇతి చినుతే॥

ఘన॥ ప్రజాకామూ అచిన్వతా చిన్వత ప్రజాకామూః ప్రజా
 కామూ అచిన్వత తతస్తతో చిన్వతప్రజాకామూః ప్రజాకామూ అచి
 న్వత, తతః । ప్రజాకామూ ఇతి ప్రజాకామూః । అచిన్వత తతస్తతో
 చిన్వతా చిన్వత తతోవై వైతతో చిన్వతా చిన్వత తతోవై । తతో
 వై వై తతస్తతో వై తెతే వైతతస్తతోవైతే । వై తెతే వైవైతే స
 హస్రగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రగ్ం తె వైవైతే సహస్రగ్ం
 సహస్రగ్ం । తెసహస్రగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రగ్ం తెతే
 సహస్రగ్ం సహస్రంపుత్రాన్ పుత్రాన్సహస్రగ్ం సహస్రగ్ం సహ
 స్రగ్ం సహస్రం తెతే సహస్రగ్ం సహస్రం పుత్రాన్ । సహస్రగ్ం
 సహస్రం పుత్రాన్ పుత్రాన్సహస్రగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రగ్ం స
 హస్రం పుత్రాన్ విదంతా విదంతపుత్రాన్ స్థసహస్రగ్ం సహస్రగ్ం

సహస్రగం సహస్రం పుత్రాన విదంత । సహస్రగం సహస్రమితి
 సహస్రం సహస్రం పుత్రాన విదంతా విదంత పుత్రాః పుత్రా
 న విదంత ప్రథతే ప్రథతే విదంత పుత్రాన్పుత్రాన విదంత ప్ర
 థతే అవిదంత ప్రథతే ప్రథతే విదంతా విదంత ప్రథతే ప్రజ
 యా ప్రజయా ప్రథతే విదంతా విదంత ప్రథతే ప్రజయా ప్రథతే
 ప్రజయా ప్రజయా ప్రథతే ప్రథతే ప్రజయా పశుభిః పశుభిః పృజయా
 ప్రథతే ప్రథతే ప్రజయా పశుభిః ప్రజయా పశుభిః పశుభిః ప్రజయా
 ప్రజయా పశుభిస్తాంతాం పశుభిః ప్రజయా ప్రజయా పశుభిస్తాం ।
 పృజయేత ప్రజయా । పశుభి స్తాంతాం పశుభిః పశుభిస్తాంతాత్మాం
 మాత్మాంతాం పశుభిః పశుభిస్తాం మాత్మాం । పశుభిః పశుభిః ।
 తాంమాత్మాం మాత్మాం తాంతాం మాత్మా మాహ్నిత్యాహ్ని
 తి మాత్మాం తాంతాం మాత్ర మాహ్నితి । మాత్మామాహ్ని
 త్యాహ్నితి మాత్మాం మాత్ర మాహ్నితియాం యామాహ్నితి
 మాత్మాం మాత్ర మాహ్నితియాం । ఆహ్నితియాం యామా
 హ్నిత్యా హ్నితియాంతేతే యామాహ్నిత్యా హ్నితియాంతే ।
 యాంతేతే యాంతాంతే గచ్ఛన్న గచ్ఛన్నైయాంతాంతే గచ్ఛన్ ।
 తెగచ్ఛన్న గచ్ఛన్నై తెగచ్ఛన్యో యోగచ్ఛన్నై తెగచ్ఛన్యః ।
 అగచ్ఛన్యో యోగచ్ఛన్న గచ్ఛన్ యప్రవమేవం యోగచ్ఛన్న
 గచ్ఛన్ యప్రవం । యప్రవమేవంయోయప్రవం విద్వాన్విద్వానై

వంయో యవ్రవం విద్వాన్ । వ్రవం విద్వాన్విద్వా నైవమైవం విద్వా
 నైతమేతం విద్వా నైవమేవం విద్వానైతం । విద్వానైత మేతం విద్వా
 న్విద్వా నైతమగ్ని మగ్నిమేతం విద్వా న్విద్వా నైతమగ్నిం । ఏతమ
 గ్ని మగ్నిమేత మేతమగ్నిం చిన్తుతే చిన్తుతేగ్ని మేతమైత మగ్నిం
 చిన్తుతే అగ్నిచిన్తుతే చిన్తుతేగ్ని మగ్నిచిన్తుతే । చిన్తుతథితచిన్తుతే॥

పది॥ సాంగ్రహంజ్యేష్ఠ్య యజతే । ఇమాం జనతాగ్ం సం
 గృహ్ణానేతి । ద్వాదశారత్నీ రశనాభవతి । ద్వాదశమాసాస్సంవత్స
 రః । సంవత్సరమై వావరుంధే । మాంజీభవతి । ఊర్వైమాంజాః ।
 ఊర్జమైవావరుంధే । చిత్రానక్షత్రం భవతి । చిత్రంవా ఏతత్కర్మ ।
 యదశ్వమైధస్సమ్మృధ్యై॥ శతమానం...తి॥

౧౨॥ సగంహితాః ఓషధయస్సంవందంతే సోమేన సహరాజ్ఞా
 యస్సైక్తరోతి । బ్రాహ్మణస్తగ్ం రాజన్పారయామసి॥

పదం॥ ఓషధయః । సమితి । వదంతే । సోమేనసహ । రాజ్ఞా
 యస్సై । క్తరోతి । బ్రాహ్మణః । తం । రాజన్ పారయామసి॥

కృమః॥ ఓషధయస్సం సంవదంతే వదంతే సోమేన । సోమే
 నసహ । సహరాజ్ఞా । రాజైతి రాజ్ఞా ॥ యస్సైక్తరోతి । క్తరోతి బ్రా
 హ్మణః । బ్రాహ్మణస్తం । తగ్ంరాజన్ ! రాజనార్పయామసి । పార
 యామసీతి పారయామసి ॥

జటా॥ ఓషధయస్సగ్ం సమోషధయ ఓషధయస్సం । సంవ
 దంతే వందంతే సగంసంవదంతే । వదంతే సోమేన సోమేనవదంతే

వదంతై సోమేన । సోమేన సహసహ సోమేన సోమేనసహ । సహరా
జ్ఞా రాజ్ఞానహ సహరాజ్ఞా । రాజ్ఞైతి రాజ్ఞా । యస్మై కరోతి కరోతి
యస్మై యస్మై కరోతి । కరోతి బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణః కరోతి కరోతి
బ్రాహ్మణః । బ్రాహ్మణస్తంతం బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణస్తం తగం రాజ
నాజన్ తం తగం రాజన్ । రాజన్పారయామసి పారయామసి రాజ
న్పారయామసి । పారయామసీతి పారయామసి॥ శతమానం...తి॥

౧౩॥ ఏతా అసదన్తు క్రతస్య లోకే తా విష్ణో పాహి । పాహి యజ్ఞమ్ ।
పాహి యజ్ఞపతిమ్ పాహి మాం యజ్ఞనియమ్॥

ప ద ము.

ఏతాః । అసదన్ । సుక్రతస్యేతిను-క్రతస్య । లోకే । తాః ।
విష్ణో ఇతి । పాహి । పాహి । యజ్ఞమ్ । పాహి యజ్ఞ పతి మితి యజ్ఞ-
పతిమ్ । పాహి । మామ్ । యజ్ఞనియమితి యజ్ఞ-నియమ్॥

క) మ ము.

ఏతా అసదన్ । అసదన్తు క్రతస్య । సుక్రతస్యలోకే । సు
క్రతస్యేతిను-క్రతస్య । లోకే తాః । తా విష్ణో । విష్ణో పాహి । విష్ణో ఇతి
విష్ణో । పాహి పాహి । పాహి యజ్ఞమ్ । యజ్ఞమాహి । పాహి యజ్ఞ
పతిమ్ । యజ్ఞపతిమాహి । యజ్ఞపతిమితి యజ్ఞ-పతిమ్ । పాహి మామ్ ।
మాం యజ్ఞనియమ్ । యజ్ఞనియమితి యజ్ఞ-నియమ్॥

జ టా .

వ్రతా అసదన్న సదన్నై తావ్రతా అసదన్ । అనదస్సు కృతస్య
 సుకృతస్యా సదన్న సదస్సుకృతస్య । సుకృతస్య లోకే లోకే సుకృ
 తస్య సుకృతస్య లోకే । సుకృతస్యైతి సుకృతస్య । లోకే తాస్తా లో
 క్లోకతాః । తావిష్ణో విష్ణో తాస్తావిష్ణో । విష్ణోపాహి పాహి విష్ణో వి
 ష్ణోపాహి । విష్ణో ఇతి విష్ణో పాహి పాహి పాహి పాహి పాహి పాహి ।
 పాహి యజ్ఞం యజ్ఞ మ్పాహి పాహి యజ్ఞమ్ । యజ్ఞ మ్పాహి పాహి
 యజ్ఞం యజ్ఞ మ్పాహి । పాహి యజ్ఞ పతిం యజ్ఞ పతిం పాహి పాహి య
 జ్ఞ పతిమ్ । యజ్ఞ పతి మ్పాహి పాహి యజ్ఞ పతిం యజ్ఞ పతి మ్పాహి ।
 యజ్ఞ పతి మితి యజ్ఞ పతిమ్ । పాహి మా మా మ్పాహి పాహి మామ్ ।
 మాం యజ్ఞ నియం యజ్ఞ నియం మాం మాం యజ్ఞ నియమ్ । యజ్ఞ ని
 యమితి యజ్ఞ నియమ్ ॥

ఘ న .

వ్రతా అసదన్న సదన్నై తావ్రతా అసదస్సుకృతస్య సుకృత
 స్యా సదన్నై తావ్రతా అసదస్సుకృతస్య । అనదస్సుకృతస్య సుకృ
 తస్యా సదన్న సదస్సుకృతస్య లోకే లోకే సుకృతస్యా సదన్న సదస్సు
 కృతస్య లోకే । సుకృతస్య లోకే లోకే సుకృతస్య సుకృతస్య లోకే
 తాస్తా లోకే సుకృతస్య సుకృతస్య లోకే తాః । సుకృతస్యైతి సు
 కృతస్య । లోకే తాస్తా లోకే లోకే తా విష్ణో విష్ణో తా లోకే లోకే

తావిష్ణోః । తావిష్ణోవిష్ణోతాస్తావిష్ణో పాహిపాహి విష్ణోతాస్తా విష్ణోపా
హి । విష్ణోపాహిపాహివిష్ణోవిష్ణోపాహి పాహిపాహి పాహివిష్ణో విష్ణో
పాహిపాహి । విష్ణోఽతివిష్ణో । పాహిపాహి పాహిపాహిపాహి పాహి
యజ్ఞం యజ్ఞమ్పాహిపాహి పాహిపాహి యజ్ఞమ్ । పాహియజ్ఞంయజ్ఞ
మ్పాహి పాహియజ్ఞ మ్పాహి పాహియజ్ఞ మ్పాహిపాహియజ్ఞమ్పా
హి । యజ్ఞమ్పాహిపాహియజ్ఞం యజ్ఞమ్పాహియజ్ఞపతిం యజ్ఞపతి
మ్పాహియజ్ఞంయజ్ఞమ్పాహి యజ్ఞపతిమ్ పాహియజ్ఞ పతిం యజ్ఞపతి
మ్పాహి పాహియజ్ఞ పతిమ్పాహి పాహియజ్ఞపతి మ్పాహిపాహి
యజ్ఞపతిమ్పాహి । యజ్ఞపతిమ్పాహి పాహి యజ్ఞపతిం । యజ్ఞపతి
మ్పాహి మామ్యమ్పాహి యజ్ఞపతిమ్ యజ్ఞపతిం పాహిమామ్ ।
యజ్ఞపతిమితియజ్ఞ-పతిమ్ । పాహిమామ్యమ్పాహిపాహిమాం యజ్ఞ
నియంయజ్ఞని యమ్మ్యమ్పాహిపాహిమాం యజ్ఞనియమ్ । మాం
యజ్ఞ నియంయజ్ఞ నియమాంమాం యజ్ఞనియమ్ । యజ్ఞనియమితి
యజ్ఞ-నియమ్ ॥

బ్రాహ్మణమ్.

ఏతా అసదన్ఘ్న కృతస్య లోకఞ్ఞత్యాహ । సత్యంవైసు కృ
తస్యలోకః । సత్యవైనాసుకృతస్య లోకేనాదయతి । తావిష్ణోపా
హీత్యాహ । యజ్ఞోవైవిష్ణుః । యజ్ఞస్యధృత్త్యై పాహియజ్ఞంపాహి
యజ్ఞపతిం పాహిమాంయజ్ఞనియమిత్యాహ । యజ్ఞాయయజమానా
యాత్తన । తెభ్యవవాశిష మాశ్వాసైనార్చ్యై ॥ శతమానం...తి॥

౧౪॥ కదాచన స్తరీసి నన్ద్రసశ్చసిదాశుషః॥ ఉపోపెన్నుమ
 ఘవన్ భూయశ్చిన్నతేదానం దైవస్యపృచ్ఛతే । ఉపయామగృహీ
 తోఽస్యాదిత్యేభ్యస్తాన్ ॥ కదాచనప్రయుచ్ఛస్యభే నిపాసిజన్తసి ।
 తురీయాదిత్యసవనంతః ఇన్ద్రియమాత స్థావ్రమృతందివి । యజ్ఞోదేవా
 నాం ప్రత్యేతి సుమ్ముమాదిత్యా సోభవతామృడయన్తః । ఆనౌఽ
 ర్వాచీసుమతిర్వృత్త్యా దగ్ంహోశ్చిద్యావరివ్రావిత్తరాసత్ । వి
 వస్వఆదిత్యై షతేసోమవీధిస్తే నమస్తస్వతే నతృస్యత్ప్రప్యాన్మతేన
 యంతర్పయితారో యాదివ్యావృష్టి స్తయాత్వాశ్రీణామ్॥

ప ద ము.

కదా । చన । స్తరీః । అసి । న । ఇంద్ర । సశ్చసి । దాశు
 షః । ఉపోపెత్సుప్ - ఉప । ఇత్ । ను । మఘవన్నితిమఘ - వన్ ।
 భూయః । ఇత్ । ను । తే । దానమ్ । దైవస్య । ప్రచ్ఛతే । ఉప
 యామ గృహీతృభ్యోపయామ-గృహీతః । అసి । ఆదిత్యేభ్యః ।
 త్యా । కదా । చన । పెత్తి । యుచ్ఛసి । ఉభేతి । నీతి । పాసి ।
 జన్తసితి । తురీయ । ఆదిత్య । సవనమ్ । తే । ఇంద్రియమ్ । ఏతి
 తస్థా । అమృతమ్ । దివి । యజ్ఞః । దేవానామ్ । ప్రతీతి । ఏతి । సు
 మ్ముమ్ । ఆదిత్యాసః । భవత । మృడయన్తః । ఏతి । వః । అర్వాచీ
 సుమతిరితిసుమతిః । వప్రత్యాత్ । అగంహాః । చిత్ । యా
 వరివ్రావిత్త రేతివరివ్రావిత్ - తరా । అసత్ । వివస్వః । ఆదిత్య ।

వ్రమః । తె । సోమపీఠ ఇతిసోమ-పీఠః । తెన । మందస్య । తెన । త్ర
ప్య । త్ర ప్యాస్త । తెవయం । తర్పయితారః । యా । దివ్యా । వృష్టిః ।
తయా । త్వాశ్రీణామి ॥

కృమము.

కదాచన । చనస్థరిః । స్థరసి । అసిన, । నంద్ర । ఇంద్రస్థ
శస్తి । సశస్తిదాశుషే । దాశుష ఇతిదాశుషే । ఉప్రోపేత్ । ఉప్రో
పేత్యుప-ఉప్ । ఇన్ను । నుమసునన్ । మఘవనూభయః । మఘవన్నితి
మఘ-వన్ । భూయఇత్ । ఇన్ను । నుతే । తెదానమ్ । దానందేవ
స్య । దైవస్యపుచ్యతే ॥ ప్రప్రత ఇతిపుచ్యతే । ఉప్రయామగృహీ
తోసి । ఉప్రయామగృహీత ఇత్యుప్రయామ-గృహీతః । అప్యాదిత్యై
భ్యః । అదిత్యైభ్యస్తా । త్వేతిత్వా । కదాచన । చనప్ర । ప్రియుచ్చ
సి । యుచ్చస్యభే । ఉభేని । ఉభేఇత్యుభే । నిపాసి । పాసిజన్తసి । జ
న్తసిఇతిజన్తసి । తురీయాదిత్య । అదిత్యసవనం । సవనన్తై । తక్షాద్రియ
మ్ । ఇంద్రియమ్ । ఆతథా । తస్థాప్రమృతమ్ । అమృతందివి । దివీతి
దివి । యజ్ఞోదేవానామ్ । దేవీనాంప్రతి । ప్రత్యేతి । ఏతిసుమ్మమ్ ।
సుమ్మమాదిత్యాసః । ఆదిత్యాస్తోభవత । భవతామృడయన్తః । మృ
డయన్త ఇతిమృడయన్తః । ఆవః । వోర్వాచీ । అర్వాచీసుమతిః । సు
మతిర్వపుత్యాత్ । సుమతిరితిసు-మతిః । వప్రత్యాదగ్ హాః । అగ్
హాశ్చిత్ । చిద్యా । యావదివోపేత్తరా । వరివ్రావిత్తరాసత్ । వరి

హోవిత్త కేతివరిహోవిత్ - తరా । అస్తదిత్యసత్ । వివన్వతిత్య । ఆది
 త్యైషః । ఏష తే । తెస్తామపీఠః । స్తామపీఠ స్తేన । స్తామపీఠ ఇతి స్తామ-
 పీఠః । తెనమందస్వ । మందస్వ తెన । తెనత్యప్య । తప్త్యతప్త్యస్త్వ ।
 తప్త్యస్త్వ తే । తెవయం । వయంతర్వయితారః । తర్వయితారోయా
 యాదివ్యా । దివ్యావృష్టిః । వృష్టి స్త్వయం । తయాత్వా । త్వాశ్రీణా
 మి । శ్రీణామీతి శ్రీణామి ॥

జ టా.

కదాచనచనకదాకదాచన । చనస్తరీస్తరీశ్చనచనస్తరీః । స్తరీ
 రస్యసిస్తరీస్తరీరసి । అసిననాస్యసిన । నంద్రోంద్ర్య ననంద్ర్య । ఇంద్రస్
 శ్చసినశ్చస్త్రింద్రోంద్ర్యశ్చస్త్రి ! శ్చస్త్రిదా శుషేదాశుషే నశ్చసినశ్చ
 సిదాశుషే । దామష ఇతిదామషే । ఉప్రోపేదిదు పోపోపోపేత్ ।
 ఉప్రోపేత్యుప-ఉప్ । ఇన్నున్విదిన్ను । నుమఘ వన్మఘవన్ను నుమఘ
 వన్ । మఘవన్భూయోభూయోమఘవన్మఘవన్భూయః । మఘవన్ని
 తిమఘ-వన్ । భూయఇదిద్భూయోభూయఇత్ । ఇన్నున్విదిన్ను । ను
 తెతేను నుతే । తెదానందానం తెతేదానం । దానం దేవస్యదేవస్య
 దానందానం దేవస్య । దేవస్యపృచ్య తేపృచ్యతే దేవస్యదేవస్యపృచ్య
 తె । పృచ్యతఇతిపృచ్యతే । ఉపమామగృహీతో న్యస్యవయామ
 గృహీత ఉపయామ గృహీతోసిఉపయామగృహీత ఇత్యుపయామ-
 గృహీతః । అస్తాదిత్యైభ్య ఆదిత్యైభ్యోన్యస్యాదిత్యైభ్యః । ఆదిత్య
 భ్యస్తాన్యాదిత్యైభ్య ఆదిత్యైభ్యస్తాన్యాత్వేతిత్వా । కదాచనచనక

దా॒క॒దా॒చన॑ । చ॒న॒ప్ర॑ప్ర॒చ్ఛ॒న॒చన॑ప్ర॑ । ప్ర॒ము॒చ్ఛ॒సి॒య॒చ్ఛ॒సి॒ ప్ర॒ప్ర॒
 య॒చ్ఛ॒సి॒ । య॒చ్ఛ॒స్మృ॒భే॒ఉ॒భే॒య॒చ్ఛ॒సి॒ య॒చ్ఛ॒స్మృ॒భా॒ ఉ॒భే॒ని॒న్య॒భే॒ఉ॒
 భే॒ని॒ । ఉ॒భే॒ఇ॒త్య॒భే॒ । ని॒పా॒సి॒పా॒సి॒ని॒పా॒సి॒ । పా॒సి॒జ॒న్మ॒నీ॒జ॒న్మ॒సీ॒పా॒సి॒పా॒సి॒
 జ॒న్మ॒సీ॒ । జ॒న్మ॒స్థి॒తి॒జ॒న్మ॒సీ॒ తు॒యా॒ది॒ త్యా॒ది॒త్య॒తు॒రి॒య॒తు॒గీ॒యా॒ది॒త్య॒
 ఆ॒ది॒త్య॒స॒వ॒న॒గ్ స॒వ॒న॒మా॒ది॒త్యా॒ ది॒త్య॒స॒వ॒న॒ । స॒వ॒న॒తే॒ తై॒స॒వ॒న॒గ్
 స॒వ॒న॒తే॒ । త॒ఇ॒ంద్రి॒య॒మి॒ంద్రి॒య॒తై॒త॒ఇ॒ంద్రి॒య॒ । ఇ॒ంద్రి॒య॒మి॒ంద్రి॒
 య॒మి॒ంద్రి॒య॒మా॒ । ఆ॒త॒స్థా॒త॒స్థా॒ వా॒త॒స్థా॒ । త॒స్థా॒ప్ర॒మృ॒త॒ మృ॒తంత॑
 స్థా॒త॒స్థా॒ప్ర॒మృ॒తమ్॑ । అ॒మృ॒తం॑ ది॒వి॒ది॒వ్య॒మృ॒త॒ మృ॒తం॑ది॒వి॒ ది॒వి॒తి॒ది॒వి॒
 య॒జ్ఞో॒దే॒వా॒నాం॑ దే॒వా॒నాం॑ య॒జ్ఞో॒య॒జ్ఞో॒దే॒వా॒నాం॑ దే॒వా॒నాం॑ప్ర॒తి
 ప్ర॒తి॒దే॒వా॒నాం॑ దే॒వా॒నాం॑ప్ర॒తి॒ ప్ర॒త్యే॒త్యే॒తి॒ప్ర॒తి॒ప్ర॒త్యే॒త్యే॒ । ఏ॒తి॒సు॒ము॒గ్
 సు॒ము॒మే॒ త్యే॒తి॒ సు॒ము॒గ్ । సు॒ము॒మా॒ది॒ త్యా॒స్త॒ ఆ॒ది॒త్యా॒స్తా॒సు॒ము॒గ్ ।
 సు॒ము॒మా॒ది॒త్యా॒స్తా॒ ఆ॒ది॒త్యా॒స్తా॒భ॒వ॒త॒ భ॒వ॒తా॒ది॒త్యా॒స్త॒ ఆ॒ది॒త్యా॒స్తా॒భ॒
 వ॒త॒ । భ॒వ॒తా॒మృ॒త॒యంత॑ । మృ॒త॒యంత॑భ॒వ॒త॒భ॒వ॒తా॒ మృ॒త॒యంత॑ ।
 మృ॒త॒యంత॑ ఇ॒తి॒మృ॒త॒యంత॑ । ఆ॒పా॒ప్ర॒త॒పా॒ప్ర॒త్యా॒చ్య॒ర్వాచీ॒పా॒ పృ॒
 ర్వాచీ॒ । అ॒ర్వాచీ॒ను॒మతి॑ । సు॒మతి॑ర్వ॒ర్వాచ్య॒ర్వాచీ॒ను॒మతి॑ । సు॒మతి॑ర్వ॒ర్వా
 త్యా॒ద్వ॒ర్వాత్యా॒తు॒మతి॑సు॒మతి॑ర్వ॒ర్వాత్యాత్ । సు॒మతి॑రి॒తిసు॒మతి॑ ।
 వ॒వ్ర॒త్యా॒దగ్ హో॒మార్గ॑ హో॒మార్వ॒ర్వాత్యా॒ద్వ॒ర్వాత్యా॒దగ్ హో॒మః॑ ।
 అగ్ హో॒మార్వ॒ర్వాదగ్ హో॒మార్గ॑ హో॒మార్వ॒ర్వాత్ । వి॒వా॒యా॒యాచి॑చ్చి
 ద్యా॒ । యా॒పరి॑వ్రా॒వి త్ర॒రా॒పరి॑వ్రా॒వి త్ర॒రా॒యా॒ యా॒పరి॑వ్రా॒వి త్ర॒రా॒ వరి॑

ప్రావిత్తరానదసద్వరిప్రావిత్తరావరిప్రావిత్తరానత్ । నరిప్రావిత్త
 రేతివరివోవిత్ -తరా । అనదిత్యనత్ । వివస్వ ఆదిత్యాదిత్యవవసోసి
 వివస్వ ఆదిత్య । అద్దిత్యై పవవ ఆదిత్యాదిత్యై పః । పవతేతవపవ
 తే । తేసోమపీకసోమపీకస్మై తేసోమపీకః । సోమపీక స్మై తేసోమ
 పీకసోమపీక స్మై । సోమపీక ఇతి సోమ-పీకః । తెనమందస్వమంద
 స్వతేన తేన మందస్వ । మందస్వతేన 'తేన మందస్వ మందస్వతేన ।
 తేనత్యుత్యుత్యుత్య తేన తేనత్యుత్యుత్య । త్వప్రత్యత్వప్రత్యుత్వత్వప్రత్యుత్వ
 త్యుత్యుత్వప్రత్యత్వప్రత్యుత్వ । త్వప్రత్యుత్వ తేతే త్వప్రత్యుత్వత్వప్రత్యుత్వ
 తేనయంవయం తేతేనయమ్ । నయంతర్పయితారస్త ర్పయితారోవ
 యంవయంతర్పయితారః । తర్పయితారోయాయాతర్పయితార స్పరి
 యితారోయా । యాదివ్యాదివ్యాయా యాదివ్యా । దివ్యావృష్టిర్వ
 ష్టిర్వాప్తిర్వాప్తిర్వాప్తిః । వృష్టిస్తయూతయావృష్టిర్వ వృష్టిస్తయా । త
 యాత్వాత్వాతయూతయూత్వా । త్యాశ్రీణామిశ్రీణామిత్యాత్వా శ్రీ
 ణామి । శ్రీణామిత శ్రీణామి॥

ఘ స.

కదాచనచన కదాకదా చనస్తరిస్తరిశ్చనకదాకదాచనస్తరిః ।
 చనస్తరిస్తరిశ్చ నచనస్తరిస్యసిస్తరిశ్చనచనస్తరిరసి । స్తరిస్యసి
 స్తరి స్తరిరసిననాసిస్తరి స్తరిరసిన । అసిననాస్యసి నంద్రోద్రావాస్య
 సి నంద్ర । నంద్రోద్రస నంద్రసశ్చసి సశ్చసీంద్రస నంద్రసశ్చసి । క్షం

[illegible]

యుచ్చసియుచ్చసిప్రచనచనప్రయుచ్చసి । ప్రయుచ్చసియుచ్చసిప్రప్ర
 యుచ్చస్యభేక్షభేయుచ్చసిప్రప్రయుచ్చస్యభే । యుచ్చస్యభేక్షభే
 యుచ్చసియుచ్చస్యభేనియ్యభేయుచ్చసి యుచ్చస్యభేని॥ ఉభేనియ్యభే
 ఉభేని పాసిపాసియ్యభేక్షభేనిపాసి । ఉభేనియ్యభే । నిపాసిపాసినిపాసి
 జన్మనీజన్మనీ పాసినిపాసిజన్మనీ॥ పాసిజన్మనీజన్మనీ పాసిపాసిజన్మనీ ।
 జన్మనీజన్మనీ॥ తురీయాదిత్యాదిత్యతురీయతురీయాదిత్యసవనన్ సవ
 నమాదిత్యతురీయతురీయాదిత్యసవనం । ఆదిత్యసవనన్ సవనమాది
 త్యాదిత్యసవనం తేతేనసవనమాదిత్యాదిత్యసవనంతే । సవనంతేతేనవ
 నన్ సవనం తణ్డండియమిండియంతేనవనన్ సవనంతణ్డండియం । త
 ణ్డండియమిండియం తేతణ్డండియమిండియం తేత ణ్డండియనూ ।
 ఇండియమిండియమిండియ మాతస్థాతస్థావేండియమిండియమా
 తస్థా । ఆతస్థాతస్థావాతస్థావమృత మమృతంతస్థావాతస్థావమృతం ।
 తస్థావమృతమమృతం తస్థాతస్థావమృతందివి దివ్యమృతం తస్థాతస్థావ
 మృతం దివి । అమృతందివి దివ్యమృత మమృతందివి । దివీతి
 దివి । యజ్ఞోదేవానాం దేవానాం యజ్ఞోయజ్ఞో దేవానాంప్రతి
 ప్రతిదేవానాం యజ్ఞోయజ్ఞోదేవానాంప్రతి దేవానాంప్రతిప్రతిదేవా
 నాం దేవానాంప్రత్యే త్యేతిప్రతి దేవానాం దేవానాం ప్రత్యేతి ।
 ప్రత్యేత్యేతి ప్రతిప్రత్యేతిసుమ్న సుమ్న మేతిప్రతి ప్రత్యేతిసుమ్న
 మ్ । ఏతిసుమ్న సుమ్న మేత్యేతిసుమ్న మూదిత్యాన ఆదిత్యాన

సుమ్న మేజ్యేతి సుమ్న మాదిత్యాః । సుమ్న మాదిత్యాస ఆదిత్యా
 ససుమ్నగ్ సుమ్న మాదిత్యాస్తోభవత భవతాదిత్యాససుమ్నగ్
 సుమ్న మాదిత్యా స్తోభవత । ఆదిత్యాస్తోభవతభవతా దిత్యాస
 ఆదిత్యాస్తోభవతా మృడయంతో మృడయంతో భవతాదిత్యాస
 ఆదిత్యాస్తోభవతా మృడయంతః । భవతా మృడయంతో మృడ
 యంతో భవతభవతా మృడయంతః ॥ మృడయంత ఇతిమృడయం
 తః ॥ అప్రావఅహోర్వాచ్యర్వాచీవ అప్రాగ్వాచీ । హోర్వాచ్యర్వా
 చీప్రా హోర్వాచీసుమతి సుమతిరర్వాచీప్రా హోర్వాచీసుమతిః ।
 అర్వాచీ సుమతిసుమతిర ర్వాచ్యర్వాచీ సుమతిర్వృత్యాద్వ వృ
 త్యాత్సుమతిరర్వాచ్యర్వాచీసుమతిర్వృత్యాత్ ॥ సుమతిర్వృత్యా
 ద్వవృత్యాత్సుమతిసుమతిర్వ వృత్యాదగ్ హోరగ్ హోర్వృ
 వృత్యాత్సుమతిసుమతిర్వృత్యాదగ్ హోః । సుమతిరితిసు-మతిః ।
 వవృత్యాదగ్ హోరగ్ హోర్వృవృత్యాద్వ వృత్యాదగ్ హోః
 శ్చిచ్చిదగ్ హోర్వృవృత్యాద్వ వృత్యాదగ్ హోశ్చిత్ । అగ్
 హోశ్చిచ్చిదగ్ హోరగ్ హోశ్చిచ్చిద్యాయాచిదగ్ హోరగ్
 హోశ్చిద్యా । చిద్యాయాచిచ్చిద్యా వరివ్రో విత్తరావరివ్రో విత్త
 రాయాచిచ్చిద్యావరివ్రో విత్తరా । యావరివ్రో విత్తరావరివ్రో విత్త
 రాయాయావరివ్రో విత్తరానదనద్వరివ్రో విత్తరాయాయావరివ్రో
 విత్తరానత్ । వరివ్రో విత్తరానద నద్వరివ్రో విత్తరావరివ్రో విత్త రా

ద్వి॒వ్యా॒యా యా॒ది॒వ్యా॒వృ॒ష్టిః॑ | ది॒వ్యా॒వృ॒ష్టిర్వృ॒ష్టిర్ది॒వ్యా ది॒వ్యా॒వృ॒ష్టి
స్త॒యా తయా॒వృ॒ష్టిర్ది॒వ్యా ది॒వ్యా॒వృ॒ష్టిస్త॒యా | వృ॒ష్టిస్త॒యాత యా
వృ॒ష్టిర్వృ॒ష్టిస్త॒యా త్వా॒త్వాత॒యా వృ॒ష్టిర్వృ॒ష్టిస్త॒యాత్వా | త
యాత్వా॒త్వాత యాత॒యాత్వా శ్రీ॒ణామి శ్రీ॒ణామిత్వా తయాత॒యా
త్వాశ్రీ॒ణామి | త్వాశ్రీ॒ణామిశ్రీ॒ణా మిత్వాత్వా శ్రీ॒ణామి | శ్రీ॒ణా
మి॒త శ్రీ॒ణామి॥

పది.

ఆ॒శా॒స్తై॒యం య॒జమా॒నో॒సా॒ ఆయు॒రాశా॒స్తై | సు॒ప్ర॒జాశ్చ
మా॒శా॒స్తై | స॒హత॒సన॒స్యా మా॒శా॒స్తై ఉ॒త్తిరాం॒దెవ॒యజ్మా॒మాశా॒
స్తై భూ॒యాహ॒నిష్క॒రణ॒మాశా॒స్తై | ది॒వ్యం॒ధామా॒శా॒స్తై | వి॒శ్వం
ప్రి॒యమా॒శా॒స్తై | య॒దన॒నహ॒విమా॒శా॒స్తై | తద॒స్యాత॒దృఢా॒త్ |
తద॒స్త్వదే॒వారా॒సంతాం | తద॒గ్ని॒రై॒నాదే॒నభో॒యసంతాం | ఇ॒యమ॒గ్నై
ర్హను॒మాః | ఇ॒ష్టంచ॒నీతంచ | ఉ॒భచ॒నో॒వావా॒పృథి॒వీఽగ్ంహ॒సన్సా
తాం | ఇ॒హగతి॒వామ॒స్యదంచ | న॒మో॒దై॒వేభ్యః॑ ॥

౧౫ బృహస్పతిసుతస్యత ఇందో, ఇంద్రియావతః పత్నివంతం
గ్రహంగృహ్ణోమ్యగ్నా ౩ ఇపత్నీవా ౩ సుజాహృ వేనత్వస్త్రాసోమం
పిబన్సాహః |

ప ద ము.

బృహస్పతిసుతస్యేతి బృహస్పతిసుతస్య | తై | ఇందో ఇతి
ఇంద్రియావత ఇతింద్రియవతః | పత్నివంతమితిపత్నీవంతం | గ్ర

హం । గృహ్ణామి । అగ్ని 3 ఇ । పత్నీవా 3 ఇతి పత్నీ-వాః ।
 సహాచితీన-జాః । దేవేన । త్వష్టా । సోమం । పిబ । స్వాహా॥

క్ర మ ము.

బృహస్పతిసుతస్య సే । బృహస్పతిసుతస్యేతి బృహస్పతి-సు
 తస్య । ఇంద్రో । ఇంద్రో ఇంద్రియావతః । ఇంద్రో ఇతీంద్రో । ఇంద్రి
 యావతః పత్నీవంతం । ఇంద్రియావత ఇతీంద్రియ-వతః । పత్నీవం
 తంగ్రహం । పత్నీవంత మితిపత్నీ-వంతం । గ్రహంగృహ్ణామి । గృహ్ణా
 మ్యగ్ని 3 ఇ । అగ్ని 3 ఇపత్నీవాః 3 । పత్నీవా 3 సహాః ।
 పత్నీవా 3 ఇతిపత్నీ-వా 3ః । సహాదేవేన । సహాచితీన-జాః ।
 దేవేనత్వష్టా । త్వష్టాసోమం । సోమంపిబ । పిబస్వాహా । స్వా
 హాస్వాహా ।

జ తా.

బృహస్పతిసుతస్య తేతే బృహస్పతిసుతస్య బృహస్పతి సుతస్య
 తే । బృహస్పతిసుతస్యేతి బృహస్పతి-సుతస్య । త ఇంద్రో ఇంద్రో తేత
 ఇంద్రో । ఇంద్రో ఇంద్రియావత ఇంద్రియావత ఇంద్రో ఇంద్రో ఇంద్రి
 యావతః । ఇంద్రో ఇతీంద్రో । ఇంద్రియావతః పత్నీవంతం పత్నీవం
 తంగ్రహం ఇంద్రియావత ఇంద్రియావతః పత్నీవంతం । ఇంద్రియావత ఇతీంద్రి
 య-వతః । పత్నీవంతంగ్రహం గ్రహంపత్నీవంతం పత్నీవంతంగ్రహం ।
 పత్నీవంతమితిపత్నీ-వంతం । గ్రహంగృహ్ణామి గృహ్ణామిగ్రహం గ్ర

హఃగృహ్ణామిగృహ్ణామ్యగ్నా 3 అగ్నా 3 ఇగృహ్ణామి గృహ్ణామ్యగ్నా ఇ
అగ్నా 3 ఇపత్నీ వా 3 పత్నీ వా 3 అగ్నా 3 అగ్నా 3 ఇపత్నీ వా 3 ।
పత్నీ వా 3 ససజాససజాః పత్నీ వా 3 పత్నీ వాససజాః । పత్నీ వా 3
ఇతిపత్నీ - వా 3 । సజాదైవేన దేవేన సజాససజాదైవేన । సజాఽఽ
స-జాః । దేవేనత్వస్త్వాత్వస్త్వాదేవేన దేవేనత్వస్త్వాత్వస్త్వాసోమం
సోమంత్వస్త్వాత్వస్త్వాసోమం । సోమంపిబహుసోమంసోమంపిబహు పిబ
స్వాహాస్వాహా పిబపిబస్వాహా । స్వాహేతిస్వాహా ॥

ఘ స.

బృహస్పతిసుతస్య తేతే బృహస్పతి సుతస్య బృహస్పతి సుత
స్యత ఇందో ఇందోతే బృహస్పతిసుతస్య బృహస్పతి సుతస్యతఇం
దో బృహస్పతిసుతస్యతి బృహస్పతి-సుతస్య । తఇందోఇందోతేత .
ఇందో ఇంద్రియావత ఇంద్రియావత ఇందోతేత ఇందో ఇంద్రియా
వతః । ఇందో ఇంద్రియావత ఇంద్రియావత ఇందోఇందోఇంద్రియా
వతః పత్నీవంతం పత్నీవంత మిన్ద్రియావతఇందో ఇందోఇంద్రియా
వతః పత్నీవంతం । ఇందోఇతిందో । ఇంద్రియావతఃపత్నీ వంతం ప
త్నీవంతమిన్ద్రియావత ఇంద్రియావతఃపత్నీవంతం గ్రహంగ్రహంపత్నీ
వతమిన్ద్రి యావతఇంద్రియావతః పత్నీవంతంగ్రహం । ఇంద్రియావత
ఇతింద్రియ-వతః । పత్నీ వంతంగ్రహం గ్రహంపత్నీవంతం పత్నీవం
తంగ్రహం గృహ్ణామి గృహ్ణామిగ్రహంపత్నీవంతం పత్నీవంతంగ్రహం

గృహ్ణామి । పత్నీ చంత మితిపత్నీ-వంతం । గ్రహం గృహ్ణామి గృహ్ణామి
 గ్రహం గ్రహం గృహ్ణామ్యగ్నా 3 అగ్నా 3 ఇగృహ్ణామి గ్రహం గ్రహం
 గృహ్ణామ్యగ్నా 3 ఇ । గృహ్ణామ్యగ్నా 3 అగ్నా 3 ఇగృహ్ణామి గృహ్ణా
 మ్యగ్నా 3 ఇపత్నీ వా 3 పత్నీ వా 3 అగ్నా 3 ఇగృహ్ణామి గృహ్ణా
 మ్యగ్నా 3 ఇపత్నీ వా 3 అగ్నా 3 ఇపత్నీ వా 3 పత్నీ వా 3 అగ్నా 3
 అగ్నా ఇపత్నీ వా 3 సస్సజా సస్సజా పత్నీ వా 3 అగ్నా 3 అగ్నా 3 ఇప
 త్నీ వా 3 సస్సజాః । పత్నీ వా 3 సస్సజా సస్సజాః పత్నీ వా 3 పత్నీ
 వా 3 సస్సజార్దైవేన దైవేన సస్సజాః పత్నీ వా 3 పత్నీ వా సస్సజార్దైవేన
 పత్నీ వా 3 ఇతిపత్నీ వా 3 । సస్సజార్దైవేన దైవేన సస్సజా సస్సజార్దైవేన
 త్వష్టా త్వష్టా దైవేన సస్సజా సస్సజార్దైవేన త్వష్టా । సస్సజా తిన-జాః ।
 దైవేన త్వష్టా త్వష్టా దైవేన దైవేన త్వష్టా సోమగ్ సోమం త్వష్టా
 దైవేన దైవేన త్వష్టా సోమం త్వష్టా సోమగ్ సోమం త్వష్టా త్వష్టా
 సోమం పిబ పిబ సోమం త్వష్టా త్వష్టా సోమం పిబ । సోమం పిబ పిబ
 సోమగ్ సోమం పిబ స్వాహా స్వాహా పిబ సోమగ్ సోమం పిబ స్వాహా ।
 పిబ స్వాహా స్వాహా పిబ పిబ స్వాహా । స్వాహేతి స్వాహాః

దీనికి, పది. అనఁగ-బ్రాహ్మణము.

సాంగ్రహణ్యైష్ట్యై యజతే । ఇమాంజనతాగ్ సంగృహ్ణా
 నీతి । వ్యాదశారత్నీరశనాభవతి । ద్వాదశమాసా సస్సవతస్సరః ।
 సస్సవతస్సరమై వావరుంధే । మాంజీభవతి । ఊర్వముంజాః । ఊజా-

మైవా వరుంధే । చిత్రానక్షత్రంభవతి । చిత్రంవాప్తతత్కర్మ । య
దశ్వమిధస్సమృద్ధ్యై ।

ఈపది అనంతరమందు “ శతనూనంభవతి ” అనునది చెప్ప
వలయును.

స గ్ం హి తా.

వాచామేన్ద్రి యేణాశిశవస్త మృతూనాం ప్రీణామి సమాప్రీ
తఃప్రీణాతు గ్రీష్మమృతూనాం ప్రీణామి సమాప్రీతః ప్రీణాతు ప్రహా
ముతూనాంప్రీణామి తామూ ప్రీతాః ప్రీణంతు శరదమృతూనాం ప్రీ
ణామి సామాప్రీతా ప్రీణాతు హేమస్తశిశిరా వృతూనాంప్రీణామితే
మాప్రీతేప్రీణీతామగ్ని షోమయోరహం దేవయజ్ఞయా చక్షుష్మా
న్భూయాస మగ్నైరహం దేవ యజ్ఞయాన్నాదో భూయాసం॥

పదం

వాచా । మా । ఇన్ద్రిమో । ఏతి । విశే । వస్తంతం । ముతూ
నాం । ప్రీణామి । సః । మా । ప్రీతః । ప్రీణాతు । గ్రీష్మ । ముతూ
నాం । ప్రీణామి । సః । మా । ప్రీతః । ప్రీణాతు । ప్రహాః । ముతూ
నాం । ప్రీణామి । తాః । మా । ప్రీతాః । ప్రీణంతు । శరదం । ము
తూనాం । ప్రీణామి । సా । మా । ప్రీతా । ప్రీణాతు । హేమస్తశిశి
రావీతి హేమస్తశిశిరా । ముతూనాం । ప్రీణామి । తే । మా ।
దో దేవయజ్ఞయా దేవయజ్ఞయాన్నాదః । దేవయజ్ఞయేతి దేవ-

ప్రీతౌ । ప్రీతీతాం । అగ్నిః సోమయోరిత్యగ్ని-సోమయోః । అహం ।
 దేవయజ్యయేతి దేవ-యజ్యయా । చక్షుష్మాన్ । భూయాసం । అగ్నేః ।
 అహం । దేవయజ్యయేతి దేవ-యజ్యయా । అన్నా దధిత్యన్న-అదః ।
 భూయాసమ్ ॥

కృమం

వాచామా । మెంద్రియేణ । ఇంద్రియేణా । ఆవిశ । విశవసం
 తం । వసంతమృతూనాం । ఋతూనాం ప్రీణామి । ప్రీణామిసః । సమా
 మాప్రీతః । ప్రీతః ప్రీణాతు । ప్రీణాతు గ్రీష్మం । గ్రీష్మమృతూనాం ఋ
 తూనాం ప్రీణామి । ప్రీణామిసః । సమా । మాప్రీతః । ప్రీతః ప్రీణాతు ।
 ప్రీణాతు వర్షాః । వర్షాః ఋతూనాం । ఋతూనాం ప్రీణామి । ప్రీణామి
 తాః । తామా । మాప్రీతాః । ప్రీతాః ప్రీణాతు । ప్రీణాతు శరదః ।
 శరదమృతూనాం । ఋతూనాం ప్రీణామి । ప్రీణామిసా । సామా । మా
 ప్రీతా । ప్రీతా ప్రీణాతు । ప్రీణాతు హేమంతశిశిరా । హేమంతశిశిరా
 వృతూనాం । హేమంతశిశిరా వితి హేమంత । శిశిరా । ఋతూనాం
 ప్రీణామి । ప్రీణామితే । తేమా । మాప్రీతే । ప్రీతే ప్రీణీతాం । ప్రీణీ
 తామగ్నిః సోమయోః । అగ్నిః సోమయోరహం । అగ్నిః సోమయో రిత్య
 గ్ని-సోమయోః । అహం దేవయజ్యయా । దేవయజ్యయా చక్షుష్మాన్ ।
 దేవయజ్యయేతి దేవ-యజ్యయా । చక్షుష్మాన్భూ చూశం । భూయాస
 మగ్నేః । అగ్నే రహం । అహం దేవ యజ్యయా । దేవ యజ్యయా
 న్నాదః । దేవయజ్యయేతి దేవ-యజ్యయా । అన్నా దోభూయాసం ।

అన్నాదగ్ధత్యన్న-అదః । భూమూనందభిః ।

జ టా.

వాచామామావాచా వాచామా । మేంద్రి యేజేంద్రి యేణ
మామేంద్రి-యేణ ఇంద్రియేజేంద్రి యేజేంద్రియేణ । ఆశీశవిశావిశ
విశవసంతం వసంతం విశవిశవసంతం వసంతమృతూనా మృతూనాం
సంతంవసంత మృతూనాం ఋతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామృతూనా
మృతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామి సప్రీణామి ప్రీణామిసః సమామూన
సమా మాప్రీతః ప్రీతోమామాప్రీతః । ప్రీతఃప్రీణాతు ప్రీణాతుప్రీతః
ప్రీతః ప్రీణాతు ప్రీణాతు గ్రీష్మం గ్రీష్మం ప్రీణాతు ప్రీణాతు గ్రీష్మం
గ్రీష్మమృతూనా మృతూనాం గ్రీష్మం గ్రీష్మ మృతూనాం ఋతూ
నాం ప్రీణామి ప్రీణామృతూనా మృతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామిసన్
ప్రీణామిప్రీణామిసః । సమామూనసమా మాప్రీతః ప్రీతోమామా
ప్రీతః । ప్రీతః ప్రీణాతు ప్రీణాతు ప్రీతః ప్రీతః ప్రీణాతు ప్రీణాతువర్షా
వర్షాః ప్రీణాతుప్రీణాతువర్షాః । వర్షాః ఋతూనామృతూనాం వర్ష
ావర్షాః ఋతూనాం ఋతూనాం ప్రీణామిప్రీణామృతూనా మృ
తూనాం ప్రీణామి ప్రీణామితాస్తాః ప్రీణామి ప్రీణామితాః । తామా
మా తాస్తామామాప్రీతః ప్రీతామా మాప్రీతః ప్రీతః ప్రీణంతు
ప్రీణంతు ప్రీతఃప్రీతః ప్రీణంతు ప్రీణంతు శరదగ్ంశరదం ప్రీణంతు
ప్రీణంతు శరదః । శరదః మృతూనా మృతూనాగ్ంశరదగ్శరద మృ

తూనాం ఋతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామ్యతూనా మృతూనాం ప్రీణా
 మి ప్రీణామి సాసాప్రీణామి ప్రీణామిసా సామామాసా సామా మా
 ప్రీతాప్రీతామామాప్రీతా ప్రీతా ప్రీణాతు ప్రీణాతు ప్రీతాప్రీతా
 ప్రీణాతు ప్రీణాతు హేమంతశిశిరా హేమంతశిశిరా ప్రీణాతుప్రీణా
 తు హేమంత శిశిరా హేమంత శిశిరావృతూనా మృతూనాగ్
 హేమంతశిశిరా హేమంతశిశిరావృతూనాం హేమంతశిశిరావితీ
 హేమంతశిశిరా ఋతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామ్యతూనా మృ
 తూనాం ప్రీణామి ప్రీణామితేతా ప్రీణామి ప్రీణామితే తేమా
 మాతేతా మా మాప్రీతా ప్రీతామామాప్రీతా ప్రీతాప్రీణితాం
 ప్రీణితాం ప్రీతా ప్రీతా ప్రీణితాం ప్రీణితామగ్ని షోమయో రగ్ని
 షోమయోః ప్రీణితాంప్రీణితా మగ్ని షోమయోః అగ్ని షో మయో
 రహ మహమగ్ని షో మయోరగ్ని షో మయోరహం అగ్ని షోమ
 యోత్త్యగ్ని సోమయోః అహం దేవయజ్యయా దేవయజ్యయాహ
 మహం దేవయజ్యయా దేవయజ్యయా చక్షుష్త్వాగ్ శ్చక్షుష్త్వాన్
 దేవయజ్యయా దేవయజ్యయా చక్షుష్త్వాన్ దేవయజ్య యేతి దేవ-
 యజ్యయా చక్షుష్త్వానూభయా సంభూయా సంచక్షుష్త్వాగ్ శ్చక్షు
 ష్త్వానూభయాసం భూయాసమగ్నై రగ్నై రూభయా సంభూయాస
 మగ్నైః అగ్నై రహమహమగ్నై రగ్నై రహం అహం దేవయజ్యయా
 దేవయజ్యయాహమహం దేవయజ్యయా దేవయజ్యయాన్నాదోన్నా

యజ్ఞయా॑ । అ॒న్నాదో॑భూయా॒ సంభూ॑యా॒ సమ॒న్నాదో॑న్నా దో॒
భూయా॑సమ్ । అ॒న్నా ద॑గత్యన్న-ఆ॒దః॑ భూయా॒సం ద॑బిర॒బిర్భూ॑యా
సంభూ॑యాసం॒ద॒భిః॑॥

ఘన.

వా॒చామా॑మా॒వా॒చా॒ వా॒చా మే॑ంద్రి॒యేణే॑ంద్రి॒యేణ॑మా॒ వా
చా॒వా॒చా మే॑న్ద్రి॒యేణ॑ మే॒న్ద్రి॒యేణే॑న్ద్రి॒యేణ॑ మా॒మే॑న్ద్రి॒యేణే॑న్ద్రి
యే॑ణ॒మా మే॑ంద్రి॒యేణ॑ ఇ॒ంద్రి॒యేణే॑న్ద్రి॒యేణే॑న్ద్రి॒యేణా॑ వి॒శవి॑శే॒న్ద్రి
యే॑ణే॒న్ద్రియే॑ణా॒విశ॑ । ఆ॒విశ॑వి॒శా వి॑శ॒వ॒స॒ంతం॑వ॒స॒ంతం॑ వి॒శావి॑శ॒వ॒స॒ంతం॑ ।
వి॒శ॒వ॒స॒ంతం॑వ॒స॒ంతం॑వి॒శవి॑శ॒వ॒స॒ంతం॑ మృ॒తూనా॑ మృ॒తూనా॑వ॒స॒ంతం॑ వి॒శవి॑
శ॒వ॒స॒ంతం॑మృ॒తూనా॑ । వ॒స॒ంతం॑మృ॒తూనా॑ మృ॒తూనా॑వ॒స॒ంతం॑వ॒స॒ంతం॑
మృ॒తూనా॑ పీ॒తామి॑ పీ॒తామృ॒తూనా॑వ॒స॒ంతం॑ వ॒స॒ంతం॑మృ॒తూ
నా॑పీ॒తామి॑ । ఋ॒తూనా॑ పీ॒తామి॑ పీ॒తామృ॒తూనా॑ మృ॒తూనా॑
పీ॒తామి॑ స॒స॒పీ॒తామృ॒తూనా॑మృ॒తూనా॑ పీ॒తామి॑సః । పీ॒తామి॑స॒స
పీ॒తామి॑ పీ॒తామి॑ స॒మామా॑స॒పీ॒తామి॑ పీ॒తామి॑స॒మా । స॒మామా॑ స॒స
మా॒ప్రీ॒తః ప్రి॒తో మా॑స॒సమా॑ప్రీ॒తః । మా॒ప్రీ॒తఃప్రి॒తోమా॑మా॒ప్రీ॒తః
ప్రీ॒తాతు॑ ప్రీ॒తాతు॑ ప్రి॒తోమా॑మా॒ప్రీ॒తఃప్రీ॒తాతు॑ । ప్రీ॒తః ప్రీ॒తాతు॑ ప్రీ॒
తాతు॑ ప్రి॒తఃప్రీ॒తః ప్రీ॒తాతు॑ గ్రీ॒ష్ణం గ్రీ॒ష్ణం ప్రీ॒తాతు॑ప్రీ॒తఃప్రీ॒తః ప్రీ॒తాతు॑
గ్రీ॒ష్ణంప్రీ॒తాతు॑గ్రీ॒ష్ణం గ్రీ॒ష్ణంప్రీ॒తాతు॑ ప్రీ॒తాతు॑గ్రీ॒ష్ణంమృ॒తూనా॑ మృ॒

తూనాంగీర్షం ప్రీణాతు ప్రీణాతుగ్రీష్మ మృతూనాం । గ్రీష్మమృతూ
 నా మృతూనాం గ్రీష్మంగ్రీష్మమృతూనాం ప్రీణామి ప్రీణా మృతూ
 నాంగ్రీష్మం గ్రీష్మమృతూనాం ప్రీణామి । ఋతూనాం ప్రీణామి
 ప్రీణామృతూనా మృతూనాం ప్రీణామి ససప్రీణామృతూనా
 మృతూనాం ప్రీణామిసః । ప్రీణామిసస ప్రీణామి ప్రీణామి సమా
 మాస ప్రీణామి ప్రీణామిసమా । సమామాస సమాప్రీతః ప్రీతో
 మాస సమాప్రీతః । మాప్రీతః ప్రీతోమామా ప్రీతః ప్రీణాతు
 ప్రీణాతు ప్రీతోమామా ప్రీతఃప్రీణాతు । ప్రీతఃప్రీణాతు ప్రీణాతు
 ప్రీతః ప్రీతఃప్రీణాతు వర్షావర్షా ప్రీణాతుప్రీతఃప్రీతః ప్రీణాతు వర్ష
 షాః । ప్రీణాతువర్షా వర్షాః ప్రీణాతు ప్రీణాతువర్షా ఋతూనా
 మృతూనాం వర్షాప్రీణాతుప్రీణాతు వర్షాఋతూనాం । వర్షాఋ
 తూనాంమృతూనాం వర్షావర్షా ఋతూనాంప్రీణామి ప్రీణామృ
 తూనాం వర్షా వర్షా ఋతూనాం ప్రీణామి ఋతూనాం ప్రీణామి
 ప్రీణామృతూనా మృతూనాం ప్రీణామి తాస్తాః ప్రీణామృతూనా
 మృతూనాంప్రీణామితాః । ప్రీణామితాస్తాః ప్రీణామిప్రీణామి తామా
 మాతాఃప్రీణామిప్రీణామితామా । తామామా తాస్తామా ప్రీతాః
 ప్రీతామాతాస్తామాప్రీతాః । మాప్రీతాః ప్రీతా మామాప్రీతాః ప్రీ
 ణంతు ప్రీణంతు ప్రీతామామా ప్రీతాఃప్రీణంతు । ప్రీతాః ప్రీణంతు
 ప్రీణంతు ప్రీతాః ప్రీతాః ప్రీణంతు శరదశ్ శరదం ప్రీణంతు ప్రీతాః
 ప్రీతాః ప్రీణంతు శరదం । ప్రీణంతు శరదశ్ శరదం ప్రీణంతు ప్రీణం

తు శరదమృతూనా మృతూనాగ్ శరదం ప్రీణంతు ప్రీణంతు శరద
 మృతూనాం శరదమృతూనా మృతూనాగ్ శరదగ్ శరద మృతూ
 నాం ప్రీణామి ప్రీణామ్యృతూనాగ్ శరదగ్ శరద మృతూనాం ప్రీ
 ణామి । ఋతునాం ప్రీణామి ప్రీణామ్యృతూనా, మృతునాం ప్రీణామి
 సాసా ప్రీణామ్యృతూనామృతూనాం ప్రీణామిసా । ప్రీణామిసాసా
 ప్రీణామిప్రీణామిసామామాసా ప్రీణామిప్రీణామిసామా । సామా మా
 సాసామా ప్రీతాప్రీతామాసాసామాప్రీతా । మాప్రీతా ప్రీతామా
 మాప్రీతా ప్రీణాతుప్రీణాతు ప్రీతామామా ప్రీతాప్రీణాతు । ప్రీతాప్రీ
 ణాతు ప్రీణాతు ప్రీతాప్రీతా ప్రీణాతు హేమంతశిశిరా హేమంతశిశి
 రాప్రీణాతుప్రీతా ప్రీతాప్రీణాతు హేమంతశిశిరా ప్రీణాతు హేమంత
 శిశిరా హేమంతశిశిరా ప్రీణాతు ప్రీణాతు హేమంతశిశిరావృతూ
 నామృతూనాగ్ హేమంతశిశిరాప్రీణాతు ప్రీణాతు హేమంతశిశిరావృ
 తూనాం హేమంతశిశిరా వృతూనా మృతూనాగ్ హేమంతశిశిరా
 హేమంత శిశిరావృతూనాం ప్రీణామిప్రీణామ్యృతూనాగ్ హేమంతశి
 శిరా హేమంతశిశిరావృతూనాం ప్రీణామి । హేమంతశిశిరావీతి హే
 మంత-శిశిరా । ఋతునాం ప్రీణామి ప్రీణామ్యృతూనా మృతూనాం
 ప్రీణామితేతా ప్రీణామ్యృతూనా మృతూనాం ప్రీణామితే । ప్రీణామి
 తేతాప్రీణామి ప్రీణామితేమామాతాప్రీణామిప్రీణామితేమా । తేమా
 మాతేతామాప్రీతాప్రీతామాతేతా మాప్రీతా । మాప్రీతాప్రీతా మా
 మాప్రీతాప్రీణాతాంప్రీణాతాం ప్రీతామామాప్రీతా ప్రీణాతాం । ప్రీతా

ప్రీణీతాం ప్రీణీతాం ప్రీతాప్రీతాప్రీణీతా మగ్నీ షోమయో రగ్నీ షోమ
 యోః ప్రీణీతాం ప్రీతాప్రీతా ప్రీణీతా మగ్నీ షోమయోః । ప్రీణీతా
 మగ్నీ షోమయో రగ్నీ షోమయోః ప్రీణీతాం ప్రీణీతామగ్నీ షోమ
 యోరహమహమగ్నీ షోమయోః ప్రీణీతాం ప్రీణీతామగ్నీ షోమయో
 రహం । అగ్నీ షోమయోరహమహమగ్నీ షోమయో రగ్నీ షోమయో
 రహం దేవయజ్యయా దేవయజ్యయాహమగ్నీ షోమయోరగ్నీ షోమ
 యోరహం దేవయజ్యయా । అగ్నీ షోమయోరిత్యగ్నీ-షోమయోః ।
 అహం దేవయజ్యయా దేవయజ్యయాహమహం దేవయజ్యయాచక్షు
 స్త్వాగ్ శ్చక్షుస్తాం దేవయజ్యయాహమహం దేవయజ్యయాచక్షుస్తా
 న్ । దేవయజ్యయాచక్షుస్తాగ్ శ్చక్షుస్తాం దేవయజ్యయా దేవయ
 జ్యయాచక్షుస్తాన్భూయాసంభూయా సంచక్షుస్తాన్ దేవయజ్యయా
 దేవయజ్యయాచక్షుస్తాన్భూయాసం । దేవయజ్యయేతి దేవ-యజ్య
 యా । చక్షుస్తాన్భూయాసంభూయా సంచక్షుస్తాగ్ శ్చక్షుస్తాన్భూ
 యాసమగ్నై రగ్నై ర్భూయాసం చక్షుస్తాగ్ శ్చక్షుస్తాన్భూయాసమ
 గ్నైః । భూయాసమగ్నై రగ్నై ర్భూయాసంభూయాసమగ్నై రహ మహ
 మగ్నై ర్భూయాసం భూయాసమగ్నై రహం । అగ్నై రహమహమగ్నై
 రగ్నై రహం దేవయజ్యయా దేవయజ్యయాహ మగ్నై రగ్నై రహం దేవ
 యజ్యయా । అహం దేవయజ్యయా దేవ-యజ్యయాహమహం దేవ
 యజ్యయాన్నాదోన్నాదో దేవయజ్యయాహ మహం దేవ యజ్య
 యాన్నాదః । దేవయజ్యయాన్నాదోన్నాదో దేవయజ్యయా దేవయ

జ్యోత్యాన్నా దో భూయాసం భూయాసమన్నా దో దేవయజ్యయా దేవ
యజ్యయాన్నా దో భూయాసం । దేవయజ్యయేతి దేవ-యజ్యయా ।
అన్నా దో భూయాసం భూయాసమన్నా దోన్నా దో భూయాసం దద్ధి
రద్ధిర్భూయాసమన్నా దోన్నా దో భూయాసందద్ధిః । అన్నా దధిత్యన్న-
అదః । భూయాసందద్ధిరద్ధి ర్భూయాసం । భూయాసం దద్ధిరన్య సిద
ద్ధిర్భూయాసం భూయాసందద్ధిరసి ॥

(పది) వసంతేనతు నాదైవాః । వసవస్త్రీ పృతాస్తుతమ్ । రథంత
రణైశ్చజనా । హవిరింద్రేవయోదధుః । గ్రీష్మణదైవాః ఋతు నా
దాః పంచదశేస్తుతమ్ । బ్రహ్మతాయశ్చ బలమ్ । హవిరింద్రేవ
యోదధుః । వర్షాభిర్ఋతు నాదిత్యాః । స్తోమేనస్తదశేస్తుతమ్ ॥
౧॥ వైశ్రాపేణవిశౌజనా । హవిరింద్రేవయోదధుః । శార్దదేనతు
నాదైవాః । సకవిగ్ంతశఋభవస్తుతమ్ । వైశ్రాజేనశ్చియాశ్చియహి
హవిరింద్రేవయోదధుః । హేమం తేనతు నాదైవాః । మరుతస్త్రీణ
వేస్తుతమ్ । బలశశక్వరీస్సహాః । హవిరింద్రేవయోదధుః । శైశ్చిరణ
ర్తునాదైవాః । త్రయస్త్రీగ్ం శేమృతగ్ం స్తుతమ్ । సత్యేనరైవతీత్తు
తమ్ । హవిరింద్రేవయోదధుః ॥

సగ్ంహిత.

। బహో స్వగ్ం రాజస్త్రహ్మసిమి తోసిసు కేవో బ్రహ్మవ్య
గ్ం రాజస్త్రహ్మసివరుణసిసత్వధ ర్గేంద్రస్యవజ్ంసివార్త్రముస్తేన

మేరధ్వదిశోభ్యయన్ రాజాభూత్సుశ్లోకా(ర)ం సుమంగలా (ర)ం
సత్యరాజా(ర)న్ । అపాంనప్తే స్వాహాజ్ఞానప్తే స్వాహాగ్నయే
గృహపతయే స్వాహా ॥

పదం.

బ్రహ్మన్ । త్వమ్ । రాజన్ । బ్రహ్మ । అసి । మిత్రః । అసి
సుశేవ ఇతిను-శేవః । బ్రహ్మన్ । త్వమ్ । రాజన్ । బ్రహ్మ । అసి
వరుణః । అసి । సత్యధర్మేతిసత్య-ధర్మా । ఇంద్రస్య । వజ్రః । అసి
వాగ్ర్మస్తు ఇతి వార్త్ర్మస్తుః । తేనమేరధ్వ దిశః । అభీతి । అయం
రాజా । అభూత్ । సుశ్లోకా (ర)ం ఇతిసు-శ్లోకా (ర)ం సుమంగలా
(ర)ం ఇతిసు-మంగలా (ర)ం సత్యరాజా (ర)ం నితిసత్య-రాజా
(ర)న్ । అపాం । నప్తే । స్వాహా । ఊజః । నప్తే । స్వాహా ।
అగ్నయే । గృహపతయఇతి గృహ-పతయే । స్వాహా ॥

కృమం.

బ్రహ్మన్త్వమ్ । త్వన్ రాజన్ । రాజన్బ్రహ్మన్ । బ్రహ్మసి । అసి
మిత్రః । మిత్రోసి । అసిసు శేవః । సుశేవోబ్రహ్మన్ । సుశేవ ఇతి
సు-శేవః । బ్రహ్మన్త్వమ్ । త్వన్ రాజన్ । రాజన్బ్రహ్మన్ । బ్రహ్మసి ।
అసివరుణః । వరుణోసి । అసిసత్యధర్మా । సత్యధర్మేంద్రస్య సత్య
ధర్మేతి సత్య-ధర్మా । ఇంద్రస్య వజ్రః । వజ్రోసి । అసివాగ్ర్మస్తుః ।
వార్త్ర్మస్తు సేన । వార్త్ర్మస్తు ఇతి-వార్త్ర్మస్తుః । తేనమే మేరధ్వ ।

రధ్యదిశః । దిశోభి । అభ్యయం । అయగ్ రాజా । రాజాభూత్ । అ
భూత్సుశ్లోకా (ర)ం సుశ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం । సుశ్లోకా (ర)ం
ఇతి సు-శ్లోకా (ర)ం । సుమంగలా (ర)ం సత్యరాజా (ర)న్ । సుమం
గలా (ర)ం ఇతి సు-మంగలా (ర)ం సత్యరాజా (ర) నితినత్య-రాజా
(ర)న్ । అపాంసప్తే । నప్తేస్వాహా । స్వాహాజ్జః । ఉత్తోనప్తే ।
నప్తేస్వాహా । స్వాహాగ్నయే । అగ్నయేగ్రహపతయే । గ్రహపత
యేస్వాహా । గ్రహపతయ ఇతి గ్రహ-పతయే । స్వాహేతిస్వాహా॥

జటా

బ్రహ్మన్వంత్యంబ్రహ్మన్బ్రహ్మన్వం । త్వగ్ రాజనాజన్వన్వం
త్వగ్ రాజన్ । రాజన్బ్రహ్మన్బ్రహ్మ రాజనాజన్బ్రహ్మ । బ్రహ్మన్వసి
బ్రహ్మన్బ్రహ్మసి । అసి మిత్రోమిత్రోన్వసి మిత్రః । మిత్రోన్వసిమిత్రో
మిత్రోన్వసి । అసిను శేవస్సు శేవోన్వసిను శేవః । సు శేవోబ్రహ్మన్బ్ర
హ్మన్సు శేవస్సు శేవోబ్రహ్మన్ । సు శేవ ఇతి సు-శేవః । బ్రహ్మన్వం
త్వం బ్రహ్మన్బ్రహ్మన్వం । త్వగ్ రాజనాజన్వన్వం రాజన్ ।
రాజన్బ్రహ్మన్బ్రహ్మరాజనాజన్బ్రహ్మ । బ్రహ్మన్వసి । బ్రహ్మన్బ్రహ్మసి
అసివరుణోవరుణోన్వసివరుణః । వరుణోన్వసివరుణోవరుణోసి । అసి
సత్యధర్మాసత్యధర్మాన్వసిసత్యధర్మా । సత్యధర్మేంద్రోన్వసింద్రోన్వసత్య
ధర్మాసత్యధర్మేంద్రస్య । సత్యధర్మేతి సత్య-ధర్మా । ఇంద్రోన్వసజ్జోవ
జ్య ఇంద్రోన్వేంద్ర స్వవజ్రః । వజ్రోన్వసివజ్రోవజ్రోసి । అసివార్ద్ర
హ్మో వార్ద్రోహ్మో స్వీసివార్ద్రోహ్మః । వార్ద్రోహ్మోహ్మ తేన వా

రాజప్రస్థోబ్రహ్మ రాజస్వంత్యం రాజప్రహ్మ రాజప్రహ్మ
 బ్రహ్మరాజ నాజప్రహ్మ స్యసిబ్రహ్మ రాజనాజప్రహ్మసి
 బ్రహ్మస్యసి బ్రహ్మ బ్రహ్మసి మిత్రోమిత్రోసి బ్రహ్మబ్రహ్మసి
 మిత్రః । అసిమిత్రోమిత్రోస్యసి మిత్రోస్యసి మిత్రోస్యసి మిత్రోసి
 మిత్రోస్యసిమిత్రోమిత్రోసి సుశేవస్తు శేవోషి మిత్రో మిత్రోసి
 సుశేవః । అసిసు శేవస్తు శేవోస్యసి సుశేవో బ్రహ్మస్థహ్మస్తు
 శేవోస్యసిసు శేవోబ్రహ్మన్ । సుశేవో బ్రహ్మస్థహ్మస్తు శేవస్తు
 శేవో బ్రహ్మస్వంత్యం బ్రహ్మస్తు శేవస్తు శేవో బ్రహ్మస్వం ।
 సుశేవ ఇతిసు-శేవః । బ్రహ్మస్వంత్యం బ్రహ్మస్థహ్మస్వం రాజ
 నాజస్వం బ్రహ్మస్థహ్మస్వం రాజన్ । త్వం రాజనాజస్వం
 త్వం రాజప్రహ్మ బ్రహ్మరాజ స్వంత్యం రాజప్రహ్మ రాజప్రహ్మ
 బ్రహ్మరాజనాజప్రహ్మస్యసి బ్రహ్మరాజనాజప్రహ్మసి ।
 బ్రహ్మస్యసిబ్రహ్మబ్రహ్మపివరుణోవరుణాసి బ్రహ్మబ్రహ్మపివరుణః ।
 అసివరుణో వరుణోస్యసి వరుణోస్యసి వరుణోస్యపివరుణాసి । వరు
 ణోస్య పివరుణోవరుణాసి సత్యధర్మ సత్యధర్మపివరుణోవరుణాసి
 సత్యధర్మ । అసిసత్యధర్మ సత్యధర్మస్యసి సత్యధర్మైంద్రస్యంద్రస్య
 సత్యధర్మస్యసి సత్యధర్మైంద్రస్య సత్య ధర్మైంద్రస్యంద్రస్యసత్యధర్మ
 సత్యధర్మైంద్రస్య వజ్రోవజ్రోఇంద్రస్య సత్యధర్మసత్య ధర్మైంద్రస్య
 జః । సత్యధర్మైంద్రస్య-ధర్మైంద్రస్య । ఇంద్రస్యవజ్రోవజ్ర ఇంద్రోస్యంద్రస్య

వజ్రోన్యసి వజ్రఞ్చంద్రస్యంద్రస్య వజ్రోసి వజ్రోన్యసివజ్రోవజ్రోసి
 వార్త్రోఘ్నో వార్త్రోఘ్నోసి వజ్రోవజ్రోసివార్త్రోఘ్నః । అసివా
 ర్త్రోఘ్నో వార్త్రోఘ్నోన్యసివార్త్రోఘ్నో వేనతేన వార్త్రోఘ్నోన్యసి
 వార్త్రోఘ్నో సైన వార్త్రోఘ్నో సైన తేన వార్త్రోఘ్నో వార్త్రోఘ్నో
 సైన మేమేతేన వార్త్రోఘ్నో వార్త్రోఘ్నో సైనమే । వార్త్రోఘ్నో ఇతి
 వార్త్రోఘ్నః । తేనమేతేన తేనమేరధ్యరధ్యమే తేన తేనమేరధ్య
 మేరధ్యరధ్యమేమేరధ్య దిశోదిశోరధ్యమే మేరధ్యదిశః । రధ్యదిశోదిశో
 రధ్యరధ్యదిశోభ్యభిశో రధ్యరధ్యదిశోభి । దిశోభ్యభిశోదిశోభ్యయ
 మయమభి దిశోదిశోభ్యయం । అభ్యయమ యమభ్యా 3 అభ్యయగ్
 రాజారాజమమభ్యా 3 అభ్యయగ్ రాజా । అయగ్ రాజారాజ
 యమయగ్ రాజా భూదభూ దా యమయగ్ రాజా భూత్ । రాజా
 భూదభూ దాజారాజాభూత్సుశ్లోకా (ర)ం సుశ్లోకా (ర)ం అభూదా
 జారాజాభూత్సుశ్లోకా (ర)ం । అభూత్సుశ్లోకా (ర)ం సుశ్లోకా (ర)ం
 అభూదభూత్సుశ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం
 సుశ్లోకా (ర)ం అభూదభూత్సుశ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం । సు
 శ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం సుశ్లోకా (ర)ం సు
 శ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం సత్యరాజా (ర) స్థిత్యరాజా (ర) స్థుమం
 గలా (ర)ం సుశ్లోకా (ర)ం సుశ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం సత్య
 రాజా । సుశ్లోకా (ర)ం ఇతిసుశ్లోకా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం సత్య

రాజా (ర) స్థుత్యరాజా (ర) స్థుమంగలా (ర)ం సుమంగలా (ర)ం
 సత్యరాజా । సుమంగలా (ర)ం ఇతిసు-మంగలా(ర)ం । సత్యరాజా
 (3)నితీసత్య రాజా । అపాంసప్తై సప్తై పామపాంసప్తైస్వాహా
 స్వాహాసప్తై పామపాంసప్తై స్వాహా । సప్తైస్వాహాస్వాహాసప్తై
 సప్తై స్వాహాజ్ఞాజ్ఞా స్వాహాసప్తై సప్తైస్వాహాజ్ఞా । స్వా
 హాజ్ఞాజ్ఞా స్వాహాస్వాహాజ్ఞా సప్తైసప్తైజ్ఞాస్వాహాస్వా
 హాజ్ఞాసప్తై । జ్ఞాజ్ఞాసప్తై సప్తైజ్ఞాజ్ఞాజ్ఞాసప్తై స్వా
 హాస్వాహాసప్తై జ్ఞాజ్ఞాజ్ఞాసప్తై స్వాహా । సప్తైస్వాహాస్వాహా
 సప్తైసప్తైస్వాహా గుయ్యయ్య స్వాహాసప్తైసప్తైస్వాహాగ్నయే ।
 స్వాహాగ్నయ్యయ్య స్వాహాస్వాహాగ్నయ్యయ్యహపతయ్యయ్యహపతయ్య
 గ్నయ్య స్వాహాస్వాహాగ్నయ్యయ్యయ్యహపతయ్య । అగ్నయ్యహపతయ్య
 గ్నహపతయ్యగ్నయ్యయ్యయ్యహపతయ్యస్వాహాస్వాహా గ్నహపతయ్య
 గ్నయ్యయ్యయ్య గ్నహపతయ్యస్వాహా । గ్నహపతయ్యస్వాహాస్వాహా
 గ్నహపతయ్యగ్నహపతయ్యస్వాహా । గ్నహపతయ్య ఇతి గ్నహ-పతయ్య ।
 స్వాహాస్వాహా॥

(దీనికి పది.) ఓదనముద్భవతే । పరమేష్ఠీవాప్తయః । యదో
 దనః । పరమా మైవైనగ్గ శ్రీయంగమయతి । సుశ్లోకా (ర)ం సుమం
 గలా (ర)ంసత్యరాజా (3)నిత్యాహ । ఆశీషమైవై తామాశాస్తే ।
 శౌనశ్శేపమాభ్యాపయతే । వరుణపాశాన్తవనముంచతి । పరశ్శ

తంభవతి । శతాయుః పురుషః శతేంద్రియః ఆయుష్యేవేంద్రియే
ప్రతిపత్తిః॥

౧౮ (సగోపిత) ప్రజతు వాతవే జవనస్యామా అగ్నే స్వామా
త్రయా జగత్యై వర్తన్యాగ్ని యణస్య పీఠ్యేణ దేవస్త్వాసవిశోతుస్సృ
జతు జనాతవేజవన స్యామా ఇమన్మగ్న ఆయుషేవర్చసేకృధప్రియగ్
శో వరుణసోమరాజన్ మాతావా అవశేశర్మయచ్ఛవిశ్వేదే
వాజ రదష్టిర్యథాసత్ । అగ్ని రాయుష్మాత్సవనస్సతి భిరాయుష్మా
న్వైత్యా యుషాయుష్మం తాకరోమసామ ఆయుష్మాన్మగ్నపథభిర్యజ్ఞ
ఆయుష్మాన్మగ్న దక్షిణార్చ్యర్మయన్మగ్న దక్షిణార్చ్యై రాయుష్మ దేవా
ఆయుష్మంతి స్తే మృతేనపితర ఆయుష్మంతి స్తే స్వధయాయుష్మంతి స్తే
శత్యా యుషాయుష్మంతాకిరోమి॥

(సదము) ప్రజతు । వాతవే । వనస్యామై । అగ్నిః । త్యా ।
మాత్రయా । జగత్యై । వర్తన్యా । అగ్నియణస్య । పీఠ్యేణ । దేవః ।
త్వా । సవితాక్షిణే । ప్రజతు । వాతవే । వనస్యామై । ఇమం ।
అగ్నే । ఆయుషే । వర్చసే । కృధ । ప్రియం । శతా వరుణ । సోమ ।
రాజన్ । మాతా । ఇనాఅస్మై । అదిత్యై । శర్మ । యచ్ఛవి । విశ్వే ।
దేవాః । జరదష్టిరిజరత్ - అప్యై । యథా । అసత్ । అగ్నిః । ఆయు
ష్మా । సః । వనస్సతిభిరీవనస్సతి-భిః । ఆయుష్మా । తేన । త్యా ।
ఆయుషా । ఆయుష్మంతం । కిరోమి । సోమః । ఆయుష్మా । సః ।

ఓషధీభిరిత్యోషధీ-భిః | యజ్ఞః | ఆయుష్మాన్ | సః | దక్షిణాభిః | బ్ర
హ్మ | ఆయుష్మత్ | తత్ | బ్రాహ్మణైః | ఆయుష్మత్ | దేవాః |
ఆయుష్మంతః | తె | అమృతేన | పితరః | ఆయుష్మంతః | తె | స్వధ
యేతిన్య-ధయా | ఆయుష్మంతః | తేన | త్వా | ఆయుషా | ఆయు
స్సంతా | కరోమి ||

(క్రమము.) స్మృజతు జీవాతవే | జీవాతవేజీవనస్యామై | జీవనస్యా
యాఅగ్నేః | అగ్నే స్త్యా | త్వామాత్రయా | మాత్రయాజగత్వై |
జగత్వైవర్తన్యా | వర్తన్యాగ్రయణస్య | ఆగ్రయణస్యవీర్యేణ | వీ
ర్యేణదేవః | దేవస్త్వా | త్వానవితా | నవితోత్ | ఉత్సుజతు |
స్మృజతు జీవాతవే | జీవాతవేజీవనస్యామై | జీవనస్యాయాఇమం |
ఇమమగ్నే | అగ్నే ఆయుషే | ఆయుషేవర్చసే | వర్చసేకృతే | కృ
ధప్రియం | ప్రియగోతేతః | రేతోవరుణ వరుణసోమ | సోమరాజా |
రాజన్నిధి రాజా | మాతేవ | ఇవాస్మై | అస్మాఅదితే | అదితేశర్క
శర్కయచ్చ | యచ్చవిశ్వే | విశ్వేదేవాః | దేవాజరదష్టిః | జరదష్టి
ర్యధా | జరదష్టిరిత్తి-జరత్-అప్తిః | యథానత్ | అనదిత్యనత్ |
అగ్ని రాయుష్మాన్ | ఆయుష్మాన్ | సననస్మతిభిః | వననస్మతిభిరాయు
ష్మాన్ | వననస్మతిభిరితి వననస్మతి-భిః | ఆయుష్మాన్ తేన | తేన త్వా |
త్వాయుషా | ఆయుషా యుష్మంతం | ఆయుష్మంతంకరోమి | కరోమి
సోమః | సోమఆయుష్మాన్ | ఆయుష్మాన్ | సఓషధీభిః | ఓషధీభి
ర్యజ్ఞః | ఓషధీభిరి త్యోషధీ-భిః | యజ్ఞఆయుష్మాన్ | ఆయుష్మాన్ ||

సదక్షిగాభిః । దక్షిగాభిర్భుహ్ । బ్రహ్మయుష్మత్ । ఆయుష్మత్తత్ ।
 తద్బ్రాహ్మణైః । బ్రాహ్మణై రాయుష్మత్ । ఆయుష్మద్దైవాః । దైవా
 ఆయుష్మంతః । ఆయుష్మంతస్తై తేమృతేన । అమృతేనపితరః । పితర
 ఆయుష్మంతః । ఆయుష్మంతస్తై తేస్వధయా । స్వధయాయుష్మంతః ।
 స్వధయేతిన్వ-ధయా । ఆయుష్మంతస్తైస తేనత్వా । త్వాయుషా ।
 ఆయుషాయుష్మంతం । ఆయుష్మంతంకరోమి కరోమీతి కరోమి॥

(జటా.) స్మృజతు జీవాతవే జీవాతవే సృజతుసృజతు జీవాతవే ।
 జీవాతవే జీవనస్యాయైజీవనస్యాయై జీవాతవే జీవాతవే జీవనస్యాయై ।
 జీవనస్యాయా అగ్నైరగ్నైశ్చీవనస్యాయైజీవనస్యాయాఅగ్నైః । అగ్న
 స్త్వాత్వాగ్నైరగ్నైస్త్యా । త్యానూత్రనూమాత్రయా త్యాత్వామా
 త్రయామాత్రనూజగత్స్యైజగత్స్యైమాత్రయా మాత్రయాజగత్స్యై
 జగత్స్యైవర్తన్యావర్తన్యాజగత్స్యై జగత్స్యైవర్తన్యా । వర్తన్యాగ్రయ
 ణస్యాగ్రయణస్య వర్తన్యా వర్తన్యాగ్రయణస్య । అగ్రయణస్య వీ
 ర్యేణ వీర్యేణాగ్రయణస్యాగ్రయణస్య వీర్యేణ । వీర్యేణదేవోదేవో
 వీర్యేణ వీర్యేణదేవః । దైవస్త్వాత్వా దైవోదైవస్త్వా । త్వాసవితా సవి
 తాత్వాత్వాసవితా । సవితోదుత్సవితా సపితోత్ । ఉత్సృజతు సృజ
 తుదుత్సృజతుస్మృజతు జీవాతవే జీవాతవే సృజతు సృజతు జీవాతవే
 జీవాతవే జీవనస్యాయైజీవనస్యాయై జీవాతవే జీవాతవే జీవనస్యాయై
 జీవనస్యాయా ఇమమిమం జీవనస్యాయై జీవనస్యాయాఇమం ఇమమ

గ్నగ్న ఇమమిమమగ్న । అగ్న ఆయుష ఆయుషే గ్నగ్న ఆయుషే ।
 ఆయుషే వర్చసే వర్చస ఆయుష ఆయుషే వర్చసే । వర్చసే కృధి కృధి వర్చ
 సే వర్చసే కృధి । కృధిప్రియంప్రియం కృధి కృధిప్రియంప్రియం గంధే తో
 రేతఃప్రియంప్రియం గంధేతః । కేహో వరుణ వరుణ రేహో రేతో వరుణ
 వరుణ సోమ సోమ వరుణ వేరుణ సోమ ! సోమ రాజనాజన్తోమ సోమ
 రాజన్ । రాజన్ తి రాజన్ । మా తే వేనమాతా మాతేవ । ఇవాస్మాఅ
 స్మా ఇవేవాస్మై । అస్మాఅదిదేతేస్మా అస్మాఅదితే । అదితేశ్వరశ్చ
 రాదితేశ్వరశ్చ । శర్మయచ్చయచ్చ శర్మశర్మయచ్చ । యచ్చ
 విశ్వే విశ్వేయచ్చ యచ్చవిశ్వే । విశ్వేదేవాదేవావిశ్వే విశ్వేదే
 వాః । దేవాజరదస్త్విరదస్త్విరవా జేవాజరదస్త్విః । జరదస్త్విర్యథాయ
 థా జరదస్త్విరదస్త్విర్యథా । జరదస్త్విజిజరత్ అస్త్విః । యథానదన
 ద్యథాయ థానత్ । అనదిత్వసత్ । అగ్ని ధాయష్టానా యష్టాన
 గ్ని రగ్ని రాయష్టాన్ । ఆయుష్టాన్స ఆయుష్టా నాయుష్టాన్సః ।
 సవనస్సతి భిర్వ సస్సతి భిస్సవనస్సతిభిః । వనస్సతిభిరాయుష్టానా
 యష్టాన్ వనస్సతిభిర్వనస్సతిభిరాయుష్టాన్ । వనస్సతిభిః తి వనస్సతి
 భిః । ఆయుష్టానైవ తేనాయుష్టానాయుష్టానైవ । తేనత్వాత్వాతేన
 తేనత్వా త్వాత్వాయుషాత్వాత్వాత్వాయుషా । ఆయుషా యుష్మంత
 మాయుష్మంత మాయుషాయుషాయుష్మంతం । ఆయుష్మంతం కరోమి
 కరోమాయుష్మంతమాయుష్మంతం కరోమి । కరోమి సోమ సోమః క
 రోమి కరోమి సోమః । సోమ ఆయుష్టానాయుష్టాన్తోమ సోమ ఆయు

[illegible]

(ఘన.) ప్రృజతుజీవాతవే జీవాతవే సృజతుసృజతుజీవాతవే జీ
 వనస్యాయై జీవనస్యాయై జీవాతవే సృజతుసృజతు జీవాతవే జీవన
 స్యాయై । జీవాతవేజీవనస్యాయై వనస్యాయై జీవాతవేజీవాతవే జీ
 వనస్యాయా అగ్నైరగ్నైర్జీవనస్యాయై వాతవే జీవాతవే జీవనస్యాయా
 అగ్నైః । జీవనస్యాయా అగ్నైరగ్నైర్జీవనస్యాయైజీవనస్యాయా
 అగ్నైస్త్యాత్వాగ్నైర్జీవనస్యాయై వనస్యాయా అగ్నైస్త్యై । అగ్నై
 స్త్వాత్వాగ్నైర్గృహస్త్వా మాత్రయా మాత్రీయా త్వాగ్నైర్గృహస్త్వా
 మాత్రయా । త్వామాత్రీయా మాత్రీయా త్వాత్వామాత్రీయా
 జగత్త్వైర్జగత్త్వైర్మాత్రయా త్వాత్వామాత్రయా జగత్త్వైర్మాత్రీ
 యాజగత్త్వైర్జగత్త్వైర్మాత్రీయా మాత్రయా జగత్త్వైర్వర్తన్యా
 వర్తన్యా జగత్త్వైర్మాత్రీయా మాత్రయాజగత్త్వైర్వర్తన్యా । జగ
 త్త్వైర్వర్తన్యా వర్తన్యాజగత్త్వైర్జగత్త్వైర్వర్తన్యా గ్రయణస్యగ్ని
 యణస్య వర్తన్యాజగత్త్వైర్జగత్త్వైర్వర్తన్యాగ్రయణస్య । వర్తన్యా
 గ్రయణస్య గ్రయణస్యవర్తన్యా వర్తన్యాగ్రయణస్యవీర్యణ వీర్య
 ణాగ్రయణస్య వర్తన్యావర్తన్యా గ్రయణస్యవీర్యణ । ఆగ్రయణస్య
 వీర్యణ వీర్యణాగ్రయణస్య గ్రయణస్య వీర్యణ దైవోదైవో వీ
 ర్యణా గ్రయణస్య గ్రయణస్య వీర్యణదైవః । వీర్యణదైవోదైవో
 వీర్యణ వీర్యణ దైవస్త్వాత్వా దైవో వీర్యణవీర్యణ దైవస్త్వా దైవ
 స్త్వాత్వా దైవోదైవస్త్వా సవితా సవితాత్వా దైవో దైవస్త్వా సవితా
 త్వాసవితాసవితాత్వా త్వాసవితో మత్సవితాత్వా త్వాసవితో ।

ఇవనూతా మాతేవాస్మై । ఇవాస్మా అస్మా ఇవేవాస్మాఅదితేది
 తేస్మా ఇవేవాస్మాఅదితే । అస్మాఅదితేదితేస్మా అస్మా అదితే శర్మ
 శర్మాదితేస్మా అస్మాఅదితేశర్మ । అదితేశర్మశర్మాదితేతే శర్మయ
 చ్చయచ్చ శర్మాదితేతే శర్మయచ్చ । శర్మయచ్చ యచ్చ శర్మశర్మ
 యచ్చవిశ్వే విశ్వేయచ్చ శర్మశర్మ యచ్చవిశ్వే యచ్చవిశ్వే విశ్వే
 యచ్చయచ్చవిశ్వేదేవా దేవావిశ్వే యచ్చయచ్చవిశ్వేదేవాఃవిశ్వే
 దేవాదేవావిశ్వే విశ్వేదేవాజరదష్టిజఃర దష్టిరైవావిశ్వే విశ్వేదేవా
 జరదష్టిః । దేవాజరదష్టిజఃరదష్టిరైవా దేవాజరదష్టిర్య ధాయథా
 జరదష్టి రైవాదేవా జరదష్టిర్యథా । జరదష్టిర్యధాయథాదే దష్టిజ
 దష్టిర్యథా నదనద్యథా జరదష్టిజ దష్టిర్యథాసత్ । జరదష్టి రితిజ
 రత్ - అష్టిః । యథానదనద్య ధాయథాసత్ । అనదిత్యసత్ । అగ్ని
 రాయష్టా నాయష్టా రగ్నిరగ్ని రాయష్టాన్తస ఆయుష్టాన్తగ్ని రగ్ని
 రాయష్టాన్తః । ఆయుష్టాన్తస ఆయుష్టానాయష్టాన్త వనస్పతిభిర్వ
 నస్పతిభిన్త ఆయుష్టానాయష్టాన్త వనస్పతిభిః । నవనస్పతి భిర్వనస్పతి
 భిన్తనవనస్పతి ఛిరాయష్టానాయష్టాన్త వనస్పతిభిన్తనవనస్పతిభిః
 యష్టాన్ । వనస్పతిభిఃరాయష్టానాయష్టాన్త వనస్పతిభిర్వనస్పతిభిః
 యష్టాన్తే నతేనాయష్టాన్త వనస్పతి భిర్వనస్పతి ఛిరాయష్టాన్తేన ।
 వనస్పతిభిః । వనస్పతి-భిః । ఆయుష్టాన్తేనతే నాయష్టానాయష్టాన్తే
 నత్వాత్వాతేనాయష్టా నాయష్టాన్తేనత్వా తేనత్వా త్వా తేనతేన
 త్వాయుషాయు షాత్వాతేన తేనత్వాయుషా । త్వాయుషాయు షా

త్వత్వా॑య॒షా॒య॒ష్మంత॑ మా॒య॒ష్మంత॑ మా॒య॒షా॒త్వా॑త్వా॒య॒
 షా॒య॒ష్మంత॑॥ ఆ॒య॒షా॒య॒ష్మంత॑ మా॒య॒ష్మంత॑ మా॒య॒షా॒య॒
 షా॒య॒ష్మంత॑క॒రోమి॑క॒రోమ్యా॑ య॒ష్మంత॑ మా॒య॒షా॒య॒షా॒య॒
 ష్మంత॑క॒రోమి॑ ఆ॒య॒ష్మంత॑క॒రోమి॑ క॒రోమ్యా॑య॒ష్మంత॑ మా॒య॒
 ష్మంత॑క॒రోమి॑సో॒మః॑ సో॒మః॑క॒రోమ్యా॑ య॒ష్మంత॑మా॒య॒ష్మంత॑
 క॒రోమి॑సో॒మః॑ క॒రోమి॑సో॒మః॑ సో॒మః॑క॒రోమి॑ క॒రోమి॑సో॒మః॑ ఆ॒య॒ష్మా
 నా॒య॒ష్మా నో॒స్సోమః॑ క॒రోమి॑ క॒రోమి॑ సో॒మః॑ ఆ॒య॒ష్మా ॥ సో॒మః॑
 ఆ॒య॒ష్మా నా॒య॒ష్మాన్ ధో॒మ॒స్సోమ॑ ఆ॒య॒ష్మాన్ఘ॑న ఆ॒య॒ష్మాన్ఘో॑
 మ॒స్సోమ॑ఆ॒య॒ష్మాన్ఘః॑ ఆ॒య॒ష్మాన్ఘ॑నఆ॒య॒ష్మా నా॒య॒ష్మాన్ఘ॑ ఓ॒ష
 ధీ॒భి॒రో॒ష ధీ॒భి॒స్స॒ఆ॒య॒ష్మా నా॒య॒ష్మాన్ఘ॑ఓ॒షధీ॑భిః॒ సఓ॒షధీ॒భి॒రో॒ష ధీ॒భి
 స్స॒సఓ॒షధీ॒భి॒ర్వ॒జ్ఞో య॒జ్ఞఓ॒షధీ॒భి॒స్స॒స ఓ॒షధీ॒భి॒ర్వ॒జ్ఞః ॥ ఓ॒షధీ॒భి॒ర్వ
 య॒జ్ఞఓ॒షధీ॒భి॒రో॒ష ధీ॒భి॒ర్వ॒జ్ఞ ఆ॒య॒ష్మా నా॒య॒ష్మాన్ య॒జ్ఞఓ॒షధీ॒భి॒రో॒ష
 ధీ॒భి॒ర్వ॒జ్ఞ ఆ॒య॒ష్మా ॥ ఓ॒షధీ॒భి॒ర్ఋ॒త్యో॒షధీ॒భిః॑ య॒జ్ఞ ఆ॒య॒ష్మా నా
 య॒ష్మాన్ య॒జ్ఞో॒య॒జ్ఞ ఆ॒య॒ష్మాన్ఘ॑నఆ॒య॒ష్మాన్ య॒జ్ఞో॒య॒జ్ఞఆ॒య॒
 ష్మాన్ఘః॑ ఆ॒య॒ష్మాన్ఘ॑నఆ॒య॒ష్మా నా॒య॒ష్మాన్ ఘా॒య॒ష్మాన్ దక్షి॑ణాభి॒ర్దక్షి॑
 ణాభి॒స్స॒ ఆ॒య॒ష్మా నా॒య॒ష్మాన్ఘ॑దక్షి॑ణాభిః॒ సదక్షి॑ణాభి॒ర్దక్షి॑ణాభి॒స్స॒స
 దక్షి॑ణాభి॒ర్బ్ర॒హ్మ॒బ్ర॒హ్మదక్షి॑ణాభి॒స్స॒ సదక్షి॑ణాభి॒ర్బ్ర॒హ్మ ॥ దక్షి॑ణాభి॒ర్బ్ర
 హ్మ॒బ్ర॒హ్మదక్షి॑ణాభి॒ర్దక్షి॑ణాభి॒ర్బ్ర॒హ్మయ॒ష్మదా॑ య॒ష్మదృ॒హ్మదక్షి॑ణాభి॒
 ర్దక్షి॑ణాభి॒ర్బ్ర॒హ్మయ॒ష్మత్ ॥ బ్ర॒హ్మయ॒ష్మదా॑ య॒ష్మదృ॒హ్మబ్ర॒హ్మ

యుష్మత్ తదాయుష్మద్భిహ్నా బ్రహ్మయుష్మత్ తత్ । ఆయుష్మత్
 తదాయుష్మదా యుష్మత్ ద్రాభిహ్నై రాభిహ్నై సదా యుష్మదా
 యుష్మత్ దాభిహ్నైః । తదాభిహ్నై రాభిహ్నై స తదాభిహ్నై రా
 యుష్మదాయుష్మ ద్రాభిహ్నై స తదాభిహ్నై రాయుష్మత్ । బ్రాహ్మ
 ణై రాయుష్మదాయుష్మ ద్రాభిహ్నై రాభిహ్నై రాయుష్మ దైవా దైవా ఆ
 యుష్మద్భిహ్నై రాభిహ్నై రాయుష్మ దైవాః । ఆయుష్మ దైవా
 దైవా ఆయుష్మదాయుష్మ దైవా ఆయుష్మంత ఆయుష్మంతో దైవా ఆయు
 ష్మదా యుష్మ దైవా ఆయుష్మంతః । దైవా ఆయుష్మంత ఆయుష్మంతో
 దైవా దైవా ఆయుష్మంత సైత ఆయుష్మంతో దైవా దైవా ఆయుష్మంత సై
 ఆయుష్మంత సైత ఆయుష్మంత ఆయుష్మంత సై మృతేనామృతేనత ఆ
 యుష్మంత ఆయుష్మంత సై మృతేన । తేమృతేనామృతేన తే తేమృతేన
 పితరః పితరో మృతేన తే తేమృతేన పితరః । అమృతేన పితరః పితరో
 మృతేనా మృతేన పితర ఆయుష్మంత ఆయుష్మంతః పితరో మృతేనా
 మృతేన పితర ఆయుష్మంతః । పితర ఆయుష్మంత ఆయుష్మంతః పితర
 పితర ఆయుష్మంత సైత ఆయుష్మంతః పితరః పితర ఆయుష్మంత సై ఆయు
 ష్మంత సైత ఆయుష్మంత ఆయుష్మంత సై స్వధయా స్వధయా త ఆయుష్మంత
 ఆయుష్మంత సై స్వధయా । తే స్వధయా స్వధయా తే తే స్వధయా యు
 ష్మంత ఆయుష్మంత స్వధయా తే తే స్వధయా యుష్మంతః స్వధయా యు
 ష్మంత ఆయుష్మంత స్వధయా స్వధయా యుష్మంత సైత తేనా యుష్మంత

స్వధయా స్వధయా యుష్మంతస్తేన । స్వధయేతిస్వ-ధయా ఆ యుష్మంతస్తేన
తేనా యుష్మంత ఆ యుష్మంతస్తేన త్వాత్వా తేనా యుష్మంత ఆ యుష్మంతస్తేన
త్వా । తేన త్వాత్వా తేన తేన త్వాయుషా యుషాత్వా తేన తేన త్వాయుషా
త్వాయుషా యుషాత్వాత్వాయుషా యుష్మంత మా యుష్మంత మాయుషా
త్వాత్వాయుషా యుష్మంతం । ఆయుషా యుష్మంత మాయుష్మంత మాయుషాయుషా
యుష్మంతం కరోమి కరోమ్యా యుష్మంత మాయుషాయుషా యుష్మంతం కరోమి । ఆయు
ష్మంతం కరోమి కరోమ్యా యుష్మంత మాయుష్మంతం కరోమి । కరోమీతి కరోమి॥

(దీనికి పది.) అగ్నే స్వామాత్రే యేత్యాహ తానమై వాస్మిన్నై
తేనదదాత్ప్రతివిజఃపథ్యా హు ర్వావంతవ వర్విజస్తవనంభిషజ్యంతి
బ్రహ్మణోహస్త మన్వారభ్య పర్యాహురక్తధేవయజమాన ఆయుర్ద
ధతియదైవతస్యతద్ధిరణ్యస్తుతంసిష్పిబత్వాయుర్వైస్తుత మమృతగ్ం
హిరణ్యమ మృతాదైవాయద్విష్పిబతి శతమానంభవతి శతాయుః
పురుషశ్చ జేంద్రియ ఆయుష్యై శ్చేంద్రియే ఫితిత్తిష్ఠి॥

౧౯. (సంహిత.) మూర్తుతమసిమరుతా మోజోఽపాంధారాంభి
న్ధిరమయతమరుతః శ్వేనమాయునం మనోజవనం వృషణగ్ంసు
ప్రప్తక్తిమ్॥

(పదము.) మూర్తుతమ్ । అసి । మరుతాం । ఓజః । అపాం ।
ధారాం । భింభి । రమయత । మరుతః । శ్వేనం । ఆయునం । మనో

జవన మితిమనః - జవనం | వృషణం | సువృక్తిమితిసు- వృక్తిమ్ |

. (క)మం.) మారుతమసి | అసిమరుతాం | మరుతామోజః |
ఓజోపాం | అపాంధారాం | ధారాంభింధి | భింధిరమయత | రమ
యత మరుతః | మరుతశ్చైనం | శ్చైనమాయినం | ఆయినమనోజ
వనం | మనో జవనవృషణం | మనోజవనమితిమనః-జవనం | వృష
ణంనువృక్తిమ్ | సువృక్తిమితిసు-వృక్తిమ్ |

(జటా.) మారుతమస్యసి మారుతం మారుతమసి | అసిమరు
తాం మరుతామస్యసి మరుతాం | మరుతామోజ ఓజోమరుతాం మ
రుతామోజః | ఓజోపామపామోజ ఓజోపాం | అపాంధారాం ధారా
మపామపాంధారాం | ధారాంభింధిభింధి ధారాంధారాంభింధి | భింధి
రమయతరమయత భింధిభింధిరమయత | రమయతమరుతోమరుతా
రమయతరమయతమరుతః | మరుతశ్చైనగ్ శ్చైనం మరుతో మరుత
శ్చైనం | శ్చైనమాయినమాయినగ్ శ్చైనగ్ శ్చై నమాయినం | ఆయి
నం మనోజవనంమనోజవ నమాయినమాయినం మనోజవనం | మ
నోజవనం వృషణంవృషణం మనోజవనంమనో జవనంవృషణం | మ
నోజవనమితిమనః-జవనం | వృషణగ్ సువృక్తిగ్ సువృక్తిం వృషణం
వృషణగ్ సువృక్తిమ్ | సువృక్తిమితిసు-వృక్తిమ్ |

(ఘన.) మారుత మస్యసి మారుతం మారుతమసి మరుతాం
మరుతామసి మారుతం మారుతమసి మరుతాం | అసిమరుతాం మరు

తామస్యసిమరుతామోజః¹ ఓజో మరుతా మస్యసి మరుతామోజః ।
 మరుతామోజః ఓజో మరుతాం మరుతామోజో పామపామోజో మరు
 తాం మరుతామోజోపాః । ఓజోపామపామోజః ఓజోపాంధారాం
 ధారామపామోజః ఓజోపాంధారాం । అపాంధారాంధారామ పామ
 పాంధారాంభింభి భింభిధారామపామ పాంధారాంభింభి । ధారాం
 భింభి భింభిధారాంధారాం భింభిరమయతర మయతభింభి ధారాం
 ధారాం భింభిరమయత । భింభిరమయతరమయత భింభిభింభిరమయత
 మరుతో మరుతోరమయతభింభి భింభిరమయతమరుతః । రమయత
 మరుతో మరుతోరమయతరమయతమరుతశ్చై నగ్ శ్చైనం మరుతో
 రమయత రమయత మరుతశ్చైనం । మరుతశ్చైనగ్ శ్చైనం మరుతో
 మరుతశ్చైన మూయిన మూయినగ్ శ్చైనం మరుతోమరుతశ్చై నమా
 యినం । శ్చైనమూయిన మూయినగ్ శ్చై నగ్ శ్చైనమూయిన మనో
 జవనం మనోజవనమూయినగ్ శ్చైనగ్ శ్చై నమూయిన మనోజవనం
 ఆయినమనోజవనం మనోజవనమూయిన మూయినమనోజవనం
 వృషణంవృషణం మనోజవనమూయిన మూయిన మనోజవనం వృ
 షణం । మనోజవనం వృషణం వృషణం మనోజవనం మనోజవనం
 వృషణం సువృక్తిగ్ సువృక్తిమ్ వృషణం మనోజవనం మనోజ
 వనం వృషణం సువృక్తిమ్ । మనోజవ సమితిమనః-జవనం । వృ
 షణం సువృక్తిగ్ సువృక్తిమ్ వృషణం వృషణగ్ సువృక్తిమ్ ।
 సువృక్తిమితిసు-వృక్తిమ్ !

(పడి.) ప్రజాపతిః ప్రజైతా । బృహస్పతిః పురవీతా । యమః
పంథాః । చంద్రమాః పునరమస్వాహా । అగ్నిరన్నాదోన్నపతిః । అ
న్నాద్యమస్మిన్ యజ్ఞేయజమానాయద దాతుస్వాహా । సోమోరా
జారాజపతిః । గాజ్య మస్మిన్ యజ్ఞేయజమానాయద దాతుస్వాహా ।
వసుణస్సమాత్థస్సమాత్పతిః । సామ్రాజ్యమస్మిన్ యజ్ఞేయజమా
నా యదదాతుస్వాహా ।

౨౦ (సగ్ంహిత.) నవోనవోభవతి జాయమానోహ్నం కేతురుష
సామైత్యగై । భాగం దైవేభ్యో విదధాత్యాయన్న చంద్రమా స్తిరతి ।
దీక్షుమాయుః ।

(పదము.) నపూనవ ఇతినవః-వవః । భవతి । జాయమానః ।
అహ్నమ్ । కైతుః । ఉపసామ్ । ఏతి । అగ్నిః । భాగమ్ । దైవేభ్యః
సేతి దధాతి । ఆయన్నిత్యా-యన్ । ప్రేతి । చంద్రమాః । తిరతి ।
దీక్షుమ్ । ఆయుః॥

(కృమయ్యు.) నపూనపూ భవతి । నపూనవ ఇతినవః-వవః ।
భవతి జాయమానః । జాయమానోహ్నమ్ । అహ్నం కైతుః కైతు
రుపసామ్ । ఉపసామేతి । ఏత్యగై । అగ్ని ఇత్యగై । భాగం దైవే
భ్యః । దైవేభ్యోవి । విదధాతి । దధాత్యాయన్ । ఆయన్న । ఆయ
న్నిత్యా-యన్ । ప్రచంద్రమాః । చంద్రమా స్తిరతి । తిరతి దీక్షుమ్ ।
దీక్షు-మాయుః । ఆయురిత్యాయుః ॥

(జటా.) న ప్రానవోభవతిభవతి నవోనవోన ప్రానవోభవతి ।
 న ప్రానవైతి నవః-నవః । భవతిజాయమానో జాయమానోభవతి భ
 వతిజాయమానః । జాయమానోహ్ని మహ్నింజాయమానోజాయ
 మానోహ్నిం । అహ్నిం కెతుః కెతు రహ్నిమహ్నిం కెతుః । కెతురుప
 సాముపసా కెతుః కెతురుపసాం । ఉపసామే త్యైత్వ్యుప సామ్యుప
 సామేతి । ఏత్యగైఅగ్రవత్యైత్యగై । అగ్రైత్యగై భాగందైభ్యోవె
 దైవైభ్యోభాగం భాగందైవైభ్యః । దైవైభ్యోవివి దైవైభ్యో దైవైభ్యో
 వి । విదధాతిదధాతివివిదధాతి । దధాత్యాయన్నాయస్తధాతి దధా
 త్యాయన్ । ఆయస్ప్రసాయన్నాయస్ప్ర । ఆయన్నిత్యాయన్ ।
 ప్రచంద్రమాశ్చంద్రమాఃప్రచంద్రమాః । చంద్రమాస్తిరతితి
 రతి చంద్రమాశ్చంద్రమాస్తిరతి తిరతిదీఘం దీఘం తిరతితి
 రతి దీఘం । దీఘమాయురా యుద్దీఘం దీఘమాయుః । ఆ
 యురిత్యాయః ॥

(ఘన.) నవోన ప్రాభవతిభవతి న ప్రానవోన ప్రాన ప్రాభవతి
 జాయమానోజాయ మానోభవతి న ప్రానవోన ప్రాన ప్రాభవతిజాయ
 మానః । నవోనవైతి నవః-నవః । భవతిజాయ మానోజాయ మానో
 భవతి భవతిజాయమానోహ్ని మహ్నింజాయమానోభవతి భవతి
 జాయమానోహ్నిం । జాయమానోహ్ని మహ్నింజాయమానో జా
 యమానోహ్నిం కెతుః కెతురహ్నింజాయ మానోజాయ మానో

హ్నంకెతుః । అహ్నంకెతుః కెతురహ్నమహ్నం కెతురుహసాము
 హసాంకెతు రహ్నమహ్నంకెతురుహసాం । కెతురుహసా ముహసాం
 కెతుః కెతురుహసామెత్యే త్యుహసాంకెతుః । కెతురుహసామెతి । ఉహ
 సామెత్యేత్యుహసాముహ సామెత్యైత్యై । అగ్నివేత్యుహసా ముహసామై
 త్యై । ఏత్యైత్యై అగ్నివేత్యైత్యై । అగ్నివేత్యైత్యై । భాగందేవభ్యో
 దేవభ్యో భాగంభాగందేవభ్యోవి విదేవభ్యో । భాగంభాగందేవ
 భ్యోవి । దేవభ్యోవివిదేవభ్యోదేవభ్యోవిదధాతి దధాతివిదేవభ్యో
 దేవభ్యోవిదధాతి । విదధాతిదధాతివిదధాత్యాయన్నా యస్తధాతి
 వివిదధాత్యాయన్ । దధాత్యాయన్నా యస్తధాతి దధాత్యాయస్ప్ర
 వ్రాయస్తధాతి దధాత్యాయస్ప్రి ఆయస్ప్ర ప్రాయన్నా యస్ప్రచంద్ర
 నూశ్చంద్రమాః । ప్రాయన్నా యస్ప్రచంద్రమాః । ఆయన్నిత్యై
 యన్న ప్రిచంద్రమాశ్చంద్రమాః ప్రిప్రచంద్రమాస్తిరతితిరతిచం
 ద్రమాః । ప్రప్రచంద్రమాస్తిరతి । చంద్రమాస్తిరతి ధిరతిచంద్రమా
 శ్చంద్రమాస్తిరతి ద్విఘ్నంద్విఘ్నం తిరతిచంద్రమాశ్చంద్రమా
 స్తిరతి ద్విఘ్నం । తిరతిద్విఘ్నంద్విఘ్నం తిరతితిరతిద్విఘ్నం మాయురా
 యుద్విఘ్నంతిరతి తిరతిద్విఘ్నమాయుః । ద్విఘ్నమాయు రాయుద్వి
 ఘ్నం ద్విఘ్నమాయుః । ఆయురిత్యాయుః ॥

(దీనికి పది.) నవోనవోభవతి జాయమానశ్చతి పురోనువాక్యై
 భవత్యాయైరైవాస్మిన్ తయాదధాతియమాదిత్యై అగ్ంశుమా
 ప్యాయ యంతియాజ్యవై నమైతయాప్యాయయతి॥

౨౧. (సంగహిత.) (కురుతే) తస్మాదాహుర్యశ్చైవం వెదయశ్చ
 కథా పుత్రస్య కేవలం కథాసాధారణం పితురిత్యస్కన్న మెవతద్య
 త్రప్రయాజే ప్విష్టేషుస్కందతి గాయత్రీవతేనగర్భం ధత్తేసాప్రిజాం
 ప్రశూన్ యజమానాయప్రజనయతి॥

(పదము.) (కురుతే) తస్మాత్ ఆహుః | యః | చ | ఏవమ్ |
 వెద | యః | చ | న | కథా | పుత్రస్య | కేవలమ్ | కథా | సా
 ధారణమ్ | పితుః | ఇతి | అస్కన్నమ్ | ఏవ | తత్ | యత్ | ప్ర
 యాజేష్విత్రప్రయాజేషు | ఇష్టేషు | స్కందతి | గాయత్రీ | ఏవ
 తేన | గర్భం | ధత్తే | సా | ప్రజామితప్రిజామ్ | ప్రశూన్ | య
 జమానాయ | పెతీ | జనయతి॥

(కృమము.) (కురుతేతస్మాత్) తస్మాదాహుః | ఆహుర్యః |
 యశ్చ | చైవం | ఏవంవెద | వెదయః | యశ్చ | చన | సకథా |
 కథాపుత్రస్య | పుత్రస్యకేవలమ్ | కేవలంకథా | కథాసాధారణం
 సాధారణంపితుః | పితురితి | ఇత్యస్కన్నమ్ | అస్కన్నమేవ | ఏవ
 తత్ | తద్యత్ | యత్రప్రయాజేషు | ప్రయాజేష్విష్టేషు | ప్రయా
 జేష్వితిప్రియాజేషు | ఇష్టేషుస్కందతి | స్కందతిగాయత్రీ | గా
 యత్రేవ | ఏవతేన | తేనగర్భమ్ | గర్భంధత్తే | ధత్తేసా | సా
 ప్రజామ్ | ప్రజాం-ప్రశూన్ | ప్రజామితప్రిజాం | ప్రశూన్యజ
 మానాయ | యజమానాయప్రప్రజనయతి | జనయతీతిజనయతి॥

(జటా.) కురు తెతస్మాత్తస్మాత్కురు తెకురు తెతస్మాత్ । తస్మా
 దాహురాహుస్తస్మాత్తస్మాదాహుః । ఆహుర్యోయ ఆహురాహుర్యః ।
 యశ్చచయోయశ్చ । చైవమెనంచచైవం । ఏవంవెదవైదైవమైవం
 వెద । వెదయో యోవెదవైదయః । యశ్చచయోయశ్చ । చననచ
 చన । నకథాకథాననకథా । కథాపుత్రస్య పుత్రస్యకథా కథాపుత్ర
 స్య । పుత్రస్యకేవలంకేవలం పుత్రస్యపుత్రస్యకేవలం । కేవలంకథా
 కథాకేవలం కేవలంకథా । కథాసాధారణం సాధారణంకథా కథా
 సాధారణం । సాధారణంపితుః పితుఃసాధారణంసాధారణం పితుః ।
 పితురితిపితుః పితురితి । ఇత్యస్కన్న మస్కన్నమితీత్యస్కన్నం ।
 లస్కన్నమైవైవాస్కన్నమస్కన్నమైవ । ఏవతత్తదైవైవతత్ । త
 ద్యద్యత్తద్ద్యత్ । యత్ప్రియాజేషు ప్రియాజేషు యద్యత్ప్రియా
 యాజేషు ప్రియాజేష్విష్టేష్విష్టేషు ప్రయాజేషుప్రియాజేష్విష్టేషు ।
 ప్రియాజేష్వితి ప్రియాజేషు । ఇష్టేషుస్కందతి స్కందతీష్టేష్విష్టేషు
 స్కందతి స్కందతి గాయత్రీగాయత్రీ స్కందతిస్కందతి గాయత్రీ ।
 గాయత్ర్యైవైవగాయత్రీగాయత్ర్యైవ । ఏవతైవతైవైవతైవ । తైవగ
 ర్భంగర్భం తైవతైవగర్భం । గర్భంధతైధతైగర్భంగర్భంధతై । ధతై
 సాసాధతై ధతైసా । సాప్రజాప్రిజాం సాసాప్రజాం । ప్రజామప్ర
 శూన్ ప్రశూన్ప్రిజాంప్రజాం ప్రశూన్ । ప్రజామితిప్రజాం । ప్రశూ
 న్ యజమానాయు యజమానా యప్రశూన్ ప్రశూన్ యజమానా

[illegible]

ప్ర పృయజమా నాయప్రశూన్ ప్రశూన్ యజ మానాయ ప్ర | య
జమానాయప్రప్ర యజమానాయ యజమానాయ ప్రజనయతి జన
యతి పృయజమానాయ యజమానాయప్రజనయతి | ప్రజనయతిజన
యతి ప్రప్రజనయతి | జనయతీతిజనయతి ||

(పది.) ఐంద్రాగ్న ముపసాదితమ్ | సర్వాభ్యోవా ఏషదైవ
తా భ్యోజుహూతి | యోగ్నిస్తోత్రంజుహూతి | యధాఖిలు
పైధేనుంతీధే తర్పయతి | ఏవమగ్నిహూతీ యజమానంతర్ప
యతి | తృప్యతి ప్రజయాప్రశుభిః | పృసువర్తంతోకం జానాతి | పశ్య
తిపుత్రమ్ | పశ్యతిపౌత్రమ్ | ప్రప్రజయాప్రశుభిమిధునైజాయతే |
యస్యైవంవిదుషోగ్నిహూతం జహ్వతి | యఉచైనదైవంవెద ||

౨౨. (సంగీత.) యదాజ్యేన ప్రయాజా ఇజ్యంత ఆజ్యేనపత్నీ
సంయాజా ముచమనూచ్యపత్నీ సంయాజానా మృచాయజత్య జా
మిత్యాయా ధోమిధునత్వాయ ప్రక్షిప్తాయతోవైయజ్ఞః ప్రజ్యుద
యన్తః పశ్యుపయాజా ఇజ్యంతైచత్వారః పత్నీసంయాజా సుమిష్ట
యజ్ఞః పశ్యుమం ప్రక్షిమైవాను ప్త్యయన్తిప్రక్షిమనూద్యన్తి ||

(పదము.) యత్ | ఆజ్యేన | ప్రయాజా ఇతి ప్రయాజాః |
ఇజ్యన్తే | ఆజ్యేన | పత్నీసంయాజా ఇతిపత్నీ-సంయాజాః | ముచమ్,
అనూచ్యేత్యను-ఉచ్య | పత్నీసంయాజాన్తామితి పత్నీ-సంయాజానామ్ |
ముచా | యజతి | అజామిత్యా యేత్యజామిత్యాయ | అథోఇతి |
మిధునత్వాయేతి మిధున-త్వాయ | ప్రక్షిప్తాయా ఇతిప్రక్షి-ప్తా

యణః । వై । యజ్ఞః ప్రజ్యుదయన ఇతిప్రజ్ఞీ-ఉదయనః । పశ్చా-
 త్ప్రయాజా ఇతి ప్ర-యాజాః । ఇజ్యన్తే । చత్వారః । పత్నీసంయా-
 జా ఇతిపత్నీ-సంయాజాః । సమిష్టయజాః సమిష్ట-యజాః । పశ్చా-
 త్మం । ప్రజ్ఞీం । ఏవ । అష్టాతి ప్రాయస్తీప్రా-యన్తి ప్రజ్ఞీం । అను-
 ఉదతి । యంతి ॥

(కృమం.) యదాశ్యన । ఆశ్యన ప్రయాజాః । ప్రయాజా
 ఇజ్యన్తే । ప్రయాజా ఇతిప్ర-యాజాః । ఇజ్యంతప్రజ్యన । ఆశ్యనపత్నీ
 సంయాజాః । పత్నీసంయాజాః ఋచమ్ । పత్నీసంయాజా ఇతిపత్నీ-
 సంయాజాః । ఋచమనూచ్య । అనూచ్యపత్నీ సంయాజానాం । అ-
 నూచ్యత్యను-ఉచ్య । పత్నీసంయాజానామృచా । పత్నీసంయా-
 జానామితిపత్నీ-సంయాజానామ్ । ఋచాయజతి । యజత్యజా మి-
 త్వాయ । అజామిత్యయాథో । అజామిత్యయే త్యజామి-త్వాయ
 అథోమిధునత్వాయ । అథోఇత్యథో । మిధునత్వాయ ప్రజ్ఞీప్రా-
 యణః । మిధునత్వయేతి మిధున-త్వాయ । ప్రజ్ఞీప్రాయణోవై ।
 ప్రజ్ఞీప్రాయణఇతిప్రజ్ఞీప్రాయణః । నైయజ్ఞః । యజ్ఞప్రజ్యుదయనః ।
 ప్రజ్యుదయనఃపశ్చా । ప్రజ్యుదయనఇతి ప్రజ్ఞీ-ఉదయనః । పశ్చాప్రయా-
 జాఃప్రయాజాఇజ్యన్తే । ప్రయాజాఇతిప్ర-యాజాః । ఇజ్యన్తేచత్వా-
 రః । చత్వారః పత్నీసంయాజాః । పత్నీసంయాజా సమిష్టయజాః ।
 పత్నీసంయాజాఇతిపత్నీ-సంయాజాః । సమిష్టయజాః పశ్చాత్మమ్ ।

సమిష్టయజు రితిసమిష్ట-యజుః । ప్రశ్నమంప్రశ్నీమ్ । ప్రశ్నీమైవ ।
 వ్రవాసు । అనుప్రియన్తి । ప్రయంతిప్రశ్నీమ్ । ప్రయంతితి ప్రా-యన్తి ।
 ప్రశ్నీమను । అనూత్ । ఉద్యన్తి । యంతితి యన్తి ।

(జటా.) యదాజ్యేనాజ్యేన యద్యదాజ్యేన ఆజ్యేన ప్రయా-
 జాః ప్రయాజా ఆజ్యేనాజ్యేన ప్రయాజాః । ప్రయాజా ఇజ్యంత
 ఇజ్యంతేప్రయాజాః ప్రయాజాఇజ్యంతే । ప్రయాజాఇతి ప్రయా-
 జాః । ఇజ్యంత ఆజ్యేనాజ్యేనై జ్యంతఇజ్యంత ఆజ్యేన । ఆజ్యేన పత్నీ
 సంయాజాః పత్నీసంయాజా ఆజ్యేనాజ్యేనపత్నీసంయాజాః । పత్నీ
 సంయాజా ఋచమృచంపత్నీ సంయాజాః పత్నీసంయాజాఋచం ।
 పత్నీసంయాజా ఇతిపత్నీ-సంయాజాః । ఋచమనూచ్యా నూచ్య
 చ్చమృచమనూచ్య । అనూచ్యపత్నీసంయాజానాంపత్నీసంయాజా
 సామ నూచ్యానూచ్య పత్నీసంయాజానాం । అనూచ్యేత్యను-ఉ
 చ్య । పత్నీసంయాజానామృచర్చా పత్నీసంయాజానాం పత్నీసం
 యాజానామృచా । పత్నీసంయాజానామితిపత్నీ-సంయాజానాం ।
 ఋచాయజతియజత్యుచర్చాయజతి । యజత్యజామిత్వా యాజా
 మిత్వాయజతి యజత్యజామిత్వాయ । అజామిత్వాయాథో అ
 థోఅజామిత్వాయా జామిత్వాయాథో । అజామిత్వాయేత్యజామి-
 త్వాయ । అథోమిథునత్వాయ మిథునత్వాయాథో అథోమిథునత్వా
 య । అథోఇత్యథో । మిథున త్వాయపంక్తి స్థాయణః పంక్తి
 స్థాయణోమిథునత్వాయ మిథునత్వాయపంక్తి స్థాయణః । మిథు

సత్వా యేతిమిధున-త్వాయ । పంక్తిఃపాఞ్చాయణోవైవై పంక్తిః పాఞ్చ
 యణః పంక్తిఃపాఞ్చాయణోవై । పంక్తిఃపాఞ్చాయణ ఇతిపంక్తి-పాఞ్చాయణః
 వైయజ్ఞోయజ్ఞోవైవైయజ్ఞః । యజ్ఞఃపంక్త్యదయనః పంక్త్యదయనో
 యజ్ఞో యజ్ఞఃపంక్త్యదయనః । పంక్త్యదయనఃపంచపంచ పంక్త్యద
 యనః పంక్త్యదయనఃపంచపంచ పంక్త్యదయనఇతి పంక్తి-ఉదయనః । పంచ
 ప్రయాజాః పృయాజాః పంచపంచ ప్రయాజాః । ప్రయాజాః ఇజ్య
 న్తఇజ్య నై పృయాజాః ప్రయాజాఇజ్యంతే । ప్రయాజా ఇతిప్ర-యా
 జాః । ఇజ్యంతేచత్వార శ్చత్వార ఇజ్యంత ఇజ్యంతే చత్వారః । చ
 త్వారఃపత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాజాశ్చత్వారశ్చత్వారః పత్నీసం
 యాజాః । పత్నీసంయాజాస్సమిష్టయ జస్సమిష్టయజాః పత్నీసంయా
 జాః పత్నీసంయాజాస్సమిష్టయజాఃపత్నీసంయాజాఇతి పత్నీ సంత్యా
 జాః । సమిష్టయజాః పంచమపంచమగ్ం సమిష్టయజాస్స మిష్టయజాః
 పంచమ । సమిష్టయజాఃసమిష్టయజాః । పంచమపంక్తిం పంక్తిం
 పంచమపంచమ పంక్తింపంక్తి మైవైవ పంక్తింపంక్తి మైవైవవాన్వ
 న్వైవైవాను । అనుప్రియంతి ప్రయంత్యన్వను ప్రీయంతి । ప్రయంతిపం
 క్తింపంక్తింప్రయంతి ప్రయంతిపంక్తిం । ప్రయంతిప్ర-యంతి । పంక్తి
 పంక్తిమన్వను పంక్తిం పంక్తిమరు । అనూమ దన్వనూత్ । ఉద్యంతి
 యంత్యుడు ద్యంతి । యంతీతీయంతి॥

(సుస.) యదాజ్యనాజ్యస యద్యధాజ్యన ప్రయాజాఃప్రయా

జాఅశ్వేన యద్యదాశ్వేన ప్రయాజాః| ఆశ్వేన ప్రయాజాః ప్రయాజా
 ఆశ్వేనాశ్వేన ప్రయాజా ఇజ్యంత ఇజ్యంతే ప్రయాజా ఆశ్వేనాశ్వేన
 ప్రయాజా. ఇజ్యంతే | ప్రయాజా ఇజ్యంత ఇజ్యంతే ప్రయాజాః ప్ర
 యాజ ఇజ్యంత ఆశ్వేనాశ్వేనై జ్యన్తే ప్రయాజాః ప్రయాజా ఇజ్యంత
 ఆశ్వేన | ప్రయాజా ఇతి ప్రయాజాః | ఇజ్యంత ఆశ్వేనాశ్వేనైజ్యంత ఇ
 జ్యంత ఆశ్వేన పత్నీ సంయాజాః పత్నీ సంయాజా ఆశ్వేనైజ్యంత ఇజ్యంత
 త ఆశ్వేన పత్నీ సంయాజాః | ఆశ్వేన పత్నీ సంయాజాః పత్నీ సంయాజా
 ఆశ్వేనాశ్వేన పత్నీ సంయాజా ఋచమృచం పత్నీ సంయాజా ఆశ్వేనా
 శ్వేన పత్నీ సంయాజా ఋచం | పత్నీ సంయాజా ఋచమృచం పత్నీ సం
 యాజాః పత్నీ సంయాజా ఋచ మనూచ్యానూచ్యచః పత్నీ సం
 యాజాః పత్నీ సంయాజా ఋచ మనూచ్య | పత్నీ సంయాజా ఇతి ప
 త్నీ-సంయాజాః | ఋచ మనూచ్యానూచ్యచః మృచ మనూచ్య
 పత్నీ సంయాజానాం పత్నీ సంయాజా నామనూచ్యచః మృచ మ
 నూచ్య పత్నీ సంయాజానాం | అనూచ్య పత్నీ సంయాజానాం పత్నీ
 సంయాజానామ నూచ్యానూచ్య పత్నీ సంయాజానామృచచః పత్నీ
 సంయాజా నామనూచ్య నూచ్య పత్నీ సంయాజానామృచా | అనూ
 చ్యత్యను-ఉచ్య | పత్నీ సంయాజానా మృచచః పత్నీ సంయాజా
 నాం పత్నీ సంయాజానా మృచాయజతి | యజత్యచా పత్నీ సంయా
 జానా పత్నీ సంయాజానా మృచాయజతి | పత్నీ సంయాజానామితి
 పత్నీ-సంయాజానాం | ఋచాయజతి యజత్యే చర్పయజత్యజామి

త్వాయాజా మిత్వాయయజత్వ చచాయజత్వ జామిత్వాయ ,
యజత్వజామిత్వాయా జామిత్వాయ యజతియజత్వజామిత్వాయా
ధో అధోఅజామిత్వాయ యజతియజత్వజామిత్వాయాధో. అజామి
త్వాయాధో అధో అజామిత్వాయా జామిత్వా యధోమిధునత్వా
య మిధునత్వాయాధో అజామిత్వాయాజా మిత్వాయాధో మిధున
త్వాయ । అజామిత్వా యత్వజామిత్వాయ । అధోమిధునత్వాయ
మిధునత్వాయాధో అధోమిధునత్వాయపంక్తిప్రాయణః పంక్తిప్రాయ
ణోమిధునత్వాయాధో అధోమిధునత్వాయపంక్తిప్రాయణః । అధో
ఇత్యధోమిధునత్వాయపంక్తిప్రాయణః పంక్తిప్రాయణోమిధునత్వా
యమిధునత్వాయపంక్తిప్రాయణోవైవైపంక్తిప్రాయణో మిధున
త్వాయమిధునత్వాయ పంక్తిప్రాయణోవై । మిధునత్వాయైతి మిధు
నత్వాయపంక్తిప్రాయణోవైవై పంక్తిప్రాయణః పంక్తిప్రాయణో
వైయజ్ఞోయజ్ఞోవై పంక్తిప్రాయణఃపంక్తిప్రాయణోవైయజ్ఞః పంక్తి
ప్రాయణ ఇతిపంక్తిప్రాయణః । వైయజ్ఞో యజ్ఞోవైవై యజ్ఞః పం
క్త్యదయనః పంక్త్యదయనో యజ్ఞోవైవై యజ్ఞః పంక్త్యదయనః ।
యజ్ఞః పంక్త్యదయనః పంక్త్యదయనో యజ్ఞోయజ్ఞః పంక్త్యదయనః
పంచపంచ పంక్త్యదయనో యజ్ఞోయజ్ఞః పంక్త్యదయనః పంచ । పం
క్త్యదయనః పంచపంచ పంక్త్యదయనః పంక్త్యదయనః పంచప్రయా
జాః ప్రయాజాః పంచపంక్త్య దయనః పంక్త్యదయనః పంచప్రయా

జాః । సంక్త్యదయన ఇతిపంక్తి ఉదయనః పంచప్రయాజాః ప్రయా
 జాః పంచపంచప్రయాజా ఇజ్యంత ఇజ్యంతే ప్రయాజాః పంచపంచ
 ప్రయాజా ఇజ్యంతే । ప్రయాజా ఇజ్యంత ఇజ్యంతే ప్రయాజాః ప్రయా
 జా ఇజ్యంతే చత్వారశ్చత్వార ఇజ్యంతే ప్రయాజాః ప్రయాజా ఇజ్య
 ంతే చత్వారః । ప్రయాజా ఇతిప్రయాజాః । ఇజ్యంతే చత్వారశ్చ
 త్వార ఇజ్యంత ఇజ్యంతే చత్వారః పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయా
 జాః శ్చత్వార ఇజ్యంత ఇజ్యంతే చత్వారః పత్నీసంయాజాః । చ
 త్వారః పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాజాశ్చ త్వార శ్చత్వారః ప
 త్నీసంయాజాస్సమిష్ట యజుస్సమిష్ట యజుః పత్నీసంయాజా శ్చ
 త్వారశ్చత్వారః పత్నీసంయాజా స్సమిష్టయజుః । పత్నీసంయాజా
 స్సమిష్టయజుస్సమిష్టయజుః పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాజా స్సమి
 ష్టయజుః పంచమం పంచమగ్ం సమిష్టయజుః పత్నీసంయాజాః పత్నీ
 సంయాజాః సమిష్టయజుః పంచమం । పత్నీసంయాజా ఇతిపత్నీ
 సంయాజాః । సమిష్టయజుః పంచమం పంచమగ్ం సమిష్టయజుః సమి
 ష్టయజుః పంచమం పంక్తిం పంక్తిం పంచమగ్ం సమిష్టయజుస్సమిష్టయ
 జాః । పంచమం పంక్తిం సమిష్టయజుః రితిసమిష్టయజుః పంచమం
 పంక్తిం పంక్తిం పంచమం పంచమం పంక్తిమైవై వృషంక్తిం పంచ
 మం పంచమం పంక్తిమైవ । పంక్తిమైవైవ పంక్తిం పంక్తిమైవాన్వ
 న్నైవ పంక్తిం పంక్తిం మైవాను । ఏవాన్వన్వైవైవాను ప్రయంతి ప్ర

యంత్యన్వై వై వాను ప్రయంతి । అనుప్రయంతి ప్రయంత్యన్వను
ప్రయంతి పంక్తిం పంక్తిం ప్రయంత్యన్వను ప్రయంతి పంక్తిం ।
ప్రయంతి పంక్తిం పంక్తిం ప్రయంతి ప్రయంతి పంక్తిమన్వను పం
క్తిం ప్రయంతి ప్రయంతి పంక్తిమను । ప్రయంతి పంక్తియంతి ।
పంక్తిమన్వను పంక్తిం పంక్తిమనూదుదన్వన్వ పంక్తిం పంక్తిమనూ
త్ । అనూదుదన్వనూద్యంతి యంత్యదన్వనూద్యంతి । ఉద్యంతి
యంత్యదుద్యంతి । యంతియంతి॥

(దీనికీపది.) ఆశాస్తైయంయజమానోసా । ఆయురాశాస్తై ।
సుప్రజాస్త్యమాశాస్తై । సజాతవనస్యామాశాస్తై । ఉత్తరాం దేవ
యజ్య మాశాస్తై । భూయోనావిష్కరణమాశాస్తై । దివ్యంధా
మాశాస్తై । విశ్వంప్రియమాశాస్తై । యద్దనఃపూరిమాశాస్తై । తద
త్యాత్ దృఢ్యాత్ । తదస్మైదేవారాసంతామ్ । తదగ్నిరైవోదేవే
భ్యోవనతే । ప్రయమగ్నైర్మానుషాః । ఇష్టంచవీతంచ । ఉభేచనో
ద్యావాపృథివిఅగ్నిహసస్పాతామ్ । ఇహగతిర్వామస్యేదంచ । నమో
దైవేభ్యః ॥ శీతమానం...శ్చ ॥

౨౩ శ్రీగురుభ్యోనమః హరిఃఓమ్॥ నెఘ్ఘపత్నీ ముదానయత్యా
హగ్నీ దేవనెఘ్ఘరిరెతో దధాతి నెఘ్ఘపత్నీయా ముద్గాతానజ్ఞ్యాప
యతి ప్రజాపతిర్వా ప్రషయాదుద్గాతా ప్రజానాఽమృజననాయాప ఉప్ర
ప్రవర్తయతి రేతప్రవతథ్నిఇచ్చత్యూ రుణోప్రప్రవర్త యత్యూరుణాహి
రేతస్పిచ్యతే నగ్నంకృత్యోరుముప్రప్రవర్తయతి యదాహినగ్న ఉ

దుర్భవత్యేథమిథు సీభవతోథ రెతస్సిచ్చ్యతేథప్రజాః ప్రజాయన్తే॥

(పది) సోమోరాజా మృతగ్ం సుతః । ఋజేషణాజహన్త్యు
త్యమ్ । ఋతేనసత్యమిన్ద్రియమ్ । విపానగ్ం శుక్రమన్ధనః । ఇన్ద్రి
స్యేన్ద్రియమ్ । ఇదమ్పయో మృతంమధు । సోమమదోభ్యవ్యపిబత్ ।
ఛన్దసాహగ్ం సశ్శుచిషత్ । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియమ్ । అధ్యుః ।
క్షీరంవ్యపిబత్ ॥ ౧॥ కృజ్ఞాజ్గిరసోధీయా । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియమ్ ।
అన్నాత్పరిస్సంహోరసమ్ । బ్రహ్మణావ్యపిబత్తత్రమ్ । ఋతేన సత్య
మిన్ద్రియమ్ । రోహోమూత్రం విజహాతి । యోనిమ్న విశదిన్ద్రియమ్ ।
గ్రోభజరాయణావృతః । ఉల్బంజహాతి జన్మనా । ఋతేన సత్యమిన్ద్రి
యమ్ । ౨॥ వెదేనరూపేవ్యకరోత్ । సతాసతీ ప్రజాపతిః । ఋతే
నసత్య మిన్ద్రియమ్ । సోమేనసోమావ్యపిబత్ । సుతాసుతౌ ప్రజా
పతిః । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియమ్ । దృష్ట్యాహవవ్యాకరోత్ । స
త్యానృతే ప్రజాపతిః । అశ్రద్ధామనృతే దధాత్ । శ్రద్ధాగ్ం
సత్యే ప్రజాపతిః । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియమ్ । దృష్ట్యాపరిస్సంతో
రసమ్ । శుక్రేణశుక్రంవ్యపిబత్ । పయేసోమమ్ప్రజాపతిః । ఋతేన
సత్యమిన్ద్రియమ్ । విపానగ్ం శుక్రమన్ధనః । ఇన్ద్రిస్యేన్ద్రియమ్ । ఇద
మ్పయోమృతం మధు ॥ 3॥

౨౪ అగ్నగృహపతేసు గృహపతిరహంత్యయా గృహపతినాభూ
యానగ్ం సుగృహపతిర్గృహాత్వజ్ఞుహపతి నాభూయాశ్శతగ్ం హి

మాస్తామాశిషమాశాసై తస్తవైజ్యోతిష్కతీం తామాశిషమాశాసై
ముష్ణైజ్యోతిష్కతీమ్॥

(పది.) అగ్నేగృహపత ఇత్యోహయథాయజురైవైతచ్ఛతగ్ం
హిమా ఇత్యోహశతంత్యా హేమంతా నిష్ఠిష్యేతివావైత దాహా
పుతస్య నామగృహ్యత్యన్నాదమైవైసంజ్ఞరోతి తామాశిష మాశా
సైతస్తవై జ్యోతిష్కతీమి తిబ్రూయాద్యస్య పుత్రోజాతస్యాతైజ
స్యైవాస్యబ్రహ్మవర్చసీ పుత్రోజాయతై తామాశిషమాశాసై ము
ష్ణైజ్యోతిష్కతీమితి బ్రూయాద్యస్య పుత్రోజాతస్యాతైజ ప్రవాస్మి
సృష్టా వర్చసం దధాతి॥

౨౧ (మన్తమ్.) స్త్రజతుజీవాతవే జీవనస్యాయా అగ్నేస్వామా
త్రాయా జగత్త్యై వర్తన్యాగ్రయణస్య వీర్యేణ దైవస్త్వానవితోఘ్న
జతు జీవాతవేజీవనస్యాయా ఇమమగ్న ఆయుషే వర్చసేకృధిప్సి
యగ్ం రోహోవరుణ సోమరాజన్న్ । మాతేవాస్తా అదితేశర్కయ
చ్చవిశ్వేదేవాజరదష్టిర్యథాసత్ । అగ్ని రాయుష్మాన్ఘవన స్పతిభిరా
యుష్మానై సత్త్వైయైషాయుష్మన్త జ్ఞరోమిసోమ ఆయుష్మాన్ఘపీ
షధీభిర్యజ్ఞ ఆయుష్మాన్ఘ దక్షిణాభి ర్భ్రహ్మాయుష్మత్తదృహ్మజై
రాయుష్మదైవా ఆయుష్మన్తస్తైమృతేన పితర ఆయుష్మన్తస్తై
స్సృధయా యుష్మన్త సైసత్త్వైయైషాయుష్మన్త జ్ఞరోమి॥

(పది.) ఘృతం నిష్పిబత్యాయుర్వైఘృతమమృతగ్ం హిరణ్య
మమృతా దేవాయుర్నిష్పిబతి శతమానమ్భవతి శతాయుః పురుష

శ్చ తేన్ద్రియ ఆయుష్యే వేన్ద్రియే ప్రతిత్తిష్ఠత్య ఘోఘలు యావతీన్స
మా ఏష్యన్మన్యతతావన్మానగ్ స్వాత్థేమృద్ధ్యా ఇమమగ్న ఆయు
షేవర్చసే కృతీత్యాహాయురేవాస్మిన్ వరోచ్ఛదధాతి విశ్వేదేవాజర
దష్టిర్యథానదిత్యాహజగదప్తిమేవేన జగ రోత్త్వగ్ని రాయుష్మానితి హ
స్తజలస్థోత్యైతే వేదేవా ఆయుష్మన్తస్త ఏవాస్మిన్నాయుర్దధతి స
ర్వమాయురేతి॥

౨౬ ఆశాస్థైయం యజమానోసా । ఆయురాశాస్థై । సుప్రజా
స్త్యమాశాస్థై । సజాతవనస్యామాశాస్థై । ఉత్తరాన్దేవయజ్యామా
శాస్థై । భూయోహవిష్కరణ మాశాస్థై । దివ్యన్ధామాశాస్థై ।
విశ్వమ్ప్రియమాశాస్థై । యదననహవిషాశాస్థై । తదశ్యాతదృ
ధ్యాత్ । తదస్మైదైవారానస్తామ్ । తదగ్నిరైవో దైవభ్యోవసతే ।
వాయుమగ్నైర్తానుమాః । ఇష్టఞ్చ నీతఞ్చ । ఉభేచనోద్యావాప్యభిస
అగ్ంహసన్పాతామ్ । ఇహగతిర్వా మస్యేదఞ్చ । సమోదైవభ్యః ॥

ఆశాస్థైయం యజమానోసావిత్యాహుస్థిత్యై వైచగ్ం సువ
ర్గంలోకం గమయత్యాయురాశాస్థై సుప్రజాస్త్యమాశాస్త ఇత్యా
హోశిషమేవైతా మాశాస్థై సజాతవనస్యామాశాస్త ఇత్యాహాపా
ణావైసకాతాః ప్రానానవ । నాస్తరేతితదగ్నిరైవో దైవభ్యోవసతే
వాయుమగ్నైర్తానుమా ఇత్యాహగ్నిరైవేభ్యో వసతేవయం మరుష్యే
భ్య ఇతివావైత దాహేహగతిర్వా మ్మస్యేదఞ్చ సమోదైవభ్య ఇ
త్యాహ యాశ్చైవదేవతా యజతి యాశ్చనతాభ్య ఏవోభ యీ
భ్యోసమన్మరోత్యాత్మనో నాస్త్యై॥

౨౭॥ అగ్నే తెజస్వి నై జస్వీత్వంద్రవేషు భూయాసై జన్వస్తమ్నా
 మాయుష్మంతం వర్చస్వంతం మనుష్యేషు కురుదీతాయైచత్వా తప
 సశ్చతే జసెజాహూమి । తెజోవిదసి తెజోచూ మాహవీన్తాహ
 నై జోహసిషం మామావై జోహవీ దిన్ద్రోజస్వినో జస్వీత్వంద్రవే
 షు భూయాఃజన్వంతం మామాయుష్మంతం వర్చస్వంత మనుష్యే
 షు కురుబ్రహ్మణశ్చత్వా క్షత్రస్యచ॥

సహజాన్ విశ్వేభిర్దైవేభిః పుత్రనాజయామి జాగతే ప్రచస్తసా
 సస్తదశే ప్రస్తోమనవామదైవ్యేన సామ్నావపటరైః వజ్రేణా
 పరజానిన్ద్రేణ ప్రయుజోనయగ్ం సానహ్యమ పుత్రన్వతః । ఘ్ననో
 వృత్రాణ్యప్రతి । యతే అగ్నే తెజస్తేనాహం తెజస్వీ భూయానంయ
 తే అగ్నే వర్చస్తే నాహంవర్చస్వీ భూయానంయతే అగ్నేవారస్తే
 నాహగ్ం హరస్వీభూయానమ్ ॥

అహస్తస్మిన్నైష్ట్రో వాయవోగృహ్యతే తస్మాదైష్ట్రో వాయవ
 స్త్రాయతనె నప్తమహస్తప్రకోగృహ్యత ఆగ్రయణస్య వావతదాయ
 తనం యథష్టమహస్తస్మిన్సు ఛకోగృహ్యతే తస్మాచ్ఛుక్రస్త్రాయత
 నెప్తమహస్తాగ్రయణోగృహ్యతే ఛన్దాగ్ం స్యేవతద్వివాహయతి
 ప్రవస్యసో వివాహ మాహ్నితియ ఏవంవెదాథోదైవతాభ్య ఏవ
 యజ్ఞే సంవిదందధాతి తస్మాద్విధే మనోఽస్యస్మై దదాతి ॥

అథ ఋగ్వేదాశీః

౨౮॥ ఇన్ద్రో శ్రీష్ఠాని ద్రోవిణాని ధేహీ చిత్తిం దక్షస్య సుభ

గత్వ మస్తేపోషం రయీణా మరిష్టిం తనూనాం స్వాద్దానం వాచ
 సుదివత్వ మహ్నిమ్ ॥ ఇన్ద్రిశ్రేష్ఠాని । శ్రేష్ఠాని ద్రవిణాని । ద్రవి
 ణాని ధేహీ । ధేహీ చిత్తిం । చిత్తిం దక్షస్య । దక్షస్య సుభగత్వం ।
 సుభగత్వ మస్తే । సుభగత్వ మితి సుభగ్-త్వమ్ । అస్తే ఇ త్యస్తే ।
 పోషం రయీణాం । రయీణా మరిష్టిం । అరిష్టిం తనూనాం । త
 నూనాం స్వాద్దానం । స్వాద్దానం వాచః । వాచ సుదివత్వం ॥ సుది
 వత్వ మహ్నిమ్ । సుదివత్వమితి సుదివ-త్వం । అహ్ని మి త్యహ్నిమ్ ।
 తతో నదేతాం ద్వంద్వ మింద్రేణ దేవతా స్సస్యంతే । ద్వంద్వం
 వై మిథునం తస్మాద్ద్వంద్వా నిఘనం ప్రజాయతే । ప్రజాత్యై
 ప్రజాయతే । ప్రజయా పశుభిర్య ఏవంవేద ॥ శతమానం ... తి॥
 ఇత్యౌగ్వేదాశీః ॥

ఆశాస్త్రేయం యజమా నోసా । ఆయు రాశాస్త్రే ।
 సుప్రీజాస్త్య మాశాస్త్రే । సజాతవనస్యా మాశాస్త్రే । ఉత్తరాం
 దేవయజ్ఞా మాశాస్త్రే । భూయో హవిష్కరణ మాశాస్త్రే । దివ్యం
 ధామాశాస్త్రే । విశ్వంప్రియమాశాస్త్రే । యక్షనన హవి మాశాస్త్రే ।
 త దస్యా తదృథ్యాత్ । త దస్తే దేవారాసంతాం । తదగ్ని రైవో దే
 వెభ్యో వనశ్చ । వయమగ్నే ర్మానుషాః ఇష్ట చ వీరచం । ఉభ చ నో
 ద్యావాపృథివీ అగ్ంహనస్పాతామ్ । ఇహ గతి ర్వా మస్యేదం చ ।
 నమోదైవేభ్యః ॥ శతమానం...తి ॥

౨౯॥ ఆయుర్యా దేవజరసం గృణానో ఘృతప్రతీకో ఘృత

పుష్కా అగ్నే । ఘృతం పిబ న్న మృతం చారుగవ్యం పితే న పు
త్రిం కరసే న యేమమ్ । సుప్రజాః ప్రజయా భూయా స్సువీగో
వీరై స్సువరాచ వర్చసాసుపోషః పోషేః । నారాయణశ ర్ష
తేదేవసూర్యబ్రహ్మచారి తంగోపాయసమామృతైష తే సూర్యపు
త్రిస్స దీర్ఘాయు స్సమామృత । యాగం స్వస్తి మగ్ని ర్వాయు
సూర్య శ్చంద్రమా ఆపోఽనుస్తంచరంతి తాగంస్వస్తి మనుసంచర
నారాయణశర్క । ఇమ మగ్న ఆయుషే వర్చసే కృధి ప్రియగ్ం
రేణో వరుణసోమరాజ్ , మాతే వాస్తా అదితే శర్మయచ్చ విశ్వే
దేవా జరదష్టిర్యథాసత్ । అగ్నిష్ట ఆయుః ప్రతరాం దధా త్వగ్ని
ష్టే పుష్టి ప్రతరాంకృణోతు । ఇన్ద్రో మరుద్భిరృతుథా కృణో
త్వాఽదిత్యైస్తే వసుభి రాదధాతు । మేధాం తే దేవస్సవితా
మేధాందేవీ సరస్వతీ । మేధాంతేఅశ్వినా దేవావాధతాం పుష్క
రసజా । త్వయి మేధాం త్వయిప్రజాం త్వ య్యగ్ని స్తేజోదధాతు
త్వయి మేధాం త్వయి ప్రజాం త్వ య్యాద్ర ఇన్ద్రీయం దధాతు ।
త్వయి మేధాం త్వయి ప్రజాం , త్వయి సూర్యో భాజో దధాతు॥
శతమానం...తి॥

త్వష్టా జాయామ జనయత్వష్టాస్త్వి త్వాం పతిమ్ త్వష్టాస్తహ
సమాయాగ్ంసి దీర్ఘమాయుః కృణోతు వామ్॥ శతమానం..తి॥

30॥ ఓషధయస్సగ్ం సమోషధయ ఓషధయస్సం । సంవ
దంతే వదంతెనగ్ం సంశదంతే । వదంతే సోమేన సోమేన వదంతే

వదంతైసోమేన । సోమేన సహ సహ సోమేన సోమేన సహ । సహ
 రాజ్ఞా రాజ్ఞా సహ సహ రాజ్ఞా । రాజ్ఞేతి రాజ్ఞా । యస్తైక్షరోతి క్ష
 రోతి యస్తైక్షరోతి । క్షరోతి బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణః క్షరోతి
 క్షరోతి బ్రాహ్మణః । బ్రాహ్మణస్తం తంబ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణస్తం ।
 తగ్గం రాజన్యాజన్తం తగ్గం రాజన్ । రాజన్యార్తయామసి పారయా
 మసి రాజన్యాజన్యార్తయామసి । పారయామసితి పారయామసి । బ
 హుగైస్త్వ బహ్వశ్వాయై । బహ్వజావికాయై । బహుప్రీహాయనా
 యై । బహుమాపతిలాయై । బహుహిరణ్యాయై బహుహస్తి కాయై
 బహుదాసపూరుషాయై । రయిమత్యై పుష్టిమత్యై । బహురాయ
 స్ప్రేషాయై రాజన్తు ॥ శతమానం...తి ॥

అథ సామవేదాఽశీర్వాదః-

3౧॥ ఆమహ్యవం॥ ఋక్కు-॥ ౧॥ ఉచ్చాఞ్చైశ తమంధసోది విషద్భూ
 మ్యాదీదే । ఉగ్రంశర్మమహీశ్రవః । ససత్తన్ద్రాయయజ్యవే వరుణా
 యహరుద్భ్యః । పరివోవిత్పరిస్రవా । ఏనావిశ్వాన్యర్య ఆద్యున్నాని
 మానుషాణాం । సిహసంతో వనాపహే॥

(సామా) ఉచ్చాతా ఆఞ్చాతా ఆమంధసోహ । దీవాయినా
 అద్భూడి । మ్యాఆదదాయ । ఉగ్రంశర్మా । మహాఆయిశ్రవా ఉవా
 ల । స్తా ఉషేవవ । సనాఆఆ ఇన్ద్రాఅయాయజ్యవాయి । వారూణా
 ఆహుఅ । మహాఉద్భ్యః । పరిపూ భివాఇత్ । పరాఆయిశ్రవా ఉ
 వాల । స్తా ఉషేవవ । ఏనావా ఆవిశ్వా ఆని అర్య ఆ । ద్యుమ్నా
 నాఆయిమాల । నుమా ఆణాం । సిహసంతాః । వనా అమహా ఉవా
 అస్తా ఉషేవవ ॥ శతమానం...తి॥

32॥ ఇమంస్తో ఓమమ్ । అహం ఆత్రైవజ । తావే వదాసేవ
హేమాయ । రాధా ఆత్రమీశున । సంమా ఆత్రహేవమ । మానీశు
సాయా ఆహేమాయ । భద్రాత్రైవహీ శునాహ । ప్రమా ఆత్రీశుర ।
స్వాసంసదేవహేమాయ । అగ్నా ఆత్రయిసా ఆఖ్యాయ । మారాయ్
సా ఆమ । వాయంతహేవహేమాయ ॥

33॥ వామదేవ్యమ్ ॥ ఋక్కు ॥ 3॥ కయానచ్చిత్ర ఆభవదూతీనదా
వృధస్సఖా । కయాశచిష్టయాప్రతా । కస్త్యానత్యో మదానాంమం
హిష్టోమత్సదంధసః । దృధాచిదారుజెవసు । అభీష్టాస్సఖీనా మవి
తాజరిత్యాణామ్ । శతంభవాన్మూలయే॥

సామమ్ ॥ కాత్రియాత్రి । నశ్చైవ ఆత్రయిత్రాత్రి ఆత్ర
భువాత్ ॥ (తి) ఓమూత్రిత్రిసాదావృధస్స । ఖాజౌ ఉహేమూత్రిహ
యి । కయాత్రిశచాయ । స్థయా హేమూత్రి । హింమూత్రి । వా
త్రిగ్తోత్రి । హయి । కాత్రిస్త్యాత్రి । సత్యోత్రి ఓమదాత్రినామ్ ।
ఓంమూత్రి । హిష్టోత్రిమూత్రిత్రిసాత్రిదంధ । సాజౌ ఉహేమూత్రిహ
యి । దృడాత్రిచిద । రుజౌ హేమూత్రి । హింమూత్రి । వా
త్రిసోత్రి । హయి । ఆత్రిభీష్టాత్రియిత్రాత్రిసాత్రిభీశునామ్ । ఓంమూత్రి
విత్రిత్రి । జరాత్రియిత్రాత్రి । క్షాత్రి । ఔత్రిహేమూత్రిహయి । శతాత్రి
అంభవ । సియాత్రిహేమూత్రి । హింమూత్రి । తాత్రియోత్రి
హయి॥

34॥ కాలేయమ్ ॥ ఋక్కు ॥ తరోభిర్వోవిదద్వసుమింద్రీంస బాధఉ
తయే । బృహద్ధాయంతస్సతసోమే । అధ్వరేహువేభరం నకారిణమ్ ।

సంయదుధావరం తెనస్థిరామః రోమదేవు శివమంధసః । యతిద్య
త్యాశశమానాయనున్వతేదాతా జరితీఉక్త్యమ్॥

(సామ) తరోఽభాజయ్యర్వో ఓవీదద్వనూం । ఇంద్రాంసా
అభా । ధాఉఉతాయా ఆయిబీహద్గాలయాం । తాలలలనూతా
అసోమేల । ధ్వాఆరాం । ఘువాయిభారౌ । వాలలలఓవ ।
నకాలరీణాం హోఇడ॥

ఘువేభాఆరంనకాలరీణాం । ఘువాయిభారాం । నాకా
లరీణాం । నాయందుధావ । వాలలల । రంతే ఏనస్థిశరాహ ।
మూఉరాః । మదాయిషుశౌ । వాలలల । ఓవ । ప్రమాంధసాహ
హే ఇడ॥

మదే ఏషూఉశాయి । ప్రమాంధసాహ । మదాయిషుశా
యి । ప్రమాంధాసాః । యతిద్యత్యాల । శాలలల । శమానా
లయాసు । న్వాఆతాయ । దాతాజారౌ । వాలలల । ఓవ । తౌ
ఉక్త్యాం హేఇడ॥

పది॥ త్రయీవిద్యా హింకారస్త్రయ ఇమెలోకాస్స ప్రస్తా
పౌగ్నిర్వాయురాత్యస్స ఉద్గీర్ణోనక్షత్రాణి నయాంసిమరీచ యస్స
ప్రతిహరస్సర్పా గంధర్వాః పితరస్తం నిధనమైత్యామి సర్వస్మి
నోపీతం॥

ఆయుర్విశ్వాయుర్విశ్వం విశ్వమాయుర్దసీ మహిప్రాజాంత్య
ష్టారాజనధేహ్యస్తే॥ శతంజీవే మశేరదోఽనుంతే సర్వాన్కామాన
సీమహి॥ శతమానం...తి॥

తి॥ పునాసస్సోమధారయా పోవసానో ఋషస్థి ఆరత్తు ధాదౌ
నిమృతస్వ సీదమ్యతో దేవోహిరణ్యయం । యహాన ఉధర్దివ్యం

రథంతరం॥ హిరి ఆభిశ్చా శూరనో ఓమూమో అవా॥
ఆపస్తంభా ఇవధేనవ క్షోణమస్య జగత్తః । ఓంవాగ్భా భూభాభి
భభభభభీభాభాభభభభభే । సుహృత్సృజాం । ఆకేశానా
మాస్మిందాంలల । సూన్మా ఉఉమా । ఓంవాజహఉవా

అన్సు । ఈఈశో అనా॥

నామింద్రసునుషానత్వావాం అన్యో ఓదివియః । ఓంవాగ్భో
అభిభభుభుభోభభా । భభోభిభిభో ఓనపాన్యవాః । ననబాఅతో ఓ
నాఅజాఅత । న్తాఅయమ్యాఅతఅతా । ఓఓవాజహఉవాఅన్సు ।
నాజోఅనా॥ తోఅనాజనివ్యతే అశ్వామంతో ఓమఘవన్ని ।
ఓంవాగ్భో॥ భాభభిభభేభభాభభోభభభభి । ద్రీవా॥ ఆజినాః ।
గవ్యంతస్వాఅతఅహాఅత । వాఅమా॥ ఆతహః । ఓఓవాజహ
ఉవాఅన్సు॥

శ్లో॥ నమః కృష్ణాయ దేవాయ బ్రహ్మణేనంతశక్తయే ।
యోగేశ్వరాయయోగాయత్వా మహంశరణంగతః॥ నిత్యోత్సవే భ
వేత్యేషాం నిత్యశ్రీర్నిత్య ముగళమ్ । యేషాంహృదిష్ఠో భగవాన్
మంగళాయతనం నారిః॥

శ్లో॥ కృష్ణాతటిసితటగత బృందాపురనాసి విప్రవర్యేణ । కౌం
డిన్యసగోత్ర జనుషా లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రిణాకుముదే॥ యాజుష్క
మస్త్రపాఠోద్వితీయ భాగోద్య ముద్రితోగ్రంథః । ఆనేతు శీతనగ
మధ్యస్థాయే బాడబామహ పూజ్యః । తేషాం తోషాద్భగవాన్
హరిస్తు తు ప్యేన్మమాపి భవకోస్తు॥ ప్రమాడిచాఖ్య నద్వైతే శ్రావ
ణకృష్ణపక్షకే । భగవత్కృపయా శ్లోకముస్త్రపాఠస్సు ముద్రితః॥

గ్రంథ శ్చాయం సమాప్తః

ఓంతత్సత్.

ఏతత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు॥

10251

